

Főoldal>Bíróági eljárások>Polgári ügyek>Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal?

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal?

Az uniós jog meghatározhatja, hogy melyik bíróság kezeli az ügyet, amikor a vitában részes mindkét fél eltérő uniós tagállamban eljárást indít.

Például egy németországi és franciaországi lakosokat érintő közlekedési baleset után előfordulhat, hogy az érintettek a saját lakóhelyük szerinti tagállamban perlik egymást kártérítés iránt.

Az egymással ütköző határozatok elkerülése érdekében az uniós jog meghatározza, hogy az ügyet melyik tagállam melyik bíróságának kell tárgyalnia. A pert főszabály szerint az alperes lakóhelye szerinti tagállamban kell megindítani. Konkrét esetekben egyéb joghatósági szabályokra is lehet hivatkozni alternatívaként ezen kívül, például az egyik fél szerződésszegése estén. Így a szerződésszegő fél ellen kereset nyújtható be azon a helyen, ahol a vitatott szerződéses kötelezettséget teljesíteni kellett volna (többek között az a hely, ahol a megvásárolt árut át kellett volna adni). Egyes csoportok – fogyasztók, munkavállalók és biztosítottak – védelme érdekében különös szabályokról is rendelkeztek.

A családjogban uniós szintű szabályok határozzák meg, hogy a házasság felbontásával, a szülői felügyeleti joggal és a tartással kapcsolatos jogvitákban melyik tagállam rendelkezik joghatósággal.

Ha szeretne részletesebben tájékozódni valamelyik tagállamról, válassza ki a kívánt ország zászlaját.

A joghatósággal rendelkező tagállam meghatározását követően a gyakorlatban hatáskörrel rendelkező és illetékes bíróságot kell megtalálni.

A **Polgári Ügyek Európai Igazságügyi Atlaszának** weboldalán megtalálható a polgári és kereskedelmi ügyekben hatáskörrel rendelkező és illetékes tagállami bíróságok (elsőfokú bíróságok, fellebbviteli bíróságok stb.) megnevezése és címe, valamint illetékességi területük.

Utolsó frissítés: 30/05/2023

A honlapot az Európai Bizottság tartja fenn. Az ezen az oldalon található információ nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság hivatalos álláspontját. A Bizottság semmilyen felelősséget vagy kötelezettséget nem vállal az e dokumentumban foglalt vagy említett információk és adatok tekintetében. Kérjük, az európai oldalak szerzői jogi szabályai vonatkozásában vegye figyelembe a jogi nyilatkozatot.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Belgium

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Lásd lent.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

Bevezető

Az egyértelműség kedvéért, a belga jogrendszer sajátosságaira figyelemmel az 1. és a 2.1. kérdéseket közösen tárgyaljuk.

Különbséget kell tenni először is a hatáskör (*compétence d'attribution/volstrekte bevoegdheid*, más néven *compétence matérielle/materiële bevoegdheid*) és az illetékesség (*compétence territoriale/territoriale bevoegdheid*) között.

Minden kereset egy követelést tartalmaz, amely gyakran pénzösszegre vonatkozik. A jogalkotó a bíróság hatáskörét oly módon határozza meg, hogy megjelöli azon követelések tárgyát és értékét, amelyek kapcsán a bíróság eljárhat.

A tájékoztatóban az 1. és a 2.1. pont vonatkozik a hatáskörre.

Az alsóbb szintű bíróságok illetékessége nem terjed ki Belgium egész területére. A jogszabályok különböző területekre osztják az országot (járások, kerületek stb.). Minden bíróság csak saját területén járhat el. Ezt nevezik illetékességgnek, amelyet a 2.2. kérdésre adott válasz ismertet.

Korlátlan hatáskör: az elsőfokú bíróság

Az elsőfokú bíróság (*tribunal de première instance/rechtbank van eerste aanleg*) „korlátlan hatáskörrel” (*plénitude de compétence/volheid van bevoegdheid*) rendelkezik. Ez azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság, más bíróságokkal ellentétben, minden ügyben eljárhat: a más bíróságok hatáskörébe tartozó ügyekben is.

A bíróságokról szóló törvénykönyv (*Code judiciaire/Gerechtelijk Wetboek*) 568. cikke kimondja, hogy az elsőfokú bíróság minden ügyben eljár, azok kivételével, amelyeket közvetlenül a fellebbviteli bíróság (*cour d'appel/hof van beroep*) vagy a semmitőszék (*Cour de cassation/Hof van Cassatie*) elé terjesztettek. Az elsőfokú bíróság korlátlan hatáskörre „feltételes”, abban az értelemben, hogy az alperes kifogásként hivatkozhat arra, hogy a bíróság nem rendelkezik hatáskörrel, mivel más bíróság rendelkezik különös hatáskörrel az ügyben. Az elsőfokú bíróság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik bizonyos ügyekben. Bizonyos típusú jogvitákat az elsőfokú bíróság elé kell terjeszteni akkor is, ha a követelés értéke nem haladja meg a 2500 eurót, így például a személyállapot követeléseket.

Más bíróságok

Az egyéb bíróságok felsorolása alább szerepel, hatáskörük rövid ismertetésével.

a) A békebíróság

A bíróságokról szóló törvénykönyv 590. cikke szerint a békebíróság (*juge de paix/vrederechter*) általános hatáskörrel rendelkezik minden 2500 euró alatti értékű követelést illetően, azok kivételével, amelyek esetében a törvény kifejezetten más bíróság hatáskörét írja elő. Ezen általános hatáskörön túl a békebíróság különös hatáskörrel (lásd a bíróságokról szóló törvénykönyv 591., 593. és 594. cikkét), illetve kizárólagos hatáskörrel (a bíróságokról szóló törvénykönyv 595. és 597. cikke) is rendelkezik bizonyos ügyekben, a követelés értékétől függetlenül. A békebíróság különös hatáskörébe tartozó ügyek például a bérleti szerződésekkel, közös tulajdonnal, út- és egyéb szolgalmi jogokkal és tartásdíjjal kapcsolatos ügyek. A békebíróság hatáskörrel rendelkezik örökbefogadási nyilatkozatokkal és apaság elismerésével kapcsolatos ügyekben. A kisajátítással és a zárlattal kapcsolatos ügyek a békebíróság kizárólagos hatáskörébe tartoznak.

b) A rendészeti bíróság

A bíróságokról szóló törvénykönyv 601a. cikke szerint a rendészeti bíróság (*tribunal de police/politierechtbank*) jár el minden közúti balesetből eredő kártérítési igény kapcsán, annak összegétől függetlenül. Az ilyen ügyekben a rendészeti bíróság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik.

c) A kereskedelmi bíróság

A bíróságokról szóló törvénykönyv 573. cikke szerint első fokon a kereskedelmi bíróság (*tribunal de commerce/rechtbank van koophandel*) jár el a vállalkozások közötti ügyekben, vagyis a tartósan gazdasági tevékenységet folytató természetes személyek vagy cégek olyan jogvitáiban, amelyek az e tevékenység részeként kifejtett cselekményekre vonatkoznak, és amelyek nem tartoznak más bíróság különös hatáskörébe.

A valamely vállalkozás ellen pert indító, vállalkozásnak nem minősülő felperes dönthet úgy, hogy a kereskedelmi bíróság előtt indítja meg az ügyet. A kereskedelmi bíróság emellett váltóügyekben (saját váltó és idegen váltó) is eljár.

Ezen általános hatáskör mellett a kereskedelmi bíróság különös és kizárólagos hatáskörrel is rendelkezik bizonyos ügyekben. A különös hatáskörébe tartozó ügyeket a bíróságokról szóló törvénykönyv 574. cikke sorolja fel. Ezek közé tartoznak a kereskedelmi társaságokkal kapcsolatos jogviták, valamint a tengeri és belvízi hajózással kapcsolatos keresetek. A bíróságokról szóló törvénykönyv 574. cikkének (2) bekezdése értelmében a kereskedelmi bíróság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a közvetlenül a fizetéseképtelenségből vagy a fizetőképesség helyreállítására irányuló eljárásból eredő keresetek és jogviták elbírálására a fizetéseképtelenségről szóló, 1997. augusztus 8-i törvény (*loi du 8 août 1997 sur les faillites/faillissementswet van 8 augustus 1997*) és a vállalkozások folytonosságáról szóló, 2009. január 31-i törvény (*loi du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises/wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen*) alapján, amennyiben ezeket a fizetéseképtelenségre vagy a fizetőképesség helyreállítására irányuló eljárásra alkalmazandó külön törvény szabályozza.

d) A munkaügyi bíróság

A munkaügyi bíróság (*tribunal du travail/arbeidsrechtbank*) a fő különbíróság, amely lényegében a kifejezetten hozzá telepített ügyekben rendelkezik hatáskörrel. Ezeket az ügyeket a bíróságokról szóló törvénykönyv 578. és azt követő cikkei ismertetik, és azok a következők:

munkaügyi jogviták;

munkahelyi balesetekkel és foglalkozási megbetegedésekkel kapcsolatos jogviták;

társadalombiztosítási jogviták.

A munkaügyi bíróság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik az 578–582. cikkben hivatkozott jogszabályok, illetve az egyes szociális törvények megsértése esetén alkalmazandó közigazgatási bíróságokról szóló törvény (*loi relative aux amendes administratives applicables en cas d'infraction à certaines lois sociales/wet betreffende de administratieve geldboeten in geval van inbreuk op sommige sociale wetten*) által előírt közigazgatási bíróságok kapcsán, valamint a kollektív adósságrendezésekkel kapcsolatos követelések tárgyában.

e) Az alsóbb szintű bíróságok elnökei – Ideiglenes intézkedés iránti eljárás

A bíróságokról szóló törvénykönyv 584–589. cikke azt mondja ki, hogy az elsőfokú bíróság, a kereskedelmi bíróság és a munkaügyi bíróság elnökei sürgős esetekben jogosultak ideiglenes döntést hozni a bíróságuk hatáskörébe tartozó ügyekben (ideiglenes intézkedés iránti eljárás, [*référé/kort geding*]). Ennek feltétele, hogy az ügy sürgős legyen, a határozat pedig csak ideiglenes határozat lehet, amely nem prejudikálja magát az ügyet. Ily lehet például a szakértői vizsgálat elrendelése, tanú kihallgatásának elrendelése stb.

f) A biztosítási intézkedésekkel kapcsolatban eljáró bíró

A biztosítási intézkedésekkel kapcsolatban eljáró bíró (*juge des saisies/beslagrechter*, lásd a bíróságokról szóló törvénykönyv 1395. cikkét) foglalkozik a biztosítási intézkedésekkel (*saisies conservatoires/bewarende beslagen*), az ítéletek végrehajtásával, továbbá a Szövetségi Adóhivatal keretében a Tartási Ügyek Hivatala létrehozásáról szóló, 2003. február 21-i törvényben (*loi du 21 février 2003 créant un Service des créances alimentaires au sein du SPF Finances/wet van 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën*) hivatkozott Tartási Ügyek Hivatala által hozott intézkedésekkel kapcsolatos valamennyi követeléssel.

g) A fiatalkorúak bírósága

Bár a fiatalok védelme a belga szövetségi államot alkotó közösségek feladata, a fiatalkorúak bíróságának kialakítása továbbra is szövetségi ügy, és azt az ifjúságvédelemről szóló, 1965. április 8-i törvény (*loi relative à la protection de la jeunesse du 8 avril 1965/wet op de jeugdbescherming van 8 april 1965*) szabályozza. A fiatalkorúak bírósága (*tribunal de la jeunesse/jeugdrechtbank*) az elsőfokú bíróság egy csoportja, amely a fiatalok védelmét szolgáló intézkedésekkel foglalkozik.

h) A családjogi bíróság

A családjogi bíróság (*tribunal de la famille/familierechtbank*) rendelkezik hatáskörrel a családjogi jogvitákban. Hatásköre közelebből kiterjed a következőkre (a bíróságokról szóló törvénykönyv 572a. cikke):

a házastársak és bejegyzett élettársak közötti jogviták;

a szülői felügyelettel kapcsolatos jogviták;

a tartási kötelezettséggel kapcsolatos jogviták;

a házastársi vagyoni jogi szerződésekkel kapcsolatos jogviták.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A belga jogrendszer alapelve a felperes választási joga. Ezt az általános gyakorlatot a bíróságokról szóló törvénykönyv 624. cikkének (1) bekezdése rögzíti. A felperes általában az alperes vagy több alperes esetén valamelyik alperes lakóhelye (*domicile/woonplaats*) szerint illetékes bíróság előtt indítja meg a pert. Mi a helyzet akkor, ha az alperes nem természetes személy, hanem jogi személy? A jogi személy címe a székhelyének (*siège/hoofdzetel*), vagy azon helynek a címe, ahonnan irányítják.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

A felperes bizonyos esetekben jogosult arra, hogy az ügyet eltérő bíróság elé terjessze. E lehetőségeket többek között a bíróságokról szóló törvénykönyv 624. cikkének (2)–(4) bekezdése rögzíti. Az alperes vagy több alperes esetén valamelyik alperes lakóhelye szerinti bíróság mellett a felperes a következők közül választhat:

azon hely bírósága, ahol egy vagy több, a jogvitában szereplő követelés keletkezett, illetve ahol a kötelezettségeket teljesítik, teljesítették vagy teljesíteni kellett volna;

a szóban forgó aktus végrehajtására kiválasztott kézbesítési cím szerinti bíróság;

azon hely bírósága, ahol a bírósági végrehajtó (*huissier de justice/gerechtsdeurwaarder*) személyesen beszélt az alperessel, amennyiben az alperes(ek)nek nincs belgiumi vagy külföldi címe.

Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint továbbá az ideiglenes intézkedés iránti eljárásokban azon bíróság elnöke rendelkezik illetékességgel, ahol az ítéletet végre kell hajtani.

A tartásdíjat illetően a bíróságokról szóló törvénykönyv 626. cikke kimondja, hogy a társadalmi beilleszkedési támogatáshoz való joghoz kapcsolódó tartási követelések a felperes (például a tartásra jogosult családtag) lakóhelye szerinti bíróság előtt érvényesíthetők.

Ezeket a 624. és 626. cikkben rögzített szabályokat ellenkező rendelkezés hiányában kell alkalmazni, és azoktól a felek szabadon eltérhetnek. A felek ennél fogva illetékességi kikötést tartalmazó megállapodást köthetnek, amely szerint bármely jogvitát csak kijelölt elsőfokú bíróságok elé lehet terjeszteni.

Van ugyanakkor néhány kivétel a szabad választás elve alól.

A jogszabály megjelöl több olyan esetet, amikor a felperes nem választhat. Ezeket az eseteket elsősorban a bíróságokról szóló törvénykönyv 627–629. cikke rögzíti. Ilyen esetet képeznek például:

a munkaszerződésekre vonatkozó jogviták (a 627. cikk (9) bekezdése) esetében: az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén a gazdasági tevékenység, illetve a foglalkozás vagy a társaság, szervezet vagy csoport tevékenységének folytatásához igénybe vett bányá, üzem, műhely, üzlet, iroda, illetve általában vett helyszín található;

helyrehozhatatlan megromlás miatt a házasság felbontása vagy a különválás iránti keresetek (a 628. cikk (1) bekezdése) esetében: a házastársak utolsó közös lakóhelye szerinti bíróság vagy az alperes lakóhelye rendelkezik illetékességgel.

Még ezekben az esetekben is van némi választási szabadság. A bíróságokról szóló törvénykönyv 630. cikke kimondja, hogy a jogvita felmerülését követően a felek megállapodhatnak a jogszabályi rendelkezésektől való eltérésben. Ugyanakkor minden ilyen jellegű megállapodás semmis, ha azt a jogvita felmerülése előtt kötötték.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Egyes esetekben, különösen a bíróságokról szóló törvénykönyv 631–633. cikkében leírt helyzetekben az egyik bíróság kizárólagos illetékességgel rendelkezik. Ilyenkor a felperesnek nincs választási lehetősége, továbbá sem a jogvita felmerülését megelőzően, sem pedig azt követően nincs lehetőség illetékességi kikötést tartalmazó megállapodás megkötésére. Ezek az esetek többek között a következők:

Fizetéseképtelenség (a bíróságokról szóló törvénykönyv 631. cikkének (1) bekezdése): A fizetéseképtelenség megállapítására illetékes kereskedelmi bíróság azon hely bírósága, amely a kereskedő üzleti tevékenységének fő helye, illetve jogi személy esetében székhelyének helye a fizetéseképtelenség bejelentésének vagy a bírósági kérelem benyújtásának időpontjában. Másodlagos fizetéseképtelenség: a fizetéseképtelen személy vonatkozó üzleti tevékenysége helye szerint illetékes kereskedelmi bíróság. Több telephely esetén az a bíróság illetékes, amelyikhez a felperes először fordult a kérelmével. A fizetőképesség helyreállítására irányuló eljárás (a bíróságokról szóló törvénykönyv 631. cikkének (2) bekezdése): Az illetékes bíróság azon hely kereskedelmi bírósága, amely az adós üzleti tevékenységének fő helye, illetve jogi személy esetében székhelyének helye a kérelem benyújtásának időpontjában.

Az adójogszabályok alkalmazásával kapcsolatos jogviták (632. cikk): Az adó beszedését végző iroda székhelye szerint illetékes fellebbviteli bíróság székhelyén működő helyi bíróság rendelkezik illetékességgel, ha pedig a jogvita nem adó beszedésével kapcsolatos, akkor az azon hely szerint illetékes bíróság, ahol a vitatott határozatot hozó adóhatóság székhelye található. Ha azonban az eljárás nyelve a német, az eupeni elsőfokú bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel.

A biztosítási intézkedésekkel és végrehajtási intézkedésekkel kapcsolatos jogviták (633. cikk): Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a biztosítási intézkedés helye szerinti bíróság az illetékes. Foglalásra való felhatalmazás (*saisie-arrest/ beslag onder derden*) esetén az érintett adós lakóhelye szerinti bíróság rendelkezik illetékességgel. Ha az érintett adós lakóhelye Belgiumon kívül található vagy ismeretlen, az illetékes bíróság a foglalás végrehajtásának helye szerinti bíróság (lásd a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 22. cikkének (5) bekezdését is).

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Amint az fent már szerepelt, a 624. és 626. cikkben rögzített szabályokat ellenkező rendelkezés hiányában kell alkalmazni, és azoktól a felek szabadon eltérhetnek. A felek illetékességi kikötést tartalmazó megállapodást köthetnek, amely szerint bármely jogvitát csak kijelölt elsőfokú bíróságok elé lehet terjeszteni.

A bíróságokról szóló törvénykönyv 627–629. cikkében hivatkozott esetekben a jogvita felmerülése előtt nem lehet illetékességi kikötést tartalmazó megállapodást kötni. A 630. cikk alapján azonban az ilyen megállapodások megengedettek a jogvita felmerülését követően.

A bíróságokról szóló törvénykönyv 631–633. cikkében ismertetett esetekben nem lehet illetékességi kikötést tartalmazó megállapodást kötni.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Az e kérdésre adandó válasz az 1. és 2. kérdésre adott válaszban található.

Linkek

A bíróságokról szóló törvénykönyv vonatkozó cikkei: [Szövetségi Igazságügyi Szolgálat](#)

Kattintson a *Législation consolidée/Geconsolideerde wetgeving* (egységes szerkezetbe foglalt jogszabályok) linkre.

Válassza ki a *Code judiciaire/Gerechtigd Wetboek* (a bíróságokról szóló törvénykönyv) listaelemet a *Nature juridique/Juridische aard* (A jogszabály típusa) listából.

A *Mot(s)/Woord(en)* (kifejezés[ek]) mezőbe írja be az alábbi számot: 624.

Kattintson a *Recherche/Opzoeking* (Keresés) gombra.

Kattintson a *Liste/Lijst* (Listázás) gombra.

* Kattintson a *Justice de A à Z/Justitie van A tot Z* (Jog A-tól Z-ig) pontra.

* Válassza a *Cours: compétence/Hoven: bevoegdheid* (Bíróságok: illetékesség) pontot.

Segítség az illetékes bíróság megtalálásához: [Szövetségi Igazságügyi Szolgálat](#)

Kattintson a *Compétence territoriale/Territoriale bevoegdheid* (Illetékesség) gombra.

Utolsó frissítés: 25/09/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közölt vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Bulgária

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A polgári eljárásokban a rendes bíróságok a polgári jogi kapcsolatokból eredő vitákban és más jogi kérdésekben folytatnak tárgyalást és hoznak határozatot (a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 14. cikkének (1) bekezdése (GPK)). Néhány nagy regionális bíróság önálló kereskedelmi kollégiummal rendelkezik, a büntető és a polgári kollégiumtól különülve.

E szabály alól kivételt képeznek a végrehajtó hatóságok és tisztviselőik közigazgatási tevékenységek végzése során vagy azzal kapcsolatban elkövetett jogellenes cselekményei, intézkedései vagy mulasztásai által magánszemélyeknek vagy jogi személyeknek okozott kár megtérítése iránti keresetek. Az ilyen ügyek a közigazgatási bíróságok hatáskörébe tartoznak, amelyek közigazgatási intézkedések és közigazgatási szerződések kibocsátásával, módosításával, megszüntetésével vagy érvénytelenítésével, valamint a közigazgatási szervek kötelezettségszegéseivel vagy mulasztásaival szembeni védelemmel kapcsolatos minden közigazgatási ügyet tárgyalnak, a legfelsőbb közigazgatási bíróság hatáskörébe tartozó ügyek kivételével. A polgári jog területén nem állítottak fel más különös hatáskörű bíróságot.

A bolgár jogban a bűncselekmény áldozata az elszenvedett kárért kártérítés iránti keresetet nyújthat be mind a polgári eljárásban, mind pedig a vádlott ellen indított büntető eljárásban. A büntető eljárás részeként benyújtott polgári keresetet mind az alperes, mind pedig más, a bűncselekménnyel okozott kárért polgári jogi felelősséggel bíró személyek ellen be lehet nyújtani. Figyelemmel kell lenni arra, hogy a bíróság elutasíthatja a polgári kereset büntető eljárásban való vizsgálatát. Ilyen esetben az áldozat a szokványos polgári eljárásban indíthat keresetet és érvényesítheti jogait.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

A kerületi bíróság (rayonen sad) az első fokon eljáró bíróság azon polgári ügyekben, amelyek nem tartoznak valamely első fokon eljáró regionális bíróság (okrazhen sad) hatáskörébe (a GPK 103. cikke).

A GPK 104. cikke értelmében a regionális bíróságok első fokon a következő ügyekben járnak el:

az apaság, illetve anyaság megállapítása, illetve vélelmének megdöntése iránti perekben, az örökbefogadás felbontása iránti perekben, a cselekvőképtelenség megállapítása, illetve megszüntetése iránti perekben;

tulajdonjogi vagy tulajdonon fennálló egyéb vagyoni értékű joggal kapcsolatos perekben, amennyiben a pertárgy értéke az 50 000 BGN-t meghaladja, olyan polgári vagy kereskedelmi ügyekben, amelyekben a pertárgy értéke a 25 000 BGN-t meghaladja (kivéve ha a jogvita tárgya tartási követelés, a munkajog hatálya alá tartozó igények, vagy a jogosulatlan kifizetések megtérítése iránti igény);

gazdasági társaság elfogadhatatlan, érvénytelen vagy hibás bejegyzésére vonatkozó olyan perekben, melyeket jogszabály regionális bíróság hatáskörébe utal első fokon;

a pertárgy értékétől függetlenül a regionális bíróságok hatáskörébe tartozó egyetlen keresetben egyesített követelések esetén, ha azokat egy eljárásban kell tárgyalni;

más jogszabály szerint a regionális bíróságok hatáskörébe tartozó ügyekben.

A kereskedelemről szóló törvény értelmében azokkal a keresetekkel, amellyel e törvény szerint egy cég tagjaként fennálló jogait kívánja megvédeni, egy cég tagjainak határozatát kívánja megtámadni, egy cég bejegyzésének törlését, illetve működésének megszüntetését kívánja elérni, vagy felszámolási eljárást kíván indítani, ahhoz a megyei bírósághoz kell fordulnia, amelynek területén a cég ügyvezetésének helye található. Az illetékes csődbíróság az a regionális bíróság, amelynek illetékességi területén a kereskedő központi ügyvezetése található a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása iránti kérelem benyújtásakor.

A közigazgatási bíróságok első fokon hatáskörrel rendelkeznek a közigazgatási hatóságok és tisztviselők jogellenes eszközei, intézkedései vagy mulasztásai által okozott károk megtérítésére irányuló ügyekben.

A büntetőeljárásban indított polgári jogi keresetet az elkövetett bűncselekmény tekintetében illetékességgel rendelkező bíróság vizsgálja meg.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A keresetet annak a kerületnek (rayon) a területén illetékességgel rendelkező bírósághoz kell benyújtani, ahol az alperes lakóhellyel rendelkezik, vagy ahol ügyvezetésének helye, illetve székhelye található.

A jogi személyekkel szembeni kereseteket azok bejegyzett székhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. A jogi személyek üzleti egységeivel vagy fióktelepeivel való közvetlen kapcsolatból eredő jogvitákban a kereseteket az említett üzleti egységek vagy fióktelepek helye szerint illetékes bírósághoz is be lehet nyújtani.

Az állam és a kormányzati intézmények – ideértve azok részlegeit és fióktelepeit is – elleni kereseteket ahhoz a bírósághoz kell benyújtani, amelynek illetékességi területén a jogvita alapjául szolgáló jogviszony keletkezett. Ha ez a jogviszony külföldön keletkezett, a keresetet az illetékes szófiai bírósághoz kell benyújtani.

Ismert lakóval szemben nem rendelkező személlyel szemben a keresetet az ügyvédje vagy jogi képviselője lakóhelye, vagy ha ez nem lehetséges, a kérelmező lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. Ugyanez vonatkozik arra az esetre, ha az alperes Bulgárián kívül lakik. Ha a felperes is Bulgárián kívül lakik, a keresetet az illetékes szófiai bírósághoz kell benyújtani.

A kiskorú vagy cselekvőképtelen személy elleni kereseteket a jogi képviselőjük lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani.

Az örökléssel, a végrendelet teljes vagy részleges visszavonásával, az örökség felosztásával vagy az önkéntes felosztás megszüntetésével kapcsolatos kereseteket a hagyaték megnyílásának helye szerint kell megindítani. Amennyiben az örökhagyó bolgár állampolgár, de a hagyaték Bulgárián kívül nyílik meg, akkor vagy ahhoz a bírósághoz kell fordulnia, amelynek területén az örökhagyó utolsó bulgáriai lakóhelye volt, vagy ahhoz, amelynek területén a vagyontárgyak találhatók.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatók az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Egy szerződésen alapuló pénzügyi követelés iránti keresetet az alperes aktuális lakóhelye szerinti bíróságon lehet megindítani.

A tartási követeléseket a felperes lakóhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani.

A munkavállalók munkáltatójukkal szemben a munkavégzés szokásos helye szerinti bíróságon is megindíthatják keresetüket.

Az olyan külföldi személyek, cégek, vállalatok, amelyek ügyvezetésének helye Bulgáriában van, valamint az ezek Bulgáriában alkalmazott külföldi munkavállalói közötti munkaügyi jogvitákban a munkaadó ügyvezetésének helye szerinti bíróság illetékes, kivéve, ha a felek másképp állapodnak meg. Bolgár munkaadó számára Bulgária területén kívül dolgozó bolgár állampolgárságú munkavállalók munkaügyi jogvitáiban, amennyiben a keresetet a munkaadóval szemben nyújtották be, a szófiai bíróságok illetékesek, amennyiben pedig a munkavállalóval szemben nyújtották be, a munkavállaló bulgáriai lakóhelyének bírósága illetékes.

A jogellenes kár megtérítése iránti keresetet a károkozás helye szerint illetékes bíróságon is meg lehet indítani.

A különböző bíróságok illetékességi területén lévő alperesekkel szemben indított kereseteket, vagy olyan vagyontárgyra vonatkozó kereseteket, amely több bíróság illetékességi területén található, a felperes választása szerinti, ezen illetékes bíróságok egyike előtt lehet megindítani.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Az ingatlanra vonatkozó dologi hatályú jogra, ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetésére, ingatlan határainak megállapítására vagy birtokvédelemre irányuló kereseteket az ingatlan fekvése szerinti bíróság előtt kell megindítani. Az ingatlanral kapcsolatos dologi jogokat megerősítő közjegyzői okirattal kapcsolatos, illetve ingatlanra vonatkozó dologi hatályú jogokról rendelkező megállapodás felbontására, megsemmisítésére vagy érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseteket az ingatlan tekintetében illetékességgel rendelkező bírósághoz is be kell nyújtani.

A fogyasztók által és a velük szemben indított kereseteket a fogyasztó jelenlegi lakcíme, illetve ennek hiányában a fogyasztó állandó lakcíme szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani.

A károsult által a biztosító, a Garanciaalap és a Bolgár Gépjármű-biztosítók Nemzeti Irodája ellen indított, a biztosításról szóló törvénykönyv szerinti kártérítési kereseteket ahhoz a bírósághoz kell benyújtani, amelynek az illetékességi területén a felperes állandó lakóhelye vagy bejegyzett székhelye volt a biztosítási esemény bekövetkezésének időpontjában, vagy ahol a biztosítási esemény bekövetkezett.

A bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránti keresetet a büntetőeljárás során egyidejűleg kell benyújtani ahhoz a bírósághoz, amely előtt a büntetőeljárást megindítják.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Főszabály szerint a törvény által meghatározott illetékesség nem ruházható át a felek közös megegyezésével.

Vagyonjogi perekben ugyanakkor a felek eltérhetnek az illetékességi szabályoktól, és írásos megállapodásban kiköthetik egy adott bíróság illetékességét.

Erre azonban nincs lehetőség, ha a kereset tulajdonon fennálló vagyoni jogra vonatkozik, közös tulajdon megszüntetését, vagy ingatlanon fennálló tulajdonjog megállapítását, illetve terjedelmét érinti vagy ingatlanra vonatkozó dologi hatályú jogokról rendelkező megállapodás megerősítésére, felbontására vagy érvénytelenítésére vonatkozik, amely esetekben jogszabály állapítja meg, hogy melyik bíróság az illetékes.

A fogyasztóvédelmi vagy munkajogi perekben a felek közötti illetékességi megállapodások csak akkor érvényesek, ha azokat a jogvita keletkezését követően írták alá.

Tulajdonjogi jogi viták esetében a felek megállapodhatnak az ügy választottbíróság útján való rendezésében, kivéve, ha az vagyoni értékű jogokat, ingatlant, tartási kötelezettséget vagy munkajogot érint. Választottbírósági eljárás igénybevételeéhez az érintett feleknek külön eljárási megállapodást (választottbírósági megállapodás) kell kötniük. A választottbíróság figyelembe vehet minden vonatkozó nemzetközi jogforrást, valamint egy külön bolgár jogszabályt: a nemzetközi kereskedelmi ügyekben folytatott választottbíráskodásról szóló törvényt.

A nemzetközi kereskedelmi ügyekben folytatott választottbíráskodásról szóló törvény értelmében a választottbírósági megállapodás azt jelenti, hogy az érintett felek felkérik egy választottbíróságot, hogy az a közöttük lévő valamely szerződéses vagy szerződésen kívüli jogviszonyban felmerült vagy a jövőben esetlegesen felmerülő összes jogvitát vagy e jogviták egy részét bírálja el. A megállapodás öltheti egy másik szerződésben szereplő választottbírósági kikötés vagy külön megállapodás formáját. A választottbírósági megállapodást írásba kell foglalni. A választottbíróság lehet állandó jelleggel működő, vagy az adott jogvita elbírálására létrehozott intézmény. A választottbíróság akkor ülhet össze Bulgária területén kívül, ha a felek egyike általában Bulgárián kívül tartózkodik, vagy alapító okirata szerint ügyvezetésének helye vagy központi irányításának helye Bulgárián kívül van.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A polgári ügyekben hatáskörrel rendelkező egyetlen különös hatáskörű bíróság Bulgáriában a közigazgatási bíróság.

A végrehajtó hatóságokkal szemben indított kártérítési kereseteket a kár helye, vagy a károsult fél jelenlegi lakóhelye vagy bejegyzett székhelye szerint illetékes közigazgatási bíróság előtt is meg lehet indítani, és amennyiben az ilyen kereset a közigazgatási aktus megtámadásához kapcsolódik, azt a felperes lakóhelye vagy székhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani (a közigazgatási eljárásról szóló törvénykönyv 133. cikkének (5) bekezdése). Valamennyi közigazgatási per a közigazgatási bíróságokhoz tartozik, kivéve azokat, melyekben a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság jár el. A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság első fokon jár el a következő esetekben: az önkormányzaton kívül más közigazgatási szerv által kiadott rendelet, a minisztertanács által kiadott rendelet, a miniszterelnök, miniszterelnök-helyettes, miniszter által kiadott rendelet, a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács határozata, a Bolgár Nemzeti Bank rendelete, illetve minden olyan rendelet megsemmisítése, amely esetében jogszabály a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság hatáskörét állapítja meg első fokon.

Utolsó frissítés: 10/09/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közölt vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Csehország

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A cseh polgári jog nem határoz meg egyes típusú ügyekre vonatkozó különös hatáskörű bíróságokat. A polgári jogi ügyekben főszabály szerint az általános bíróságok rendelkeznek hatáskörrel. E hatáskör úgy került megfogalmazásra, hogy a polgári bírósági eljárásokban a bíróságok tárgyalnak és döntenek minden jogvitában és más, magánjogi jogviszonyból származó jogi ügyben (a polgári perrendtartásról szóló módosított 99/1963. sz. törvény 7. cikkének (1) bekezdése). Emellett a Cseh Köztársaságban 2014. január 1-jén hatályba lépett a különös bírósági eljárásokról szóló 292/2013. sz. törvény. E törvény szerint a bíróságok tárgyalnak és döntenek minden, e törvényben meghatározott ügyben.

Egyes esetekben külön jogszabály a közigazgatási szerveket bízza meg fel a polgári ügyekben való eljárással. Ez esetben azonban a közigazgatási szervek határozatait a polgári perrendtartásról szóló módosított 99/1963. sz. törvény ötödik része (244. és azt követő cikkek) szerint polgári bíróság felülvizsgálhatja.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

A Cseh Köztársaságban az első fokon eljáró bíróságok járásbíróságok (*okresní soud*) és a regionális bíróságok (*krajský soud*), valamint – kivételes esetben – a Cseh Köztársaság Legfelsőbb Bírósága (*Nejvyšší soud České republiky*).

1. Első fokon a járásbíróságok tárgyalják az ügyeket, kivéve, ha jogszabály kifejezetten kimondja, hogy az ügy tárgyalására a regionális bíróság vagy a Cseh Köztársaság Legfelsőbb Bírósága jogosult.

2.

a) A 99/1963. sz. törvény szerint első fokon a regionális bíróságok rendelkeznek hatáskörrel az alábbi ügyek tárgyalására:

a nyugdíjbiztosítási túlfizetés, betegbiztosítás, állami társadalmi támogatás és anyagi szükségletekre irányuló támogatás túlfizetésére vonatkozó kölcsönös megállapodás, illetve a betegbiztosítási jogosultság miatt fizetett regresszív kártérítésre irányuló kölcsönös megállapodásokra vonatkozó jogviták,

a sztrájk vagy kizárás jogellenességére vonatkozó ügyek,

diplomáciai mentességet és kiváltságokat élvező külföldi államot vagy személyeket érintő jogviták, amennyiben az ilyen jogviták elbírálása a cseh bíróságok joghatósága alá tartozik,

a választottbíróság kollektív megállapodásból származó kötelezettség végrehajtására irányuló határozatának érvénytelenítésére vonatkozó jogviták,

a kereskedelmi vállalkozások, alapítványok, adományok és alapok létrehozásával kapcsolatos jogviszonyokból származó ügyek és a kereskedelmi vállalkozások és azok partnerei vagy tagjai, valamint a partnerek és tagok egymás közti, kereskedelmi vállalkozásban való részvételükre vonatkozó jogviták,

az üzleti vállalkozások, azok partnerei és tagjai, valamint a szabályozó testületeik vagy felszámolóik közti jogviták, ha a jogvita a szabályozó testület tagjainak vagy a felszámoló hivatalának gyakorlására vonatkozik,

a szerzői jogra vonatkozó jogviták,

a tisztességtelen versennyel vagy a verseny jogellenes korlátozásával okozott jogsértésekre vagy veszélyeztetett jogok védelmére vonatkozó jogviták,
a jogi személy nevének vagy hírnevének védelmére vonatkozó jogviták,
a pénzügyi biztonságra vonatkozó jogviták és a váltókra, csekkekre és befektetési eszközökre vonatkozó jogviták,
a tőzsdei áruügyletből származó jogviták,
a Tulajdonosok Egyesületének közgyűlésével kapcsolatos ügyek és az azokból származó jogviták,
a vállalkozások és szövetkezetek átalakítására vonatkozó ügyek, ideértve a külön jogi szabályozás szerinti kártérítési eljárásokat,
az üzemek vagy azok egy részének értékesítésére vagy bérletére vonatkozó jogviták,
a meghatározott határértéket túllépő, építkezésre irányuló közbeszerzésekre vonatkozó jogviták, ideértve az e szerződések végrehajtásához szükséges eszközöket is.

b) A 292/2013. sz. törvény szerint első fokon a regionális bíróságok rendelkeznek hatáskörrel az alábbi ügyek tárgyalására:

a jogi személyek státuszát érintő ügyek – ideértve a megszüntetésüket és felszámolásukat, a szabályozó szerveik tagjainak vagy a felszámoló kijelölését és felmentését, szerkezetátalakításukat és az általában előnyös státuszukat érintő ügyeket,

a jogi személyek letétjére vonatkozó ügyek,

a kereskedelmi vállalkozásokról szóló törvény vagy a vállalkozások és szövetkezetek átalakításáról szóló törvény szerint hozott bírósági határozatok alapján több személynek juttatott ellenérték vagy kártérítés nyújtására vonatkozó kötelezettség teljesítéséhez szükséges letéttel (a továbbiakban: kötelező letét) kapcsolatos ügyek,

a tőkepiacot érintő ügyek,

a verseny védelmére irányuló esetekben a vizsgálatok lefolytatásához szükséges előzetes hozzájárulásra vonatkozó ügyek,

a Cseh Ügyvédi Kamara vagy az Adójogi Tanácsadók Kamarája képviselője hozzájárulásának helyettesítése egyes dokumentumok tartalmának megismerése érdekében.

3. A Cseh Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a nemzetközi magánjogról szóló 91/2012. sz. törvény 51. cikke szerint első fokon kizárólag a házasság felbontására, különválásra, házasság érvénytelenítésére és a házasság létrejöttének megállapítására vonatkozó külföldi ítéletek elismerésekor járhat el, ha legalább az egyik fél a Cseh Köztársaság állampolgára. Nem ezt az eljárást kell alkalmazni azonban azokban a más uniós tagállamok ítéleteinek elismerésére vonatkozó eljárásokban, amelyekre a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályaon kívül helyezésétől szóló, 2201/2003/EK tanácsi rendelet vonatkozik vagy amelyek tekintetében két- vagy többalanyú nemzetközi egyezmény a cseh jogtól eltérő jogot rendel alkalmazni.

A nemzetközi magánjogról szóló 91/2012. sz. törvény 55. cikke szerint a Legfelsőbb Bíróság rendelkezik hatáskörrel emellett az anyaság vagy apaság megállapítására vonatkozó külföldi ítéletek elismerése tekintetében is.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

Az eljárások megindításakor fennálló körülmények határozzák meg a hatáskört (lásd a 2.1. kérdést) és az illetékességet. Az e körülményekben később beálló változások (pl. az alperes lakóhelyének megváltozása) – egy kivétellel (az illetékesség átszállása a kiskorúak gondozására, felügyeletére és jogképességére vonatkozó ügyekben) – nincsenek hatással az illetékességre.

A polgári perrendtartásról szóló 99/1963. sz. törvény 105. cikkének (1) bekezdése szerint a bíróság főszabály szerint kizárólag az eljárás megindításakor – az előkészítő eljárás végéig, vagy ha nem kerül sor előkészítő eljárásra, az ügy érdemben történő tárgyalását megelőzően, vagyis addig, míg fel nem szólítja a felperest, hogy az eljárásban terjessze be keresetét, vagy a tárgyalás nélküli eljárásban meg nem hozza határozatát – vizsgálhatja illetékességét. Ezt követően az illetékességet csak akkor lehet vizsgálni, ha nem került sor előkészítő eljárás lefolytatására és a fél az első lehetséges alkalommal kifogással élt az illetékességgel szemben. Egyes esetekben lehetséges, hogy több bíróság is illetékes az ügyben. A felperes választhat az általános illetékességű és a polgári perrendtartásról szóló 99/1963. sz. törvény 87. cikke szerint meghatározott bíróság (pl. a munkahely szerinti bíróság vagy kártérítési ügyekben a kár bekövetkeztének helye szerinti bíróság) között. A felperesnek legkésőbb a kereset benyújtásáig kell választania – az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynél az eljárás először megindult.

Az illetékességet különös jogi ügyekben a különös bírósági eljárásokról szóló 292/2013. sz. törvény határozza meg.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Az illetékességre vonatkozó alapvető szabályokat a polgári perrendtartásról szóló 99/1963. sz. törvény 84–86. cikke és a 292/2013. sz. törvény 4. része tartalmazza. Fontos megjegyezni azonban, hogy egyes esetekben az illetékességet közvetlenül alkalmazandó uniós jogszabály határozhatja meg, amely elsőbbséget élvez a nemzeti jogszabályokkal szemben (lásd a 44/2001. sz. rendelet egyes rendelkezéseit, amely nem csak a nemzetközi joghatóságot, hanem az illetékességet is szabályozza), ennek következtében pedig a cseh jog illetékességi szabályai nem mindig érvényesülnek.

A polgári perrendtartásról szóló 99/1963. sz. törvényben meghatározott főszabály szerint az alperes szerinti rendes bíróság az illetékes bíróság. Mindig a járásbíróság a rendes bíróság. Amennyiben első fokon regionális bíróság rendelkezik hatáskörrel (lásd a 2.1. kérdést), az a regionális bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén az alperes szerinti járásbíróság található. Amennyiben a követelést több alperessel szemben nyújtják be, bármelyikük szerinti rendes bíróság illetékességgel rendelkezik.

A természetes személy szerinti rendes bíróság az a járásbíróság, amelynek területén a személy lakóhelye található, ennek hiányában az a bíróság, amelynek területén tartózkodik. A lakóhely az a hely, ahol a személy az állandó jellegű tartózkodás szándékával él (lehetséges, hogy több ilyen hely is van, ez esetben minden ilyen bíróság a személy szerinti rendes bíróságnak minősül).

Az üzleti tevékenységre vonatkozó ügyek tekintetében az üzleti tevékenységet végző természetes személy szerinti rendes bíróság az a járásbíróság, amelynek területén az üzleti tevékenység végzésének helye található (az üzleti tevékenység végzésének helye a közjogi nyilvántartásban nyilvántartott cím); amennyiben nincs az üzleti tevékenység végzésének ilyen helye, az a járásbíróság, amelynek területén a személy lakóhelye található, ennek hiányában, a bíróság, amelynek területén tartózkodik.

A jogi személy szerinti rendes bíróság megállapításának alapja a jogi személy bejegyzett székhelye (lásd a polgári törvénykönyvről szóló 89/2012. sz. törvény 136–137. cikkeit).

A vagyonkezelő feladatának ellátása során a vagyonkezelő szerinti rendes bíróság az a járásbíróság, amelynek területén bejegyzett székhelye található. Külön szabályok vonatkoznak az állam szerinti rendes bíróságra (az a bíróság, amelynek területén a külön jogszabály szerint illetékes állami szervezeti egység bejegyzett székhelye található, amennyiben a területi illetékességgel rendelkező bíróságot nem lehet e módon megállapítani, úgy az a bíróság, amelynek területén a követelést megalapozó körülmények bekövetkeztek), a település szerinti rendes bíróságra (az a bíróság, amelynek területén a település található), valamint a felsőbb közigazgatási területi egységek szerinti rendes bíróságokra (az a bíróság, amelynek területén ezek igazgatási szerveinek bejegyzett székhelye található).

Amennyiben a cseh állampolgár alperes szerint nem állapítható meg rendes bíróság vagy e személy szerint nincs a Cseh Köztársaság területén rendes bíróság, az a bíróság illetékes, amelynek területén e személy utolsó ismert lakóhelye található. Azzal a személlyel szemben, akinek nincs a Cseh Köztársaság területén rendes bírósága, a tulajdonjogot a személy vagyonának helye szerinti bíróságon lehet érvényesíteni.

A külföldi személlyel szembeni keresetet (az eljárás megindítására irányuló kérelmet) ahhoz a bírósághoz is be lehet nyújtani, amelynek területén a személy Cseh Köztársaságon belüli fióktelepe vagy annak szervezeti egysége található.

A különös bírósági eljárásokról szóló 292/2013. sz. törvény 4. részében szereplő rendelkezések szerint a törvényben meghatározott ellenkező rendelkezés hiányában aszerint a személy szerinti rendes bíróság illetékes, akinek érdekében az eljárás folyik. A teljes jog- és cselekvőképességgel nem rendelkező kiskorú szerinti rendes bíróság az a bíróság, amelynek területén a kiskorú – szülei által megállapodásban, a bíróság által határozatban vagy egyéb döntő körülmények által meghatározott – lakóhelye található.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

Az alperes szerinti rendes bíróság illetékessége mellett létezik különös illetékesség is, amely a) választott különös illetékesség (lásd a lenti 2.2.2.1. kérdést) és b) kizárólagos különös illetékesség (lásd a lenti 2.2.2.2. kérdést). Kereskedelmi ügyekben emellett az illetékesség kiterjesztésére vonatkozó megállapodás kötésére is lehetőség van (lásd a 2.2.2.3. kérdést).

Ezen túl a különös bírósági eljárásokról szóló 292/2013. sz. törvény 5. cikke szerint a kiskorú felügyeleti jogára, gyámságra vonatkozó eljárásban és a jogképességre vonatkozó eljárásban az illetékességet meghatározó körülmények megváltozása esetén a bíróság átteheti az illetékességet más bírósághoz, ha ez a kiskorú vagy a gyám érdekét, illetve annak a személynek az érdekét szolgálja, akinek jogképességét az ügy érinti. Az illetékesség e rendelkezés szerinti átruházása minden esetben a bíróság mérlegelésétől függ.

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróságot (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságot) és egy másik bíróságot között?

Ez az úgynevezett „választott különös illetékesség”, amelyet a polgári perrendtartásról szóló 99/1963. sz. törvény 87. cikke szabályoz. A felperes megválaszthatja, hogy keresetét az alperes szerinti rendes bírósághoz vagy másik, illetékességgel rendelkező bírósághoz nyújtja be. Az illetékesség szabályait azonban be kell tartani – amennyiben első fokon regionális rendelkezik hatáskörrel, a felperes köteles keresetét a regionális bíróság előtt benyújtani. A kereset bírósághoz való beérkezését követően a felperes nem változtathat a döntésén. Amennyiben az illetékességet a nemzeti jogszabályokkal szemben elsőbbséget élvező közvetlenül alkalmazandó uniós rendelet szabályozza (lásd a 44/2001. sz. rendelet egyes rendelkezéseit, amelyek nem csak a nemzetközi joghatóságot, de az illetékességet is szabályozzák), a cseh jog szerinti választott különös illetékességet nem lehet alkalmazni.

Az alperes szerinti rendes bíróság helyett a felperes azt a bíróságot választhatja, amelynek területén:

az alperes állandó munkahellyel rendelkezik;

a kártérítési jogot megalapozó körülmények bekövetkeztek;

az alperes természetes vagy jogi személy vállalkozásának szervezeti egysége található, amennyiben a jogvita ezen egységet érinti;

a szabályozott piacot szervező vagy multilaterális kereskedelmi rendszert működtető személy bejegyzett székhelye található, olyan kereskedelmi jogvita esetén,

amely az e személy által szervezett szabályozott piacot vagy ilyen vállalkozás rendezését vagy

az e személy által működtetett multilaterális kereskedelmi rendszert vagy ilyen vállalkozás rendezését érinti,

a kifizetés helye található, amennyiben a váltóra, saját váltóra vagy más értékpapírra vonatkozó jogot érvényesítenek;

az árutőzsde székhelye található, árutőzsdei ügyletre vonatkozó jogvita esetén.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Ez az úgynevezett „kizárólagos különös illetékesség”, amelyet a polgári perrendtartásról szóló 99/1963. sz. törvény 88. cikke és a különös bírósági eljárásokról szóló 292/2013. sz. törvény egyes rendelkezései szabályoznak. Amennyiben egyes ügyek tekintetében a kizárólagos különös illetékességet alkalmazzák, az illetékességet nem lehet az alperes szerinti rendes bíróság vagy a választott bíróság alapján meghatározni.

Amennyiben az illetékességet a nemzeti jogszabályokkal szemben elsőbbséget élvező közvetlenül alkalmazandó uniós rendelet szabályozza (lásd a 44/2001. sz. rendelet egyes rendelkezéseit, amelyek nem csak a nemzetközi joghatóságot, de az illetékességet is szabályozzák), a cseh jog szerinti kizárólagos különös illetékességet nem lehet alkalmazni.

A polgári perrendtartásról szóló 99/1963. sz. törvény 88. cikke szerint a kizárólagos illetékességet elsősorban az alábbi esetekben kell alkalmazni:

a házastársak közös vagyonának vagy más közös vagyontárgyainak rendezése, illetve a lakás, házasság felbontását követő közös használatának megszüntetése esetén – a házasság felbontásáról döntő bíróság rendelkezik illetékességgel

az ingatlanra vonatkozó jogokkal kapcsolatos eljárás (az eljárásnak közvetlenül az ingatlanra vonatkozó jogra kell irányulnia – ezek elsősorban a dologi vagy bérleti jogok) – az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek illetékességi területén az ingatlan fekszik, feltéve, hogy az eljárás nem a házastársak közös vagyonának vagy más közös vagyontárgyainak rendezésére, illetve a lakás, házasság felbontását követő közös használatának megszüntetésére irányul (amely eljárás tekintetében a házasság felbontásáról döntő bíróság rendelkezik illetékességgel – lásd fent)

hivatalos jóváhagyásra irányuló eljárásokkal kapcsolatos jogvita eldöntésére vonatkozó eljárás – a hivatalos jóváhagyásra irányuló eljárást lefolytató bíróság rendelkezik illetékességgel

A különös bírósági eljárásokról szóló 292/2013. sz. törvény különösen a következő eljárások tekintetében állapít meg különös illetékességet:

a házasság felbontására irányuló eljárás, a házasság létrejöttét megállapító eljárás és a házasság érvényességét vizsgáló eljárás – a 373. és 383. cikkeket szerint az a bíróság jár el, amelynek illetékességi területén a házastársak utolsó, Cseh Köztársaság lévő lakóhelye található, feltéve, hogy legalább az egyik házastárs e kerületben él; amennyiben nincs ilyen bíróság, aszerint a házastárs szerinti rendes bíróság rendelkezik illetékességgel, akivel szemben az eljárást megindították, ennek hiányában pedig az eljárást megindító házastárs szerinti rendes bíróság

hivatalos jóváhagyásra irányuló eljárás – a 98. cikk szerint az a bíróság jár el, amelynek illetékességi területén az elhunyt bejegyzett állandó lakóhelye, tartózkodási helye, az elhunyt ingatlana található vagy a halál bekövetkezett (e követelmények egymásnak alárendeltek)

a gyermek jogellenes külföldre vitelére vonatkozó ügyek (gyermek visszavitele) a 479. cikk szerint az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek illetékességi területén a gyermekek nemzetközi jogi védelmével foglalkozó iroda bejegyzett székhelye található – vagyis a brnói városi bíróság.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A felek a polgári perrendtartásról szóló 99/1963. sz. törvény 89a. cikke szerint csak a vállalkozások közti, üzleti tevékenységből eredő jogviták esetén állapodhatnak meg a jogszabályban meghatározott illetékességtől eltérő illetékességben (úgynevezett illetékesség kiterjesztésére vonatkozó megállapodás), feltéve, hogy a polgári perrendtartásról szóló 99/1963. sz. törvény 88. cikke alapján az ügy tekintetében nem kerül sor a kizárólagos illetékesség meghatározására (lásd fent). Az illetékesség kiterjesztésére vonatkozó megállapodást írásba kell foglalni. Amennyiben a felperes a meghatározott bírósághoz nyújtja be követelését és a illetékesség kiterjesztésére vonatkozó megállapodásra hivatkozik, a megállapodás másolatát (hiteles formában –azaz lehetőleg az eredeti példány vagy hiteles másolat formájában) csatolnia kell a keresethez, bár a jelenleg hatályos jogszabályok ezt nem követelik meg.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A Cseh Köztársaságban nincsenek különbíróságok (lásd az 1. kérdésre adott választ).

Utolsó frissítés: 16/09/2020

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Németország

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Németországban a polgári jogviták esetén két különböző bírósági rendszer létezik: a polgári bíróságok (*Zivilgerichte*) és a munkaügyi bíróságok (*Arbeitsgerichte*) rendszere.

A munkaügyi bíróságok a munkavállalók és a munkáltatók között, valamint a kollektív szerződést kötő felek között felmerülő valamennyi polgári jogvita tekintetében hatáskörrel rendelkeznek. A munkaügyi bíróságok egyéb hatásköreit a munkaügyi bíróságokról szóló törvény (*Arbeitsgerichtsgesetz*, ArbGG) 2. és 2a. szakasza tartalmazza. A munkaügyi bíróságokról szóló törvény 5. szakaszának második mondata szerint a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személyek és a megbízók közötti jogviták tekintetében is e bíróságok rendelkeznek hatáskörrel. Minden egyéb polgári jogvita tekintetében a rendes bírósági rendszer részét képező polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

Az elsőfokú polgári bíróságok a helyi bíróságok (*Amtsgerichte*) és a regionális bíróságok (*Landgericht*).

1. A helyi bíróságok alapvetően azon polgári jogviták tekintetében rendelkeznek hatáskörrel, amelyekben a pertárgy értéke nem haladja meg az 5 000 EUR összeget, és a regionális bíróság nem rendelkezik kizárólagos hatáskörrel (a bírósági szervezetrendszer felépítéséről szóló törvény [*Gerichtsverfassungsgesetz*, GVg] 23. szakaszának 1. pontja).

A helyi bíróságok a pertárgy értékétől függetlenül az alábbi esetekben is kizárólagos hatáskörrel rendelkeznek (a bírósági szervezetrendszer felépítéséről szóló törvény 23. és 23a. szakasza).

A helyi bíróságok rendelkeznek hatáskörrel a lakáscélú bérleti jogviszonyból származó követelésekkel, illetve az ilyen bérleti jogviszony fennállásával kapcsolatos jogviták tekintetében (a törvény 23. szakaszának 2a. pontja).

A helyi bíróságok kizárólagos hatáskörrel rendelkeznek továbbá a családjogi ügyekben és általánosságban a nemperes eljárásokhoz kapcsolódó ügyekben (a 23a. szakasz (1) bekezdése első mondatának 1. és 2. pontja).

A helyi bíróságok emellett kizárólagos hatáskörrel rendelkeznek a bírósági szervezetrendszer felépítéséről szóló törvény 23. szakasza 2. pontjának b)–d) és g) alpontjában szereplő ügyekben.

2. A regionális bíróságok rendelkeznek hatáskörrel minden olyan polgári jogvita tekintetében, amely nem a kerületi bíróságok hatáskörébe tartozik. Ezek főként az 5 000 EUR pertárgyértéket meghaladó jogviták.

A pertárgy értékétől függetlenül a regionális bíróságok rendelkeznek kizárólagos hatáskörrel a törvény 71. Szakaszának (2) bekezdése értelmében különösen az alábbi ügyek tekintetében:

- az adóhatóságokkal szemben a köztisztviselőkről szóló törvény alapján érvényesített követelések,
- a hamis, félrevezető tőkepiaci információk nyilvános közzétételén vagy a tőkepiaci információk közzétételének elmulasztásán, a nyilvánosan közzétett hamis, félrevezető tőkepiaci információk felhasználásán vagy az arra vonatkozó tájékoztatás közzétételének elmulasztásán alapuló követelések, hogy e nyilvánosan közzétett tőkepiaci információk hamisak vagy félrevezetők,
- a vevő utasítási jogával és a szerződő félnek a díjazás ebből eredő kiigazítására vonatkozó igényével kapcsolatos jogviták a polgári törvénykönyv (*Bürgerliches Gesetzbuch*, BGB) 650a. szakaszának értelmében vett építési szerződések esetében,
- a köztisztviselők felelősségével kapcsolatos követelések.

A regionális bíróságokon felállíthatnak kereskedelmi ügyekben eljáró tanácsokat (a bírósági szervezetrendszer felépítéséről szóló törvény 93. szakasza).

Ezek többek között a vállalkozásokkal szembeni polgári jogi keresetek, valamint a váltó-, illetve csekkjog hatálya alá tartozó jogviták tekintetében rendelkeznek hatáskörrel. A bírósági szervezetrendszer felépítéséről szóló törvény 95. szakasza kimerítően felsorolja a kereskedelmi ügyekben eljáró tanácsok hatáskörébe tartozó eseteket. A felperesnek a keresetlevélben kell kérnie, hogy az eljárást a kereskedelmi ügyekben eljáró tanács folytassa le (a törvény 96. szakaszának (1) bekezdése).

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Németországban a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv (*Zivilprozessordnung*, ZPO) (12–18. szakasz) értelmében az illetékesség vonatkozásában az az általános szabály érvényesül, hogy a területi illetékességet az alperes lakóhelye határozza meg. Az állandó lakóhellyel nem rendelkező személy esetében pedig e személy belföldi tartózkodási helye Németországban, ha pedig ez nem ismert, akkor az utolsó állandó lakóhelye határozza meg az illetékességet (a ZPO 16. szakasza). Jogi személy esetében a területi illetékességet a székhely határozza meg (a ZPO 17. szakasza).

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Egyes követeléstípusok esetében a felperes vagylagosan az alperes lakóhelye szerinti illetékességi októl eltérő, különös, de nem kizárólagos illetékességi ok mellett dönthet. Ere példák az alábbiak:

* A szerződéses jogviszonyból származó, illetve ennek fennállásával kapcsolatos jogviták esetében a vitatott kötelezettség teljesítési helye szerint illetékes bírósághoz is lehet fordulni (a teljesítési hely szerinti különös illetékességi ok, a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 29. szakaszának (1) bekezdése). A teljesítés helyéről szóló megállapodás csak akkor lényeges az eljárás szempontjából, ha a szerződő felek a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 38. szakaszának (1) bekezdése értelmében az illetékes bíróság kijelölése tekintetében megállapodás megkötésére jogosult személyek, lásd a 2.2.2.3. kérdést.

A kötelezettség típusától függetlenül a „szerződéses jogviszony” fogalmába tartozik valamennyi kötelmi jogi szerződés. Amennyiben a munkaügyi bíróság rendelkezik hatáskörrel, a rendelkezés értelemszerűen alkalmazandó.

* A jogellenes cselekménnyel kapcsolatos polgári jogi felelősség ügyében indított keresetek esetében az a bíróság is illetékes, amelynek területén a cselekményt elkövették (a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 32. szakasza).

* A közúti közlekedésről szóló törvény (*Straßenverkehrsgesetz*, StVG) 20. szakasza értelmében az e törvényen alapuló követelések tekintetében az a bíróság is illetékes, amelynek területén a károkozó esemény, például közúti baleset történt.

* Valamely bűncselekmény sértette a büntetőjogi eljárás során a bűncselekményből származó pénzügyi követelés iránti kérelmét a vádemelés helye szerinti bírósághoz is benyújthatja (összekapcsolva a büntetőeljárással a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv [*Strafprozessordnung*, StPO] 403. és 404. szakasza értelmében).

* A házasság felbontásával kapcsolatos eljárások esetében az illetékességet a családjogi ügyekben követendő eljárásról és a nemperes eljárásokról szóló törvény (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit*) 122. szakasza szabályozza. Ennek megfelelően az a családjogi bíróság (*Familiengericht*, a helyi bíróság tanácsa) rendelkezik kizárólagos illetékességgel, amelynek területén a házaspár valamennyi kiskorú gyermekével együtt élő házastárs szokásos tartózkodási helye (az életvitel tényleges központja) található. Ha a perfüggőség beálltakor, azaz a keresetlevél kézbesítésekor nincs a házaspár valamennyi kiskorú gyermekével együtt fennálló, közös szokásos tartózkodási hely, az a családjogi bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel, amelynek területén a házaspár néhány közös kiskorú gyermekével együtt élő házastárs szokásos tartózkodási helye található, feltéve, hogy a házaspár egyetlen gyermeke sem él a másik házastárssal együtt.

Ha ennek alapján nem határozható meg az illetékesség, akkor az a családjogi bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel, amelynek területén a házastársak közös szokásos tartózkodási helye volt, amennyiben valamelyik házastárs szokásos tartózkodási helye a perfüggőség beálltakor (lásd fent) is ott található. Ha ez sem alkalmazható, az alperes szokásos tartózkodási helye az irányadó, kivéve, ha nem rendelkezik ilyennel Németországban. Ebben az esetben a felperes szokásos tartózkodási helyét kell figyelembe venni.

Ha ez alapján sem határozható meg az illetékesség, a berlin-schönebergi helyi bíróságon működő családjogi bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel.

* A tartással kapcsolatos eljárások esetében az illetékességet a családjogi ügyekben követendő eljárásról és a nemperes eljárásokról szóló törvény 232. szakasza szabályozza. A házastárssal és a gyermekekkel szembeni tartási kötelezettség tekintetében a perfüggőség ideje alatt az a bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel, amely előtt első fokon a házassággal kapcsolatos eljárás van vagy volt folyamatban.

Ha házassággal kapcsolatos eljárás már nincs folyamatban, az a helyi bíróság, amelynek területén a gyermek vagy a kiskorú gyermek nevében eljárni jogosult szülő szokásos tartózkodási helye található, kizárólagos illetékességgel rendelkezik a kiskorú vagy ilyennek minősülő gyermekkel szembeni tartási kötelezettséggel összefüggő ügy tekintetében. Ez nem alkalmazható azon gyermek vagy szülő esetében, akinek szokásos tartózkodási helye külföldön található.

Minden más tartási kötelezettséggel kapcsolatos ügyben (ideértve a házastársakkal vagy gyermekekkel szembeni tartási kötelezettségnek a fenti rendelkezések alá nem tartozó eseteit, de az unokákkal, szülőkkel vagy egyedülálló anyákkal szembeni tartási kötelezettség is ebbe a körbe tartozik) az általános rendelkezéseket kell alkalmazni, azaz az ellenérdekű fél szokásos tartózkodási helye az elsődleges illetékességi ok. A családjogi ügyekben követendő eljárásról és a nemperes eljárásokról szóló törvény 232. szakasza (3) bekezdésének második mondata alapján néhány különös esetben lehetőség van az illetékességi okok közötti választásra.

* A szülői felelősséggel és a kapcsolattartással kapcsolatos eljárásokban ugyanez érvényes a törvény 152. szakasza értelmében, azaz ha házasság felbontása iránti eljárás van folyamatban, ez a bíróság jár el. Ha házassági üggyel kapcsolatos eljárás nincs folyamatban, a gyermek szokásos tartózkodási helye az irányadó. Az illetékesség meghatározásánál az az időpont a döntő, amikor a bíróság elé utalják az ügyet.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Ha törvény kifejezetten kizárólagos illetékességről rendelkezik, az minden egyéb illetékességi okot megelőz, azaz az eljárás csak a kizárólagos illetékességgel rendelkező bíróságnál kezdeményezhető. A kizárólagos illetékesség esetei főként a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyvből erednek, de különös törvények (azaz a családjogi ügyekben követendő eljárásról és a nemperes eljárásokról szóló törvény 122. szakasza) is rendelkeznek ilyen esetekről.

Ha az eljárás ingatlanra vagy ingatlanhoz fűződő vagyoni jogra (például öröklött építési jogra) vonatkozik, néhány esetben az a bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel, amelynek területén az ingatlan található; ez érvényes a tulajdonjoggal vagy az ingatlanra vonatkozó dologi terhekkel kapcsolatos eljárásokra, az ilyen dologi teher megszűnésével kapcsolatos jogvitákra, a birtokvédelemmel kapcsolatos, a birtokhatárokat érintő és a birtokfelosztással összefüggő jogvitákra is (a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 24. szakasza).

A helyiségek bérleti és haszonbérleti jogviszonyaiból származó, illetve az ilyen jogviszonyok fennállásával kapcsolatos jogviták esetén az a bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel, amelynek illetékességi területén a bérlet vagy haszonbérlet tárgya fekszik (a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 29a. szakaszának (1) bekezdése). Ez a rendelkezés ugyanakkor nem vonatkozik az átmeneti jelleggel használt lakóhelyiségekre (nyaralók, hotelszobák stb.), az egyéni bérlők részére kiadott bútorozott helyiségekre, illetve a közfeladatok ellátásával kapcsolatos épületek és helyiségek bérletére (a 29a. szakasz (2) bekezdése).

A Németországban található létesítmények tulajdonosa ellen indított, a környezetre gyakorolt hatás által okozott kár megtérítésére irányuló keresetek esetében az a bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel, amelynek illetékességi területén a létesítmény által okozott környezeti hatás jelentkezett (32a. szakasz).

A hamis vagy félrevezető tőkepiaci információk közzététele vagy az ilyen közzététel elmulasztása miatti kártérítésre, valamint az értékpapírok vételéről és felvásárlásáról szóló törvény (*Wertpapiererwerbs- und Übernahmegesetz*) értelmében vett ajánlaton alapuló szerződés teljesítésére irányuló keresetek esetében az a bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel, amelynek illetékességi területén az érintett kibocsátónak, a más tőkebefektetés érintett ajánlattevőjének vagy a felvásárolt vállalkozásnak a székhelye található, amennyiben e székhely Németországban található, és a kereset mások mellett legalább a kibocsátó, az ajánlattevő vagy a felvásárolt vállalkozás ellen irányul (32b. szakasz).

Az adósságok behajtására irányuló eljárásokban (a fizetési meghagyásos eljárás [*Mahnverfahren*] alkalmazásával) az a helyi bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel, amely a kérelmező vonatkozásában általános illetékességgel rendelkezik, azaz az a bíróság, amelynek illetékességi területén a kérelmező lakóhelye vagy jogi személy esetén székhelye található (a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 689. szakasza (2) bekezdésének első mondata). Amennyiben a kérelmező vonatkozásában nem állapítható meg az általános illetékességi ok Németországban, a berlini helyi bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel. Ez akkor is érvényes, ha egyéb jogszabályok nem állapítanak meg más kizárólagos illetékességi okot.

A végrehajtási eljárásokban az a helyi bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel, amelynek illetékességi területén a végrehajtást foganatosítani kell vagy már foganatosították (a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 764. szakaszának (2) bekezdése és 802. szakasza). A követelések vagy más vagyoni jogok végrehajtása esetén az adós lakóhelye szerinti helyi bíróság rendelkezik illetékességgel (a 828. szakasz (2) bekezdése). Ingatlanok árverésen való értékesítése, illetve csődgondnokság alá helyezése esetén az a helyi bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel, amelynek illetékességi területén az ingatlan található (az árverésen való értékesítésről, illetve a csődgondnokság alá helyezésről szóló törvény [*Gesetz über die Zwangsversteigerung und die Zwangsverwaltung*, ZVG] 1. szakaszának (1) bekezdése és 146. szakasza, valamint a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 802. és 869. szakasza). Ha harmadik fél érvényes jogcím alapján a végrehajtás alá vont tárgyról való rendelkezés megtiltását követeli, az a bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel, amelynek illetékességi területén a végrehajtásra sor került (a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 771. szakasza),

Jogszerűtlen magatartás tanúsítása esetén az elsőfokú bíróság (*Prozessgericht des ersten Rechtszugs*) illetékes a cselekmény elvégzésére, a tűrsre vagy a tevékenység abbahagyására vagy a tevékenységtől való tartózkodásra kötelezés tekintetében (a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 894., 895., 888. és 890. szakasza). Az elsőfokú bíróság illetékes az ítéletben elbírált követelésre vonatkozó kifogást tartalmazó kérelmek esetén is (a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 767. szakasza).

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

a) Megállapodások

A polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv rendelkezik arról, hogy a felek megállapodhatnak valamely bíróság illetékességének kikötésében. A törvénykönyv 38. szakaszának (1) bekezdése értelmében az egyébként nem illetékes elsőfokú bíróság is illetékes, ha a felek kifejezetten vagy hallgatólagosan ebben állapodtak meg, ha a felek kereskedők, közjogi jogi személyek vagy közjogi befektetési alapok. Egy adott elsőfokú bíróság illetékessége akkor is kiköthető, ha a szerződő felek legalább egyike esetében egyetlen német bíróság sem járhat el az általános illetékességi ok alapján (a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 38. szakaszának (2) bekezdése). Az utóbbi esetben a megállapodást írásban kell megkötni, illetve szóbeli megállapodás esetén írásban kell megerősíteni. Ha az egyik fél esetében valamely német bíróság az általános illetékességi ok alapján eljárhat, Németország vonatkozásában csak ez a bíróság választható, vagy olyan különleges bíróság, amely bíróság illetékességének megállapítása indokolt az adott ügyben.

A polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 38. szakaszának (3) bekezdése értelmében az illetékes bíróság kikötéséről szóló megállapodás csak akkor fogadható el, ha azt a felek kifejezetten és írásban rögzítették a jogvita keletkezését követően vagy arra az esetre, ha a jövőbeli alperes a szerződéskötés után külföldi lakóhellyel vagy szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik, illetve ha a lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye az eljárás megindításának időpontjában ismeretlen lenne.

Az illetékesség kikötéséről szóló megállapodásnak minden esetben kapcsolódnia kell egy meghatározott jogviszonyhoz és az abból eredő jogvitához; egyébként a megállapodás semmis (a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 40. szakaszának (1) bekezdése). Az illetékes bíróság kikötéséről szóló megállapodás akkor sem fogadható el, ha olyan nem pénzbeli követelésről van szó, amelynek tekintetében a pertárgyértéktől függetlenül a helyi bíróság rendelkezik illetékességgel. Nincs lehetőség az illetékes bíróság kikötéséről szóló megállapodásra, ha a törvény kizárólagos illetékességet határoz meg (a 40. szakasz (2) bekezdése).

Az illetékes bíróság kijelöléséről szóló érvényes megállapodás kötelező erővel bír a bíróságok számára; a megállapodás tartalmától függ, hogy a felek kizárólagos illetékességben állapodtak-e meg.

b) Az illetékesség vitatásának elmulasztása

Valamely elsőfokú bíróság illetékességét az is megalapozza, ha az alperes az alapeljárás során szóbeli előterjesztést tesz anélkül, hogy kifogásolná az illetékesség hiányát (a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 39. szakasza). A helyi bíróság előtti eljárásokban ez a jogkövetkezmény csak akkor áll be, ha a bíróság felhívta rá a figyelmet (504. szakasz).

Az alapeljárás tekintetében az illetékesség vitatásának elmulasztásával ugyanakkor nem alapozható meg az illetékesség, ha az illetékes bíróság kikötéséről szóló megállapodás nem elfogadható (lásd fent, a nem pénzbeli követeléseket érintő jogviták és a kizárólagos illetékesség).

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A munkaügyi bíróságok különös hatásköréből eredő sajátosságok nemcsak a feladatkör szempontjából merülnek fel a munkaügyi bíróságokról szóló törvény (*Arbeitsgerichtsgesetz*, ArbGG) 2-3. szakaszának megfelelően.

E különlegességeket a területi illetékességre tekintettel is meg kell vizsgálni. A munkaügyi bíróságokról szóló törvény 2. szakasza szerinti, ítélettel záruló eljárások tekintetében először a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyvnek a 12–40. szakaszában foglalt általános rendelkezései érvényesülnek (a törvénykönyv 46. szakaszának (1) bekezdése). A munkaügyi bíráságról szóló törvény 48. szakaszának (1a) bekezdése alapján ugyanakkor az a bíróság illetékes a kereset elbírálására, amelynek illetékességi területén a munkahely található (lásd 2.2.2.1. kérdés). A 2. kérdés alatt ismertetett általános szabályok vonatkoznak az illetékességről szóló megállapodásokra. Meg kell ugyanakkor jegyezni, hogy egyes jogviták esetén a kollektív szerződést kötő felek a törvény 48. szakaszának (2) bekezdése alapján jogosultak olyan bíróság illetékességét is kikötni, amely egyébként területileg nem illetékes, és nem kell figyelembe venni a törvénykönyv 38. szakaszának (2) és (3) bekezdését.

A munkaügyi bíróságokról szóló törvény 2a. szakasza szerinti, végzéssel záruló eljárások tekintetében a törvény 82. szakaszának (1) bekezdése megállapítja, hogy kizárólag az a bíróság illetékes, amelynek illetékességi területén a vállalkozás gazdasági tevékenységének helye vagy székhelye található.

Utolsó frissítés: 31/07/2023

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [\[et\]](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható: [\[en\]](#)

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Észtország

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A polgári peres ügyek a megyei bíróságok (*maakohus*) hatáskörébe tartoznak. A megyei bíróságok elsőfokú bíróságként járnak el polgári peres ügyekben. A polgári peres ügyek számos területet érintenek, beleértve a különböző szerződésekkel és kötelezettségekkel, valamint a családjoggal és az örököléssel kapcsolatos jogvitákat, a dologi joggal kapcsolatos jogvitákat, a vállalatok és nonprofit szervezetek tevékenységével és irányításával kapcsolatos ügyeket, illetve a csődeljárással és a munkajoggal kapcsolatos ügyeket. Polgári peres eljárás a megyei bírósághoz benyújtott keresetlevéllel kezdeményezhető. A bírósághoz benyújtandó keresetlevél megnevezi azt a személyt, akivel szemben a követelést támasztják, a követelés tárgyát, a követelés indokolását (azaz jogalapját) és a követelést alátámasztó bizonyítékokat.

A polgári peres eljárások menetét a [\[et\] polgári perrendtartás](#) szabályozza.

Bár Észtországban nincsenek szakosodott bíróságok, a felek bizonyos jogvitákban peren kívüli vitarendező bizottságokhoz fordulhatnak, mielőtt élnének a bírósághoz fordulás jogával.

Például a munkaügyi jogvitákban a [\[et\] munkaügyi vitarendező bizottság](#) (*töövaidluskomisjon*) jár el. A munkaügyi vitarendező bizottság olyan független testület, amely egyéni munkaügyi jogvitákban jár el az esetleges bírósági tárgyalást megelőzően. A munkavállalóknak és a munkáltatóknak is joguk van valamely bizottsághoz fordulni, és mentesülnek az állami illetékek alól. A munkaügyi vitarendező bizottság eljárását [\[et\] a munkaügyi jogviták rendezéséről szóló törvény](#) szabályozza. A felek nem kötelesek a munkaügyi vitarendező bizottsághoz fordulni a bírósági eljárás előtt. A munkaügyi vitarendező bizottság jogerőre emelkedett határozata kötelező erejű a felekre nézve. Munkaügyi vitarendező bizottsághoz lehet fordulni a következő munkaügyi jogviták rendezése

érdekében: 1) a munkavállaló és az Észtországban bejegyzett munkáltató vagy Észtországban fióktelep révén működő külföldi munkáltató közötti munkaviszonyból vagy ilyen munkaviszony előkészítéséből eredő jogvita (egyéni munkaügyi jogvita); 2) az Észtországba kirendelt munkavállalók munkafeltételeiről szóló törvény 7. cikkéből eredő munkaügyi jogvita egy Észtországba kirendelt munkavállaló és annak munkáltatója között (egyéni munkaügyi jogvita); 3) kollektív szerződés teljesítéséből eredő kollektív munkaügyi jogvita (kollektív munkaügyi jogvita). A munkaügyi vitarendező bizottság nem foglalkozik munkabalesetből vagy foglalkozási megbetegedésből eredő egészségkárosodás, testi sérülés vagy haláleset miatti kártérítési igényekkel kapcsolatos jogvitákkal. A munkaügyi vitarendező bizottsághoz benyújtott kérelemben fel kell tüntetni a jogvitával kapcsolatos releváns körülményeket. Például a munkaszerződés megszüntetésének megtámadása esetén fel kell tüntetni a megszüntetés idejét és okát. Ismertetni kell a felek közötti vita természetét, például hogy a munkavállaló vagy a munkáltató mit mulasztott el megtenni, vagy miben járt el illegálisan. Minden keresetlevelet és követelést alá kell támasztani, ezért fel kell tüntetni az okirati bizonyítékokkal (munkaszerződéssel, kölcsönös megállapodásokkal vagy a munkavállaló és a munkáltató közötti levelezéssel stb.) alátámasztott körülményeket, illetve a más bizonyítékokra és tanúkra vonatkozó információkat. Ezeket a munkavállaló vagy a munkáltató követelését alátámasztó okirati bizonyítékokat mellékelni kell a benyújtott kérelemhez. Ha a kérelmező szükségesnek tartja tanú beidézését a megbeszélésre, a kérelemben fel kell tüntetni a tanú nevét és címét. A fogyasztók és a kereskedők közötti szerződésekből eredő követelések a [fogyasztói vitarendezési testület](#) (*tarbijavaidluste komisjon*) bevonásával rendezhetők. A fogyasztói jogviták e bizottság általi rendezését [a fogyasztóvédelmi törvény](#) szabályozza. A fogyasztói vitarendezési testület hatáskörrel rendelkezik olyan belföldi és határon átnyúló fogyasztói jogviták rendezésére, amelyek fogyasztók és kereskedők közötti, a fogyasztó által kezdeményezett szerződésekből erednek, ha a jogvita egyik fele olyan kereskedő, akinek a székhelye az Észt Köztársaságban van. A fogyasztói vitarendezési testület hatáskörrel rendelkezik a hibás termékekből eredő károkkal kapcsolatos jogviták rendezésére is, feltéve, hogy a kár pontosan meghatározható. Amennyiben a károkozás ténye megállapítást nyert, de a kár pontos összege nem határozható meg (például nem vagyoni kár vagy későbbi időpontban bekövetkező károsodás esetén), a kártérítés összegét a bíróság állapítja meg. A testület nem foglalkozik olyan jogviták rendezésével, amelyek nem gazdasági jellegű általános érdekű szolgáltatásokkal, közjogi jogi személy által nyújtott oktatási szolgáltatásokkal, egészségügyi szakemberek által magánszemélyek részére az egészségi állapot értékelése, megőrzése vagy helyreállítása, illetve gyógyszerek vagy gyógyászati segédeszközök felírása, kiadása vagy ezekkel való ellátás körében nyújtott egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A testület nem foglalkozik továbbá halálesetből, testi sérülésből vagy egészségkárosodásból eredő követelésekkel kapcsolatos jogvitákkal, valamint olyan jogvitákkal, amelyek rendezési eljárásáról más törvények rendelkeznek. Az ilyen jogvitákban az illetékes intézmény vagy bíróság jár el. A felek nem kötelesek a fogyasztói vitarendezési testülethez fordulni a bírósági eljárás előtt. A testület határozatait nem teljesítő kereskedők listáját a Fogyasztóvédelmi és Technikai Szabályozási Hatóság weboldalán közzéteszik. Ha a felek nem értenek egyet a testület határozatával vagy nem teljesítik az abban foglaltakat, ugyanazt a jogvitát az illetékes megyei bíróság elé terjeszthetik tárgyalás céljából.

A bérleti jogviszonnyal kapcsolatos jogviták rendezésére a bérleti jogviszonnyal foglalkozó bizottságok előtt van lehetőség, amelyek eljárásait [a bérleti jogviták rendezéséről szóló törvény](#) (*üürivaidluse lahendamise seadus*) szabályozza. Bérleti jogviszonnyal foglalkozó bizottságot bérleti jogviták rendezésével foglalkozó helyi hatóság független szerveként lehet létrehozni. A bérleti jogviszonnyal foglalkozó bizottságok nem járhatnak el 3200 eurót meghaladó pénzügyi követelésekkel kapcsolatos jogvitákban. A felek nem kötelesek a bérleti jogviszonnyal foglalkozó bizottsághoz fordulni a bírósági eljárás előtt. A bérleti jogviszonnyal foglalkozó bizottság határozatának jogerőre emelkedését követően a felek nem nyújthatják be bíróságnak ugyanazon követelést ugyanazon az alapon, és a bérleti bizottság azon határozata a jogerőre emelkedését követően a felekre nézve kötelező.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz a bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

Fontos ismerni a hatásköri szabályokat, hogy tudjuk, melyik bíróság jogosult eljárni az ügyben. A hatáskör három ismérv alapján oszlik meg: 1) általános hatáskör, amely az érintett személy lakóhelyétől függ; 2) választható hatáskör; 3) kizárólagos hatáskör (lásd a 2.2. szakaszt).

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

Az alsóbb és felsőbb fokú bíróságok eltérnek egymástól, mert az észt bírósági rendszer három fokot ismer.

A megyei bíróságok (*maakohus*) elsőfokú bíróságként járnak el minden polgári peres ügyben. Törvényi úton előírható, hogy bizonyos ügyekben csak adott megyei bíróságok járjanak el, ha ez felgyorsítja a tárgyalásokat vagy más módon hatékonyabbá teszi az eljárást.

A kerületi bíróságok (*ringkonnakohus*) felülvizsgálják a megyei bíróságok által a polgári peres ügyekben hozott határozatokat a területi illetékességüknek megfelelően a határozatok és bírósági döntések elleni fellebbezések alapján. A kerületi bíróságok a törvény által a hatáskörükbe utalt egyéb ügyekben is ítélik meg.

A Legfelsőbb Bíróság (*Riigikohus*) felülvizsgálja a kerületi bíróságok által a polgári peres ügyekben hozott határozatokat a semmisségi panaszok és a bírósági döntések elleni fellebbezések alapján. A Legfelsőbb Bíróság emellett eljár a jogerőre emelkedett bírósági határozatok felülvizsgálatára vonatkozó kérelmek tárgyában, a jogszabályban meghatározott esetekben kijelöli a megfelelő hatáskörrel rendelkező bíróságot, és ítélik meg a jogszabályok által a hatáskörébe utalt más ügyekben. A Legfelsőbb Bíróság Észtország Alkotmánybíróságaként is funkcionál.

Az ügyben először a megyei bíróság mint elsőfokú bíróság jár el és hoz ítéletet. Ha valamely személy úgy találja, hogy az elsőfokú bíróság ítélete egy jogi rendelkezés megsértésén alapul vagy – a fellebbezési eljárás során figyelembe veendő körülmények és bizonyítékok fényében – a fellebbezési eljárás során az elsőfokú bíróság ítéletétől eltérő ítéletnek kell születnie, jogosult fellebbezést benyújtani egy magasabb fokú bírósághoz, vagyis a kerületi bírósághoz. A kerületi bíróságok másodfokú bíróságok, ezért ezek vizsgálják felül a megyei és a közigazgatási bíróságok által hozott határozatokat a fellebbezések alapján. A kerületi bíróságok testületileg ítélik meg a polgári peres ügyekben: a fellebbezéseket egy három főből álló bírói testület bírálja el.

A Legfelsőbb Bíróság a legmagasabb fokon eljáró bíróság. A Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálja a kerületi bíróságok által a polgári peres ügyekben hozott határozatokat a semmisségi panaszok és a bírósági döntések elleni fellebbezések alapján. A Legfelsőbb Bíróság emellett eljár a jogerőre emelkedett bírósági határozatok felülvizsgálatára vonatkozó kérelmek tárgyában; jogszabályban meghatározott esetekben kijelöli a megfelelő hatáskörrel rendelkező bíróságot, és ítélik meg a jogszabályok által a hatáskörébe utalt más ügyekben. A megsemmisítés a jogi okokból jogerőre nem emelkedett bírósági ítéletek elleni fellebbezés és az ítéletek felülvizsgálatát jelenti egy magasabb fokon eljáró bíróságon a tények újraértékelése nélkül. A bírósági határozatok felülvizsgálata a már jogerőre emelkedett határozatok és döntések újbóli vizsgálatát jelenti új körülmények felmerülése esetén az eljárásban részt vevő fél kérelme alapján. A fellebbezési eljárás valamely fele fellebbezést nyújthat be a körzeti bíróság ítéletével szemben a Legfelsőbb Bírósághoz, ha a körzeti bíróság súlyosan megsértett egy eljárásjogi rendelkezést vagy helytelenül alkalmazott egy anyagi jogi rendelkezést. A Legfelsőbb Bírósághoz benyújtott keresettel kapcsolatban az eljárás felei az eljárási cselekményeket, valamint a kérelmek és kérvények benyújtását kizárólag ügyvéden keresztül végezhetik. A Legfelsőbb Bírósághoz benyújtott kérelemre induló eljárásokkal kapcsolatban az eljárás felei az eljárási cselekményeket, valamint a kérelmek és kérvények benyújtását személyesen vagy ügyvéden keresztül végezhetik. A Legfelsőbb Bíróság abban az esetben fogadja el a megsemmisítés iránti kérelmet, ha az megfelel a jogi előírásoknak, időben nyújtották be, és:

1) a kerületi bíróság az ítéletében egyértelműen helytelenül alkalmazott egy anyagi jogi rendelkezést, és e rendelkezés helytelen alkalmazása helytelen ítéletet eredményezhetett volna;

2) a kerületi bíróság az ítéletében súlyosan megsértett egy eljárásjogi rendelkezést, és ez helytelen ítéletet eredményezhetett volna.

A Legfelsőbb Bíróság emellett befogadja a megsemmisítés iránti kérelmet, ha az ügyben folytatott tárgyalás alapvető fontosságú lenne a jogbiztonság garantálása és az egységes ítélkezési gyakorlat kialakítása, illetve a jog továbbfejlesztése szempontjából.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

A hatáskör valamely személy azon joga és kötelezettsége, hogy eljárási jogait egy adott bíróság előtt gyakorolja. A hatáskör lehet általános, választható vagy kizárólagos.

Az általános hatáskör határozza meg a bíróságot, amelyhez kereset nyújtható be valamely személy ellen, és ahol egyéb eljárási cselekmények hajthatók végre valamely személy vonatkozásában, kivéve, ha a törvény úgy rendelkezik, hogy a keresetet másik bírósághoz kell benyújtani, illetve a cselekményt másik bíróságon kell végrehajtani.

A választható hatáskör meghatározza azt a bíróságot, amelyhez kereset nyújtható be valamely személy ellen, és ahol egyéb eljárási cselekmények hajthatók végre valamely személy vonatkozásában az általános hatáskörön túl. Ez azt jelenti, hogy például a tulajdonjog érvényesítése iránti, valamely természetes személy elleni kereset éppúgy benyújtható a hosszú távú tartózkodási hely szerint illetékes bírósághoz is. Ha a személy más államban rendelkezik lakóhellyel, a tulajdonjog érvényesítése iránti kereset benyújtható a kereset tárgyát képező tulajdon helye szerint illetékes bírósághoz, illetve az adott személy más tulajdonának helye szerint illetékes bírósághoz is.

A kizárólagos hatáskör meghatározza azt az egyetlen bíróságot, amely eljárhat polgári peres ügyekben. A kérelem alapján indított ügyekben a hatáskör kizárólagos, ha jogszabály másképp nem rendelkezik. A kizárólagos hatáskör megállapítható például az ingatlantulajdon helye, a jogi személy telephelye stb. alapján.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A természetes személyek elleni kereset a lakóhely szerint illetékes bírósághoz, a jogi személyek elleni kereset a székhelyük szerint illetékes bírósághoz nyújtható be. Ha a természetes személy lakóhelye ismeretlen, a kereset az utolsó ismert lakóhelye szerint illetékes bírósághoz nyújtható be.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

Az olyan észtt állampolgár elleni kereset, aki más államban él, és akinek esetében területen kívüli hatály érvényesül, illetve egy másik államban munkát vállaló észtt állampolgárságú köztisztviselő elleni kereset az adott személy utolsó észttországi lakóhelye szerint illetékes bírósághoz nyújtható be. Ha az adott személy nem rendelkezett észttországi lakóhellyel, az ellene szóló kereset a Harju megyei bíróságon (*Harju Maakohus*) nyújtható be. Az Észtt Köztársaság vagy az önkormányzatok elleni kereset az érintett állami szerv vagy önkormányzat székhelye szerint illetékes bírósághoz nyújtható be. Ha az adott állami szerv nem határozható meg, a keresetet a Harju megyei bírósághoz kell benyújtani. Ha az önkormányzat nem határozható meg, a keresetet a vidéki vagy városi önkormányzat székhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani.

A felperes az Észtt Köztársaság vagy egy helyi önkormányzat ellen a saját lakóhelye vagy székhelye szerinti bírósághoz is benyújthat keresetet.

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

A törvény által meghatározott esetekben megválasztható az a bíróság, amelyhez kereset nyújtható be valamely személy ellen, és ahol egyéb eljárási cselekmények hajthatók végre valamely személy vonatkozásában az általános hatáskörön túl.

A tartózkodási hely szerinti hatáskör – A tulajdonjog érvényesítése iránti, valamely természetes személy elleni kereset a tartózkodási hely szerint illetékes bírósághoz is benyújtható, ha az adott személy hosszabb ideje rendelkezik ott tartózkodási hellyel munkaviszonyból, egyéb szolgálati viszonyból, tanulmányokból vagy egyéb hasonló okokból kifolyólag.

A telephely fekvésén alapuló hatáskör – az alperes gazdasági vagy szakmai tevékenységével kapcsolatos követelések a telephely fekvése szerint illetékes bíróság előtt is érvényesíthetők.

A jogi személy bejegyzett székhelyén alapuló hatáskör – a tagságból kifolyólag jogi személy, beleértve a vállalatokat, vagy annak tagja, partnere vagy részvényese keresetet nyújthat be a tagságából vagy részvételéből kifolyólag a jogi személy valamely tagja, partnere vagy részvényese ellen a jogi személy székhelye szerint illetékes bírósághoz.

A vagyontárgy fekvése szerinti hatáskör – ha egy személy más államban rendelkezik lakóhellyel vagy székhellyel, a tulajdonjog érvényesítése iránti kereset érvényesíthető a kereset tárgyát képező vagyontárgy fekvése szerint illetékes bíróság, vagy az adott személy más vagyontárgyának fekvése szerint illetékes bíróság előtt. Ha a vagyontárgyat nyilvános nyilvántartásba vették, a kereset az adott nyilvántartás fekvése szerint illetékes bírósághoz nyújtható be. Ha a vagyontárggyal kapcsolatban a költelmi jog alapján nyújtanak be keresetet, a kereset az adós lakóhelye vagy székhelye szerint illetékes bírósághoz nyújtható be. Valamely eszközzel biztosított követelés esetén a kereset az eszköz fekvése szerint illetékes bírósághoz nyújtható be.

Jelzáloggal biztosított vagy dologi teherrel terhelt követelés behajtása vagy hasonló követelés iránti kereset az ingatlantulajdon fekvése szerinti bírósághoz is benyújtható, amennyiben az adós a jelzáloggal biztosított vagy dologi teherrel terhelt, nyilvántartásba vett ingatlan tulajdonosa.

Lakás tulajdonjogából eredő követelésekre vonatkozó hatáskör – A lakástulajdonossal szemben a lakás tulajdonjogával kapcsolatos jogviszonyból eredő követelés a lakástulajdon tárgyat képező ingatlan fekvése szerint illetékes bíróság előtt is érvényesíthető.

A szerződés teljesítésének helyén alapuló hatáskör – egy szerződésből eredő követelés vagy egy szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereset a teljesítés helye alapján illetékes bíróság előtt is érvényesíthető. Ingó vagyon értékesítéséről szóló szerződés esetében az a hely tekintendő a kötelezettség teljesítési helyének, ahová az ingó vagyont szállították vagy szállították volna a vevőnek, illetve szolgáltatási szerződés esetén az a hely, ahol a szolgáltatást biztosították vagy biztosították volna. Egyéb esetekben a telephely, illetve annak hiányában az adós lakóhelye vagy székhelye tekintendő a kötelezettség teljesítési helyének. Ezek a rendelkezések alkalmazandók, kivéve, ha a felek másként egyeztek meg.

A fogyasztó lakóhelyén alapuló hatáskör – a [szereződések jogáról szóló törvény](#) (*võlaõigusseadus*) 35., 46., 52., 208(4), 379., 402., 635(4), 709., 734. és 866. szakaszában meghatározott szerződésből vagy költelmi viszonyból eredő követelések, illetve az észttországi székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozásokkal kötött egyéb szerződésekből eredő követelések a fogyasztó lakóhelye szerint illetékes bíróság előtt is érvényesíthetők. A fentiek nem vonatkoznak a szállítási szerződésekből eredő követelésekre.

Biztosítási szerződésből eredő követelésekre vonatkozó hatáskör – a kötvénytulajdonos, a kedvezményezett vagy más olyan személy, aki a biztosítási szerződés alapján szolgáltatás teljesítését követelheti a biztosítótól, a természetes személy lakóhelye vagy a jogi személy székhelye szerint illetékes bíróság előtt érvényesítheti a biztosítási szerződésből eredő követelést a biztosítóval szemben. Felelősségbiztosítás, valamint építkezésre, ingatlantulajdonra illetve az építkezéssel vagy ingatlantulajdonnal együtt ingó vagyonra vonatkozó biztosítás esetén a biztosítóval szembeni igény a kárt okozó cselekmény vagy esemény helyszíne vagy a károkozás helyszíne szerint illetékes bíróság előtt is érvényesíthető.

Szellemitulajdon-jogokra vonatkozó megállapodásból eredő követelésekre vonatkozó hatáskör – szerzői jog, kapcsolódó jogok vagy iparjogvédelmi jog, vagy licenciaszerződés tárgyának átadásáról szóló megállapodásból eredő követelések vagy ilyen megállapodás érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetek a Harju megyei bírósághoz is benyújthatók.

A munkavállaló lakóhelyén vagy a munkavégzés helyén alapuló hatáskör – a munkavállaló a lakóhelye vagy a munkavégzése helye szerint illetékes bíróság előtt is érvényesítheti a munkaszerződésből eredő követelését.

Váltókból vagy csekkekből eredő követelésekre vonatkozó hatáskör – a váltókból vagy csekkekből eredő követelések a váltók vagy csekkek kifizetési helye szerint illetékes bíróság előtt is érvényesíthetők.

A bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránti követelésre vonatkozó hatáskör – a bűncselekménnyel okozott kárért járó kártérítés iránti követelések a kárt okozó cselekmény vagy esemény helyszíne vagy a károkozás helyszíne szerint illetékes bíróság előtt is érvényesíthetők.

Tengeri követelésekre, mentési tevékenységből vagy mentési szerződésekből eredő követelésekre vonatkozó hatáskör – **a tengerparti ingatlanokról szóló törvényben** (*laeva asjaõigusseadus*) meghatározott egy vagy több tengeri biztosítási kárigényből eredő követelés az alperes hajójának kikötési helye vagy a hajó honi kikötője szerint illetékes bíróság előtt is érvényesíthető. A mentési munkákból vagy a mentési szerződésből eredő követelések a mentési munkák helyszíne szerint illetékes bíróság előtt is érvényesíthetők.

Vagyon felosztása iránti keresetekre vonatkozó hatáskör – az öröklési igény megállapítása iránti kereset, az örökösnek a vagyon birtokosával szembeni követelése, a hagyományból vagy öröklési szerződésből eredő igény, a kötelesrész iránti igény vagy a vagyon felosztása iránti kereset az örökhagyónak a halála idején bejegyzett lakóhelye szerint illetékes bíróság előtt is érvényesíthető. Ha az örökhagyó észt állampolgár volt, de a halála idején nem rendelkezett észtországi lakóhellyel, a kereset az örökhagyó utolsó észtországi lakóhelye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható. Ha az örökhagyó nem rendelkezett észtországi lakóhellyel, a kereset a Harju megyei bírósághoz (*Harju Maakohus*) kell benyújtani.

Alperesi pertárs elleni kereset és egyetlen alperes iránti több kereset – a több alperes iránti kereset a felperes által kiválasztott egyik alperesi pertárs lakóhelye vagy székhelye szerint illetékes bírósághoz nyújtható be. Ha több keresetet nyújtanak be egy alperes ellen ugyanazon tény alapján, valamennyi kereset ahhoz a bírósághoz nyújtható be, amelyhez az ugyanabból a tényből eredő egy vagy több követelés iránti kereset benyújtható.

A viszontkeresetekre és a harmadik személyek független követelései iránti keresetekre vonatkozó hatáskör – a viszontkereset ahhoz a bírósághoz kell benyújtani, amelyhez az eredeti keresetet benyújtották, amennyiben az megfelel a viszontkereset benyújtására vonatkozó feltételeknek, és a viszontkeresetre nem vonatkozik kizárólagos hatáskör, valamint nem állapítható meg, hogy az ilyen típusú ügyek felülvizsgálatát kizárólag egy bizonyos bíróság végezheti. Ez olyan esetekben is érvényes, ahol a viszontkeresetet az általános rendelkezések értelmében külföldi bírósághoz kellene benyújtani. A harmadik személyek független követelései iránti kereset benyújtható a fő keresetet tárgyaló bírósághoz.

Csődeljárásokra vonatkozó hatáskör – a csődeljárásokra vagy csődvagyonra vonatkozó, a csődbe ment személy, a csődbiztos vagy a csődbizottság tagja ellen benyújtott kereset, beleértve valamely vagyonnak a csődvagyonból való kizárása iránti keresetet is, a csődöt kimondó bírósághoz nyújtható be. A követelés elfogadása iránti kereset is benyújtható a csődöt kimondó bírósághoz. A csődbe ment személy a csődvagyon vonatkozásában is a csődöt kimondó bírósághoz nyújthat be keresetet, többek között a visszaállítással kapcsolatban.

Ha az ügy egyidejűleg több észt bíróság hatáskörébe tartozik, a kérelmezőnek jogában áll kiválasztani, melyik bírósághoz nyújtja be a kérelmét. Ilyen esetekben az a bíróság jár el az ügyben, amelyik először kapta meg a kérelmet.

Ha a keresetet az alperes lakóhelye vagy székhelye szerint illetékes bírósághoz vagy a kizárólagos hatáskörrel rendelkező bírósághoz nyújtják be, az ügyet azon a bíróságon tárgyalják, amelynek területi illetékessége kiterjed az alperes lakóhelyére vagy székhelyére, vagy arra a helyre, amely alapján a kizárólagos hatáskört megállapították. Ha a hatáskör megállapításához használt több hely egyetlen megyei bíróság területi illetékessége alá tartozik, de különböző bíróságok szolgáltatási területére esik, a felperes választja ki azt a bíróságot, ahol tárgyalják az ügyét. Amennyiben a felperes nem választ bíróságot, a bíróság határozza meg, hol tárgyalják az ügyet.

A bíróságok területi illetékességére és szolgáltatási területére vonatkozó pontosabb információk **a bíróságokról szóló törvényben** található.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A törvény által meghatározott esetekben a hatáskör kizárólagos. A kizárólagos hatáskör meghatározza azt az egyetlen bíróságot, amely eljárhat polgári peres ügyekben.

1) *Az ingatlantulajdon fekvésén alapuló hatáskör* – az alábbi tárgyú keresetek az ingatlantulajdon fekvése szerint illetékes bírósághoz nyújthatók be: az ingatlantulajdonnal kapcsolatos tulajdonjog, a korlátozott dologi jog vagy egyéb dologi teher meglétének elismerése, vagy az ilyen jogok vagy terhek hiányának elismerése iránti követelések, illetve az ingatlantulajdonra vonatkozó egyéb jogokkal kapcsolatos követelések; az ingatlantulajdon határainak meghatározása vagy az ingatlantulajdon felosztása;

az ingatlantulajdon birtokjogának védelme;

a lakástulajdonjogból eredő dologi joggal kapcsolatos követelések;

az ingatlantulajdonra vonatkozó kötelező végrehajtással kapcsolatos követelések;

ingatlantulajdonnal kapcsolatos bérleti szerződésekkel vagy kereskedelmi szerződésekkel, illetve egyéb, az ingatlantulajdonnak a kötelmi jog értelmében történő használatára vonatkozó szerződésekkel vagy az ilyen szerződések érvényességével kapcsolatos követelések.

A telki szolgalmi joggal, a dologi teherrel vagy az elővásárlási joggal kapcsolatos kereseteket a szolgalmi vagy a terhelt ingatlantulajdon helyszíne szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani.

2) *Az általános szerződési feltételek megszüntetése iránti kereset* – a tisztességtelen általános szerződési feltételek megszüntetése iránti keresetet vagy a feltétel alkalmazását ajánló személy által a feltétel ajánlásának megszüntetése és visszavonása iránti keresetet (a szerződések jogáról szóló törvény 45. cikke) az alperes telephelye szerint illetékes bírósághoz, vagy annak hiányában az alperes lakóhelye vagy székhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. Ha az alperes nem rendelkezik észtországi telephellyel, lakóhellyel vagy székhellyel, a keresetet ahhoz a bírósághoz kell benyújtani, amelynek területi illetékessége alatt az általános szerződési feltételt alkalmazták.

3) *Jogi személy testülete által hozott határozat visszavonására vagy az érvénytelenségének megállapítására vonatkozó hatáskör* – a jogi személy testülete által hozott határozat visszavonása vagy az érvénytelenségének megállapítása iránti kereset a jogi személy székhelye szerint illetékes bírósághoz nyújtandó be.

4) *Házassági ügyekre vonatkozó hatáskör*

A házassági ügyek olyan polgári peres ügyek, amelyekben az alábbiak tárgyában járnak el:

a házasság felbontása;

a házasság érvénytelenítése;

a házasságkötés megtörténtének vagy meg nem történtének megállapítása;

a közös vagyon felosztása vagy a házastársak közötti tulajdonjogi viszonyból származó egyéb követelések;

a házastársi kapcsolatból eredő, az egyik házastárs által a másik ellen benyújtott követelések.

Észt bíróság akkor illetékes házassági ügyekben eljárni, ha:

legalább az egyik házastárs észt állampolgár, vagy a házasságkötés idején észt állampolgár volt;

mindkét házastárs észtországi lakóhellyel rendelkezik;

az egyik házastárs észtországi lakóhellyel rendelkezik, kivéve, ha a leendő ítéletet egyértelműen nem ismernék el azokban az országokban, amelyeknek a házastársak az állampolgárai.

Ahhoz, hogy egy házassági ügyben ész bíróság járjon el, a keresetet a házastársak közös lakóhelye szerint illetékes bírósághoz, illetve annak hiányában az alperes lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. Ha az alperes lakóhelye nem Észtországban található, a keresetet a felek közös kiskorú gyermekének lakóhelye szerint illetékes bírósághoz, illetve közös kiskorú gyermek hiánya esetén a felperes lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani.

Ha egy eltűnt személy vagyonát gondnokság alá helyezik, ha valamely személy mellé a korlátozott cselekvőképessége miatt gyámot neveznek ki, vagy ha börtönbüntetéssel sújtanak egy személyt, az ilyen személy elleni, a házasság felbontása iránti kereset a felperes lakóhelye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható.

5) *A leszármazási és tartási ügyekre vonatkozó hatáskör* – a leszármazási ügy olyan polgári peres ügy, amelyben a leszármazás megállapítása iránti, illetve a gyermek születési anyakönyvi kivonatában vagy a népességnylvántartásban a szülőt megnevező bejegyzést megtámadó kereset ügyében járnak el. Ész bíróságok akkor járhatnak el leszármazási ügyekben, ha legalább az egyik fél az Ész Köztársaság állampolgára, vagy legalább az egyik fél észtországi lakhellyel rendelkezik. Ahhoz, hogy ész bíróság eljárjon egy leszármazási ügyben, a keresetet a gyermek lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. Ha a gyermek lakóhelye nem Észtországban található, a keresetet az alperes lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. Ha az alperes lakhelye nem Észtországban található, a keresetet a felperes lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani.

Tartási ügyekben is ezek a rendelkezések alkalmazandók. A tartási ügy olyan polgári peres ügy, amelyben az alábbi keresetekkel kapcsolatban járnak el:

a szülő törvényes tartási kötelezettségének teljesítése a kiskorú gyermeke iránt;

a szülőket érintő tartási kötelezettség teljesítése;

a házastársakat érintő tartási kötelezettség teljesítése;

egyéb törvényes tartási kötelezettség teljesítése.

6. Kérelem alapján indított ügyekre vonatkozó hatáskör

A kérelem alapján indított ügyekben a hatáskör kizárólagos, ha jogszabály másképp nem rendelkezik.

Gyorsított fizetési meghagyásos eljárások – A gyorsított fizetési meghagyásos eljárásokban a Pärnu megyei bíróság Haapsalu bírósága (*Pärnu Maakohtu Haapsalu kohtumaja*) fizetési meghagyásokkal foglalkozó osztálya jár el. [Támogatási vagy hitelezői követeléssel kapcsolatos gyorsított fizetési meghagyásos eljárás kezdeményezéséhez a](https://www.e-toimik.ee/) <https://www.e-toimik.ee/> honlapon keresztül lehet kapcsolatba lépni a megyei bíróság fizetési meghagyásos ügyekkel foglalkozó osztályával.

Nem alkalmazható gyorsított fizetési meghagyásos eljárás a 6400 eurót meghaladó követelések (hitelezői követelés) esetén, és ez az összeg a fő- és a mellékkövetelést is magában foglalja. Hasonlóképpen nem indítható gyorsított eljárás, ha a követelt támogatás meghaladja a minimális támogatási összeg másfélszeresét. A minimális támogatási összeg másfélszerese 2020-ban havi 438 euró. Nem indítható gyorsított fizetési meghagyásos eljárás, ha az adós nem a gyermek születési anyakönyvi kivonatában megnevezett szülő.

Holtnak nyilvánítás és a halál időpontjának megállapítása – az ész bíróságok abban az esetben nyilváníthatnak holtnak egy személyt és állapíthatják meg a halála időpontját, ha: 1) az eltűnt személy életben léte utolsó ismeretszerzés időpontjában a személy az Ész Köztársaság állampolgára volt, vagy Észtországban rendelkezett lakóhellyel; 2) egyéb jogos érdek áll fenn, amely alapján valamely ész bíróság holtnak nyilvánítja az adott személyt, vagy megállapítja a halála időpontját.

A holtnak nyilvánításra és a halál időpontjának megállapítására vonatkozó kérelmet az eltűnt személy utolsó lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. Ha valamely személy eltűnése Észtországban regisztrált hajótöréshez köthető, a kérelmet a hajó anyakikötője szerinti bírósághoz kell benyújtani. Egyéb esetekben a holtnak nyilvánításra és halál időpontjának megállapítására vonatkozó kérelmet a kérelmező lakóhelye vagy bejegyzett székhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. Ha a kérelmező lakóhelye vagy bejegyzett székhelye nem Észtországban található, a kérelmet a Harju megyei bírósághoz kell benyújtani. A halál időpontjának módosítására vagy a holtnak nyilvánítás semmissé tételére vonatkozó kérelmet a halál időpontját megállapító, illetve az adott személyt holtnak nyilvánító bírósághoz kell benyújtani.

Gyámsági ügyek – Gyámsági ügynek minősülnek a gyám kirendelésére vonatkozó ügyek vagy a gyámsággal kapcsolatos egyéb ügyek. Ész bíróság akkor járhat el gyámsági ügyekben, ha: 1) a gyámságra szoruló vagy gyámság alatt álló személy az Ész Köztársaság állampolgára, vagy a lakóhelye Észtországban van; 2) a gyámságra szoruló vagy gyámság alatt álló személynek más okból van szüksége egy ész bíróság védelmére, például azért, mert a tulajdona Észtországban található.

A gyámot nem szükséges Észtországban kirendelni, ha valamely ész bíróság és valamely külföldi állam bírósága egyaránt illetékes a gyám kirendelésére, és egy külföldi államban már kirendelésre került egy gyám, vagy egy külföldi bíróság előtt folyamatban van a gyám kirendelésével kapcsolatos eljárás, feltéve, hogy a külföldi bíróság határozatát feltételezhetően Észtországban is el fogják ismerni, és a gyám Észtországban történő kirendelésétől való eltekintés a gyámságra szoruló személy érdekében áll.

Gyámsági ügyekben a gyámságra szoruló személy lakóhelye szerinti illetékes bíróság jogosult eljárni. A gyámnak a gyermek születése előtti kirendelésének ügyében az anya lakóhelye szerinti bíróság jogosult eljárni. Olyan testvérek gyámság alá rendelésének ügyében, akik lakóhelyük vagy tartózkodási helyük alapján különböző bíróságok területi illetékessége alá tartoznak, a gyámot a legfiatalabb gyermek lakóhelye szerinti bíróság rendeli ki. Ha ilyen esetben egy bíróság előtt már folyamatban van a gyámsági ügy, a gyámsági ügyben ez a bíróság jogosult eljárni. Ha a gyámságra szoruló személy nem rendelkezik lakóhellyel Észtországban vagy a lakóhelyet nem lehet megállapítani, az ügyben az a bíróság jogosult eljárni, amelynek illetékességi területén a védelemre szoruló személy vagy annak vagyona található, vagy a Harju megyei bíróság. A gyámság alá helyezett személlyel vagy annak vagyonával kapcsolatban az a bíróság jogosult eljárni, amely a gyámot kirendelte. Kellően indokolt esetben a gyámság alá helyezett személy lakóhelye szerinti vagy az e személy vagyonának helye szerinti bíróság is eljárhat.

Zárt intézményben való elhelyezés – Valamely személy zárt intézetben való elhelyezésének ügyében a személy gyámját kirendelő vagy a gyámsági ügyben eljárást folytató bíróság járhat el. Egyéb esetekben az ilyen ügyekben a zárt intézmény helye szerint területileg illetékes bíróság járhat el. Az ügyben az a bíróság is eljárhat, amely ideiglenes jogvédelmet rendelt el.

Az ideiglenes jogvédelmet bármely bíróság elrendelheti, amelynek illetékességi területén az adott intézkedést alkalmazni kell. A zárt intézményben történő elhelyezést érintő egyéb ügyekben, beleértve a zárt intézményben való elhelyezés felfüggesztését vagy megszüntetését, valamint az elhelyezés időtartamának megváltoztatását, az adott személy zárt intézményben történő elhelyezéséről határozó bíróság jogosult eljárni.

Eltűnt személy vagyona feletti gondnokság elrendelése – Eltűnt személy vagyona feletti gondnokság elrendelésének ügyében az eltűnt személy lakóhelye szerinti bíróság járhat el. Ha az eltűnt személy nem rendelkezik lakóhellyel Észtországban, az eltűnt személy vagyona feletti gondnokság elrendelésének ügyében a gondnokság alá helyezési kérelem által érintett vagyontárgy fekvése szerinti bíróság jogosult eljárni. Az eltűnt személy vagyonának gondnokság alá helyezésével kapcsolatos egyéb ügyekben, beleértve a gondnokság megszüntetését vagy a gondnok személyének és feladatkörének megváltozását, a gondnokot kirendelő bíróság jogosult eljárni.

Örkbefogadás – Örkbefogadási ügyekben akkor járhat el ész bíróság, ha az örkbefogadó szülő, az egyik örkbe fogadni kívánó házaspár vagy az örkbe fogadandó gyermek az Ész Köztársaság állampolgára vagy lakóhelye Észtországban található. Az örkbefogadási kérelmet az örkbe fogadandó gyermek lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. Ha az örkbe fogadandó gyermek lakóhelye nem az Ész Köztársaságban van, a kérelmet a Harju megyei bírósághoz kell benyújtani. Az örkbefogadás érvénytelenítésének ügyében az a bíróság jogosult eljárni, amely az örkbefogadásról határozott.

Kiskorú cselekvőképességének meghosszabbítása – Kiskorú cselekvőképessége meghosszabbításának ügyében abban az esetben járhat el észt bíróság, ha a kiskorú az Észt Köztársaság állampolgára vagy lakóhelye Észtországban van. A kiskorú cselekvőképességének meghosszabbítása iránti kérelmet vagy a kiskorú cselekvőképességének meghosszabbítására vonatkozó határozat semmissé tétele iránti kérelmet a kiskorú lakóhelye szerinti bírósághoz kell benyújtani. Ha a kiskorú lakóhelye nem az Észt Köztársaságban van, a kérelmet a Harju megyei bírósághoz kell benyújtani.

Leszármazás megállapítása és szülőt megnevező bejegyzés megtámadása valamely személy halálát követően – ha egy személy egy meghalt személytől való leszármazásának megállapítását kéri, vagy a gyermek születési anyakönyvi kivonatában vagy a népességnyilvántartásban a szülőt megnevező bejegyzést megtámadja a gyermek születési anyakönyvi kivonatában vagy a népességnyilvántartásban szülőként feltüntetett személy halálát követően, az ez iránti kérelmet az azon személy lakóhelye szerinti bírósághoz kell benyújtani, akitől való leszármazásának megállapítását a kérelmező kéri, vagy akire a születési anyakönyvi kivonatban vagy a népességnyilvántartásban megtámadott bejegyzés vonatkozik. Ha a kérelmező utolsó ismert lakóhelye nem Észtországban található vagy a lakóhelye ismeretlen, a kérelmet a Harju megyei bírósághoz kell benyújtani.

Kérelem alapján indított egyéb családi jogi ügyek – A gyámsági ügyekre vonatkozó rendelkezések más, kérelem alapján indított családi jogi ügyekre is vonatkoznak, amennyiben a törvény másként nem rendelkezik, vagy az ügy jellege nem tesz szükségessé másfajta eljárást. A házaspár vagy elvált házaspár közötti jogviszonnyal kapcsolatos kérelem ügyében a házaspár közös lakóhelye, illetve utolsó közös lakóhelye szerint területileg illetékes bíróság jogosult eljárni. Ha a házaspár Észtországban nem rendelkeztek közös lakóhellyel, vagy a házaspár egyikének lakóhelye sem az utolsó közös lakóhelyük szerinti bíróság illetékességi területén található, az ügyben az azon házaspár lakóhelye szerinti bíróság jogosult eljárni, amelynek jogait a kért bírósági döntés korlátozná. Ha ennek a házaspárnak a lakóhelye nem Észtországban van, vagy a lakóhely nem megállapítható, az ügyben a kérelmező lakóhelye szerinti bíróság jogosult eljárni. Ha a hatáskör nem határozható meg, az ügyben a Harju megyei bíróság jár el. Kérelem alapján indított családi jogi ügyben bármely olyan bíróság elrendelhet ideiglenes jogvédelmet, amelynek illetékességi területén az adott intézkedést alkalmazni kell.

Hagyatékkezelési intézkedések alkalmazása – az észt bíróságok alkalmazhatnak hagyatékkezelési intézkedéseket Észtországban található hagyaték kezelésére vonatkozóan, függetlenül attól, hogy az öröklésre melyik állam joga alkalmazandó, és melyik állam hatósága vagy tisztviselője rendelkezik általános hatáskörrel a hagyatéki eljárás lefolytatására. A hagyatékkezelési intézkedéseket az öröklés megnyílásának helye szerinti bíróság alkalmazza. Ha az öröklési eljárás külföldi államban kezdődik meg, de a hagyaték Észtországban található, a hagyaték helye szerinti bíróság alkalmazhat hagyatékkezelési intézkedéseket.

Hirdetményi eljárással kapcsolatos ügyekre vonatkozó hatáskör – Értékpapír érvénytelenné nyilvánítására vonatkozó kérelmet az értékpapír visszaváltásának helye szerinti bírósághoz kell benyújtani; amennyiben nincs visszaváltási hely, az értékpapír kibocsátója tekintetében általános hatáskörrel rendelkező bírósághoz kell fordulni. Az ingatlan tulajdonos jogainak előzetes kizárásával kapcsolatos hirdetményi eljárás kezdeményezése iránti kérelmet a **A tulajdonjogról szóló törvény** (*asjaõigusseadus*) 124. cikkének rendelkezései alapján az ingatlan birtokba vevőjének kell benyújtania az ingatlan fekvése szerint területileg illetékes bírósághoz. A **tengeri vagyontárgyakról szóló törvény** 13. cikkében meghatározott esetben a jogosult személy a hajó tulajdonosa jogainak kizárására vonatkozó hirdetményi eljárás kezdeményezése iránti kérelmet a Harju megyei bírósághoz nyújtja be. Ismeretlen jelzálogjogosult jogainak előzetes kizárására vonatkozó hirdetményi eljárás iránti kérelmet (**A tulajdonjogról szóló törvény** 331. cikke) a jelzáloggal terhelt ingatlan tulajdonosának kell benyújtania a jelzáloggal terhelt ingatlan fekvése szerint területileg illetékes bírósághoz. Tengeri vagyontárgy ismeretlen jelzálogjogosultja vagy zálogjogosultja jogainak kizárása iránti kérelmet a jelzáloggal terhelt hajó tulajdonosa vagy a záloggal terhelt, nyilvántartásba vett ingósági fedezetként felhasznált vagyontárgy tulajdonosa nyújthat be a Harju megyei bírósághoz **a tengeri vagyontárgyakról szóló törvény** 59. cikke alapján.

Magánjogi jogi személyeket érintő kérelmekkel kapcsolatos hatáskör – A bejegyzéssel kapcsolatos ügyeket kivéve a vállalkozások, nonprofit szervezetek és alapítványok tevékenységét érintő kérelmekkel kapcsolatos ügyek, beleértve az igazgatótanács vagy a felügyelő bizottság helyettesítő tagja, auditor, különleges auditor felkért auditor vagy felszámoló kinevezését is, valamint a vállalati partnerek vagy részvényesek kompenzációja összegének meghatározását érintő ügyekben a jogi személy vagy a külföldi vállalat leányvállalatának bejegyzett székhelye szerint illetékes bíróság jogosult eljárni. Lakás tulajdonjogával és közös tulajdonnal kapcsolatos ügyek – Lakás tulajdonjogával vagy közös tulajdonnal kapcsolatos kérelem ügyében az ingatlan helye szerint illetékes bíróság jogosult eljárni.

Közúthoz való hozzáférést, meliorációs rendszerek víztározóinak eltűrését és közműmunkákat érintő ügyek – Közúthoz való hozzáférést, meliorációs rendszerek víztározóinak eltűrését és közműmunkákat érintő ügyekben annak az ingatlannak a helye szerint illetékes bíróság jogosult eljárni, ahonnan hozzáférést kérnek a közúthoz, vagy amelyre vonatkozóan a meliorációs rendszer mesterséges víztározójának építését kérelmezik vagy amelyen a közműmunkákat végzik.

Külföldi bíróságok határozatainak elismerésével, végrehajthatóvá nyilvánításával és végrehajtásával kapcsolatos ügyek – A külföldi bíróság határozatának elismerésével és végrehajtásával kapcsolatos kérelmeket, az elismerés vagy a végrehajtás megtagadásával vagy a végrehajtás felfüggesztésével kapcsolatos kérelmeket, vagy a végrehajtási eljárással kapcsolatos egyéb kérelmeket az adós lakóhelye vagy bejegyzett székhelye szerint területi illetékességgel rendelkező bírósághoz, vagy a végrehajtási eljárás lefolytatására területi illetékességgel rendelkező bírósághoz kell benyújtani, amennyiben jogszabály vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik.

Békéltető eljárás keretében született egyezségi megállapodás végrehajthatóvá nyilvánításával kapcsolatos ügyek – **A békéltetésről szóló törvény** (*lepitusseadus*) 14. cikkének (1) bekezdésében meghatározott békéltető eljárás keretében született egyezségi megállapodást az a bíróság nyilváníthatja végrehajthatóvá, amelynek az illetékességi területén a békéltető eljárást lefolytatták.

A választottbíróságok határozatainak elismerésével és végrehajthatóvá nyilvánításával kapcsolatos ügyek – A választottbíróságok Észtországban hozott határozatainak vagy a külföldi választottbíróságok határozatainak elismerése és végrehajthatóvá nyilvánítása, valamint ezek elismerésének vagy végrehajtásának megtagadása iránti kérelmeket a Pärnu megyei bírósághoz (*Pärnu Maakohus*) kell benyújtani. Külföldi választottbíróság határozata végrehajtásának felfüggesztése iránti kérelmet vagy a végrehajtási eljárással kapcsolatos egyéb kérelmet az adós lakóhelye vagy bejegyzett székhelye szerinti bírósághoz, vagy a végrehajtási eljárás lefolytatására területi illetékességgel rendelkező bírósághoz kell benyújtani, amennyiben jogszabály vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik. Ha a választottbírósági eljárásban létrejött megállapodás egyik fele fogyasztó, a választottbírósági határozat elismerése és végrehajtása iránti kérelmet vagy a választottbírósági határozat elismerésének vagy végrehajtásának megtagadása iránti kérelmet a választottbírósági eljárás helye szerint területi illetékességgel rendelkező bírósághoz kell benyújtani.

A kérelmek alapján indított ügyeket azon a bíróságon tárgyalják, amelynek területi illetékessége kiterjed a hatáskör megállapításához alapul vett helyre. Ha a hatáskör megállapításához használt több hely egyetlen megyei bíróság területi illetékessége alá tartozik, de különböző bíróságok szolgáltatási területére esik, a bíróság határozza meg, hol tárgyalják az ügyet.

A bíróságok területi illetékességére és szolgáltatási területére vonatkozó pontosabb információk **a bíróságokról szóló törvényben** találhatók.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A bíróság akkor is jogosult lehet egy ügy elbírálására, ha a joghatóságát a felek közötti megállapodás köti ki, és a jogvita mindkét fél gazdasági vagy szakmai tevékenységéhez kapcsolódik, vagy az egyik fél gazdasági vagy szakmai tevékenységéhez kapcsolódik, a másik fél pedig az állam, egy önkormányzat vagy egyéb közjogi jogi személy, vagy ha mindkét fél közjogi jogi személy.

Joghatóságról való megállapodást akkor is lehet kötni, ha egyik vagy mindkét fél lakóhelye vagy bejegyzett székhelye Észtországon kívül található.

A fentiek ellenére a joghatóságról való megállapodás akkor is alkalmazható, ha:

- 1) a megállapodásra a jogvita felmerülését követően került sor;
- 2) a joghatóságról annak kapcsán állapodtak meg, hogy az alperes külföldi államban telepszik le, vagy telephelyét vagy a székhelyét külföldi államba helyezi át a megállapodás megkötését követően, vagy ha az alperes székhelye, telephelye vagy székhelye nem ismert a kereset benyújtásakor.

A megállapodással kikötött joghatóság kizárólagos joghatóság, amennyiben a felek másként nem állapodnak meg.

Az elsőfokú bíróság a határozatával másik elsőfokú bíróság elé utalhatja az ügyet, ha a felek közös kérelmet nyújtanak be erre vonatkozóan az elsőfokú bíróság tárgyalása előtt, vagy írásbeli eljárás keretében az álláspontok benyújtására rendelkezésre álló időszak lejártá előtt.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Észtországban nem léteznek szakosodott bíróságok.

Kapcsolódó linkek

 Bírói rendszer

Utolsó frissítés: 02/01/2024

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Írország

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Írországban a polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel a magánszemélyek, szervezetek vagy az állam közötti jogviták elbírálására. A jogvita tárgya bármi lehet, az autóbalesetben okozott sérüléstől a vitatott vállalati felvásárlásokig. Polgári ügyekben a felperes az okozott kár megtérítéséért perli az alperest. A megtérítés rendszerint a kár pénzbeli megfizetését jelenti.

A kerületi, körzeti és a Felsőbíróság egyaránt elsőfokú bíróság. A Legfelsőbb Bíróság kizárólag fellebbviteli hatáskörrel rendelkezik, az alkotmánnyal kapcsolatos egyes ügyek kivételével. A fellebbviteli bíróság csak fellebbviteli hatáskörrel rendelkezik.

A kerületi és körzeti bíróságok helyi és korlátozott hatáskörű bíróságok, azaz csak olyan ügyekkel foglalkozhatnak, amelyek értéke nem nagyobb egy meghatározott határértéknél, és amelyekben a felek lakóhelye vagy bejegyzett székhelye egy meghatározott földrajzi helyen van, vagy amelyekben a szerződés meghatározott helyen jött létre. A kerületi bíróság határozatai elleni fellebbezéseket körzeti bíróság, a körzeti bíróság határozatai elleni pedig a Felsőbíróság bírálja el.

A kis értékű követelések bírósága a körzeti bíróság része, amely a 2 000 EUR-t meg nem haladó követelt összegű, fogyasztókkal kapcsolatos ügyekben jár el. Ezt az eljárást esetenként üzleti vállalkozások egymás közötti jogvitáiban is lehet alkalmazni.

A kerületi bíróság tárgyalja azon ügyeket, amelyekben a követelés értéke nem haladja meg a 15 000 EUR-t. A körzeti bíróság jár el a 75 000 EUR-t (személyi sérüléssel kapcsolatos keresetek esetében 60 000 EUR-t) meg nem haladó követelések ügyében. E bíróság illetékes a családjogi ügyekben is, beleértve a házasság felbontását, a különválást és a házasság érvénytelenítését. A Felsőbíróság jár el a 75 000 EUR-t (személyi sérüléssel kapcsolatos keresetek esetében 60 000 EUR-t) meghaladó követelések esetében.

A munkajogi vonatkozású követelések tekintetében a munkaügyi fellebbviteli bíróság rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel, amely független testület. E bíróság a foglalkoztatási jogokkal kapcsolatos jogviták széles körét tárgyalja. Meghatározott esetekben a bíróság döntésétől számított hat héten belül bármelyik fél fellebbezhet a körzeti bírósághoz. Ha nem nyújtottak be fellebbezést a körzeti bírósághoz, és a munkaadó nem hajlja végre a határozatot, a munkavállaló nevében a munkaügyi, vállalkozási és fejlesztési miniszter indíthat eljárást a körzeti bíróság előtt. A bíróság határozata ellen bármelyik fél fellebbezhet a Felsőbírósághoz, de csak jogkérdésben.

A 2004-ben megalakított Kereskedelmi Bíróság a **Felsőbíróság** különös hatáskörű tanácsa, amelyet különösen a **felsőbíróságok eljárási szabályzatának 63A utasítása** szabályoz. E bíróság a legalább 1 millió EUR értékű kereskedelmi jogviták, a szellemi tulajdonra vonatkozó jogviták, valamint a szabályozó határozatok bírósági felülvizsgálatával szemben benyújtott fellebbezések és az arra irányuló kérelmek tekintetében jár el. E bíróság dönt továbbá minden más olyan ügyben, amelyet a bíró indokoltnak ítél. Az ügyek nem kerülnek fel automatikusan a Felsőbíróság kereskedelmi listájára. Ez a Kereskedelmi Bíróság bírójának mérlegelési jogkörébe tartozik. A Kereskedelmi Bíróság részletes ügyviteli rendszert alkalmaz, amelynek célja a tárgyalás előkészítésének egyszerűsítése, a szükségtelen költségek és a késleltetési taktikák megszüntetése és a tárgyalást megelőző teljes mértékű tájékoztatás biztosítása.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

Az első fokú eljáró bíróságot a követelés jellege (szerződéses, jogellenes károkozás stb.) és értéke (lásd fent) határozza meg.

A kerületi bíróság tekintetében az ország 24 kerületre oszlik fel, amelyekért egy vagy több bírót jelölnek ki állandó felelősként. A két nagyváros, Dublin és Cork esetén az ügyek mennyisége több állandó bíró kijelölését indokolja. A körzeti bíróságok céljaira az országot nyolc körzetre osztották. Egy körzeti bírót jelöltek ki mindegyik körzethez, Dublin és Cork körzetek kivételével, amelyekben a nagyobb munkateher miatt több bíró tevékenykedik. A Felsőbíróság a keresetek elsőfokú tárgyalásakor Dublinban ülésezik. Az év meghatározott időszakaiban, egyes regionális helyszíneken a bíróság tárgyalja emellett a személyi sérülésekre és halálos sérülésekre vonatkozó kereseteket. Ezen túl a Felsőbíróság regionális helyszíneken ülésezik annak érdekében, hogy a polgári és családjogi ügyekben tett fellebbezések tekintetében eljárjon.

A kerületi bíróságok illetékesek a szerződéses, egyes szerződésen kívüli károkozással kapcsolatos, bérleti-adásvételi (lízing) és hitelezési-eladási (részletvétel) megállapodással kapcsolatos ügyekben, bérlettel kapcsolatos ügyekben, mint például a bérleti díj nem fizetése miatti kiürítés, vagy a bérló dolgainak jogellenes visszatartása miatti esetekben, amennyiben a követelés összege nem haladja meg a 15 000 EUR-t. A kerületi bíróság számos hatáskörrel rendelkezik bármely bíróság tartozás megfizetésére kötelező határozatának végrehajtására, engedélyezésre (például az alkoholos italok eladására vonatkozó engedély kibocsátására), gyermekek elhelyezéséről és tartásáról való döntésre.

A körzeti bíróság jár el a szerződéses és jogellenes károkozással kapcsolatos ügyekre, hagyatéki végrehajtási és ingatlan kezelésével kapcsolatos ügyekre, méltányossági ügyekre (ha nincs konkrét jogszabályi alapja az ügynek), legfeljebb 75 000 EUR (személyi sérüléssel kapcsolatos keresetek esetében 60 000 EUR) követelésre vonatkozó, részletre vásárlással vagy áruhitellel kapcsolatos ügyeken alapuló kiürítési vagy bérleti szerződés megújítása iránti megállapodásokra. A körzeti bíróság rendelkezik hatáskörrel a családjogi eljárásokban (beleértve a különválást, a házasság felbontását és érvénytelenítését, és a kerületi bíróság határozatai ellen benyújtott fellebbezések elbírálását), továbbá fellebbviteli hatásköre van a választottbírók által a földterületek bérleti és bérbeadói közti jogvitákban hozott határozatok tekintetében.

A körzeti bíróság előtt a bíró a polgári ügyeket esküdtszék nélküli ülésben tárgyalja. A kerületi bíróságtól érkező fellebbezések alapján a bíróság a fellebbezést az ügy újratárgyalásával intézheti el, és ekkor a körzeti bíróság határozata jogerős és tovább már nem fellebbezhető. Az alkotmány alapján a Felsőbíróság teljes eredeti hatáskörrel rendelkezik valamennyi tény- és jogkérdésben. Ez annyit jelent, hogy minden olyan polgári ügyben illetékes, amelyben az alperes lakóhelye az országon belül van, ha az állítólagos szerződést az országban kötötték meg, ha az állítólagos károkozás az országon belül történt, vagy ha az eljárás tárgyát képező ingatlan az országon belül helyezkedik el. A Felsőbíróság tárgyalja a körzeti bíróság határozatai ellen benyújtott fellebbezéseket, és ellenőrzési hatáskört gyakorol a kerületi bíróság és más, alacsonyabb szintű bíróságok felett. A Felsőbíróság határozataival szemben benyújtott fellebbezéseket a Fellebbviteli Bíróság és a Legfelsőbb Bíróság tárgyalja, ha a Legfelsőbb Bíróság megerősíti, hogy az ügy általánosan közérdekű vagy az igazságosság érdekét szolgálja. A Fellebbviteli Bíróság határozataival szemben benyújtott fellebbezéseket a Legfelsőbb Bíróság tárgyalja, ha megerősíti, hogy az ügy általánosan közérdekű vagy az igazságosság érdekét szolgálja. A fellebbezés elintézése nem az ügy újratárgyalása útján, hanem az első fokon előterjesztett bizonyítékok és jogi érvelés átvételével történik.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A polgári ügyekben illetékes kerületet vagy körzetet az a földrajzi hely határozza meg, ahol az alperes vagy az alperesek egyikének lakóhelye, üzletvitelének helye van. A legtöbb szerződéssel kapcsolatos ügyben az illetékes kerület vagy körzet az, ahol a szerződést megkötötték, kártérítési ügyekben ahol a károkozás történt, családjogi ügyekben ahol a felperes lakóhelye található, bérleti vagy ingatlanra vonatkozó joggal kapcsolatos ügyekben pedig ahol az ilyen eljárások tárgyát képező ingatlan vagy föld fekszik.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Tárgytalan.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Tárgytalan.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Tárgytalan.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

 Írország Bírósági Szolgálatának honlapja részletesen bemutatja az ország bírósági rendszerének felépítését. A Bírósági Szolgálat emellett *A bíróságok bemutatása* című ismertetőt is közzétesz a nyilvánosság számára. A bírósági rendszer tekintetében további információ a Polgárok tájékoztatásáért felelős testülettől szerezhető be, amely az információszolgáltatás, segítségnyújtás és tanácsadás támogatásáért felelős széles körű közjogi és társadalmi szolgáltatást nyújtó szabályozó szerv. A Polgárok tájékoztatásáért felelős testület weboldallal, telefonszámmal és országszerte tanácsadó központokkal látja el feladatát.

Kapcsolódó linkek

 Írország Bírósági Szolgálat

 <http://www.citizensinformation.ie/>

Utolsó frissítés: 12/04/2023

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Görögország

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Görögországban a rendes polgári bíróságok járnak el a polgári és kereskedelmi ügyek többségében. Kivételes esetben külön jogszabály a nagyobb városok polgári bíróságainak szervezetén belül különös hatáskörrel rendelkező kamarákat hozhat létre, amelyek kizárólagos hatáskörrel rendelkeznek egyes jogi témákba tartozó ügyek tárgyalására. E kamarák a következők: Athénban és Szalonikiben a közösségi védjegyekre vonatkozó ügyek, Pireuszban pedig a tengerjogi ügyek tárgyalásáért felelős bíróságok.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

Az esetek többségében a bíróságok hatáskörét a jogvita tárgyának értéke alapján kell megállapítani. A jogvita tárgya értékének megállapítása során figyelembe kell venni a keresetben benyújtott követelést és figyelmen kívül kell hagyni a mellékköveteléseket. Amennyiben egy keresetben több követelés is szerepel, azokat össze kell adni.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

A polgári bíróságok hatáskörébe tartozó ügyeket első fokon a békebíróságok vagy más néven a kis értékű követelések bíróságai (*Irinodikia*), az első fokú egyesbíróságok (*Monomeli Protodikia*) és az első fokú, tanácsai formában eljáró helyi bíróságok (*Polymeli Protodikia*) tárgyalják.

A kis értékű követelések bírósága jár el elsősorban a) az olyan pénzben kifejezhető jogviták tekintetében, amelyeknek értéke nem haladja meg a húszezer eurót (20 000 EUR), illetve b) az olyan fő vagy mellék-követelésekre vonatkozó jogviták tekintetében, amelyek bérleti szerződésre alapulnak, feltéve minden esetben, hogy a meghatározott havi bérleti díj nem haladja meg a hatszáz eurót (600 EUR).

A kis értékű követelések bíróságának hatásköre – a jogvita értékétől függetlenül – kiterjed a mezőgazdasági üzemekre, állatok értékesítésére, szomszédokkal szemben folyó tulajdonjogi jogvitákra, a szállodákkal és fuvarozókkal kötött szerződésekből származó jogvitákra, az egyesületek és szövetkezetek tagjaikkal szemben és a tagok egyesületekkel és szövetkezetekkel szemben előterjesztett követeléseire, az ügyvédek által az első fokú bíróságokon és a rendőrségi bíróságokon (*Ptaismatodikia*) teljesített szolgáltatásaik díjazása tekintetében érvényesített követelésekre, valamint a tanúvallomást tevő tanúk vagy a bíróság által kijelölt tolmácsok, zárgondnokok és örök jogaira, kártérítési igényére és költségére.

Az első fokú egyesbíróságok hatásköre kiterjed minden olyan pénzben kifejezhető értékű jogvitára, amelynek értéke a húszezer eurót (20 000 EUR) meghaladja, de nem lépi túl a kétszázötvenezer eurót (250 000 EUR).

Az első fokú egyesbíróságok hatáskörébe tartoznak emellett a következő jogviták is, függetlenül attól, hogy az értékük meghaladja-e a kétszázötvenezer eurót (250 000 EUR): a lízing vagy bérleti szerződésekből származó jogviták; munkavállalókra vagy a szakemberek és kézművesek munkájára vagy az általuk készített tárgyakra vonatkozó munkajogi jogviták; a társadalombiztosítási szervezetek és a biztosított személyek közti, kollektív szerződésből származó jogviták; az ügyvédek fent említett, a kis értékű követelések bírósága által tárgyalttól eltérő díjaira, juttatásaira és költségeire vonatkozó jogviták; a jogi, orvosi, paramedikus, mérnök, vegyész, bróker/ügynök munkakörben alkalmazott vagy igazságügyi hatóság által szakértőként, szakértő választottbíróként, értékbecslőként, választottbíróként, végrendelet végrehajtójaként, adminisztrátorként vagy felszámolóként kinevezett személyekre

vonatkozó jogviták; a járművek által okozott káron alapuló kártérítési igények minden fajtájára vonatkozó jogviták, ideértve a gépjármű-felelősségbiztosítási szerződésen alapuló követeléseket, valamint az ingó és ingatlan javak hasznélvezetével és birtoklásával kapcsolatos jogvitákat.

Értéküktől függetlenül az első fokú egyesbíróságok hatáskörébe tartoznak a következő jogviták: a házasság felbontására vonatkozó jogviták; a házasság érvénytelenítése; a házasság létrejöttének vagy létre nem jöttének elismerése; a házasság ideje alatti és az abból származó házassági jogviszonyok, ideértve az apaság vitatását, elismerését, valamint annak elismerését, hogy fennáll-e szülő-gyermek kapcsolat és szülői felelősség; a házasságon kívül született gyermek apaságának elismerése; a házasságon kívül született gyermek önkéntes elismerésének elfogadása, az elismerés érvénytelenségének megállapítása, annak meghatározása, hogy a gyermek a szülei közelgő házassága következtében a házasságon belül született gyermekkel egy státuszt élvez-e, valamint az önkéntes elismerés vitatása; annak megállapítása, hogy fennáll-e örökbefogadás vagy annak megszüntetése, illetve gyámság. Emellett a házasságon, a házasság felbontásán vagy rokonságon alapuló tartásra vonatkozó jogviták; a szülői felügyelet gyakorlása; a szülők közötti, a szülői felügyelet közös gyakorlására vonatkozó jogviták, valamint a szülők és a gyermek további felmenő ági rokonai közötti kapcsolattartás; a házastársi közös lakás használatának szabályozása, az ingó vagyontárgyak és a házastársi közös lakáshoz kapcsolódó ingó vagyontárgyak házastársak közötti felosztása, valamint az ingó vagyontárgyak felosztása élettársi kapcsolat megszűnése esetén; az épület különböző szintjeinek tulajdonára vonatkozó jogviták, valamint az egyesületek és a szövetkezetek közgyűlése által hozott határozatok érvénytelenítése.

Az első fokú, tanácsi formában eljáró helyi bíróságok hatáskörébe tartozik minden jogvita, amely nem tartozik a kis értékű követelések bíróságának vagy az első fokú egyesbíróságoknak a hatáskörébe.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Az alperes lakóhelye szerinti régió bírósága rendelkezik területi illetékességgel.

Amennyiben az alperes sem Görögország területén, sem külföldön nem rendelkezik lakóhellyel, az alperes tartózkodási helye szerinti régió bírósága illetékes. Amennyiben az alperes tartózkodási helye ismeretlen, az utolsó görögországi lakóhelye, ennek hiányában az utolsó tartózkodási helye szerinti régió bírósága illetékes.

Az állam tekintetében annak a régiónak a bírósága illetékes, amelynek területén az állam képviselőjére jogszabály alapján jogosult konkrét szerv székhelye található.

A perbeli jogképességgel rendelkező jogi személyek tekintetében annak a régiónak a bírósága illetékes, amelynek területén azok bejegyzett székhelye vagy – amennyiben a jogvita annak működésére vonatkozik – főkelepe található.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Amennyiben több bíróság illetékes, azok közül a felperes választhat. A bíróságok közti prioritást a kereset benyújtásának napja határozza meg.

Amennyiben a bíróság nem rendelkezik hatáskörrel vagy illetékességgel, a bíróság ezt hivatalból megállapítja és meghatározza, hogy mely bíróság rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel, és e bírósághoz átteszi az ügyet. A kereset benyújtásának joghatásai továbbra is fennállnak.

Szerződéses jogviták

A személy életében tett jogi aktus létrejöttére vagy érvényességére és az abból származó jogokra vonatkozó jogviták tekintetében annak a régiónak a bírósága is eljárhat, amelynek területén a jogi aktust tették, vagy amelynek területén azt teljesíteni kell. A szerződéses károkozásra (negatív érdek) és a tárgyalások során jogellenes magatartásra vonatkozó jogvitákat ugyanazon bíróság elé is be lehet terjeszteni.

Jogellenes károkozás

A jogellenes károkozásból származó jogviták tárgyalására a kárt okozó esemény bekövetkeztének vagy jövőbeli bekövetkezésének helye szerinti bíróság is jogosult.

Polgári eljárás

A kártérítésre vagy bűncselekménnyel okozott károk megtérítésére, illetve a nem vagyoni kár vagy mentális szenvedések megtérítésére irányuló polgári kereseteket az ügyben eljáró büntetőjogi bírósághoz is be lehet nyújtani.

A tartásra, a házasság felbontására és a szülői felelősségre vonatkozó ügyek

A házassági jogvitákra (a házasságon, a házasság felbontásán vagy rokonságon alapuló tartásra, a szülői felügyelet gyakorlására, a szülők közötti, a szülői felügyelet közös gyakorlására, a szülők és a gyermek további rokonai közti kapcsolattartásra, a házastársi közös lakás használatának szabályozására, az ingó vagyontárgyak és a házastársi közös lakáshoz kapcsolódó ingó vagyontárgyak házastársak közti felosztására, valamint élettársi kapcsolat megszűnése esetén az ingó vagyontárgyak felosztására vonatkozó jogvitákra) irányuló kereseteket annak a régiónak a bíróságához is be lehet nyújtani, amelynek területén a házastársak utolsó közös lakóhelye található.

A tartási követelésre vonatkozó jogvitákat az a bíróság is tárgyalhatja, amelynek területén a tartásra jogosult lakóhelye vagy tartózkodási helye található.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Az ingatlanon fennálló dologi jogokra vonatkozó jogviták és az ingatlan bérletéből származó jogviták azon régió bíróságának kizárólagos illetékessége alá tartoznak, amelynek területén az ingatlan fekszik.

(Amennyiben az ingatlan több bírósággal rendelkező régió területén fekszik, azok közül a felperes választhat.)

A bírósági végzés alapján lefolytatott közigazgatási intézkedésre vonatkozó jogviták a végzést kibocsátó bíróság kizárólagos illetékessége alá tartoznak.

Az öröklésre vonatkozó jogviták annak a régiónak a bíróságának kizárólagos illetékessége alá tartoznak, amelynek területén az elhunyt személy lakóhelye, ennek hiányában pedig halálakor tartózkodási helye található.

Amennyiben a felperéshez mellékeljárások társulnak, ideértve különösen a mellékköveteléseket és a biztosítékra vonatkozó követeléseket, ezen intézkedések és a hasonló követelések a főeljárást tárgyaló bíróság kizárólagos illetékessége alá tartoznak.

Az egymáshoz kapcsolódó felperések az elsőként felkért bíróság kizárólagos illetékessége alá tartoznak.

A felperésben eljáró első fokú, tanácsi formában eljáró helyi bíróság illetékessége kiterjed minden első fokú egyesbíróság és kerületi polgári bíróság hatáskörébe tartozó mellékeljárásra és a felperésben eljáró első fokú egyesbíróság illetékessége kiterjed minden kerületi polgári bíróság hatáskörébe tartozó mellékeljárásra.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Ha az érintett jogvita nem ingatlanra vonatkozik, az első fokon illetékességgel nem rendelkező bíróság az ügyben részt vevő felek kifejezett vagy hallgatóságos megállapodása alapján illetékessé válhat. Azokban az esetekben, amikor a jogvita tekintetében a bíróság kizárólagos illetékességgel rendelkezik, a megállapodásnak kifejezettnek kell lennie.

Vélelmezik a hallgatóságos megállapodást, ha az alperes a nyilvános meghallgatáson megjelenik és megfelelő időben nem emel kifogást az illetékesség hiányával szemben.

A felek rendes bíróságok jövőbeli jogvitájukra vonatkozó illetékességét kimondó megállapodása csak akkor érvényes, ha azt írásba foglalják és az meghatározza azt a konkrét jogviszonyt, amelyből a jogviták származhatnak.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A közösségi védjegyek és a tengerjogi ügyek tekintetében hatáskörrel rendelkező különös hatáskörű tanácsok: A hatáskör meghatározására a rendes polgári bíróságokra vonatkozó szabályok szerint kerül sor. Az illetékességre vonatkozóan a) az athéni közösségi védjegyekre vonatkozó hatáskörrel rendelkező tanács jár el a következő régiók tekintetében: az athéni, égei-tengeri, dodekanészoszi, korfui, krétai, lamiai, nafplioni, pátrai és pireuszi fellebbviteli bíróságok, b) a szaloníki közösségi védjegyekre vonatkozó hatáskörrel rendelkező tanács jár el a következő régiók tekintetében: a szaloníki, a nyugat-makedón, a tráki, ioanninai és larissai fellebbviteli bíróságok, valamint c) a pireuszi tengeri jogi ügyekre vonatkozó hatáskörrel rendelkező tanács jár el a teljes Attika tartomány tekintetében.

Utolsó frissítés: 05/06/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [es](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Spanyolország

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Spanyolországban az igazságszolgáltatási szervezetrendszer meghatározó elv a hatáskör egységessége. Ez alól kivétel a katonai törvénykezés háborús körülmények és ostrom esetén, illetve az alkotmánybíróság (*Tribunal Constitucional*), amely az alapvető jogokra és szabadságokra vonatkozó kérelmeken (*recurso de amparo*) keresztül az alapvető jogok és szabadságok legfőbb védelmezője.

A hatásköröket azonban négy fajta bíróság között kell megosztani: polgári bíróságok, büntetőbíróságok, közigazgatási peres ügyekben eljáró bíróságok, valamint a szociális és munkaügyi bíróságok.

A polgári bíróságok alapját az elsőfokú bíróságok (*Juzgado de Primera Instancia*) képezik, amelyek az első fokú polgári jogvitákat és minden más olyan eljárást tárgyalnak, amelyeket kifejezetten nem utalnak más bíróság hatáskörébe. Az elsőfokú bíróság ennek megfelelően tehát nevezhető rendes vagy általános bíróságnak is.

A polgári ágazatba tartoznak a családjogi bíróságok (*Juzgados de Familia*), amelyek elsőfokú bíróságok. Amennyiben családjogi bíróságok működnek (általában a nagyobb népességű területeken), ezek felelősek a házasság érvénytelenítésére, a különválásra, a házasság felbontására, a szülő-gyermek kapcsolatokra és a korlátozott cselekvőképességű személyekre vonatkozó családjogi jogviták tárgyalásáért. Amennyiben a nők elleni erőszakos cselekmények bírósága (*Juzgado de Violencia sobre la Mujer*) előtt indul büntetőeljárás, e bíróság hatáskörrel rendelkezik az eljárás tárgyalására.

A polgári ágazat ezen kívül kereskedelmi bíróságokat (*Juzgados de lo Mercantil*) és európai uniós védjegy bíróságokat (*Juzgados de Marca Comunitaria*) is magába foglal.

A szociális és munkaügyi bíróságok (*Juzgados de lo Social*) feladata a munkajogi ügyek tárgyalása. Ezek közé tartoznak a munkavállalók és munkáltatók közötti, munkaszerződésre vonatkozó jogviták, a társadalombiztosítási követelések, valamint az állammal szemben érvényesítendő, az állam munkajogi kötelezettségeire vonatkozó követelések.

A büntetőbíróságok járnak el a büntetőjogi ügyekben.

A spanyol jog egyik sajátossága, hogy a bűncselekményekből származó polgári eljárásokat a büntetőeljárásokkal együtt lehet lefolytatni. Ezekben az esetekben a büntetőbíróság dönt a jogsértésért fizetendő kártérítés összegéről. Amennyiben a polgári eljárást nem a sértett fél indítja meg, azt a főügyésznek kell a nevében megindítania, kivéve, ha a sértett fél kifejezetten lemondott arról a jogáról, hogy a büntetőügyben keresetet terjesszen be. Végül a közigazgatási peres ügyekben eljáró bíróságok felügyelik a közigazgatási szervek által hozott intézkedések jogszerűségét és azok járnak el a közigazgatási szervekkel szemben érvényesített pénzügyi követelések esetén is.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

Lásd az alábbi válaszokat.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

Spanyolországban a követelések értékének és fontosságának tekintetében nincs különbség az elsőfokú bíróságok között, és egyetlen elsőfokú bíróság sem tárgyal másik elsőfokú bíróság által hozott ítélettel szembeni fellebbezést. Polgári ügyekben a fellebbezéseket minden esetben a tartományi bíróságok (*Audiencias Provinciales*) tárgyalják.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

A bíróságok szempontjából Spanyolország településekre, körzetekre, tartományokra és autonóm közösségekre oszlik. A körzet az egy tartományon belüli, egy vagy több szomszédos települést magába foglaló területi egység. Ez a legfontosabb területi egység, mivel ez határozza meg az elsőfokú bíróságok illetékességét. (Erre vonatkozó részletes információt az Igazságügyi Minisztérium mjusticia.gob.es weboldalán talál.)

Az ügyforgalom kezelése érdekében szükség esetén több azonos fajtájú bíróság is működhet. Manapság a legtöbb városban ez az általános. A bíróságok alapításuk szerinti sorrendben sorszámmal rendelkeznek.

Főszabály szerint e bíróságok mindegyike azonos hatáskörrel rendelkezik és közöttük a belső igazgatási elosztási szabályok szerint kerülnek felosztásra az ügyek. Bizonyos körülmények között azonban az elosztási szabályokat arra is alkalmazni lehet, hogy az egy körzeten belüli bíróságokat különböző típusú ügyekkel bízzák meg.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Amennyiben nincs megállapodás és nincsenek kógens szabályok, a főszabály szerint annak a körzetnek az elsőfokú bírósága illetékes, amelynek területén az alperes lakóhelye, annak hiányában tartózkodási helye található. Amennyiben az alperesnek nincs Spanyolország területén lakóhelye, sem tartózkodási helye, az illetékes bíróság annak a körzetnek az elsőfokú bírósága, amelynek területén az alperes utoljára lakott vagy tartózkodott. Amennyiben e követelmények egyike sem teljesül, a felperes követelését a saját lakóhelye szerinti körzet elsőfokú bíróságához nyújthatja be.

E tekintetben:

A vállalkozások tulajdonosaival és a szakemberekkel szemben az üzleti vagy szakmai tevékenységre vonatkozó követeléseket a felperes választása szerint minden olyan helyen be lehet nyújtani, ahol azok tevékenységüket végzik.

A jogi személyekkel szembeni követeléseket azon a helyen is be lehet nyújtani, ahol a követelés alapjául szolgáló helyzet bekövetkezett, jogviszony fennáll, vagy joghatás várható, feltéve, hogy a jogi személy e helyen telephellyel vagy képviselővel rendelkezik.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

A jelenlegi spanyol eljárási rendszer nem részesíti előnyben az illetékesség megválasztását a felperes számára. Eerre csak az alábbi helyzetekben van lehetőség:

- Az ingatlanon fennálló dologi jogokra vonatkozó kereset, ha az több ingatlanra vagy egy, több körzet területén fekvő ingatlanra vonatkozik. Ezekben az esetekben a felperes választhatja meg, hogy melyik illetékes körzethez terjeszti be keresetét.
- A másik személy vagyonának kezelésével megbízott személy beszámolójának bemutatására és jóváhagyására irányuló kereset, amennyiben a beszámoló bemutatásának helye nem került meghatározásra. Ezekben az esetekben a felperes választhat az alperes lakóhelye és a vagyon kezelésének helye szerinti bíróság között.
- Öröklési jogviták: a felperes választhat az elhunyt utolsó spanyolországi lakóhelye és a vagyon többségének helye szerinti bíróság között.
- Szellemi tulajdonra vonatkozó keresetek: a felperes a következő helyszínek közül választhat: a jogsértés helye; a jogsértés megtörténtét igazoló bizonyíték helye; vagy a jogellenes másolatok szerinti hely.
- A tisztességtelen versenyre vonatkozó ügyekben, ha az alperes nem rendelkezik Spanyolország területén telephellyel, lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel. Ezekben az esetekben a felperes választhat a tisztességtelen verseny helye és az az által kiváltott hatások helye között.
- Az egyik szülő által a kiskorú nevében a másik szülővel szemben érvényesítendő, kizárólag a kiskorúakkal kapcsolatos felügyeleti jogra vagy tartásra vonatkozó követelések, ha a szülők különböző körzetekben élnek. Ezekben az esetekben a felperes választhat az alperes lakóhelye szerinti bíróság és a gyermek lakóhelye közötti bíróság között.
- A fogyasztói vagy felhasználói jogok érvényesítésére vonatkozó kereseteket általában a fogyasztó választása szerint a fogyasztó, felhasználó vagy alperes lakóhelye szerinti bíróságok tárgyalják.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A következő esetekben a felperest kógens szabályok kötik, hogy az alperes lakóhelyétől eltérő bíróságnál nyújtsa be keresetét. A következő esetekben a felek sem kifejezetten, sem hallgatólágon nem állapodhatnak meg az ügy konkrét bíróság elé terjesztésében:

- Dologi jogok vagy ingatlan bérletére vonatkozó jogok, illetve a közös tulajdonú ingatlanra (*propiedad horizontal*) vonatkozó ügyek: az ingatlan fekvése szerinti bíróság illetékes.
- Öröklési ügyek: az illetékességet a felperes választása szerint vagy az elhunyt személy utolsó spanyolországi lakóhelye vagy a vagyon többségének helye határozza meg.
- A cselekvőképtelen személyeknek nyújtott segítség és az ilyen személyek képviselője: ezeket az ügyeket az érintett személy lakóhelye szerinti bíróság jogosult tárgyalni.
- Az alapvető jogok polgári bíróságok általi védelme: ezeket az ügyeket a felperes lakóhelye vagy – ha a felperes nem rendelkezik Spanyolország területén lakóhellyel – az érintett jogot sértő aktus helye szerinti bíróság tárgyalja.
- A gépjárművek használatával kapcsolatos kártérítési keresetek esetén: a károkozás helye szerinti bíróság illetékes.
- A gazdasági társaságok határozataival szembeni keresetek: a területi illetékességet a gazdasági társaság bejegyzett székhelye határozza meg.
- Az arra irányuló nyilatkozatokra vonatkozó keresetek esetén, hogy az általános szerződési feltételek nem képezik a szerződés részét, vagy, hogy egy klauzula érvényes-e: a felperes lakóhelye helye szerinti bíróság illetékes.
- Az általános szerződési feltételek megszüntetésére vagy visszavonására vonatkozó nyilatkozatok, ha az alperes nem rendelkezik Spanyolország területén telephellyel vagy lakóhellyel: ezekben az esetekben a szerződéskötés helye szerinti bíróság illetékes.
- Az általános szerződési feltételek fogyasztók vagy felhasználók kollektív vagy közös érdekében történő megszüntetésére vonatkozó követelések, ha az alperes nem rendelkezik Spanyolország területén telephellyel vagy lakóhellyel: ezekben az esetekben a felperes lakóhelye helye szerinti bíróság illetékes.
- Az arra irányuló keresetek, hogy a következő személyek/jogalanyok tegyenek eleget kötelezettségeiknek: biztosító; olyan személy, aki másnak személyes vagyont adott el részletekben vagy e vagyon megvásárlását finanszírozta; olyan személy, aki nyilvános ajánlatot tett személyes vagyonra vagy szolgáltatásra és ezt másik személy elfogadta. Ezekben az esetekben a felperes lakóhelye helye szerinti bíróság illetékes.
- Harmadik felek vagyon lefoglalásával szemben benyújtott keresete: a lefoglalást elrendelő szerv székhelye szerinti bíróság illetékes.
- A házasság felbontására, érvénytelenítésére vagy különválásra vonatkozó követelések: a családjogi bíróság rendelkezik hatáskörrel, amennyiben pedig nincs családjogi bíróság, a közös házastársi lakás helye szerinti elsőfokú bíróság illetékes. A közös házastársi lakás hiányában az utolsó közös házastársi lakóhely vagy a másik házastárs lakóhelye szerinti bíróság illetékes. Amennyiben ezek hiányoznak, a személy lakóhelye szerinti bíróság illetékes. Amennyiben a keresetet közös megegyezéssel nyújtják be, az utolsó közös lakás vagy bármely házastárs lakóhelye szerinti bíróság illetékes.
- Az egyik szülő által a kiskorú nevében a másik szülővel szemben érvényesítendő, kizárólag a kiskorúakkal kapcsolatos felügyeleti jogra vagy tartásra vonatkozó követelések: ezekben az esetekben a szülők utolsó közös lakóhelye szerinti bíróság illetékes. Amennyiben a szülők különböző igazságszolgáltatási körzetekben élnek, a felperes választhat az alperes lakóhelye szerinti bíróság és a gyermek lakóhelye szerinti bíróság között.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Főszabály szerint Spanyolországban megváltoztatható az illetékesség, vagyis a peres felek kifejezetten vagy hallgatólágon alávethetik magukat egy konkrét körzet bíróságainak, feltéve, hogy az érintett bíróság az ügyben hatáskörrel rendelkezik.

Kifejezett alávetés történik, ha az érintett felek kifejezett megállapodást kötnek arra vonatkozóan, hogy melyik konkrét körzet bíróságainak vetik alá magukat. Hallgatólágon alávetés történik a következő esetekben:

- A felperes tekintetében egyszerűen a konkrét körzet bíróságához fordulás és az ügyben való eljárásra jogosult bírósághoz benyújtandó követelés vagy kérelem benyújtása által.
- Az alperes tekintetében a megjelenés és a – kérelem megfelelő időben történő benyújtásán és a bíróság illetékességének vitatásán kívüli – eljárási lépések megtétele által.
- A felek lakóhelyében, a pertárgy helyében vagy az eljárás céljában az eljárás megindulását követően bekövetkezett változások nincsenek hatással az illetékességre, amelyet az eljárás megindításakor fennálló körülmények alapján kell meghatározni (*Perpetuatio iurisdictionis*).

Ezzel szemben:

A kifejezett alávetésre nem kerülhet sor általános szerződési feltételek, olyan szerződések, amelyek feltételeit az egyik fél egyoldalúan határozta meg, illetve fogyasztói/felhasználói szerződések által. Ezekben az esetekben is lehetőség van azonban hallgatólágon alávetésre.

Semmilyen fajta alávetés nem történhet, ha jogszabály az illetékességre vonatkozó kógens szabályokat határoz meg.

Semmilyen fajta alávetés nem történhet a gyorsított eljárásokban, a fizetési meghagyásos eljárásokban, illetve az adósság behajtására irányuló eljárásokban.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Spanyolországban az alábbi bíróságok a különös hatáskörű bíróságok.

A családjogi bíróságok, amelyek elsőfokú bíróságok. Amennyiben családjogi bíróságok működnek (általában a nagyobb népességű központokban), ezek családi ügyekben kizárólagos hatáskörrel rendelkeznek. E bíróságok járnak el különösen az alábbi ügyek tekintetében:

különválás, házasság érvénytelenítése, házasság felbontása; valamint

a szülői felügyelet gyakorlása kiskorúak felett.

Az illetékességre vonatkozó szabályok megegyeznek az érintett körzetben családjogi bíróság hiányában eljáró családjogi ügyeket tárgyaló elsőfokú bíróságokra vonatkozó szabályokkal.

A szociális és munkaügyi bíróságok tárgyalják a munkajogi követeléseket. Ezek közé tartoznak a munkavállalók és munkáltatók közötti, munkaszerződésre vonatkozó jogviták, a társadalombiztosítási követelések, valamint az állammal szemben érvényesítendő, az állam munkajogi kötelezettségeire vonatkozó követelések.

Főszabály szerint – a felperes választásának megfelelően – az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén a munkavállaló munkát végez vagy az alperes lakóhelye található.

A kereskedelmi bíróságok tartományi szinten működnek és a kereskedelmi jogvitákat tárgyalják.

E bíróságok járnak el a fizetéseképtelenségre vonatkozó ügyekben, kivéve, ha a fizetéseképtelenség nem gazdasági társaság oldalán merült fel: ebben az esetben az elsőfokú rendes bíróságok illetékesek.

E bíróságok tárgyalják emellett a következő ügyeket is:

- A fizetéseképtelen személy vagyonával szemben benyújtott polgári pénzügyi követelések, kivéve a jogképességre, származásra, házasságra és kiskorúakra vonatkozó eljárásokban érvényesített követeléseket.
- Gazdasági társaságokra vonatkozó keresetek, amelyek munkaszerződések kollektív felmondására, módosítására vagy felfüggesztésére irányulnak, amennyiben a munkáltató a fizetéseképtelen fél, illetve a felső vezetés munkaszerződéseinek felfüggesztésére vagy felmondására irányuló keresetek.
- Minden olyan végrehajtási kereset vagy ideiglenes intézkedés, amely a fizetéseképtelen fél vagyonára és vagyoni jogaira irányul, függetlenül attól, hogy mely bíróság hozta a végzést.
- A vállalkozások igazgatóival, könyvvizsgálóival, felszámolóival szemben indított polgári jogi felelősségre vonatkozó keresetek, amelyek a fizetéseképtelenségi eljárásban a fizetéseképtelen fél által elszenvedett károkkal és veszteségekkel kapcsolatosak.

- A következőkre vonatkozó követelések:

tisztességtelen verseny,
szellemi tulajdon és reklám,
társasági jog és a szövetkezetekre vonatkozó jog,
nemzeti vagy nemzetközi szállítás,
tengerjog,
általános szerződési feltételek,
a fenti ügyekben döntőbírói szabályok alkalmazására irányuló kérelmek.

A fizetéseképtelenségi eljárások megindítására és tárgyalására az adós érdekeltségi központja szerinti kereskedelmi bíróság illetékes. Amennyiben az adós Spanyolország területén lakik és a lakóhelye, valamint az érdekeltségi központja különböző helyeken található, a keresetet benyújtó hitelező választása szerint az adós lakóhelye szerinti bíróság szintén illetékes az ügy tárgyalására.

Amennyiben az adós jogi személy, vélelmezni kell, hogy érdekeltségi központja megegyezik a bejegyzett székhelyével. E tekintetben a bejegyzett székhely fizetéseképtelenségi eljárás megindítására irányuló kérelem benyújtását megelőző hat hónapban történt változásait nem kell figyelembe venni.

Az alicantei kereskedelmi bíróság jár el európai uniós védjegybíróként, amennyiben első fokon kizárólagos hatáskörét gyakorolja a közösségi védjegyről szóló, 1993. december 20-i 40/94/EK tanácsi rendelet vagy a közösségi formatervezési mintáról szóló, 2001. december 12-i 6/2002/EK tanácsi rendelet alapján megindított eljárásokban.

Az ilyen ügyekben történő hatáskörgyakorlás esetén a védjegybírók az egész ország területén illetékesek.

E különös hatáskörű bíróságok mellett az igazságszolgáltatási általános tanács (*Consejo General del Poder Judicial*) úgy határozhat, hogy egyes ügýtípusok vagy érintett jogterületekre vonatkozó végrehajtások tekintetében a több, azonos típusú bíróság közül egyet vagy többet kizárólagos hatáskörrel ruház fel az ügyek tárgyalására.

A tanács már több esetben is élt e jogával, különösen a mentális betegségekre alapított cselekvőképtelenség és kényszergyógykezelés területén, amelynek esetén általában a családjogi bíróságokat nevezte ki hatáskörrel rendelkező bíróságoknak.

Utolsó frissítés: 14/06/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Franciaország

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A francia jogrendszerben két típusú bíróság működik párhuzamosan: közigazgatási és rendes bíróság.

Mindkét kategória háromszintű.

Az első kategórián belül az ítélkező rendes bíróságok, a közigazgatási bíróságok (*tribunaux administratifs*), illetve a különös hatáskörű közigazgatási bíróságok. Ezekkel a határozatokkal szemben a közigazgatási fellebbviteli bíróságokhoz (*cours administratives d'appel*) lehet fordulni. Végül, ezen ítéletek felülvizsgálatára az Államtanács (*Conseil d'Etat*) jogosult.

A második kategóriában az első fokon ítélkező bíróságok az általános hatáskörű elsőfokú bíróságok (*tribunaux de grande instance*), valamint olyan bíróságok, amelyek hatáskörét jogszabály állapította meg. E határozatokkal szemben a fellebbviteli bíróságokhoz (*cours d'appel*) lehet fellebbezni, amelyek több (polgári [*civile*], szociális [*sociale*], kereskedelmi [*commerciale*], valamint büntető [*criminelle*]) tanácsból állnak. A fellebbviteli bíróságok ítéleteivel szemben a Semmítőszékhez (*Cour de cassation*) lehet fordulni (amely bíróság a fellebbviteli bíróságokéval megegyező szerkezetű tanácsokból áll).

A bíróságok kategóriái a következőképpen alakulnak:

Közigazgatási bíróságok:

Államtanács (1)

Közigazgatási fellebbviteli bíróságok (8)

Közigazgatási bíróságok (42)

Rendes bíróságok:

Semmítőszék (1)

Fellebbviteli bíróságok (36)

Legfőbb fellebbviteli bíróság (*Tribunal supérieur d'appel*) (1)

Általános hatáskörű elsőfokú bíróságok (164) [amelyből 16 rendelkezik kereskedelmi hatáskörrel]

Elsőfokú bíróságok (*Tribunaux de première instance*) (4) [amelyből 2 rendelkezik kereskedelmi hatáskörrel]

Fiatalkorúak bíróságai (*Tribunaux pour enfants*) (155)

Szociális ügyek bíróságai (*Tribunaux des affaires de sécurité sociale*) (114)

Különös hatáskörű elsőfokú bíróságok (*Tribunaux d'instance*) (307)

Munkaügyi bíróságok (*Conseils de prud'hommes*) (210)

Munkaügyi bíróságok (*Tribunaux du travail*) (6)

Kereskedelmi bíróságok (*Tribunaux de commerce*) (134)

A rendes bíróságok jellemzői:

A különös hatáskörű elsőfokú bíróság bírái a legáltalánosabb ügyeket bírálják el. Főszabály szerint ők járnak el a 10 000 EUR értékig terjedő ügyekben.

Emellett hatáskörrel rendelkeznek egyes meghatározott jogviták (kifizetetlen bérleti díj, jövedelem zár alá vétele, munkahelyi választások, fogyasztói ügyekben való hitel) tekintetében.

A kereskedelmi bíróságok a kereskedők, hitelintézetek vagy az ilyen típusú gazdasági társaságok közötti jogviták, a kereskedelmi társaságokra vonatkozó jogviták, valamint bármely kereskedelmi ügyletekre és a kereskedelmi társaságok pénzügyi nehézségeire (felszámolás és csődgondnokság, stb.) vonatkozó jogviták tekintetében illetékesek.

A mezőgazdasági földterületek bíróságai (*tribunaux paritaires des baux ruraux*) a mezőgazdasági földterületek bérlői és bérbeadói közötti jogviták (bér-mezőgazdasági termelés, részes bérlet, stb.) tekintetében illetékesek.

A munkaügyi bíróságok járnak el a munkavállalók és a munkáltatók közötti, munkaszerződésre vonatkozó polgári magánjogi jogviták esetén.

A rendeletben meghatározott, 2019. január 1-jénél nem későbbi időpontig a szociális ügyek bíróságai (*tribunaux des affaires de sécurité sociale*) illetékesek azokban a jogvitákban, amelyekre a társadalombiztosítási és mezőgazdasági kölcsönös biztosítási jogszabályok és szabályozások alkalmazandók; a rendeletben meghatározott, 2019. január 1-jénél nem későbbi időpontot követően e jogviták tekintetében az erre a célra kijelölt általános hatáskörű elsőfokú bíróságok járnak el,

A rendeletben meghatározott, 2019. január 1-jénél nem későbbi időpontig a cselekvőképtelenségre vonatkozó jogviták bíróságai (*tribunaux du contentieux de l'incapacité*) tárgyalják a fogyatékosra, részleges fogyatékosra, tartós fogyatékosra és keresőképtelenségre vonatkozó jogvitákat; a rendeletben meghatározott, 2019. január 1-jénél nem későbbi időpontot követően e jogviták tekintetében az erre a célra kijelölt általános hatáskörű elsőfokú bíróságok járnak el,

A katonai nyugdíjügyek bíróságai tárgyalják a katonai nyugdíjakra vonatkozó jogvitákat.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

Az általános hatáskörű elsőfokú bíróságok, a különös hatáskörű elsőfokú bíróságok és a helyi bíróságok (*juridictions de proximité*) közötti hatáskörmegosztás a fentiekben került bemutatásra. Kiemelendő, hogy a hatáskör kifejezett más bíróságra telepítésének hiányában az általános hatáskörű elsőfokú bíróságok a hatáskörrel rendelkező rendes bíróságok.

A különös hatáskörű elsőfokú bíróságok rendelkeznek hatáskörrel a 10 000 EUR-t nem meghaladó ügyek és a jogvita értékétől függetlenül az egyes meghatározott tárgyú ügyek – például fogyasztói, nagykorúak gyámságára, illetve lakásbérletre vonatkozó ügyek – tárgyalása tekintetében.

Az általános hatáskörű elsőfokú bíróságok rendelkeznek hatáskörrel minden olyan polgári jogvita tekintetében, amely nem tartozik más bíróságok hatáskörébe – különösen a családjogi ügyekben.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Főszabály szerint az alperes lakóhelye szerinti bíróság illetékes. E szabály célja, hogy bizonyos fokú védelmet biztosítson az alperesek számára, mivel azok könnyebben védekezhetnek az otthonukhoz közeli bíróságon.

Amennyiben az alperes természetes személy, az illetékesség e személy lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti bíróságot illeti meg. A jogi személyek (gazdasági társaságok, egyesületek) tekintetében az illetékességet a személy bejegyzése – főszabály szerint a bejegyzett székhelye – szerinti hely határozza meg. Egyes esetekben a központi ügyintézés ismert helye nem a bejegyzett címen található. Ilyenkor lehetőség van a központi ügyintézés helye szerinti bírósághoz fordulásra. A több fiókteleppel rendelkező nagy vállalkozások tekintetében a megkeresett bíróság bármely fióktelep szerinti bíróság lehet.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Szerződések: a felperes keresetét az alperes lakóhelye szerinti vagy – a szerződés típusától függően – az áru leszállításának vagy a szolgáltatás elvégzésének helye szerinti bíróságon is benyújthatja.

A jogellenes cselekményért való felelősségre vonás (jogellenes károkozás) és a büntetőeljáráshoz kapcsolt polgári eljárások esetén a követeléssel az alperes lakóhelye vagy a kár elszenvetésének helye, illetve a jogellenes cselekmény helye szerinti bírósághoz kell fordulni.

Ingatlanra vonatkozó ügyekben: A felperes az ingatlan fekvése szerinti bíróságon indíthatja meg az eljárást.

A tartásra vagy a házasság költségeihez való hozzájárulásra vonatkozó ügyekben: a felperes választhat az alperes lakóhelye szerinti bíróság és a hitelező, vagyis a felperes lakóhelye szerinti bíróság között.

A fogyasztókra vonatkozó ügyekben: a fogyasztók aszerint a hely szerinti bírósághoz fordulhatnak, amelynek illetékességi területén a szerződéskötéskor vagy a jogsértő aktus bekövetkeztekor éltek.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A tartásdíjra vagy kártérítési kifizetésekre vonatkozó jogvitákban: az a bíróság illetékes, amelynek illetékességi területén a hitelező házastárs vagy a gyermekek gondozásáért elsősorban felelős szülő lakóhelye található, akkor is, ha a gyermekek nagykorúak.

Házasság felbontása: a család lakóhelye helye szerinti bíróság illetékes. Amennyiben a házastársak külön élnek, a gyermekek lakóhelye szerinti bíróság illetékes. Amennyiben a házastársaknak nincsenek gyermekeik, az alperes lakóhelye szerinti bíróság illetékes.

Öröklés: az elhunyt személy volt lakóhelye szerinti bíróság illetékes.

Ingatlanra vonatkozó ügyek: az ingatlan fekvése szerinti bíróság illetékes.

Ingatlan bérlete: az ingatlan fekvése szerinti bíróság illetékes.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A különös hatáskörű bíróságok kizárólagos hatáskörrel rendelkeznek és a hatáskör hiányára a bíróságnak haladéktalanul hivatkoznia kell. Az egyetlen eset, amelyikben lehetséges olyan bírósághoz fordulni, amely általában nem rendelkezik hatáskörrel az, ha az általános hatáskörű elsőfokú bíróságok és a különös hatáskörű elsőfokú bíróságok között kell választani olyan ügy kapcsán, amelyekben nem rendelkeznek kizárólagos hatáskörrel.

Főszabály szerint az illetékességi szabályoknak ellentmondó valamennyi szerződéses kikötés semmis, kivéve a kereskedők között kötött szerződés, feltéve, hogy a kikötés pontosan meghatározásra kerül.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Kereskedelmi bíróságok: főszabály szerint az alperes lakóhelye szerinti bíróság illetékes. A jogsértő cselekményért való felelősségre vonás esetén az a bíróság illetékes, amelynek illetékességi területén a jogsértő cselekmény megtörtént vagy a sérelmet elszenvedték.

A mezőgazdasági földterületek bíróságai: az ingatlan fekvése szerinti bíróság illetékes.

Munkaügyi bíróságok: a munkavállalók ahhoz a munkaügyi bírósághoz fordulhatnak, amelynek területén az a telephely található, ahol dolgoznak, ahol a szerződést megkötötték vagy az őket alkalmazó vállalkozás bejegyzett székhelye található. Amennyiben a munkavégzés e telephelyen kívül történt, az ügyben az a munkaügyi bíróság járhat el, amelynek területén a munkavállaló él.

Szociális ügyek bírósága (a rendeletben legkésőbb 2019. január 1-jéig meghatározott dátumig): főszabály szerint a kedvezményezett vagy az érintett munkavállaló lakóhelye szerinti, vagy – a különböző illetékességi területeken bejegyzett székhellyel rendelkező szervezetek közötti jogvita esetén – az alperes szervezet bejegyzett székhelye szerinti bíróság illetékes.

Kapcsolódó linkek

 [Az Igazságügyi Minisztérium honlapja](#)

 [Legifrance honlap](#)

Utolsó frissítés: 23/07/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Horvátország

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A szövegben forgó ügy tárgyalása iránti kérelmet az illetékességgel vagy hatáskörrel rendelkező bírósághoz, különös jogvita esetén pedig a különös hatáskörű bírósághoz kell benyújtani. Zágráb városában (*Grad Zagreb*) kivételes módon városi polgári bíróság (*Općinski građanski sud*) és városi munkaügyi bíróság (*Općinski radni sud*) jár el szakosított bíróságként azokban az ügyekben, amelyekben máshol a városi bíróságok (*Općinski sudovi*) rendelkeznek hatáskörrel.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

A bíróságok illetékességére vonatkozó szabályokat a polgári perrendtartás tartalmazza.

A kérelmet az alperes tekintetében, vagyis az alperes állandó vagy ideiglenes lakóhelye szerint általános illetékességgel rendelkező bírósághoz kell benyújtani, ha pedig az alperes jogi személy, akkor a bejegyzett székhelye szerint általános illetékességgel rendelkező bírósághoz. Amennyiben a pert valamely megyével, Zágráb városával, városokkal vagy községekkel szemben kívánják megindítani, a képviselő-testület helye alapján kerül sor az általános illetékességgel rendelkező bíróság meghatározására.

A Horvát Köztársasággal szemben indított ügyekben azonban az általános illetékességgel rendelkező bíróság meghatározása a kérelmező Horvátországon belüli állandó lakóhelye vagy bejegyzett székhelye alapján történik. Ha a kérelmező nem rendelkezik Horvátország területén állandó lakóhellyel vagy bejegyzett székhellyel, a Horvát Köztársasággal szemben indított ügyben az általános illetékességgel rendelkező bíróság a horvát parlament (*Hrvatski Sabor*) helye szerint illetékes bíróság.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

Alacsonyabb és magasabb szintű bíróságokat különböztetünk meg. Az első fokon eljáró bíróságok a városi bíróságok (*Općinski sudovi*) és a kereskedelmi bíróságok (*Trgovački sudovi*), a fellebbviteli bíróságok pedig a megyei bíróságok (*Županijski sudovi*) és a Horvát Köztársaság kereskedelmi fellebbviteli bírósága (*Visoki trgovački sud RH*). A megyei bíróságok járnak el a városi bíróságok döntéseivel szemben benyújtott fellebbezések tekintetében, és a Horvát Köztársaság kereskedelmi fellebbviteli bírósága jár el a kereskedelmi bíróságok döntéseivel szemben benyújtott fellebbezések tekintetében.

A megyei bíróságok és a Horvát Köztársaság kereskedelmi fellebbviteli bírósága csak meghatározott esetekben járhatnak el első fokon, az ilyen ügyekben hozott döntéseikkel szemben a Horvát Köztársaság Legfelsőbb Bíróságához (*Vrhovni sud RH*) lehet fellebbezni.

Ennek megfelelően a magasabb fokú bíróságok csak kivételes esetben rendelkeznek hatáskörrel a kérelmek elbírására, ha az alacsonyabb fokú bíróságok megállapítják hatáskörük hiányát és továbbutalják az ügyet mérlegelésre.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

Annak meghatározása, hogy a konkrét ügyben melyik bíróság illetékes, több szemponttól is függ, de főszabály szerint az illetékes bíróság az alperes tekintetében általános illetékességgel rendelkező bíróság.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A (területi) illetékességre vonatkozó főszabály az alperes állandó vagy ideiglenes lakóhelyét, jogi személyek esetén azok bejegyzett székhelyét követi.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Az általános illetékességtől való eltérésként a polgári perrendtartás (50–66. cikkeiben) különös illetékességet határoz meg a perben együtt szereplő felek, a törvényes tartás, a kártérítés, a házassági jogi esetek, az apaság vagy anyaság megállapítása vagy megdöntése, az ingatlanokra vonatkozó és a birtokháborítási esetek, a légi járművekre és a tengeri járművekre vonatkozó esetek, az illetékesség megállapítására irányuló esetek olyan személyek tekintetében, akikre nézve nem alkalmazható az általános illetékesség a Horvát Köztársaság területén, a jogi személyek telephelye szerinti illetékesség, a külföldi személyek Horvát Köztársaság területén található képviselői szerve szerinti illetékesség, a Horvát Köztársaság fegyveres erőinek szervezeti egységeivel való jogviszonyból származó vitákra vonatkozó illetékesség, az öröklési jogi jogvitákra vonatkozó illetékesség, a végrehajtási és csőd-eljárásokból származó jogvitákra vonatkozó illetékesség, a kifizetés helye szerinti illetékesség, a munkaviszonyból származó jogvitákra vonatkozó illetékesség, valamint a külföldi állampolgárokkal szembeni panaszokra vonatkozó kölcsönös illetékesség tekintetében.

A fenti esetekben a felperesnek nem kötelezően lehetősége van a főszabály alkalmazásával megállapított, az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól eltérő bíróságot választani.

Végül, a polgári perrendtartás 70. cikke szerint a felek megállapodhatnak egy másik hatáskörrel rendelkező bíróság illetékességének kikötésében, ha a bíróság nem kizárólagos illetékességgel rendelkező bíróság.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Attól függően, hogy az ügy polgári vagy kereskedelmi jogvitára vonatkozik, a kérelmet a városi bírósághoz (*Općinski sud*) vagy a kereskedelmi bírósághoz (*Trgovački sud*) kell benyújtani, a munkaügyi jogvitákat pedig Zágrábban emellett a városi munkaügyi bíróságoknál (*Općinski radni sud*) is be lehet nyújtani.

Utolsó frissítés: 28/03/2024

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közölt vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Olaszország

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Főszabályként az olasz jogrendszerben a rendes bíróságok rendelkeznek hatáskörrel az ügyek elbírálására, mivel ezek a bíróságok rendelkeznek hatáskörrel a személyhez fűződő jogokhoz és jogosultságokhoz kapcsolódó jogviták elbírálására. A békebíróság (*Giudice di Pace*), a bíróság (*Tribunale*) és a fellebbviteli bíróság (*Corte di Appello*) rendes bírói testületek. Az utolsó fokon eljáró bíróság a semmítőszék (*Suprema Corte di Cassazione*), miközben az alkotmánybíróság az alkotmánybíróság (*Corte Costituzionale*). A rendes bíróságok rendszere mellett a jogrendszer közigazgatási bírósági rendszerről is rendelkezik. A közigazgatási bíróságok bírálják el a jogos érdekekkel kapcsolatos, valamint a törvény által meghatározott területeken az egyéni jogokat érintő azon jogvitákat, amelyek az intézkedésekkel, határozatokkal, megállapodásokkal összefüggő közigazgatási hatáskörök gyakorlásával vagy gyakorlásának elmulasztásával, illetve a közigazgatási hatóságoknak az e hatáskörök gyakorlásával összefüggő magatartásával kapcsolatosak. A kormány által a politikai jogkör gyakorlása során hozott intézkedések vagy határozatok nem támadhatók meg a bíróságok előtt. A közigazgatási eljárásról szóló törvénykönyv rendelkezései alapján a tartományi közigazgatási bíróságok (*Tribunali Amministrativi Regionali* – TAR) és az államtanács (*Consiglio di Stato*) rendelkeznek hatáskörrel a közigazgatási peres ügyekben. Az utolsó fokon eljáró bíróság a semmítőszék, de csak a hatásköri összeütközéssel kapcsolatos kérdésekben. Létezik egy másik különös bíróság is – adóügyi bíróság (*tributario*). A megyei adóügyi bíróságok (*Commissioni Tributarie Provinciali* – CTP) és a tartományi adóügyi bíróságok (*Commissioni Tributarie Regionali* – CTR) az adóügyekben rendelkeznek hatáskörrel. Az adóügyi bíróságok bírálják el valamennyi, mindenféle és bármilyen néven szereplő adóval kapcsolatos jogvitát, beleértve a tartományi, megyei és helyi önkormányzati adókat és az olasz nemzeti egészségbiztosító részére fizetett járulékokat, az adókiegészítést és egyéb adókat, a kapcsolódó szankciókat, valamint kamatdíjakat és minden egyéb járulékos díjat. Az olasz jogrendszerben számos „szakosított” tanács működik a rendes bíróságok rendszerén belül. A legfontosabb szakosított tanácsok közül néhány: a) a bevándorlással, a nemzetközi védelemmel és az uniós polgárok szabad mozgásával kapcsolatos kérdésekre szakosodott tanácsok; b) a vállalkozásokkal kapcsolatos ügyekre szakosodott tanácsok; c) a mezőgazdasági ügyekre szakosodott tanácsok. Emellett léteznek szakosított bíróságok, így a kiskorúak bírósága (*Tribunale per i Minorenni*) vagy a *Tribunale di Sorveglianza* (az ítéletek végrehajtását ellenőrző bíróság). A munkaviszonnyal összefüggő jogviták a rendes bíróságok hatáskörébe tartoznak, amelyek közül egyesek különös (munkaügyi) tanáccsal rendelkeznek. Mindazonáltal technikai értelemben itt nem szakosított tanácsokról, hanem inkább a bíróságon belüli szervezeti modellről van szó.

Főszabályként az általános bíróság rendelkezik hatáskörrel valamennyi olyan ügyben, amely nem esik más bíróságok hatáskörébe. Az általános bíróság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik az (adóügyi bíróságok hatáskörén kívül eső) adókra vagy illetékekre vonatkozó, a személyek személyi állapotával, valamint jog- és cselekvőképességével, továbbá a nemesi címmel összefüggő jogokkal, az irat hitelességét vitató keresetekkel, a végrehajtással kapcsolatos, valamint általánosságban a meghatározatlan értékkel bíró ügyekben.

A békebíróság az 50 000 euró értéket meg nem haladó ingó vagyontárgyakkal kapcsolatos ügyekben rendelkezik hatáskörrel, ha a törvény azokat nem utalta más bíróság hatáskörébe. 2021. október 31-től ez az összeg 30 000 euróra változik. A békebíróság a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 7. cikkében megjelölt valamennyi jogvitával kapcsolatos ügyben is hatáskörrel rendelkezik.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

A jogvitát elbíráló bíróság meghatározásának szempontja a hatáskör. Az olasz jogrendszerben a hatáskör általánosságban a jogi testület által gyakorolható jogkörök és feladatok összességét jelöli. Különböző típusú hatáskörök léteznek: - tárgyi; - területi; - eseti; - a pertárgy értékén alapuló. A polgári eljárás tekintetében a hatáskör az egyes bírói testületekre ruházott jogkör szintjét jelenti, és így azt a területet, amelyen belül e testület döntéshozatali jogköre igazolható. A szóban forgó hatáskört „technikai szempontból” határozzák meg, és annak jogi szabályozását a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 7. és azt követő cikkei tartalmazzák. A szóban forgó szabályok szerint a hatáskör eljárási jellege miatt előzetes kérdést jelent, és így a jogvita keretében döntés tárgyát képezheti. Ha a hatáskörrel szembeeső szabályokat megsértik, a fellebbviteli testület többek között jogszerűen állapíthatja meg határozatában a hatáskör hiányát (lásd a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 38. cikkét). A technikai értelemben vett hatáskör különbözik az úgynevezett „belső” hatáskörtől, vagyis az ügyeknek a hatáskörrel rendelkező bíróságon belül történő elosztásától. A hatáskör ez utóbbi formája, amelyre „táblázatosként” is utalnak, az általános bíróság szervezeti felépítésétől függ: például a belső tanácsok (1. sz. polgári tanács) vagy a különös tárgyakkal foglalkozó testületek (munkaügyi tanács) felállításával vagy elkülönült testületek létrehozása útján. Az ügyek elosztására vonatkozó rendelkezések tiszteletben tartásának elmulasztása nem hatáskörrel kapcsolatos eljárási kérdést, hanem egyszerűen csak az ügynek a bíróságon belül történő elosztását érintő szervezeti problémát vet fel. Ha jogszabály másként nem rendelkezik, a jogvita elbírálásának helyét illetően az illetékes bíróság az alperes lakóhelye vagy állandó tartózkodási helye szerinti bíróság; ha ezek ismeretlenek, akkor ez az alperes ideiglenes lakóhelye szerinti bíróság. Ha az alperes Olaszországban nem rendelkezik lakóhellyel, illetve állandó vagy ideiglenes tartózkodási hellyel, vagy ha az ideiglenes tartózkodási helye ismeretlen, az illetékes bíróság a felperes lakóhelye szerinti bíróság. A területi illetékesség szabályait a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 18. és azt követő cikkei tartalmazzák.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

A rendes bíróságok rendszere két ágra oszlik: a büntető ágra, amely arról dönt, hogy az ügyész által egy adott személlyel vagy szervezettel szemben indított büntetőeljárás megalapozotte; valamint a polgári ágra, amelynek célja a magánszemélyek vagy a magánszemélyek és a hatóságok közötti jogviszonyokhoz kapcsolódó jogok védelme, ha ez utóbbi feladatai ellátása során megsérti más személyek személyhez fűződő jogait és jogosultságait. A büntető ágon a bírósági alkalmazottak bírói és ügyészi feladatokat látnak el, az előbbieket ítéletek meghozatalában, az utóbbiak pedig (az ügyészség keretei között) a folyamatban lévő nyomozásokban vesznek részt. A nyomozás lezárását követően az ügyészség vagy büntetőeljárást kezdeményez, vagy az ügy megszüntetését indítványozza, képviseli a vádat a bíróság előtt, és ügyészi feladatokat lát el a későbbi eljárásokban. Az olasz alkotmány 107. cikkének utolsó bekezdésével összhangban a büntetőeljárásokat az ügyészség tagjai indítják (még akkor is, ha azok a rendes bíróságok rendszerének részét képezik). A büntetőeljárás során a sértett fél polgári eljárást kezdeményezhet az általa elszenvedett károk megtérítése érdekében; ettől elkülönülten keresetet terjeszthet elő a polgári bíróságok előtt is. A polgári és büntetőeljárásokat két külön eljárási szabályrendszer szabályozza: a polgári perrendtartásról és a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv. A „hivatásos” bírák és a „tisztelbeli” bírák rendelkeznek rendes hatáskörrel, mindkettő az igazságszolgáltatási rendszer részét képezi.

Első fokon a következő testületek gyakorolják a hatáskört mind polgári, mind büntetőügyekben:

A békebíróság - ahol egy tisztelbeli bíró egyedül elnököl

A rendes bíróság (*Tribunale Ordinario*), amely vagy egyetlen bíróból vagy bírói tanácsból áll a jogvita jellegétől függően

A fiatakorúak bírósága, amely szakértők által segített bírói tanácsból áll

A *Tribunale di Sorveglianza*, amely vagy egyetlen bíróból vagy bírói tanácsból áll (szakértők támogatásával).

Az első fokon az ügyészi feladatokat a következők látják el:

A rendes bíróság mellett működő ügyész (beleértve a békebíróság hatáskörébe tartozó jogsértéseket is)

A fiatakorúak bírósága mellett működő ügyész

A fellebbviteli bíróság mellett működő ügyész a *Tribunale di Sorveglianza* előtt indított eljárásokban.

Másodfokon az alábbi testületek gyakorolják a hatáskört:

A fellebbviteli bíróság a rendes bíróság és a fiatakorúak bírósága által hozott ítéletekkel szemben benyújtott fellebbezések esetében;

A rendes bíróság a békebíróság által hozott ítéletekkel szemben benyújtott fellebbezések (valamint a személyes szabadsággal kapcsolatos végzésekkal szemben benyújtott fellebbezések) esetén;

A *Tribunale di Sorveglianza* a büntetés-végrehajtási bíró által hozott ítéletekkel szemben benyújtott fellebbezések esetén.

Másodfokon az ügyészi feladatokat a fellebbviteli bíróság mellett működő ügyész látja el. Az ítéletek jogszerűségének felülvizsgálata tekintetében a hatáskört a semmítőszék gyakorolja; az e bíróság előtt indított peres eljárásokban az ügyészi feladatokat a semmítőszék mellett működő ügyész látja el.

Végül ki kell emelni, hogy az olasz ügyészi testületek közé tartozik a nemzeti maffia- és terrorizmusellenes igazgatóság (*Direzione Nazionale Antimafia e Antiterrorismo*) is, amely a 160/06. sz. törvényerejű rendeletben foglaltak szerint ellátja a nemzeti szinten összehangolt ügyészi feladatokat.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

Ha jogszabály másként nem rendelkezik, az illetékes bíróság az alperes lakóhelye vagy állandó tartózkodási helye szerinti bíróság; ha ezek ismeretlenek, akkor ez az alperes ideiglenes lakóhelye szerinti bíróság. Ha az alperes Olaszországban nem rendelkezik lakóhellyel, illetve állandó vagy ideiglenes tartózkodási hellyel, vagy ha az ideiglenes tartózkodási helye ismeretlen, az illetékes bíróság a felperes lakóhelye szerinti bíróság. Különös szabályok is vonatkoznak ugyanakkor a jogvita elbírálása helyének meghatározására: az általános és a különös szabályokat a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 18. és azt követő cikkei tartalmazzák. Mindazonáltal például a családokat vagy gyermekeket érintő ügyeket, az ítéletek végrehajtását vagy a fogyasztók jogait szabályozó különös törvények is eltérő szabályokat tartalmaznak.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Ha jogszabály másként nem rendelkezik, természetes személyek esetén az illetékes bíróság az alperes lakóhelye vagy állandó tartózkodási helye szerinti bíróság; ha ezek ismeretlenek, akkor ez az alperes ideiglenes lakóhelye szerinti bíróság. Ha az alperes Olaszországban nem rendelkezik lakóhellyel, illetve állandó vagy ideiglenes tartózkodási hellyel, vagy ha az ideiglenes tartózkodási helye ismeretlen, az illetékes bíróság a felperes lakóhelye szerinti bíróság. Ha jogszabály másként nem rendelkezik, jogi személyek esetében az illetékes bíróság az alperes jogi személy székhelye szerinti bíróság. Ha a jogi személy más telephellyel vagy a keresettel kapcsolatban a bíróság előtti képviselőre meghatalmazott képviselővel rendelkezik, az illetékes bíróság a képviselő vagy az említett telephely helye szerinti bíróság. A hatásköri kérdéseket illetően a jogi személyiséggel nem rendelkező társaságok, az állam által el nem ismert szervezetek és bizottságok székhelye az a hely, ahol tevékenységüket általában végzik.

A meghatározott személyekkel szembeni jogosultságokkal kapcsolatos ügyekben (*diritti di obbligazione*) illetékes bíróság a kötelezettség keletkezésének vagy teljesítésének helye szerinti bíróság.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

A gyermekkel kapcsolatos ügyekben eljáró bíróság (Foro per le cause relative a bambini)

A szülői felelősség tárgyában hozott végzések esetén a fő szempontot a gyermeknek a kereset benyújtásának időpontjában fennálló szokásos tartózkodási helye képezi. A gyermek szokásos tartózkodási helyét objektív szempontok alapján kell meghatározni; a gyermek elköltöztetése nem alapozza meg az új lakóhelyük szerinti bíróság illetékességét, ha a gyermek életkorát figyelembe véve csak minimális, jelentéktelen időtartam telt el.

A házassággal kapcsolatos ügyekben eljáró bíróság (Foro per le cause relative al matrimonio)

Különválás. A különválás esetén a keresetet a házaspár utolsó közös lakóhelye szerinti bírósághoz kell benyújtani, vagy ha a felek soha nem laktak együtt, akkor az alperes házastárs lakóhelye vagy állandó tartózkodási helye szerinti bírósághoz. Ha az alperes házastárs külföldön rendelkezik lakóhellyel, vagy nem érhető el, a keresetet a felperes lakóhelye vagy állandó tartózkodási helye szerinti bírósághoz kell benyújtani; ha e házastárs is külföldön rendelkezik lakóhellyel, a keresetet bármely olasz bírósághoz be lehet nyújtani.

Házasság felbontása. A polgári házasság felbontása vagy a katolikus rítus szerint megkötött, polgári jogi következményekkel járó házasság polgári jogi következményeinek megszüntetése iránti keresetek elbírálására illetékes bíróság az alperes házastárs lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti bíróság, nem érintve az ugyanezen jogi rendelkezésben szereplő egyéb illetékességi okokat. A közös keresetet ugyanakkor a házastársak benyújthatják a lakóhelyük vagy tartózkodási helyük szerinti bírósághoz is.

A munkaviszonnyal kapcsolatos ügyekben eljáró bíróság (Foro per le cause di lavoro)

Első fokon a munkaviszonnyal kapcsolatos jogviták a munkaügyi bíróságként eljáró általános bíróság hatáskörébe tartoznak. Területileg a munkaviszony létrejöttének vagy a munkavállalót alkalmazó társaság vagy annak fióktelepe vagy a munkavállaló által a munkaviszony megszűnésekor nyújtott szolgáltatás helye szerinti bíróság illetékes. Ez az illetékességi szabály a társaság átruházását vagy a társaság vagy fióktelepének megszüntetését követően is érvényben marad, feltéve, hogy a keresetet az átruházástól vagy megszűnéstől számított hat hónapon belül nyújtják be. A közigazgatási szervek hivatalainál fennálló munkaviszonyokkal kapcsolatos jogvitákat az a bíróság bírálja el, amelynek illetékességi területén az az iroda található, ahol a munkavállalót alkalmazzák, vagy ahol a munkaviszony megszűnésekor alkalmazták. Az olyan jogvitákban, amelyekben az egyik fél közigazgatási hatóság, a bíróság nem járhat el adóügyi bíróságként (költségvetési kérdésekkel foglalkozó bíróságként).

A dologi jogokkal vagy birtokvédelmi keresetekkel kapcsolatos ügyekben eljáró bíróság (Foro per le cause relative a diritti reali e ad azioni possessorie)

Az ingatlanra vonatkozó dologi jogokkal kapcsolatos ügyekben, az épületek bérbeadására és haszonkölcsönbe adására, valamint a kereskedelmi egység bérbeadására vonatkozó ügyekben, továbbá a fák és sövények ültetésére vonatkozóan a törvények, rendeletek vagy szokások által meghatározott határidőkkkel és távolsági előírások tiszteletben tartásával kapcsolatos ügyekben az a bíróság illetékes, amelynek illetékességi területén az épület vagy kereskedelmi egység található. Ha az épület több bíróság illetékességi területére terjed ki, az a bíróság illetékes, amelynek illetékességi területére esik az épület nagyobb összegű adó hatálya alá tartozó része; ha nem áll fenn adófizetési kötelezettség, az épület részeinek fekvése szerinti bármelyik bíróság eljárhat. A birtokvédelmi keresetek vagy az új munkák és a fenyegető károk bejelentése esetén az a bíróság jár el, amelynek illetékességi területén a bejelentett cselekmény történt.

Az örökléssel kapcsolatos ügyekben eljáró bíróság (Foro per le cause ereditarie)

A hagyatéki eljárás megindításának helye szerinti bíróság illetékes az alábbi ügyekben:

1) az öröklési igényekkel vagy a hagyaték megosztásával kapcsolatos ügyek, illetve az örökösök között a hagyaték megosztása tekintetében felmerülő minden más ügy;

2) a hagyaték megosztásának megsemmisítésére és az örökösök biztosítására vonatkozó ügyek, feltéve, hogy azt a hagyaték megosztásától számított két éven belül kezdeményezték;

3) az elhunyt személynek nyújtott hitelekhez vagy az örökösök hagyatékához kapcsolódó ügyek, feltéve, hogy azt a hagyaték megosztása előtt és minden esetben az öröklési eljárás megindításától számított két éven belül kezdeményezték;

4) a végrendeleti végrehajtó ellen indított ügyek, feltéve, hogy azt az előző pontban meghatározott határidőn belül kezdeményezték.

A tagok és társasházak közötti ügyekben eljáró bíróság (Foro per le cause tra soci e tra condomini)

A tagok közötti ügyekben az a bíróság jár el, amelynek illetékességi területén a társaság székhelye található; a társasházak vagy a társasház és társasházak közötti ügyekben az a bíróság jár el, amelynek illetékességi területén a vagyontárgyak (vagy azok nagyobb része) található.

A közigazgatási hatóságokat érintő ügyekben eljáró bíróság (Foro della pubblica amministrazione)

Azokban az ügyekben, amikor az egyik fél közigazgatási hatóság, – az állam meghatározott ügyekben történő bíróság előtti képviseletét és védelmét szabályozó különös rendelkezésekkel összhangban – az a bíróság jár el, amelynek illetékességi területén azon államügyész hivatal (*Ufficio dell'Avvocatura dello Stato*) található, amelynek körzetében az a bíróság található, amely a rendes szabályok szerint illetékességgel rendelkezne. Ha a közigazgatási hatóság az alperes, ezt a körzetet annak a helynek a bírósága határozza meg, ahol a kötelezettség keletkezett vagy azt teljesítették, vagy ahol a kérelem tárgyát képező ingó vagy ingatlan található.

A végrehajtással kapcsolatos ügyekben eljáró bíróság (Foro dell'Esecuzione Forzata)

Az ingó vagy ingatlan vagyontárgyakra vonatkozó végrehajtás tekintetében az a bíróság jár el, amelynek illetékességi területén a vagyontárgy található. A motorkerékpárokra, gépjárművekre és pótkocsikra vonatkozó végrehajtás tekintetében az a bíróság jár el, amelynek illetékességi területén az adós lakóhelye, állandó vagy ideiglenes tartózkodási helye vagy székhelye található. A valamely cselekmény teljesítésére vagy az attól való tartózkodásra irányuló kötelezettség végrehajtása tekintetében az a bíróság jár el, amelynek illetékességi területén a kötelezettséget teljesíteni kell.

A fogyasztókkal kapcsolatos ügyekben eljáró bíróság (Foro del Consumatore)

A fogyasztókat érintő ügyekben az a bíróság jár el, amelynek illetékességi területén a fogyasztó lakóhelye vagy állandó tartózkodási helye található. E bíróság hatásköre kizárólagos és kötelező, kivéve, ha a felek más bíróságok bevonásában állapodtak meg. A fogyasztónak a bírósági eljárásban egyértelműen az eljárás megindítását követően tanúsított magatartása nem lehet egyenértékű a tárgyalásokkal, és nem igazolhatja a fogyasztó bíróságától való eltérést.

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Bizonyos esetekben a jogvitát több különböző bíróság elé is terjeszthető, amelyeket vagylagos bíróságoknak is neveznek. Ez a helyzet különösen azokban az esetekben áll fenn, amelyek meghatározott személyekkel szembeni jogosultságokat érintenek: ebben az esetben az alperes lakóhelye szerinti bíróság mellett a kötelezettség keletkezésének vagy teljesítésének helye szerinti bíróság is illetékes.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Nem az alperes lakóhelyének bírósága szerinti bíróság illetékes abban az esetben, ha az olasz jog más, kizárólagos illetékességgű bíróságról rendelkezik. Ebben a tekintetben lásd a 2.2.2. pontot („Az általános szabály alóli kivételek”).

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A kizárólagos illetékesség kivételével (ez az az eset, amelynél megállapodás alapján történő eltérés kizárt) a felek közösen megállapodhatnak más bíróság illetékességében is (a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 20. cikke).

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Ha egy különös bíróság rendelkezik hatáskörrel, a vonatkozó különös törvényekben meghatározott illetékességi okokat kell alkalmazni.

Közigazgatási bíróságok. A közigazgatási hatóságok intézkedéseivel, határozataival, megállapodásaival vagy magatartásával kapcsolatos jogviták esetén kizárólagosan az a tartományi közigazgatási bíróság jár el, amelynek illetékességi területén e hatóságok székhelye található. A közigazgatási hatóságok intézkedéseivel, határozataival, megállapodásaival vagy magatartásával kapcsolatos azon jogviták esetén, amelyek közvetlen joghatásai a tartományi közigazgatási bíróság székhelye szerinti tartomány területére korlátozódnak, minden esetben az érintett tartományi közigazgatási bíróság jár el kizárólagosan. A köztisztviselőkkel kapcsolatos jogviták esetén kizárólagosan az a tartományi közigazgatási bíróság jár el, amelynek illetékességi területén a munkavégzés helye található. Más esetekben – központi hatósági aktusok vonatkozásában – kizárólagosan Lazio tartomány közigazgatási bírósága jár el (amelynek székhelye Rómában található), valamint – a régiók feletti közjogi jogalanyok határozatai vonatkozásában – kizárólagosan azon tartomány tartományi közigazgatási bírósága jár el, amelynek illetékességi területén e jogalany székhelye található.

Adóügyi bíróságok A megyei adóügyi bíróságok illetékességgel rendelkeznek a területükön székhellyel rendelkező adóhatósággal vagy adóvégrehajtóval szemben benyújtott valamennyi panasz tekintetében. Ha panaszt nyújtanak be az adóhivatal (*Agenzia delle Entrate*) bármely olyan egysége ellen, amelynek illetékességi területe egész Olaszország területe vagy annak egy része, az a megyei adóügyi bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén azon hivatal székhelye található, amely a vitatott jogviszony tekintetében hatáskörrel rendelkezik.

Kapcsolódó linkek

► [Az olasz alkotmány \(EN\)](#)

► https://www.senato.it/sites/default/files/media-documents/COST_INGLESE.pdf

► [Olasz törvények és törvénykönyvek \(IT\)](#)

► <https://www.normattiva.it/?language=en>

► [A polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv \(IT\)](#)

► <http://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2015/01/02/codice-di-procedura-civile>

► [A közigazgatási bírósági eljárásról szóló törvénykönyv \(EN\)](#)

► https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/mzk3/~edisp/nsiga_4276977.pdf

► [Code de justice administrative \(FR\)](#)

► https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/njiz/~edisp/nsiga_4506451.pdf

► [Italianische Verwaltungsprozessordnung \(DE\)](#)

► https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/nda5/~edisp/nsiga_4289867.pdf

► [Olaszország igazságszolgáltatási rendszere \(EN\)](#)

► https://www.csm.it/web/csm-international-corner/consiglio-superiore-della-magistratura/sistema-giudiziario-italiano?show=true&title=&show_bcrumb=

► [Az adóügyi eljárásról szóló törvénykönyv \(IT\)](#)

► <http://def.finanze.it/DocTribFrontend/getAttoNormativoDetail.do?id=%7bECD81E71-D37B-4722-AA36-116B5BCB2232%7d>

► [Igazságügyi minisztérium \(IT\)](#)

► <https://www.giustizia.it/giustizia>

Utolsó frissítés: 06/12/2023

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Ciprus

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A rendes polgári bíróságok (a ciprusi jogrendszerben kerületi bíróságok) a legtöbb ügy elbírálására rendelkeznek hatáskörrel.

Meghatározott jogvita esetén azonban az ügy elbírálására különös hatáskörrel rendelkező bírósághoz kell fordulnia.

A családi jogvitákat (pl. házasság felbontása, tartás, szülői felelősség, kapcsolattartás kiskorú gyermekekkel, tulajdoni viták stb.) például a Ciprusi Köztársaság **családjogi bíróságai** bírálják el.

Munkaügyi viták (munkáltató és munkavállaló közötti kérdések, pl. jogellenes elbocsátás, létszámcsökkentés stb.) esetén a jogvita felmerülése szerinti kerületi **munkaügyi bírósághoz**, ennek hiányában a felperes állandó lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes bírósághoz kell fordulnia. A rendes polgári bíróságok (kerületi bíróságok) rendelkeznek azonban hatáskörrel olyan ügyek elbírálására, ahol a kért kártérítés összege meghaladja a két (2) évre járó jövedelmet, így ilyen esetekben ezeket a bíróságokat kell megkeresnie.

Az ingatlanbérleti ügyekben felmerülő jogviták (pl. bérleti díj megemlése, kilakoltatás stb.) esetén az ingatlan fekvése szerinti, **lakásbérleti ügyekben eljáró** kerületi bírósághoz fordulhat.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

Lásd a 2.2. kérdésre adott választ.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

A ciprusi jogrendszer nem tesz különbséget az elsőfokú rendes polgári bíróságok között. A kerületi bírók között viszont rangjuk szerint különbséget tesz (a kerületi bíróság elnöke, a kerületi bíróság rangidős bírója, a kerületi bíróság bírója), és meghatározott ügyek elbírálására e rangsor szerint rendelkeznek hatáskörrel.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A kerületi bíróság (rendes polgári bíróság) olyan ügyeket bírálhat el, ahol:

a jogvita alapja részben vagy teljes mértékben annak a kerületnek a határain belül merült fel, amelyre a bíróság illetékessége kiterjed;

az alperes vagy valamely alperes a per elindításakor abban a kerületben lakott vagy dolgozott, amelyre a bíróság illetékessége kiterjed;

az ügyben valamennyi érintett fél ciprusi állampolgár, és a per alapja részben vagy teljes mértékben a támaszponti felségterület határain belül merült fel,

vagy az alperes (vagy valamely alperes) ezeken a határokon belül lakik vagy dolgozik;

a per alapja részben vagy teljes mértékben a támaszponti felségterület határain belül olyan személy gépjármű-használatával kapcsolatban merült fel, aki a gépjárművekről (felelősségbiztosításról) szóló törvény 3. cikke szerint biztosított volt, vagy akinek biztosítással kellett volna rendelkeznie;

a per alapja részben vagy teljes mértékben a támaszponti felségterület határain belül a munkavállaló munkaviszonya alatt elszenvedett munkahelyi balesete vagy foglalkozási megbetegedése következtében a munkáltató felelőssége körében merült fel, amelyre vonatkozóan a gépjárművekről (felelősségbiztosításról) szóló törvény 4. cikke szerint biztosított volt, vagy biztosítással kellett volna rendelkeznie;

a per annak a kerületnek a határain belül található ingatlanok forgalmazásához vagy értékesítéséhez, illetve ingatlanokra vonatkozó bármilyen más üggyhöz kapcsolódik, amelyre a bíróság illetékessége kiterjed.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

Amennyiben a per jótékonsági intézményhez vagy olyan szabadalomhoz vagy védjegyhez kapcsolódik, amely a 29/1983. sz. törvény 7. cikke és a törvényben szereplő lista alapján a kerületi bíróság hatáskörébe tartozik, a per bármelyik kerületi bíróságnál elindítható.

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Amikor a 2.2.1. bekezdésben említett esetekben már megállapították az alternatív illetékességet, illetve a 2.2.2. bekezdésben említett esetekben.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A vagyontárgyakra vonatkozó kizárólagos hatáskör megléte esetén (lásd a 2.2.1. kérdésre adott válasz utolsó pontját).

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Nem.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Általában meghatalmazott ügyvéd indítja meg az eljárást, aki tudja, hogy melyik bírósághoz kell fordulni. Jogi képviselő hiányában a Legfelsőbb Bíróság Nyilvántartási Osztályához fordulhat információért.

Ciprus Legfelsőbb Bírósága

Charalambou Mouskou,

1404 Nicosia, Cyprus

Tel.: +35722865741

Fax: +35722304500

e-mail: chief.reg@sc.judicial.gov.cy

Utolsó frissítés: 07/12/2023

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Lettország

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A polgári perrendtartásról szóló törvény (*Civilprocesa likums*) minden természetes és jogi személy számára biztosítja annak jogát, hogy bíróság előtt védje meg sérelmet szenvedett vagy vitatott polgári jogait, valamint a jogszabályok által védeni rendelt érdekeit. Főszabály szerint minden polgári jogi jogvitával rendes bírósági eljárás keretében a bíróságok foglalkoznak. Kizárólag jogszabályban meghatározott, kivételes esetben egyéb, peren kívüli eljárással is rendezhetők a polgári jogi jogviták. Ha jogszabály úgy rendelkezik, a bíróság a természetes vagy jogi személyek által előterjesztett azon kereseteket is

elbírája, amelyek természetüknél fogva nem képezik polgári jogi jogvita tárgyát. Mindazonáltal az egyes jogvitákkal kapcsolatos hatásköréről minden esetben a bíróság vagy a bírő dönt. Amennyiben a bíróság vagy a bírő megállapítja, hogy a jogvita nem tartozik bírósági hatáskörbe, az erre vonatkozó határozatában meg kell jelölnie a szervet, amelynek hatáskörébe az adott jogvita elbírálása tartozik. Ugyanakkor a hatáskörre és illetékességre vonatkozó általános szabályok alól vannak bizonyos kivételek, amelyek meghatározzák, milyen szintű bíróságnak kell tárgyalnia az ügyet első fokon.

Lettországban 2021. március 31. óta működik a polgári és büntetőügyek egyes kategóriáit tárgyaló szakosodott gazdasági bíróság.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz a bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

Az polgári ügyekben a kerületi bíróságok (*rajona tiesa*) és városi bíróságok (*pilsētas tiesa*) járnak el elsőfokú bíróságként. A Riga városának vízzei körzeti elsőfokú bírósága (*Rīgas pilsētas Vīdzemes priekšpilsētas tiesa*) vizsgálja azokat az ügyeket, amelyek esetében az ügyiratokban államtitokra hivatkoznak, valamint a szabadalmak, félévezető termékek topográfiaja, formatervezési minták, védjegyek és földrajzi árujelzők védelmével kapcsolatos ügyeket. A kerületi (városi) bíróság ingatlan-nyilvántartási hivatala vizsgálja a közvetlenül végrehajtható követelésérvényesítés (*bezstrīdus piespiedu izpildīšana*) és követelések bírósági végzéssel elrendelt kötelező végrehajtása (*saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā*) iránti kérelmeket, valamint az árverési nyilatkozatok megerősítése (*izsoles aktu apstiprināšana*) iránti kérelmeket az árverési nyilatkozatok fizetése képtelenségi eljárásokkal kapcsolatos ügyekben való megerősítése kivételével.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

Az ügyet mindaddig nem vizsgálhatja érdemben egy felsőbb szintű bíróság, míg az alsóbb szintű bíróság meg nem tárgyalta azt. Az elsőfokú bíróságként polgári ügyekben a kerületi vagy városi bíróság, illetve törvényszék (*apgabaltiesa*) jár el. Polgári peres eljárásokban az ügyeket érdemben az ügyfajta és a pertárgy tekintetében hatáskörrel és a jogvita helyén illetékességgel rendelkező elsőfokú bíróság tárgyalja.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

A polgári ügyeket a tárgyuktól függően eltérő szintű bíróságoknak osztják ki első fokon: az ügyeket a követelés kategóriája vagy jellege alapján sorolják be. Ugyanakkor az azonos szintű bíróságok saját illetékességi területtel rendelkeznek.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Az illetékességgel kapcsolatos általános eljárási szabályok (a polgári perrendtartásról szóló törvény 26. szakasza) szerint a természetes személlyel szembeni követelést az e személy bejelentett lakóhelye szerinti bíróság elé kell terjeszteni. A jogi személlyel szembeni követelést a jogi személy székhelye szerinti bíróság elé kell terjeszteni. Ennek megfelelően az ügy tárgya és az illetékességi szabályok határozzák meg, mely elsőfokú bíróság foglalkozik majd az ügygel.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

A polgári perrendtartásról szóló törvény a polgári ügyekben az illetékességre vonatkozó szabályok alóli kivételeket is tartalmaz, amelyek értelmében a felperes dönthet arról, hogy az illetékességre vonatkozó általános rendelkezések alapján indít pert, tehát az alperes bejelentett lakóhelye vagy székhelye szerint illetékes bírósághoz nyújtja be a keresetet, vagy a jogszabályban választható bíróságként megjelölt másik, azonos szintű, elsőfokú bíróságon indít pert.

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Ha az alperes nem rendelkezik bejelentett lakóhellyel, akkor a tényleges lakóhelye szerinti bírósághoz kell benyújtani a keresetet.

Ha az alperes tényleges lakóhelye nem ismert, vagy ha nem rendelkezik állandó tartózkodási hellyel Lettországon, akkor bármely ingatlanának helye, vagy utolsó ismert tartózkodási helye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani a keresetet.

Egyes, jogszabályban meghatározott esetekben a felperest megilletik bizonyos jogok, amelyek alapján eldöntheti, hogy az alperes bejelentett lakóhelye vagy székhelye szerint illetékes bírósághoz nyújtja be a keresetet, vagy másik bíróságon indít pert.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Az illetékes bíróság felperes általi kiválasztásának szabályait a polgári perrendtartásról szóló törvény 28. szakasza tartalmazza, amely részletesen felsorolja az ügytípusokat, valamint a választható bíróságokat, amelyekhez a kereset benyújtható:

a jogi személy fióktelepének vagy képviselőjének tevékenységével kapcsolatos kereset a fióktelep vagy képviselő helye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható;

a gyermek- vagy a szülőtartásdíj behajtására vagy az apaság megállapítására irányuló kereset a felperes bejelentett lakóhelye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható;

a személyi sérülésből (a polgári törvénykönyv [*Civillikums*] 1635., 2347–2353. szakasza) eredő kereset a felperes bejelentett lakóhelye vagy a sérülés keletkezésének helye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható;

a természetes vagy jogi személyt ért vagyoni kárral kapcsolatos kereset a kár bekövetkezésének helye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható;

a tulajdon visszaszolgáltatása vagy értékének megtérítése iránti kereset a felperes bejelentett lakóhelye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható;

a tengeri követelés iránti kereset az alperes hajójának lefoglalása szerinti helyen illetékes bírósághoz is benyújtható;

a több, eltérő lakóhellyel vagy székhellyel rendelkező alperes ellen indítandó kereset az egyik alperes lakóhelye vagy székhelye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható;

a házasság felbontása vagy érvénytelenítése iránti kereset a felperes választása szerinti bírósághoz vagy a felperes bejelentett lakóhelye szerint illetékes bírósághoz, annak hiányában azonban a felperes tényleges lakóhelye szerinti bírósághoz is benyújtható az alábbi esetekben:

kiskorúak élnek a felperessel egy háztartásban;

a felbontandó házasság szabadságvesztés büntetését töltő személlyel áll fenn;

a felbontandó házasság bejelentett lakóhellyel nem rendelkező, ismeretlen helyen tartózkodó vagy külföldön élő személlyel áll fenn.

a munkaviszonyból eredő kereset a felperes bejelentett lakóhelye vagy munkahelye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható.

Ha a fent említett esetekben a felperes nem rendelkezik bejelentett lakóhellyel, a kereset a felperes tényleges lakóhelye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható.

A polgári perrendtartásról szóló törvény emellett a polgári ügyekben kizárólagos illetékességet megállapító rendelkezést is tartalmaz, amely felülírja nemcsak az általános illetékességet, de az illetékesség minden egyéb formáját is. Az alábbi esetekben az illetékességet a kereset típusa határozza meg:

az ingatlanon vagy tartozékain fennálló tulajdonjogokkal vagy egyéb dologi jogokkal kapcsolatos vagy ilyen jogok ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzésére vagy onnan való törlésére és az ingatlan földmérés nyilvántartásból való törlésére irányuló keresetet az ingatlan helye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani;

amennyiben a keresetet egy örökhagyó hagyatékával szemben indítják, és nincsen ismert és elismert örökös, vagy olyan örökös, aki elfogadta volna az örökséget, akkor az örökhagyó bejelentett vagy tényleges lakóhelye szerinti bíróság illetékes, ha azonban az örökhagyó bejelentett vagy tényleges lakóhelye Lettországon kívül van vagy ismeretlen, akkor a hagyatéki vagyon vagy annak egy részének helye szerinti bíróság illetékes.

Kizárólagos illetékességet más jogi aktusok is előírhatnak.

Az alábbi rendelkezések a különös bírósági eljárások tárgyát képező ügyekre is vonatkoznak:

az örökbefogadás jóváhagyása iránti kérelmet az örökbefogadó bejelentett lakóhelye vagy annak hiányában tényleges lakóhelye szerint illetékes bírósághoz; az örökbefogadás érvénytelenítése iránti kérelmet pedig a kérelmező bejelentett lakóhelye vagy annak hiányában tényleges lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani.

Külföldi állampolgár vagy külföldön élő személy örökbefogadás jóváhagyása iránti kérelmét az örökbefogadott bejelentett lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani, ha azonban az örökbefogadott családon kívüli gondozásban részesül, akkor a kérelmet a családon kívüli gondozás nyújtásának helye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 259. szakaszának (2) bekezdése).

A személy cselekvőképességének mentális vagy más egészségügyi rendellenesség miatti korlátozása iránti kérelmet az érintett személy bejelentett lakóhelye vagy annak hiányában tényleges lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani; ha az érintett személyt egészségügyi intézményben helyezték el, akkor a kérelmet az egészségügyi intézmény helye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. (a polgári perrendtartásról szóló törvény 264. szakasza).

a személy cselekvőképességének kicsapongó vagy pazarló életmód, illetve alkohol vagy más tudatmódosító szer túlzott mértékű fogyasztása miatti korlátozása és a személy gondnokság alá helyezése iránti kérelmet az érintett személy bejelentett lakóhelye vagy annak hiányában tényleges lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 271. szakasza);

a távol levő vagy eltűnt személy vagyonának kezelésével kapcsolatos ügyeket az érintett személy utolsó lakóhelye szerint illetékes bíróság bírálja el (a polgári perrendtartásról szóló törvény 278. szakasza);

az eltűnt személy holtján nyilvánítsa iránti kérelmet az érintett személy utolsó lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 282. szakasza).

a jogi jelentőséggel bíró tények bíróság általi megállapítása iránti kérelmet a kérelmező bejelentett lakóhelye vagy annak hiányában tényleges lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 290. szakasza);

az ingatlanhoz fűződő jogok megszüntetése iránti kérelmet az ingatlan helye szerinti bírósághoz kell benyújtani; az egyéb jogok megszüntetése iránti kérelmet a kérelmező bejelentett lakóhelye vagy annak hiányában tényleges lakóhelye, illetve jogi személy esetében a székhely szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani, amennyiben jogszabály eltérően nem rendelkezik (a polgári perrendtartásról szóló törvény 294. szakaszának (2) bekezdése);

az elveszett, eltulajdonított vagy megsemmisült okirat érvénytelenítése és a hozzá kapcsolódó jogok felélesztése iránti kérelmet a fizetés okiraton feltüntetett helye, vagy amennyiben a fizetési hely nem ismert, természetes személy adós esetén az adós bejelentett lakóhelye, annak hiányában tényleges lakóhelye, illetve jogi személy esetében a székhely szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani; ha az adós tényleges lakóhelye vagy székhelye sem ismert, akkor az okirat kiállításának helye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani a kérelmet (a polgári perrendtartásról szóló törvény 299. szakasza);

az ingatlan megváltása iránti kérelmet az ingatlan helye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 336. szakasza); A bíróság köteles megvizsgálni az adósnak a kérelem bírósághoz való benyújtását megelőző három hónapban bejelentett címe alapján indított, jogvédelmi eljárásokkal kapcsolatos ügyet (a polgári perrendtartásról szóló törvény 341.1. szakasza);

a jogi személyre vonatkozó, az adósnak, a hitelezőnek vagy a hitelezők fizetéseképtelenségéről szóló törvény (*Maksātnespējas likums*) 42. szakaszának (3) bekezdése szerinti többségének kérelme alapján induló fizetéseképtelenségi eljárással kapcsolatos ügyet az adósnak a kérelem bírósághoz való benyújtását megelőző három hónapban bejelentett címe szerint illetékes bíróság bírálja el. Az 1346/2000 tanácsi rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerinti fizetéseképtelenségi eljárás megindítására vonatkozó ügyben az adós fő érdekeltségei központjának elhelyezkedése szerinti bíróság bírálja el a keresetet, a fizetéseképtelenségi eljárás ugyanezen rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerinti megindítása esetében azonban az adós 1346/2000/EK tanácsi rendelet 2. cikké h) pontja értelmében vett vállalkozásának székhelye szerinti bíróság jár el (a polgári perrendtartásról szóló törvény 363.1. szakasza); a természetes személy fizetéseképtelenségével kapcsolatos, e személy kérelmére induló ügyet az adós kérelem bírósághoz való benyújtását megelőző három hónapban bejelentett lakóhelye vagy annak hiányában tényleges lakóhelye szerint illetékes bíróság bírálja el. Az 1346/2000/EK tanácsi rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerinti fizetéseképtelenségi eljárás megindítására vonatkozó ügyet az adós fő érdekeltségei központjának elhelyezkedése szerinti bíróság vizsgálja, a fizetéseképtelenségi eljárás ugyanezen rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerinti megindítása esetében azonban az adós 1346/2000 /EK tanácsi rendelet 2. cikké h) pontjának értelmében vett vállalkozásának székhelye szerinti bíróság jár el (a polgári perrendtartásról szóló törvény 363.22. szakasza);

a hitelintézetek fizetéseképtelenségével vagy felszámolásával kapcsolatos ügyeket a hitelintézet székhelye szerint illetékes bíróság bírálja el (a polgári perrendtartásról szóló törvény 364. szakasza);

a munkáltató a sztrájkról szóló törvényben (*Streiku likums*) meghatározott joggalappal és az ott megadott eljárást követve kérelmet nyújthat be a sztrájk vagy a sztrájkbejelentés jogszerűtlenség nyilvánítsára; a sztrájk vagy sztrájkbejelentés jogszerűtlenség nyilvánítsára irányuló kérelmet a sztrájk helyszíne szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 390. szakasza);

a munkavállalói képviselők a munkaügyi vitáról szóló törvényben (*Darba strīdu likums*) meghatározott joggalappal és az ott megadott eljárást követve kérelmet nyújthatnak be a kizárás vagy a kizárási bejelentés jogszerűtlenség nyilvánítsáért. A kizárás vagy a kizárási bejelentés jogszerűtlenség nyilvánítsára irányuló kérelmet a kizárás helyszíne szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 394.1. szakasza).

Közvetlenül végrehajtható követelésérvényesítéssel (*saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana*) kapcsolatos ügyek:

Az ingatlan bírósági közreműködéssel, árverésen való önkéntes értékesítése iránti kérelmet az ingatlan helye szerint illetékes kerületi vagy városi bírósághoz kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 395. szakasza);

a pénzkövetelés közvetlenül végrehajtható érvényesítése, az ingóság visszaszolgáltatása vagy a zálogjoggal biztosított szerződésből fakadó kötelezettségek közvetlenül végrehajtható érvényesítése iránti kérelmet az adós bejelentett lakóhelye vagy annak hiányában tényleges lakóhelye szerint illetékes kerületi vagy városi bíróság ingatlan-nyilvántartási hivatalánál kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 403. cikkének (1) bekezdése);

az ingatlan megterheléséről szóló okirat szerinti követelés vagy a bérletbe vagy haszonbérletbe vett ingatlan kiűrtése vagy visszaszolgáltatása iránti követelés közvetlenül végrehajtható érvényesítése iránti kérelmet az ingatlan helye szerint illetékes kerületi vagy városi bíróság ingatlan-nyilvántartási hivatalánál kell benyújtani. Ha a követelés biztosítésként több ingatlan szolgál, és a kérelmek különböző kerületi vagy városi bíróságok ingatlan-nyilvántartási hivatalainak illetékességébe tartoznak, a kérelmet a kérelmező szabad választása alapján az egyik ingatlan helye szerint illetékes kerületi vagy városi bíróság ingatlan-nyilvántartási hivatalának kell elbírálnia (a polgári perrendtartásról szóló törvény 403. cikkének (2) bekezdése).

a hajójelzálog-kötelezettségen alapuló, közvetlenül végrehajtható követelésérvényesítés iránti kérelmeket a hajójelzálog bejegyzésének helye szerint illetékes kerületi vagy városi bíróság ingatlan-nyilvántartási hivatalánál kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 403. szakaszának (3) bekezdése).

Bírósági fizetési meghagyásos követelésérvényesítéssel (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā*) kapcsolatos ügyek:

A bírósági fizetési meghagyáson alapuló kötelezettség végrehajtása iránti kérelmet az adós bejelentett lakóhelye vagy annak hiányában tényleges lakóhelye, illetve székhelye szerint illetékes kerületi vagy városi bíróság ingatlan-nyilvántartási hivatalánál kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 406.2 cikke).

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Igen, van ilyen lehetőség: A lett jogszabályok lehetővé teszik, hogy a felek megállapodásukban kikössék az illetékes bíróságot. Szerződéskötéskor a felek kiköthetik, mely elsőfokú bíróság előtt kívánják rendezni a szerződéssel vagy a szerződéses feltételek teljesítésével kapcsolatosan felmerülő esetleges jövőbeli jogvitáikat. A jogvita tárgyát illetően hatáskörrel rendelkező bíróságot nem változtathatják meg, vagyis nem szabhatják meg, milyen szintű bíróság tárgyalja az ügyet első fokon (a polgári perrendtartásról szóló törvény 25. szakasza); valamint a kizárólagos illetékességet sem módosíthatják (a polgári perrendtartásról szóló törvény 29. szakasza). Az illetékességről való megállapodásra két korlátozás vonatkozik:

az illetékes bíróság kizárólag szerződésből eredő jogviták tekintetében választható meg;

az illetékességről szerződéskötéskor kell megegyezni, és meg kell jelölni a bíróságot, amely az esetleges jogvitákat első fokon elbírálja.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A lett jogszabályok értelmében az általános hatáskörrel rendelkező bíróságok polgári és büntetőügyekben is eljárnak. Más országoktól eltérően Lettorszában nincsenek sem szakosított bíróságok (például családjogi bíróságok), sem pedig olyan bírák, akik bizonyos jogi kérdésekre szakosodtak. Ahogy arról a fentiekben már szó esett, először az elsőfokú bíróság vizsgálja érdemben a polgári ügyet, amely mindaddig nem kerülhet felsőbb szintű bíróság elé, míg az alsóbb szintű bíróság el nem bírálta azt. Az elsőfokú bíróságként polgári ügyekben az a kerületi (városi) bíróság jár el, amelynek az ügy a hatáskörébe és illetékességébe tartozik. Főszabály szerint minden polgári jogi jogvita a bíróságok hatáskörébe tartozik, amelyek rendes bírósági eljárások keretében bírálják el a jogvitákat.

Utolsó frissítés: 27/04/2023

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közölt vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Litvánia

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A bíróságokról szóló törvény (*Lietuvos Respublikos teismų įstatymas*) 12. cikke általános hatáskörű és különös hatáskörű bíróságokból álló egységes bírósági rendszert hoz létre.

Az általános hatáskörű bíróságok (első fokon eljáró bíróságok, járási és törvényszéki szinten is) tárgyalnak minden polgári ügyet, ideértve a polgári, családjogi, munkaügyi, szellemi tulajdonra, csődre, szerkezetátalakításra vagy más polgári jogviszonyra vonatkozó ügyeket; e bíróságok határoznak emellett a rendkívüli bírósági eljárásokban és döntenek a külföldi bíróságok és a döntőbírók ítéleteinek Litván Köztársaság területén való elismeréséről és végrehajtásáról (a polgári perrendtartás [*Civilinio proceso kodeksas*] 22. cikke).

A különös hatáskörű bíróságok, például a közigazgatási bíróságok (közigazgatási törvényszékek) tárgyalják a közigazgatási jellegű jogviszonyból származó közigazgatási ügyeket.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

A felperes a következő feltételek szerint nyújthatja be követelését az általa választott bírósághoz:

az ismeretlen lakóhelyű alperessel szemben érvényesítendő követeléseket az alperes tulajdonának helye szerinti vagy az utolsó ismert lakóhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a Litván Köztársaság területén lakóhellyel nem rendelkező alperessel szemben érvényesítendő követeléseket az alperes tulajdonának helye szerinti vagy a Litván Köztársaság területén található, utolsó ismert lakóhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a tartásdíj megítélésére és az apaság megállapítására irányuló követeléseket a felperes lakóhelye szerinti bírósághoz is be lehet nyújtani;

az egészségsromlásra és halálra vonatkozó kártérítési keresetet a felperes lakóhelye szerinti, vagy a kár elszívásának helye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a tulajdont ért károokra vonatkozó kártérítési keresetet a felperes lakóhelye (bejegyzett székhelye) szerinti, vagy a károkozás helye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a jogellenes elítélésből, a fogva tartás eszközeinek jogellenes alkalmazásából, a jogellenes őrizetből, a korlátozó intézkedések jogellenes alkalmazásából vagy a jogellenes közigazgatási büntetésekből (feltartóztatásokból) – ideértve a bíró vagy bíróság polgári ügyben tartott meghallgatáson tett jogellenes intézkedéseit – származó károokra vonatkozó követelést a felperes lakóhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a teljesítés helyét meghatározó megállapodásra/szerződésre vonatkozó követelést a teljesítés megállapodásban/szerződésben meghatározott helye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a gyámként, gondnokként vagy vagyonkezelőként való eljárásra vonatkozó követeléseket a gyám, gondnok vagy vagyonkezelő lakóhelye (bejegyzett székhelye) szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a fogyasztói szerződésekre vonatkozó követeléseket a fogyasztó lakóhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a jogi személy fióktelepének tevékenységére vonatkozó követeléseket a fióktelep bejegyzett székhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a hajók összeütközéséből eredő károokra vonatkozó követeléseket, valamint a segítségnyújtásért és tengeri mentésért való kártérítésre vonatkozó követeléseket – ideértve minden más olyan ügyet is, amely a tengeri hajózással kapcsolatos jogviszonyokból ered – az alperes hajójának helye vagy lajstromozás szerinti kikötője szerinti bíróságon is be lehet nyújtani.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

A polgári ügyeket első fokon általában a járásbírók és a törvényszékek tárgyalják (a polgári perrendtartás 25. cikke).

A perrendtartásban meghatározott főszabály szerint a polgári ügyekben a járásbírók járnak el. A főszabály alól kivételt jelentenek egyes ügyek, amelyek a törvényszékek hatáskörébe, vagy a vilniusi törvényszék kizárólagos hatáskörébe tartoznak.

E szabály alkalmazhatósága a vitatott követelés összegétől függ, a törvényszékek akkor járhatnak el, ha a polgári jogi követelés meghaladja a 150 000 LTL-t, kivéve a családjogi és munkajogi ügyeket, valamint a nem vagyoni károokra vonatkozó kártérítést.

A hatáskör a vitatott követelésen kívül más tényezőktől is függ.

A törvényszékek tárgyalják első fokon az alábbi polgári ügyeket is:

a nem vagyoni típusú szerzői jogi jogviszonyokra vonatkozó eseteket;

a nyilvános polgári közbeszerzésekre vonatkozó jogviszonyokat érintő eseteket;
a csődre és a szerkezetátalakításra vonatkozó eseteket, kivéve a természetes személyek csődjére vonatkozó eseteket;
azokat az eseteket, amelyekben az egyik fél külföldi állam;
a gazdasági társaságokban való részesedések (részvények, üzletrészek) kötelező értékesítésén alapuló eseteket;
a jogi személy tevékenységének vizsgálatára vonatkozó követeléseken alapuló ügyeket;
az elismert betegjogok megsértésével okozott vagyoni és nem vagyoni károokra irányuló kártérítésre vonatkozó ügyeket;
más olyan polgári ügyeket, amelyek esetén külön törvény írja elő a törvényszékek mint elsőfokú bíróságok eljárását.
A vilnusi törvényszék kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a következő polgári ügyek első fokon történő tárgyalására:
a szabadalmi törvényben (*Lietuvos Respublikos patentų įstatymas*) meghatározott jogvitákra vonatkozó ügyek;
a védjegy törvényben (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*) meghatározott jogvitákra vonatkozó ügyek;
a Litván Köztársaság területén élő litván állampolgárok külföldi állam állampolgára által történő örökbefogadására vonatkozó ügyek;
más olyan polgári ügyek, amelyek esetén a vilnusi törvényszék mint elsőfokú bíróság eljárását külön törvény írja elő.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A kérelmet az alperes lakóhelye szerinti bírósághoz kell benyújtani. A jogi személlyel szembeni követelést a jogi személy cégjegyzékben bejegyzett székhelye szerinti bírósághoz kell benyújtani. Amennyiben az alperes az állam vagy egy helyi önkormányzat, a követelést az államot vagy a helyi önkormányzatot képviselő intézmény székhelye szerinti bírósághoz kell benyújtani.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

A felperes választhat az ügyben hatáskörrel rendelkező bíróságok közül.

A felek megállapodhatnak, hogy a követelést mely bírósághoz kell benyújtaniuk. A polgári perrendtartás 32. cikke szerint a felek kölcsönös megállapodással megváltoztathatják az ügyre vonatkozó illetékességet, de a felek megállapodása nem változtathatja meg a bíróság kizárólagos illetékességét vagy az ügy tárgyán alapuló hatáskörét.

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

A polgári perrendtartás 30. cikke szerint az alábbi esetekben a felperes döntheti el, hogy melyik bíróság illetékes:

az ismeretlen lakóhelyű alperessel szemben érvényesítendő követeléseket az alperes tulajdonának helye szerinti vagy az utolsó ismert lakóhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a Litván Köztársaság területén lakóhellyel nem rendelkező alperessel szemben érvényesítendő követeléseket az alperes tulajdonának helye szerinti vagy a Litván Köztársaság területén található, utolsó ismert lakóhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a jogi személy fióktelepének tevékenységére vonatkozó követeléseket a fióktelep bejegyzett székhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a tartásdíj megítélésére és az apaság megállapítására irányuló követeléseket a felperes lakóhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

az egészségremlásra és halálra vonatkozó kártérítési keresetet a felperes lakóhelye szerinti, vagy a kár elszenvetésének helye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a személy tulajdonában okozott károokra vonatkozó kártérítési keresetet a felperes lakóhelye (bejegyzett székhelye) szerinti, vagy a kár okozásának helye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a jogellenes elítélésből, a fogva tartás eszközeinek jogellenes alkalmazásából, a jogellenes őrizetből, a korlátozó intézkedések jogellenes alkalmazásából vagy a jogellenes közigazgatási büntetésekből (feltartóztatásokból) – ideértve a bírő vagy bíróság polgári ügyben tartott meghallgatáson tett jogellenes intézkedéseit – származó károokra vonatkozó követelést a felperes lakóhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a hajók összeütközéséből eredő károokra vonatkozó kártérítési követeléseket, valamint a segítségnyújtásért és tengeri mentésért való kártérítésre vonatkozó követeléseket – ideértve minden más olyan ügyet is, amely a tengeri hajózással kapcsolatos jogviszonyokból ered – az alperes hajójának helye vagy lajstromozás szerinti kikötője szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a teljesítés helyét meghatározó megállapodásra/szerződésre vonatkozó követelést a teljesítés megállapodásban/szerződésben meghatározott helye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a gyámként, gondnokként vagy vagyonkezelőként való eljárásra vonatkozó követeléseket a gyám, gondnok vagy vagyonkezelő lakóhelye (bejegyzett székhelye) szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a fogyasztói szerződésekre vonatkozó követeléseket a fogyasztó lakóhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

Emellett a több, különböző helyeken élő alperessel szembeni kérelmet a felperes által választott bármely alperes lakóhelye vagy bejegyzett székhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani (a polgári perrendtartás 33. cikkének (1) bekezdése).

a teljesítés helyét meghatározó megállapodásra/szerződésre vonatkozó követelést a felperes választása szerint az alperes lakóhelye vagy bejegyzett székhelye szerinti bíróságon vagy a teljesítés megállapodásban/szerződésben meghatározott helye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani; A fogyasztói szerződésekre vonatkozó követelést az alperes vagy a fogyasztó tartózkodási helye vagy bejegyzett székhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani.

A tartás megítélésére vonatkozó követelést a felperes választása szerint az alperes vagy a felperes tartózkodási helye vagy bejegyzett székhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani.

A büntetőjogi ügyben felmerült kárért való kártérítésre irányuló polgári követelés tárgyalására akkor kerülhet sor a polgári perrendtartás hatásköri szabályai szerint, ha a követelés benyújtására és rendezésére a büntetőjogi ügyben nem került sor.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A polgári perrendtartás 31. cikkének (1) és (2) bekezdése a bírósági eljárást megindító felperest kötelező illetékesség főszabálya alól az alábbi kivételeket sorolja fel:

az ingatlanra vonatkozó dologi jogokra, az ingatlan használatára – kivéve a házastársi vagyon felosztására vonatkozó kérelmeket válás esetén – és az ingatlan lefoglalásának megszüntetésére irányuló követelések az ingatlan fekvése, vagy a vagyon fő részének fekvése szerinti bíróság illetékessége alá tartoznak.

a hagyatéki hitelezők által az örökösök örökség elfogadása előtt bejelentett követeléseit az örökség helye vagy az örökség fő részének helye szerinti bíróság illetékessége alá tartoznak.

Kiemelendő emellett, hogy a Litván Köztársaság polgári perrendtartása 33. cikkének (2)–(4) bekezdései szerint:

A viszontkeresetet – függetlenül az arra vonatkozó illetékességtől – minden esetben az eredeti kereset benyújtásának helyén kell benyújtani. Amennyiben a követelés összege megnő, a követelés tárgya megváltozik vagy a viszontkereset következtében megváltozik az ügyben a tárgya alapján meghatározott illetékes bíróság, az eredeti kereset szerinti bíróságnak kell a keresetről (viszontkeresetről) döntenie és annak kell az ügyet érdemben tárgyalnia.

Amennyiben a felperes bármely követelését a kizárólagos illetékesség alapján nyújtja be, a teljes keresetet e szabályok szerint kell benyújtania.

Amennyiben a felperes bármely követelése a törvényszék hatáskörébe tartozik, a teljes keresetről a törvényszéknek kell döntenie.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A felek írásbeli megállapodásukkal megváltoztathatják az ügyre vonatkozó illetékességet. A felek ilyen megállapodásban sem változtathatják meg azonban a bíróság kizárólagos vagy az ügy tárgyán alapuló hatáskörét (a polgári perrendtartás 32. cikke).

Az ügy tárgyalására vonatkozó illetékességet kivételes esetben az alperes részvétele is indokolhatja.

Amennyiben az az alperes, akinek lakóhelye korábban ismeretlen volt, kéri a bíróságtól, hogy az ügyet a lakóhelye szerinti bírósághoz tegyék át, ennek a bíróság eleget tehet (a polgári perrendtartás 34. cikkének (2) bekezdése).

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A Litván Köztársaság területén működő szakosodott közigazgatási bíróságok nem járnak el polgári, kereskedelmi és családjogi ügyekben. E bíróságok a közigazgatási jogviszonyból származó eseteket tárgyalják.

Utolsó frissítés: 21/10/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Luxemburg

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A Luxemburgi Nagyhercegségben a polgári és kereskedelmi ügyekben eljáró rendes bíróság a kerületi bíróság (*tribunal d'arrondissement*). Két bírósági kerület létezik, Luxembourg város és Diekirch, ahol egy-egy kerületi bíróság működik.

A kerületi bíróság hatáskörébe tartozik minden olyan polgári és kereskedelmi ügy, amelyet a törvény nem utal más bíróságok hatáskörébe.

Néhány más országtól eltérően nincsenek kereskedelmi ügyekben eljáró különös hatáskörű bíróságok. A kerületi bíróságok különös hatáskörű tanácsai egyszerűsített eljárásban bírálják el a kereskedelmi ügyeket.

A különös hatáskörű bíróságok hatáskörébe főként az alábbiak tartoznak:

Kis értékű követelések: ha a követelés összege nem haladja meg a 15 000 EUR-t, az ügy a békebíróságok (*justices de paix*) hatáskörébe tartozik. A

Luxemburgi Nagyhercegségben három ilyen bíróság működik: egy Luxembourg városban, egy Esch-sur-Alzette-ben és egy Diekirchben, és mindegyik egy adott földrajzi terület tekintetében rendelkezik illetékességgel.

Munkajogi ügyek: a munkaügyi bíróság (*tribunal du travail*) jár el a munkaszerződésekkel kapcsolatos ügyekben. A Luxemburgi Nagyhercegségben három munkaügyi bíróság működik: egy Luxembourg városban, egy Esch-sur-Alzette-ben és egy Diekirchben, és mindegyik egy adott földrajzi terület tekintetében rendelkezik illetékességgel. A gyakorlatban a munkaügyi bíróság a békebíróság épületében működik.

Bérleti szerződések: a bérleti szerződésekkel kapcsolatos jogvitákban a perérték nagyságától függetlenül a békebíróságok (*juge de paix*) járnak el. A bérleti díj összegével kapcsolatos jogvita esetén a per illetékes bíróság előtti megindítása előtt az ügygel az adott település bérleti ügyekkel foglalkozó testületéhez (*commission des loyers*) kell fordulni.

Szomszédok közötti jogviták: a szomszédok közötti legtöbb jogvita a szolgalmi joggal vagy a telekhatárral kapcsolatos, és a békebíróságok hatáskörébe tartozik. Ha azonban az ügy nagyobb jelentőségűvé válik, és kártérítési keresetet nyújtanak be, a követelés összege határozza meg az eljáró bíróságot: 15 000 EUR-t meghaladó összeg esetén a kerületi bíróságok járnak el.

Társadalombiztosítással kapcsolatos ügyek: a társadalombiztosítással kapcsolatos ügyekben a társadalombiztosítási választottbírói tanács (*Conseil arbitral de la sécurité sociale*) jár el. A választottbírói tanács székhelye Luxembourg városban van, és az ország egész területére kiterjed az illetékessége.

Túlzott mértékű eladósodottság: ezek az ügyek a békebíróságok hatáskörébe tartoznak.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz a bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

Békebíróság jár el a polgári és kereskedelmi ügyekben, ha a követelés (kamatok és költségek nélküli) összege nem haladja meg a 15 000 EUR-t. Ennél nagyobb összeg esetén a kerületi bíróság jár el.

A pénzbeli értéket nem érintő ügyekben, például a családi ügyekben mindig a kerületi bíróság jár el.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Főszabály szerint az a bíróság illetékes, amelynek területén az alperes lakik. E szabály célja az, hogy bizonyos fokú védelmet biztosítson az alperes számára, mert könnyebb a lakóhelyéhez legközelebb eső bíróságon védekeznie.

Ha az alperes természetes személy, akkor a lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti bíróság jár el.

A gazdasági társaságok, egyesületek stb. ellen nemcsak a bejegyzett székhelyük szerinti bíróságon lehet pert indítani, hanem a fióktelepük vagy irodájuk szerinti bíróságon is, amennyiben van a harmadik felekkel való eljárásra felhatalmazott képviselőjük, és a jogvita az adott fióktelep vagy iroda működésével kapcsolatos.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Szerződések: a felperes keresetet nyújthat be az alperes lakóhelye vagy a szerződés jellegétől függően az áru kézbesítési helye vagy a szolgáltatás teljesítési helye szerinti bíróságon.

Kárt okozó cselekményekért (jogellenes károkozásért) való felelősség vagy büntetőeljáráshoz kapcsolódó polgári peres eljárás esetén a kereset benyújtható az alperes lakóhelye szerinti bíróságon vagy a kár bekövetkezésének vagy a kárt okozó cselekmény elkövetésének helye szerinti bíróságon.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Az alábbi ügyekben:

1. kiskorúak házasságkötésének engedélyezése iránti kérelmek, a házasság érvénytelenítése iránti kérelmek, a házasságkötés elhalasztásának megszüntetése vagy meghosszabbítása iránti kérelmek, a házasság ellen emelt kifogások és az ilyen kifogások elutasítása iránti kérelmek;
2. a házassági szerződésekkel és a házassági vagyoni jogi rendszerekkel kapcsolatos kérelmek, valamint a vagyonmegosztás iránti kérelmek;
3. a házastársak jogaival és kötelelességeivel, valamint a házasság vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat költségeihez való hozzájárulással kapcsolatos kérelmek;
4. a bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetése;
5. tartás iránti kérelmek;
6. a láthatási jog gyakorlásával, a gyermekelhelyezéssel, valamint a gyermek eltartásához és oktatásához való hozzájárulással kapcsolatos kérelmek;

7. a szülői felügyelet gyakorlásával kapcsolatos kérelmek, a szülői felügyelet megszüntetésével kapcsolatos kérelmek kivételével;
8. a kiskorúak vagyonának jogszerű kezelésével kapcsolatos határozatok és a kiskorúak feletti gyámsággal kapcsolatos határozatok;
9. a családon belüli erőszakról szóló 2003. szeptember 8-i módosított törvény 1. cikkének (1) bekezdése alapján a lakóhelyükről kitiltott személyek visszatérésének megtiltása iránti kérelmek (*loi modifiée du 8 septembre 2003 sur la violence domestique*), az említett tilalom ugyanezen törvény 1. cikkének (2) bekezdése szerinti meghosszabbítására irányuló kérelmek és az ilyen döntésekkel szemben benyújtott fellebbezések;
eltérő rendelkezés hiányában az alábbi kerületi bíróság illetékes:

1. a család lakóhelye szerint bíróság;
2. ha a szülők külön élnek, a szülői felügyelet közös gyakorlása esetén azon szülő tartózkodási helye szerinti bíróság, akinél a kiskorú szokásos tartózkodási helye található, vagy azon szülő tartózkodási helye szerinti bíróság, aki a szülői felügyeletet kizárólagosan gyakorolja;
3. egyéb esetekben a nem az eljárást indító személy tartózkodási helye szerinti bíróság.

Közös kérelmek esetén a felek választják ki a valamelyik fél lakóhelye szerinti bíróságot.

Ha azonban a jogvita tárgya csak a házastárs tartása, a gyermek eltartásához és oktatásához való hozzájárulás, a házasság költségeihez való hozzájárulás, vagy sürgős és ideiglenes intézkedés a bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnése esetén, a házastárs vagy a volt élettárs vagy a gyermek – adott esetben nagykorú gyermek – neveléséért elsősorban felelős szülő tartózkodási helye szerinti bíróság jár el.

Az illetékességet a kérelem benyújtásának napján vagy házasság felbontása esetén az első beadvány benyújtásának napján érvényes tartózkodási hely határozza meg.

Gyermekek felügyeleti jogával és a láthatósági joggal kapcsolatban a költségmentesség iránti kérelmek: az a bíróság illetékes, amelynek területén a gyermek lakik vagy feltehetően lakik.

A házasság felbontása vagy különválás, valamint azok következményei: az a bíróság illetékes, amelynek területén a házastársak közös tartózkodási helye található, ennek hiányában az a bíróság illetékes, amelynek területén az alperes vagy – a házasság kölcsönös megegyezéssel történő felbontása esetén – valamelyik házastárs lakik.

Öröklés: az elhunyt utolsó lakóhelye szerinti bíróság jár el.

Bérleti szerződések: az ingatlan fekvése szerinti bíróság jár el.

Munkajogi ügyek: a munkahely szerinti bíróság jár el. Bizonyos esetekben azonban, amikor a munkáltató egy másik tagállamban élő munkavállaló ellen indít pert, a munkavállaló lakóhelye szerinti bíróság jár el.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A luxemburgi jog lehetővé teszi a joghatóság kikötését, amelynek értelmében a szerződő felek meghatározott bíróságot jelölnek ki a jogvitáik eldöntésére.

Az eljáró bíróság kikötése különösen a különböző tagállamokban élő felek közötti jogviták esetén hasznos, mert előre meghatározhatják, melyik bíróság járjon el egy adott ügyben. Az uniós tagállamok közötti ilyen kikötések érvényességét a 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szabályozza.

A felek kizárólag belföldi vonatkozású ügyekben is megállapodhatnak az eljáró bíróságról. Ebben az esetben a felek olyan békebíróság elé terjeszthetik a jogvitájukat, amely a követelés összege vagy az illetékességre vonatkozó szabályok értelmében alapvetően nem járhatna el. A felek közötti megállapodás lehet kifejezett, vagy következhet egyszerűen abból, hogy az alperes megjelenik a bíróság előtt, perbe bocsátkozik, és az ellenkérelem előterjesztése előtt nem kifogásolja az ügyet elbíráló bíróság joghatóságának hiányát. A felek azonban nem választhatják meg, hogy melyik kerületi bíróság bírálja el ügyüket, mivel a követelés összegén alapuló hatásköri szabályok közpolitikán alapulnak.

A joghatósági kikötés csak akkor érvényes, ha mindkét fél elfogadja. Az általános szabályok szerint kell benyújtani e megállapodás bizonyítékát.

Néhány esetben jogszabályok korlátozzák a feleknek az eljáró bíróság megválasztására vonatkozó szabadságát. A fogyasztók jogi védelméről szóló törvény (*loi sur la protection juridique du consommateur*) például semmisnek nyilvánítja azokat a kikötéseket, amelyek megfosztanak a fogyasztókat a rendes bíróságok előtti keresetindítás jogától.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A luxemburgi jog szerinti különös hatáskörű bíróságok – a munkaügyi bíróság, a bérleti szerződések tekintetében a békebíróság; az elsőfokú közigazgatási bíróság (*tribunal administratif*) vagy a társadalombiztosítási választottbírói bíróság – első fokon tárgyalják a hatáskörükbe tartozó valamennyi ügyet a követelés összegétől függetlenül.

Így például a békebíróságok az általános szabályok szerint általában csak olyan ügyekben rendelkeznek hatáskörrel, amelyek esetében a követelés összege nem haladja meg a 15 000 EUR-t, de ez a korlátozás nem vonatkozik a bérleti szerződésekkel kapcsolatos jogvitákra.

Illetékesség:

Az illetékességre vonatkozó alapvető szabályok

Főszabály szerint az alperes lakóhelye szerinti bíróság illetékes, de a különös hatáskörű bíróságok esetében vannak kivételek.

Például általában a munkavégzés helye szerinti munkaügyi bíróság, nem pedig valamelyik fél lakóhelye szerinti bíróság illetékes. Továbbá, a bérleti szerződésekkel kapcsolatos jogvitákat a bérelt ingatlan fekvése szerinti bíróság elé kell terjeszteni.

Az elsőfokú közigazgatási bíróság és a társadalombiztosítási választottbírói tanács esetében nem merül fel az illetékesség kérdése, mert Luxemburg egész területére kiterjed az illetékességük.

Az általános szabály alóli kivételek

A különös hatáskörű bíróságok csak a kifejezetten rájuk ruházott hatáskörrel rendelkeznek, és főszabály szerint a felek nem választhatnak a törvény által megállapított bíróságtól eltérő bíróságot.

Általánosságban elmondható, hogy a joghatóság e tekintetben közpolitikán alapul (például munkajogi ügyekben), ami azt jelenti, hogy a bíróságnak hivatalból kell vizsgálni saját joghatósága hiányát, még akkor is, ha a felek nem kifogásolják azt. Amint fentebb ismertettük, kivételt jelent ezen elv alól az az eset, amikor a békebíróság a követelés összege miatt nem rendelkezik hatáskörrel az ügy elbírálására, de a felek kifejezett vagy hallgatolagos megállapodást kötnek a joghatóságról. Ebben az esetben a békebíróság nem állapíthatja meg hatásköre hiányát.

Kapcsolódó hivatkozások

 <http://www.legilux.lu/>

 <https://justice.public.lu/fr.html>

Kapcsolódó dokumentumok

Az igazságszolgáltatás szervezete(147 kb) (147 Kb)

Utolsó frissítés: 22/10/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Magyarország

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló törvény értelmében Magyarországon egyetlen különbíróság (speciális bíróság) működik, ez a munkaügyi és közigazgatási ügyeket tárgyaló közigazgatási és munkaügyi bíróság. A közigazgatási és munkaügyi ügyek kivételével a rendes bíróságok járnak el az egyéb ügyekben.

Közigazgatási perben azoknak a közigazgatási jogvitáknak az elbírálására kerül sor, amelyet törvény nem utal más eljárásra. A közigazgatási jogvita tárgya a közigazgatási szerv közigazgatási jog által szabályozott, az azzal érintett jogalany jogi helyzetének megváltoztatására irányuló vagy azt eredményező cselekményének, vagy a cselekmény elmulasztásának jogszerűsége, továbbá közigazgatási jogvita a közszolgálati és a közigazgatási szerződéses jogviszonnyal kapcsolatos jogvita is.

Közigazgatási ügyben elsőfokon a közigazgatási és munkaügyi bíróság, törvényben meghatározott esetben a törvényszék vagy a Kúria ítélkezik.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság hatáskörébe azok a közigazgatási perek és egyéb közigazgatási bírósági eljárások tartoznak, amelyek elbírálását törvény nem utalja a törvényszék vagy a Kúria hatáskörébe.

A közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos per kivételével a törvényszék hatáskörébe tartozik törvény eltérő rendelkezésének hiányában a központi államigazgatási szervekről szóló törvény szerinti önálló szabályozó szerv, autonóm államigazgatási szerv és kormányhivatal, a vasúti igazgatási szerv, a légiközlekedési hatóság és a Magyar Nemzeti Bank közigazgatási tevékenységével kapcsolatos per.

A törvényszék dönt a közigazgatási szerv kijelölésére irányuló eljárásban, a gyűlekezési jog gyakorlásával kapcsolatos bírósági eljárásban, a minősített adatok megismerésével kapcsolatos perben, továbbá a köztestületi jogvitában.

A Kúria hatáskörébe tartozik a helyi önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló eljárás, a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettségének elmulasztása miatti eljárás és az alkotmányjogi panasz orvoslása eljárási eszközének megállapítására irányuló eljárás.

A munkaügyi perek közé tartoznak többek között a munka törvénykönyvéről szóló törvény alapján létesített, a közalkalmazotti, törvényben foglalt kivételekkel a szolgálati, a közfoglalkoztatási, a sporttörvény alapján kötött munkaszerződéses, a szakképzés során kötött tanulószerveződésből eredő, a nemzeti felsőoktatási törvény szerinti hallgatói munkaszerződésből eredő, a szociális szövetkezettel és foglalkoztatási szövetkezettel létesített tagi munkavégzési jogviszonyból származó perek, valamint a munka törvénykönyvéről szóló törvény szerinti további munkajogi igény érvényesítésével kapcsolatos per. Ha a peres felek bármelyikének személye engedményezés, tartozásátvállalás, munkáltatói jogutódlás, illetve a munkáltató személyében bekövetkező változás alapján módosul, a per változatlanul munkaügyi pernek minősül. A felszámolás kezdő időpontjától a felszámolás alatt álló munkáltatóval szemben a munkavállaló a felszámoló által vitatott, a felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos munkajogi igényen alapuló pénzkövetelését munkaügyi perben érvényesítheti.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló törvény szerint a járásbíróság és a törvényszék jár el első fokon. A törvényszék azokban az ügyekben jár el első fokon, amelyek elbírálását törvény nem utalja a járásbíróság hatáskörébe. A járásbíróság hatáskörébe tartoznak:

a) azok a vagyonjogi perek, amelyek tárgyának értéke a harmincmillió forintot nem haladja meg vagy amelyekben a vagyoni jogon alapuló igény értéke nem meghatározható, kivéve

aa) a szerzői jogi, a szomszédos jogi és az iparjogvédelmi perek,

ab) a közhatalom gyakorlásával kapcsolatos kártérítés, illetve sérelemdíj megfizetése iránt indított perek,

ac) a közérdekből indított perek,

ad) a jogi személyek alapításával és törvényes működésével kapcsolatos perek,

ae) a jogi személyek és tagjaik, volt tagjaik közötti, illetve a tagok, volt tagok egymás közötti, a tagsági jogviszonyon alapuló perek,

b) a személyi állapotot érintő perek,

c) a végrehajtási perek.

A törvényszék nemcsak első fokon jár el, hanem másodfokon elbírálja a járásbíróságok, valamint a közigazgatási és munkaügyi bíróságok határozatai ellen bejelentett fellebbezéseket.

Az ítélőtábla elbírálja a törvényszék határozata ellen előterjesztett jogorvoslatot, továbbá eljár a hatáskörébe utalt egyéb ügyekben.

A legfőbb bírói szerv a Kúria. A Kúria elbírálja - törvényben meghatározott ügyekben - a törvényszék, továbbá az ítélőtábla határozata ellen előterjesztett jogorvoslatot, elbírálja a felülvizsgálati kérelmet, dönt az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről, dönt a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapításáról, és eljár a hatáskörébe tartozó egyéb ügyekben.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Az a bíróság, amelynek területén az alperes lakik, mindazokban a perekben illetékes, amelyekre más bíróság kizárólagos illetékessége megállapítva nincs.

Belföldi lakóhely hiányában az illetékesség az alperes belföldi tartózkodási helyéhez igazodik; ha az alperes tartózkodási helye ismeretlen, vagy külföldön van, az utolsó belföldi lakóhely irányadó, ha pedig ez nem állapítható meg, vagy az alperesnek belföldön lakóhelye nem is volt, az illetékességet a felperes belföldi lakóhelye, ennek hiányában a felperes belföldi tartózkodási helye, ha a felperes nem természetes személy, a felperes belföldi székhelye alapítja meg. Ha az alperes munkahelye nem azonos lakóhelyével, a bíróság az alperesnek legkésőbb az írásbeli ellenkérelmében előadott kérelmére a pert a munkahely bíróságához teszi át tárgyalás és elbírálás végett.

A nem természetes személyek elleni perekben az általános illetékességet a nem természetes személy székhelye mellett az a hely is megalapozza, ahol a jogvitában érintett ügyben eljáró, képviselőre hivatott szerv, illetve szervezeti egység a működését kifejti. Székhelynek - kétség esetén - az ügyintézés helyét kell tekinteni. Ha a nem természetes személy székhelye Budapesten van, működési köre azonban Pest megye területére terjed ki, a Pest megye területére illetékes bíróság jár el.

Ha a nem természetes személynek belföldön nincs székhelye, belföldi nem természetes személy felperes által indított perben az illetékességet a felperes székhelye vagy működési helye alapítja meg. Ha a felperes belföldi természetes személy, a bíróság illetékességét a felperes lakóhelye, illetve ennek hiányában a tartózkodási helye is megalapítja.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Kizárólagos illetékesség hiányában a felperes - választása szerint - az alperesre általánosan illetékes bíróság helyett törvényen alapuló tartásra kötelezés iránti pert az igény érvényesítésére jogosult lakóhelye; az ingatlan tulajdona, birtoka vagy ingatlant terhelő dologi jog tárgyában a pert az ingatlan fekvése; a szerződéses jogviszonyból eredő igény érvényesítése iránti pert az ügyletkötés vagy a szolgáltatás teljesítésének helye; a fogyasztó által vállalkozással szemben fennálló, szerződéses jogviszonyból eredő igény érvényesítése iránti pert a felperes belföldi lakóhelye, ennek hiányában belföldi tartózkodási helye; a szerződésen kívül okozott kár megtérítése iránti pert a károkozás vagy a kár bekövetkezésének földrajzilag meghatározható helye szerint illetékes bíróság előtt is megindíthatja.

Vagyonjogi perekre - kizárólagos illetékesség hiányában - az a bíróság is illetékes, amelynek területén az alperes huzamosabb tartózkodásra utaló körülmények között (pl. mint munkavállaló, tanuló) tartózkodik. Ezen illetékesség nem alkalmazható az olyan alperessel szemben, akinek nincs perbeli cselekvőképessége.

Külföldi nem természetes személyek ellen az előtt a bíróság előtt is lehet vagyonjogi pert indítani, amelynek területén a külföldi nem természetes személy magyarországi fióktelepének, illetve kereskedelmi képviselőjének székhelye szerinti bíróság is illetékes.

A mellékkötelezett a főkötelezettel együtt az előtt a bíróság előtt is perelhető, amely a főkötelezett elleni perre bármilyen címen illetékes.

Gondnokság alá helyezés iránt indított perre az a bíróság is illetékes, amelynek területén az alperes huzamos időn át bentlakásos szociális intézményben vagy fekvőbeteg-gyógyintézetben tartózkodik, illetve amelynek területén az alperes huzamos időn át, életvitelszerűen tartózkodik.

Házassági perre az a bíróság is illetékes, amelynek területén a házastársak utolsó közös lakóhelye volt.

A származási pert, a szülői felügyelet gyakorlásának rendezése iránt indított pert, a gyermek harmadik személynél történő elhelyezése iránt indított pert, a szülői felügyelet megszüntetése iránt indított pert, az örökbefogadás felbontása iránt indított pert, a kiskorú gyermek tartása iránt indított pert a kiskorú gyermek lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes bíróság előtt is meg lehet indítani.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Amikor egyes esetekben a törvény egy-egy bíróság kizárólagos illetékességét írja elő. Így tesz például a következő esetekben.

A vállalkozás által fogyasztóval szemben, szerződéses jogviszonyból eredő igény érvényesítése iránt indított perre - törvény, az Európai Unió kötelező jogi aktusa, illetve nemzetközi egyezmény eltérő rendelkezése hiányában - az alperes belföldi lakóhelye szerinti bíróság kizárólagosan illetékes. Belföldi lakóhely hiányában e kizárólagos illetékesség az alperes belföldi tartózkodási helyéhez igazodik; ha az alperes tartózkodási helye ismeretlen vagy külföldön van, az utolsó belföldi lakóhely az irányadó. Ha az utolsó belföldi lakóhely nem állapítható meg, az illetékességet az általános szabályok szerint kell megállapítani.

Ha felelősségbiztosítási szerződéssel összefüggő törvényi rendelkezés alapján a károsult kártérítési, illetve sérelemdíj iránti igényét a károkozótól eltérő harmadik személlyel szemben is érvényesítheti, e harmadik személlyel szemben indított perre - törvény, az Európai Unió kötelező jogi aktusa, illetve nemzetközi egyezmény eltérő rendelkezése hiányában - az a bíróság, amelynek területén a felperes belföldi lakóhelye, belföldi lakóhely hiányában belföldi tartózkodási helye, vagy ha a felperes nem természetes személy, belföldi székhelye található kizárólagosan illetékes. Ha a felperes belföldi lakóhellyel, tartózkodási hellyel vagy székhellyel nem rendelkezik, a bíróság illetékességét az általános szabályok szerint kell megállapítani.

A végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránt indított perre kizárólag a végrehajtást elrendelő járásbíróság illetékes, ha pedig a végrehajtást nem járásbíróság rendelte el, az adós lakóhelye szerinti járásbíróság az illetékes.

A végrehajtási igényperre kizárólag az a járásbíróság illetékes, amelynek területén a foglалás történt.

A végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódás engedélyezése iránti perre kizárólag az a bíróság illetékes, amely a zálogjogosult kérelmét a végrehajtási eljárásban elutasította.

A jegyző birtokvédelmi ügyben hozott határozatának megváltoztatása iránt indított perre a birtokvédelmi határozatot hozó jegyző székhelye szerinti bíróság kizárólagosan illetékes.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Vagyonjogi ügyek tekintetében a felek a felmerült jogvitájukra vagy a meghatározott jogviszonyból eredő jövőbeli jogvitájuk esetére - törvény eltérő rendelkezése hiányában - kiköthetik valamely bíróság illetékességét. Ilyen kikötéssel a felek élhetnek írásban; szóban, írásbeli megerősítéssel; olyan formában, amely megfelel a felek között kialakult üzleti szokásoknak; vagy nemzetközi kereskedelemben olyan formában, amely megfelel az olyan kereskedelmi szokásoknak, amelyet a felek ismertek vagy ismerniük kellett, és amelyet az ilyen típusú szerződést kötő felek a szóban forgó üzletágban általánosan ismernek és rendszeresen figyelembe vesznek.

Nincs helye illetékességi kikötésnek olyan ügyekben, amelyekre törvény valamely bíróság kizárólagos illetékességét állapítja meg. A kikötött bíróság - törvény eltérő rendelkezése vagy a felek eltérő megállapodása hiányában - kizárólagosan illetékes. A kikötés hatálya kiterjed a jogutódokra is. Nincs helye olyan illetékességi kikötésnek, amely kizárja a fogyasztó jogát ahhoz, hogy a vállalkozással szemben fennálló szerződéses jogviszonyból eredő igényét saját belföldi lakóhelye, ennek hiányában belföldi tartózkodási helye szerint illetékes bíróság előtt érvényesítse.

Vagyonjogi ügyek tekintetében a felek a felmerült jogvitájukra vagy a meghatározott jogviszonyból eredő jövőbeli jogvitájuk esetére nem köthetik ki a törvényszék hatáskörébe tartozó ügyben a Fővárosi Törvényszék és a Budapest Környéki Törvényszék; a járásbíróság hatáskörébe tartozó ügyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság illetékességét.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Magyarországon csak a közigazgatási és munkaügyi bíróság nevezhető különleges bíróságnak.

Munkaügyi perben alapvetően a 2.2.1 pontban meghatározott általános illetékességi szabályok irányadóak. Emellett a munkavállaló felperes a pert az alperesre általánosan illetékes bíróság helyett a saját belföldi lakóhelye, ennek hiányában belföldi tartózkodási helye szerint illetékes közigazgatási és munkaügyi bíróság előtt is megindíthatja, valamint a munkavállaló felperes a pert az alperesre általánosan illetékes bíróság helyett megindíthatja azon közigazgatási és munkaügyi bíróság előtt is, amelynek illetékességi területén huzamos ideig munkát végez vagy végzett. Ha valamelyik pertársra, illetve kereseti kérelem elbírálására a munkaügyi perben eljáró bíróságnak, míg a többi pertársra, illetve kereseti kérelemre a járásbíróságnak vagy törvényszéknek van hatásköre, a per a munkaügyi bíróság hatáskörébe tartozik, feltéve, hogy a pertársaság vagy a keresethalmazat törvény által megengedett.

A közigazgatási perek esetében, ha más bíróság kizárólagos illetékessége meghatározva nincs, a perre az a bíróság illetékes, amelynek illetékességi területén a per tárgyává tett közigazgatási tevékenység megvalósult. Ha a vitatott közigazgatási cselekményt többfokú eljárásban valósították meg, a perre az a bíróság illetékes, amelynek illetékességi területén az elsőfokú közigazgatási cselekmény megvalósult.

A közigazgatási tevékenység megvalósulásának helye ingatlanhoz kapcsolódó jog vagy kötelezettség, illetve ingatlanra vonatkozó jogviszony esetében az ingatlan fekvésének a helye; tevékenység bejelentése vagy engedélyezése esetében a tevékenység gyakorlásának helye, vagy tervezett helye; az előzőekben meghatározott két eset kivételével, az országos illetékességgel eljáró területi államigazgatási szerv közigazgatási tevékenysége esetében a felperes lakóhelye, tartózkodási helye - jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet esetében a szervezet székhelye -, ennek

hiányában a közigazgatási szerv székhelye; a fővárosi székhelyű, de elsősorban Pest megye területére vagy annak egy részére illetékes közigazgatási szerv székhelyén megvalósult tevékenység esetében Pest megye; mulasztás esetében - az előzőekben meghatározottak első három esetének kivételével - a közigazgatási szerv székhelye.

Az egyes közigazgatási és munkaügyi bíróságok regionális illetékességgel járnak el, ezek: a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság; a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság; a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság; a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság; a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság; a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság; a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság; a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság.

A társadalombiztosítási, szociális vagy gyermekvédelmi ellátással, illetve az állami foglalkoztatási szerv által nyújtott ellátással vagy támogatással kapcsolatos perre az a közigazgatási és munkaügyi bíróság illetékes, amelynek területén a felperes belföldi lakóhelye - jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet esetében a szervezet székhelye -, ennek hiányában a közigazgatási szerv székhelye található.

A közigazgatási szerződéssel kapcsolatos perben a szerződés megkötésének helye szerinti regionálisan illetékes bíróság fog eljárni. A főkötelezett elleni perre bármilyen címen illetékes bíróság a mellékkötelezettel szembeni igény elbírálására is illetékes.

Ha a közigazgatási tevékenység külföldön valósult meg, a perre a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság kizárólagosan illetékes.

A felek a közigazgatási szerződéssel kapcsolatban felmerült jövőbeli jogvitájuk esetére - törvény eltérő rendelkezése hiányában - a közigazgatási szerződés egyedileg megtárgyalt szerződési rendelkezésében kiköthetik valamely regionális illetékességű közigazgatási és munkaügyi bíróság illetékességét. E bíróság - törvény eltérő rendelkezése vagy a felek eltérő megállapodása hiányában - a közigazgatási szerződéssel kapcsolatos valamennyi perre kizárólagosan illetékes. A kikötés hatálya kiterjed a jogutódra is.

Nincs helye illetékességi kikötésnek olyan ügyben, amelyre törvény valamely bíróság kizárólagos illetékességét állapítja meg.

A felek a közigazgatási szerződéssel kapcsolatban felmerült jövőbeli jogvitájuk esetére nem köthetik ki a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság illetékességét.

A közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos perre a munkavégzés helye szerinti bíróság illetékes. A természetes személy felperes a közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos pert a lakóhelye szerint illetékes bíróság előtt is megindíthatja.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság határozatával szembeni fellebbezés elbírálására, továbbá a törvényszék hatáskörébe tartozó perekre a Fővárosi Törvényszék kizárólagosan illetékes.

Utolsó frissítés: 15/01/2024

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Málta

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Az ügy jellegétől függ, hogy végül mely bíróság elé kerül. A polgári és kereskedelmi ügyek abszolút többsége a rendes polgári bíróság joghatósága alá tartozik, mivel nem létezik külön kereskedelmi bíróság. Léteznek azonban szakosított bíróságok, például:

A Munkaügyi Törvényszék (Tribunal Industrijali) bírálja el a tisztességtelen elbocsátással, valamint a megkülönböztető vagy más módon jogellenes munkahelyi bánásmóddal kapcsolatos ügyeket.

A Bérletszabályozási Tanács (Bord tal-Kera) tárgyalja a bérleti feltételek megváltoztatásával kapcsolatos ügyeket, ideértve a bérleti díj emelését és a bérlet felmondását is. Hatásköre az 1995. június 1-e előtt kötött bérleti szerződésekre terjed ki.

A földügyi döntőbíró (Bord tal-Arbitragg dwar Artijiet) a kisajátított földek besorolásával és a tulajdonost megillető kártalanítás összegével kapcsolatos ügyeket tárgyalja.

Ezek a Bíróságok Vallettában üléseznek, ugyanabban az épületben, amelyben a rendes bíróságok.

Lásd még a „Bírósághoz fordulás” című rész 4. kérdésére adott választ.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

Málta Törvényeinek 12. fejezete, azaz a polgári eljárásjogi törvény tartalmaz információt arra vonatkozóan, hogy az adott ügyben mely bírósághoz kell fordulni.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

Igen, van különbség a magasabb és az alacsonyabb szintű bíróságok között. A különbség lényege, hogy az alacsonyabb szintű bíróságok a legfeljebb 15 000 EUR összegű követelésekre vonatkozó, pusztán polgári jogi ügyeket tárgyalják és csak ezekben hoznak határozatot. Ezzel szemben a magasabb szintű bíróságok a 15 000 EUR összeget meghaladó követelésekre vonatkozó, pusztán polgári jogi ügyeket tárgyalják és csak ezekben hoznak határozatot, valamint (a követelés értékétől függetlenül) bármely ingatlanval kapcsolatos vagy az arra vonatkozó szolgalmi joggal, az ingatlant sújtó terhekkel vagy az ingatlanhoz kapcsolódó egyéb jogokkal kapcsolatos ügyekben, az ingatlanból történő kilakoltatást vagy birtokfosztást is ideértve, függetlenül attól, hogy az ingatlan városi vagy vidéki, bérlők vagy ott állandó tartózkodási vagy lakóhellyel rendelkezők lakják. Lásd még a „Bírósághoz fordulás” című rész 4. kérdésére adott választ.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

A területi joghatóságot az alapszabály szerint az alperes állandó tartózkodási helye határozza meg. Máltán a joghatóság Málta és Gozo között oszlik meg. Nincsenek külön városi bíróságok. A Máltán lakó vagy állandó tartózkodási hellyel rendelkező személyek esetében az ügyben máltai bírósághoz kell fordulni. Ezzel szemben a Gozo szigetén élők vagy ott szokásos tartózkodási hellyel rendelkezők esetében gozói bírósághoz kell fordulni.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Lásd a 2.2. kérdésre adott választ.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

Kivételt képez az alapszabály alól, ha a kötelezettséget egy bizonyos szigeten kell teljesíteni. Például ha az alperes Gozo szigetén él, de a követelés tárgyát képező kötelezettséget Máltán kell teljesíteni, a máltai bíróságoknak van joghatóságuk, és az ügyet annak ellenére kell máltai bíróság elé vinni, hogy az alperes Gozo szigetén él.

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróságot (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságot) és egy másik bíróságot között?

A máltai jog szerint a területi joghatóság szabályai nem adnak lehetőséget arra, hogy a felek válasszanak a bíróságok közül.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Ez arra az esetre vonatkozik, ha a kötelezettséget egy bizonyos szigeten kell teljesíteni.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Nincs erre vonatkozó jogi rendelkezés. A máltai jog szerint a felek nem dönthetnek úgy, hogy az egyébként joghatósággal rendelkező bíróságtól eltérő bíróságra ruházzák a joghatóságot, még akkor sem, ha ebben kölcsönösen megállapodnak. A Bíróság illetékességének hiányát maga a bíróság vetheti fel, mivel ez közrendi kérdés/szabály.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A <https://judiciary.mt/il-qrati/> weboldalon olvashat információt arról, hogy ügyével mely bírósághoz kell fordulnia. Érdemes ellátogatni a <https://legislation.mt/> weboldalra. Itt megtalálja a máltai törvények szövegét, amelyekből kiderül, hogy ügyével mely bírósághoz kell fordulnia. Az okiratot ellenjegyző jogász vagy ügyvéd adhat tanácsot. A szakosított bíróságokat, azok joghatóságát és illetékességét a létrehozásukról szóló törvény írja le. <http://www.justice.gov.mt>

Utolsó frissítés: 28/11/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Hollandia

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A holland eljárásjog szerint nincsenek különös hatáskörű – például kereskedelmi vagy munkaügyi – bíróságok. Főszabály szerint a járásbíróságok rendelkeznek hatáskörrel minden polgári eljárás tekintetében.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

Az első fokon eljáró bíróságok tárgyalnak minden – külön jogszabályban hatáskörük alól nem kivont – polgári ügyet. A polgári bíróságok járnak el a két fél (jogi vagy természetes személyek) közti vitákban. A polgári bíróságok nem járhatnak el olyan ügyekben, amelyekben a közigazgatási bíróságot jelölték ki hatáskörrel rendelkező bírósággént. Ezen ügyek a közigazgatási szervekkel (hatóságokkal) folytatott jogviták. A holland igazságszolgáltatási rendszer a magánjog területén három fajta bíróságot különböztet meg: járásbíróságok (*rechtbanken*), fellebbviteli bíróságok (*gerechtshoven*), valamint a holland Legfelsőbb Bíróság (*Hoge Raad der Nederlanden*).

2013. április 1-je óta Hollandia tíz igazságszolgáltatási körzetre tagolódik, amelyek mind saját bírósággal rendelkeznek: összesen négy különböző hatáskörrel bíró tizenegy bíróság. Működik továbbá négy fellebbviteli bíróság és a holland Legfelsőbb Bíróság.

A járásbíróságokon belül szervezeti egységek, úgynevezett „szektorok” kerültek kialakításra. Ezek a következők: aljárásbírósági, közigazgatási, polgári jogi és büntetőjogi szektorok. A bíróság egyesbíró és tanács formájában működik. Az egyesbíró egy bírót jelent, a tanács három bíróból áll. Főszabály szerint az aljárásbírósági, az egyértelmű és a sürgős ügyeket egyesbíró tárgyalja. Sok esetben a családjogi ügyekben is egyesbíró jár el. Az egyesbírói működésre példa a gyermekeket érintő meghatározott ügyekben eljáró fiatalkorúak bírósága. A jogilag összetett ügyekben tanács dönt.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

A bírósági eljárás általában a járásbíróságon kezdődik. Négy fajta járásbíróságot különböztethetünk meg:

Polgári jogi (állampolgár állampolgárral szemben)

Közigazgatási jogi (állampolgár közigazgatási szervvel szemben)

Büntetőjogi (szabálysértések és bűncselekmények)

Aljárás szektor

Fellebbviteli bíróságok

Bárki, aki nem ért egyet a bírósági ítélettel, az ellen fellebbezést nyújthat be. A büntető és polgári ügyeket a négy fellebbviteli bíróság valamelyike tárgyalja.

A közigazgatási ügyekben a fellebbezést annak tárgyatól függően az alábbi intézmények valamelyike tárgyalja:

Fellebbviteli bíróságok (*gerechtshoven*)

A társadalombiztosítási ügyekben végső fokon eljáró bíróság (*Centrale Raad van Beroep*)

A kereskedelmi és iparjogi ügyekben végső fokon eljáró közigazgatási bíróság (*College van Beroep voor het Bedrijfsleven*)

Államtanács (közigazgatási bíráskodási ágazat) (*Raad van State [afdeling bestuursrechtspraak]*)

Legfelsőbb Bíróság

Hollandia Legfelsőbb Bírósága a legfelsőbb fokú igazságügyi hatóság Hollandiában a polgári, büntető- és adójog területén. A Legfelsőbb Bíróság különösen a fellebbviteli bíróságok ítéleteit érvénytelenítheti (semmisségi eljárás). A Legfelsőbb Bíróság felelős emellett a jogegységességért és a holland jog fejlesztésének ösztönzéséért is.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

Hollandiában első fokon a járásbíróságok (*arrondissementsrechtbanken*) járnak el. Az első fokon eljáró bíróság döntésével szemben a fellebbviteli bírósághoz lehet fellebbezést benyújtani. Emellett fontos a „relatív illetékesség”, mivel ez határozza meg, hogy a tíz járásbíróság közül melyik illetékes: például az amszterdami járásbíróság vagy a leeuwardeni járásbíróság – az ügyben eljáró bíróság területi illetékessége.

A nemzetközi – vagyis határon átnyúló – ügyek tekintetében, amennyiben megállapításra kerül, hogy a holland bíróság rendelkezik joghatósággal, a helyi illetékesség tekintetében a holland jog az irányadó, kivéve, ha a nemzetközi joghatóságot meghatározó szabály a Brüsszel I. rendelet (a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 44/2001/EK tanácsi rendelet) 5. cikkének (1) vagy (3) bekezdése szerint a helyi illetékességgel rendelkező bíróságot is kijelöli.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Az első fokon idézéssel indult eljárásokban főszabály szerint az alperes lakóhelye szerinti bíróság illetékes (a polgári perrendtartás [*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*] 99. cikke). Amennyiben az alperesnek Hollandia területén fekvő lakóhelye nem ismert, az alperes (Hollandia területén található) tartózkodási helye szerinti bíróság illetékes.

Az aljárásbíróság tárgyalása esetén a bírósági körzeten belüli bíróság meghatározása történhet a másodlagos ítélkezési helyekről (bíróságokról) szóló, 2001. december 10.-i rendelet (*Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen*) szerint is (<http://www.overheid.nl/>).

A járásbíróságok helyi illetékességére vonatkozó szabályokat értelemszerűen kell alkalmazni.

Az első fokon kérelemre indult eljárásokban főszabály szerint a kérelmező (vagy az egyik kérelmező, illetve a kérelemben szereplő egyik érdekelt fél) lakóhelye szerinti bíróság illetékes (a polgári perrendtartás 262. cikke). Amennyiben a kérelmezőnek Hollandia területén fekvő lakóhelye nem ismert, a kérelmező (Hollandia területén található) tartózkodási helye szerinti bíróság illetékes. Amennyiben a kérelmet idézéssel indult eljárás egészíti ki, az utóbbiról döntő bíróság illetékes ebben az ügyben is.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

A 2.2.2.1, 2.2.2.2, 2.2.2.3 és azt követő pontokban meghatározott szabályok elsősorban az idézéssel indult eljárásokra vonatkoznak.

A kérelemre indult eljárásokban, amelyekben általában a kérelmező szerinti bíróság illetékes, különböző szabályok vonatkoznak a tartás megváltoztatására irányuló kérelmekre.

A házastársi tartás módosítására irányuló kérelmeket a felperesnek a tartásra kötelezett személy lakóhelye szerinti bíróságon kell benyújtania. A módosítást kérő, tartásra kötelezett személy kérelmét a tartásra jogosult személy lakóhelye szerinti bíróságon kell benyújtani.

2.2.2.1 Mikor választhatók az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Az idézésre indult eljárások tekintetében a holland eljárásjogban számos olyan rendelkezés szerepel, amely a főszabály (az alperes lakóhelye vagy tartózkodási helye) szerint illetékes bíróság mellett más bíróságot is illetékesnek jelöl ki. Ezt vagylagos illetékességnek nevezzük. A felperes választhat a főszabály szerint illetékes és a vagylagos szabály szerint illetékes bíróság között. A vagylagos illetékesség az alábbiakban az „is” szó használatával kerül bemutatásra.

Az idézésre indult eljárásokban az alábbi szabályok érvényesülnek:

Munkaügyi/ügynökségi ügyek

A munkaügyi/ügynökségi ügyekben a munkavégzés általános helye szerinti bíróság is illetékes (a polgári perrendtartás 100. cikke).

Fogyasztóvédelmi ügyek

A fogyasztóvédelmi ügyekben a fogyasztó lakóhelye, vagy ennek hiányában a fogyasztó tartózkodási helye szerinti bíróság is illetékes (a polgári perrendtartás 101. cikke).

Jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénygel kapcsolatos ügyek

A jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénygel kapcsolatos ügyekben a cselekmény helye szerinti bíróság is illetékes (a polgári perrendtartás 102. cikke).

Ingatlan

Az ingatlanra vonatkozó ügyekben az ingatlan, vagy annak jelentős részének fekvése szerinti bíróság is illetékes (a polgári perrendtartás 103. cikke). A lakásbérletre vagy üzleti helyiség bérletére vonatkozó ügyekben a bérelt tulajdon vagy annak jelentős részének fekvése szerinti aljársbíróság kizárólagos illetékességgel rendelkezik.

Öröklés

Az öröklésre vonatkozó ügyekben az elhunyt személy utolsó lakóhelye szerinti bíróság is illetékes (a polgári perrendtartás 104. cikke).

Jogi személyek

A jogi személyekre vonatkozó ügyekben (például a jogi személy megszüntetésére, a jogi személy határozatainak semmisségére vagy érvényességére, a tagok vagy partnerek jogaira és kötelezettségeire vonatkozó ügyekben) a jogi személy székhelyének vagy nyilvántartásba vételének helye szerinti bíróság is illetékes.

Csőd, kifizetések felfüggesztése és adósságrendezés

A természetes személyek csődjére, kifizetések felfüggesztésére és adósságrendezésére vonatkozó jogi rendelkezések alkalmazásával kapcsolatos ügyekben a felügyelő bíró szerinti bíróság, vagy felügyelő bíró kijelölésének hiányában a kifizetések felfüggesztését kimondó bíróság is illetékes (a polgári perrendtartás 106. cikke). A csődtörvény (*Faillissementswet*) is tartalmaz az illetékességre vonatkozó különös rendelkezéseket, amelyek elsőbbséget élveznek a polgári perrendtartás illetékességi szabályaival szemben.

Illetékességi kikötés

A felek néhány esetben szerződésben kiköthetik a jogszabály szerint illetékes bíróság helyett más bíróság illetékességét (a polgári perrendtartás 108. cikkének (1) bekezdése). E választási szabadság alól a fogyasztóvédelmi ügyekre, a bérleti ügyekre és a munkaszerződésekre vonatkozó kivételek is szerepelnek a törvényben (a polgári perrendtartás 108. cikkének (2) bekezdése). Ilyen esetekben a bíróság megvizsgálja az illetékességi kikötés érvényességét (a polgári perrendtartás 110. cikke).

A felperes lakóhelye

Amennyiben a fenti helyi illetékességi szabályok szerint Hollandia területén egyetlen bíróság sem jelölhető ki illetékesként, a polgári perrendtartás 109. cikke kimondja, hogy kivételesen a felperes lakóhelye szerinti bíróság is rendelkezhet illetékességgel. E helyzet állhat elő, ha a munkavállaló a külföldi munkáltatóját kívánja perbe vonni a holland bíróságok előtt és a munkát nem egy meghatározott helyen, hanem az ország egész területén kell végezni.

Amennyiben így sem sikerül illetékes bíróságot kijelölni, az ügyet a hágai járásbírósághoz kell betérjeszteni.

A házasság felbontásával kapcsolatban fontos megjegyezni a következőt is:

A házasság felbontása tekintetében illetékes bíróság kijelölésének szabályait a polgári perrendtartás 262. cikke tartalmazza. A főszabály szerint: a kérelmező (vagy az egyik kérelmező, illetve a kérelemben szereplő egyik érdekelt fél) lakóhelye szerinti bíróság illetékes, és ha e személynek Hollandia területén fekvő lakóhelye nem ismert, akkor a személy (Hollandia területén található) tartózkodási helye szerinti bíróság illetékes.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A holland eljárásjog a főszabálytól eltérő különös rendelkezéseket is tartalmaz. Ilyen esetekben a különös helyzetekre vonatkozó szabályt kell alkalmazni. Az alábbi különös helyzetekben az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól eltérő bíróságot kell kijelölni.

Kiskorúak

A kiskorúakra vonatkozó ügyekben a kiskorú lakóhelye, vagy ennek hiányában a kiskorú tartózkodási helye szerinti bíróság illetékes (a polgári perrendtartás 265. cikke).

Ez nem vagylagos illetékesség, hanem olyan különös szabály, amely felülírja a főszabályt. Ilyen ügyekben nem a kérelmező lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti bíróság illetékes (főszabály a kérelemre indult eljárásokban), hanem a kiskorú lakóhelye, a kiskorú Hollandia területén található lakóhelyének hiányában pedig a kiskorú tartózkodási helye szerinti bíróság. Amennyiben e szabály alapján nem jelölhető ki konkrét bíróság, a hágai járásbíróság illetékes.

Családi állapot

A családi állapot kiegészítésére, nyilvántartásba vételére, törlésére vagy módosítására, illetve az anyakönyvi nyilvántartásokba bejegyzendő vagy már bejegyzett tanúsítványokra irányuló eljárásokban a tanúsítvány bejegyzése vagy jövőbeli bejegyzése szerinti bíróság illetékes (a polgári perrendtartás 263. cikke). Az ilyen, hágai városi anyakönyvi nyilvántartásba való jövőbeli vagy meglévő bejegyzések tekintetében a polgári törvénykönyv (*Burgerlijk Wetboek*) 1. könyve szerint a hágai járásbíróság illetékes.

A megépített ingatlan bérlete

A megépített ingatlan, vagy annak egy részének bérletére vonatkozó ügyekben a bérelt ingatlan fekvése szerinti bíróság illetékes (a polgári perrendtartás 264. cikke).

Nagykorúak gyámsága, vagyon pénzügyi kezelése, mentorprogramok

A nagykorúak gyámságára, vagyon *nagykorúak nevében történő* pénzügyi kezelésére és mentorprogramokra vonatkozó ügyekben a gyámsággal érintett, a tulajdonnal rendelkező vagy a mentorprogramban részt vevő nagykorú lakóhelye, vagy ennek hiányában tartózkodási helye szerinti bíróság illetékes (a polgári perrendtartás 266. cikke).

Távollévő vagy eltűnt személyek; a halál megállapítása (a polgári perrendtartás 267. cikke)

Az öröklésre vonatkozó ügyekben az elhunyt személy utolsó lakóhelye szerinti bíróság illetékes (a polgári perrendtartás 268. cikkének (1) bekezdése).

A távollévő vagy eltűnt személyekre vonatkozó ügyekben a távollévő vagy eltűnt személy által elhagyott lakóhely szerinti bíróság illetékes. A halál megállapítása tekintetében a hágai járásbíróság illetékes (a polgári perrendtartás 269. cikke). A polgári perrendtartás 269. cikke tehát biztonsági hálóként szolgál.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A polgári perrendtartás 108. cikke szerint a felek írásban kiköthetik valamely bíróság illetékességét. Az illetékességi kikötés csak olyan jogviszonyokban alkalmazható, amelyekről a felek szabadon dönthetnek. Ennek megfelelően a közrendre vonatkozó esetekben nem lehetséges illetékességi kikötést tenni.

Az ilyen ügyek közé tartoznak például egyes családjogi, csődre és a kifizetések felfüggesztésére vonatkozó esetek. Az eljárásbírósági ügyekben korlátozottan lehet illetékességi kikötést tenni. Nincs lehetőség illetékességi kikötésre például a 25 000 EUR-t nem meghaladó követelések tekintetében (függetlenül a követelés jellegétől).

Főszabály szerint az illetékességi kikötés alapján illetékes bíróság kizárólagos illetékességgel rendelkezik. A felek kifejezett megegyezésükkel eltekinthetnek a kizárólagos illetékességtől.

A házasság felbontására irányuló ügyekben (házasság felbontása, különválás, bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetése, a házasság különválást követő felbontása) a polgári perrendtartás 270. cikkének (2) bekezdésében szereplő különös szabályt kell alkalmazni. E cikk szerint az illetékességgel nem rendelkező bíróság általánosságban átteszi az ügyet az illetékes bírósághoz. A polgári perrendtartás 270. cikkének (2) bekezdése szerint erre akkor kerül sor, ha a házasság felbontására vonatkozó ügyben az alperes (az a házastárs, akivel szemben az eljárást megindítják) kifogást emel a bíróság illetékessége tekintetében. Az illetékesség hallgatólagos kikötésére akkor van lehetőség, ha az érintett felek megjelennek a bíróságon és nem hivatkoznak az illetékesség hiányára, vagy ha a másik házastárs távol marad.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A holland eljárásjog értelmében nincsenek különbíróságok.

Utolsó frissítés: 09/02/2022

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Ausztria

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Polgári ügyekben főszabályként első fokon a kerületi bíróságok (Bezirksgerichte) és a tartományi bíróságok (Landesgerichte) rendelkeznek illetékességgel. Bécs területén kívül a kerületi bíróságok és a tartományi bíróságok kereskedelmi ügyekben is eljárnak. Ezen túlmenően a tartományi bíróságok foglalkoznak a munkajogi és társadalombiztosítási ügyekkel is. Egyedül Bécsnek van külön kereskedelmi jogvitákkal foglalkozó kerületi bírósága, külön Kereskedelmi Bírósága (Handelsgericht) és külön munkaügyi és társadalombiztosítási bírósága (Arbeits-und Sozialgericht).

Az „Igazságszolgáltatási rendszer” című tájékoztató mutatja be, hogy a hatáskör hogyan oszlik meg a kerületi és a tartományi bíróságok, valamint a kereskedelmi ügyeket és a munkaügyi és társadalombiztosítási ügyeket tárgyaló bíróságok között.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz a bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

A hatásköri megoszlás a bíróságok között elviekben a per típusától (hatáskör) függ, és minden olyan ügyben pedig, amely nem kerül így a kerületi vagy a regionális bíróságokhoz, a pertárgyértéktől függ. Az ügyfajtától függő hatáskör mindig megelőzi a vitatott érték alapján megállapított hatáskört.

A kerületi bíróságok a per jellege szerint rendelkeznek illetékességgel például a legtöbb családjogi vagy bérleti jogvitában. A tartományi bíróságok a per jellege szerint rendelkeznek illetékességgel, például az atomkárokért való felelősségről szóló törvénnyel (Atomhaftpflichtgesetz), az állami felelősségről szóló törvénnyel (Amtshaftungsgesetz), az adatvédelmi törvénnyel (Datenschutzgesetz) kapcsolatos, valamint verseny- és szerzői jogi jogvitákban. A kerületi bíróságok illetékesek olyan ügyekben, ahol a pertárgyérték legfeljebb 15 000 EUR, a tartományi bíróságok pedig olyan ügyekben, ahol a vitatott összeg meghaladja a 15 000 EUR-t.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Minden személyre vonatkozik egy általános illetékesség (allgemeiner Gerichtsstand) a személyét a kerületi bírósághoz fűző kapcsolat alapján. Főszabály szerint az ügyeket az alperes általános illetékességi oka szerint illetékes bíróságon kell megindítani. Egy természetes személy illetékességi oka általában a lakóhelyén (Wohnsitz), vagy szokásos tartózkodási helyén (gewöhnlicher Aufenthalt) alapul; egy személy több általános illetékességi okkal is rendelkezhet.

A jogi személyek általános illetékességi oka leginkább a létesítő okirat szerinti székhelytől függ.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Néhány esetben a kereset nemcsak az alperes általános illetékessége szerinti bíróságon indítható, hanem más, „választható bíróság” előtt is (vagylagos illetékességi ok). A bíróságok illetékességéről szóló osztrák törvény csak a polgári eljárásra hűsznál több vagylagos illetékességi okot ismer el, a különböző helyzetekben felmerülő szerződéses vagy szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra, vagy a tulajdonjog alapján fennálló különféle követelések rendezésére, emellett eljárási jellegű vagylagos illetékességi okokat is elismer. Például ide tartozhat a teljesítés helye vagy a számlán megjelölt hely szerinti bíróság, a vitatott dolog fekvése szerint illetékes bíróság (forum rei sitae), a kár bekövetkezésének helye vagy a viszontkereset benyújtásának helye szerint illetékes bíróság. Az illetékességre vonatkozó szabályok jelentősen eltérhetnek az uniós jogban, illetve más tagállamok nemzeti jogában létező illetékességi szabályoktól.

Például, az osztrák jog az alább felsorolt követelések esetében a következő illetékességi okokról rendelkezik:

Szerződésből (de nem munkaszerződésből) eredő követelések esetében: a szerződés létezésének vagy nemlétezésének megállapítása iránti keresetek, a szerződés teljesítésének követelése vagy szerződés érvénytelenítése iránti keresetek, illetve a szerződés nemteljesítéséből vagy részleges teljesítéséből eredő károk megtérítése iránti keresetek megindíthatók azon bíróság előtt is, amelynek illetékességi területén az alperesnek a felek megállapodása alapján a szerződést teljesítenie kell. A megállapodást okirati bizonyítékkal kell igazolni.

A tartási követelések esetében: lásd „Tartási követelések – Ausztria”.

A kártérítési igények esetében: az emberölésből, vagy az egy illetve több személynek okozott sérülés miatti károkból eredő jogvitákat, a jogellenes fogvatartással vagy dologi kárral kapcsolatos jogvitákat az a bíróság is tárgyalhatja, amelynek területén a károkozás bekövetkezett. A bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránti kereset az elkövető ellen a büntetőeljárás mellett is elindítható.

Házasság felbontása iránti kérelmek esetében: lásd a „Házasság felbontása – Ausztria” című tájékoztatót.

Szülői felügyeleti jogokkal kapcsolatos kérelmek esetében: lásd a „Szülői felelősség – Ausztria” című tájékoztatót.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Néhány esetben létezik egy különös illetékesség, ahol a keresetet meg kell indítani, ami kizárja mind az általános, mind a vagylagos illetékességi okot. Ezt „kizárólagos illetékességnek” nevezzük (ausschließlicher Gerichtsstand). A „kötelező illetékesség” (Zwangsgerichtsstand) az a kizárólagos illetékességet jelenti, amelytől nem lehet eltérni a felek megállapodásának útján sem. A kötelező illetékességet külön szabályban kell meghatározni. Kizárólagos illetékességi ok létezik mindenekelőtt (de nem csak) a házassági és családügyi ügyekben. Kizárólagos illetékesség például a házastársak vagy bejegyzett élettársak közötti jogvitákra, vagy az öröklési jogvitákra vonatkozó illetékesség. Kötelező illetékesség alkalmazandó például a kötvényekből, vagy az egyesületi ügyekből adódó jogviták esetében. Az illetékességre vonatkozó szabályok jelentősen eltérhetnek az uniós jogban, illetve más tagállamok nemzeti jogában létező illetékességi szabályoktól.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Ha nincsen kötelező illetékesség (lásd a fenti 2.2.2.2. pontot), a felek kifejezett írásbeli hozzájárulásukkal alávethetik magukat a megjelölt helyeken működő egy vagy több elsőfokú bíróság illetékességének, ugyanígy ki is zárhatják az egyébként illetékes bíróságot. A megállapodásnak vagy egy adott jogvitára, vagy egy adott jogvitából vagy jogviszonyból eredő jogvitákra kell vonatkoznia. Az illetékességi megállapodásokra nem vonatkozik formai követelmény; azonban a megállapodásról okirati bizonyítékot kell tudni felmutatni, amennyiben ezt az eljárás során vitatják.

Az illetékességre vonatkozó megállapodással a feleknek lehetőségük nyílik az egyébként érvényes jogszabályi (azaz a jogvita tárgya és/vagy helye szerinti) illetékesség módosítására. Az ilyen megállapodás megkötésére a jogvita kezdete előtt van lehetőség vagy az eljárás megindulásakor is. Ahol egy elsőfokú bíróságnak lenne a perérték alapján illetékessége, megállapodhatnak a hatáskörnek az elsőfokú bíróságtól a kerületi bírósághoz történő átruházásában, illetve a rendes bíróság és a kereskedelmi bíróság közötti átruházásban is.

A területi illetékességet mindaddig meg lehet változtatni, amíg azt kifejezetten ki nem zárják. Kötelező illetékességről beszélünk akkor, ha a jogszabály az illetékesség megváltoztatását kizárja. A területi illetékesség megváltoztatása például nem engedélyezett, vagy csak korlátozott mértékig engedélyezett, ha az illetékesség meghatározására a következő rendelkezések alapján került sor: a fogyasztóvédelmi törvény (KschG) 14. szakasza, az illetékességi szabályok (JN) 83a. vagy 83b. szakasza, a polgári perrendtartás (ZPO) 532. szakasza, a munkaügyi és társadalombiztosítási bíróságokról szóló törvény (ASGG) 9. szakasza, a jövedelempótlásról szóló rendelet (EO) 51. szakasza vagy a csődtörvény (IO) 253. szakasza.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Egyedül Bécsnek vannak kereskedelmi jogvitákra szakosodott polgári bíróságai, konkrétan a Kereskedelmi Ügyek Kerületi Bírósága és a Bécsi Kerületi Kereskedelmi Bíróság, valamint a munka- és társadalombiztosítási ügyekre szakosodott polgári bírósága, azaz a Bécsi Munkaügyi és Társadalombiztosítási Bíróság. Minden más kerületben a kereskedelmi, valamint a munkaügyi és társadalombiztosítási ügyeket rendes bíróságok tárgyalják. Kereskedelmi ügyekben és a munkaügyi és társadalombiztosítási joggal kapcsolatos ügyekben a területi illetékesség szabályozása a polgári perrendtartás általános szabályai szerint történik.

Utolsó frissítés: 05/06/2023

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [PL](#) nemrég módosult. Az Ön által

kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható: [en](#).

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Lengyelország

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Lengyelországban a polgári ügyeket – a különbírók hatáskörébe tartozó ügyek kivételével – rendes bíróságok (*sądy powszechne*) és a Legfelsőbb Bíróság (*Sąd Najwyższy*) tárgyalja (lásd: Az igazságszolgáltatási rendszerek a tagállamokban – Lengyelország).

A bíróságok hatáskörére és illetékességére vonatkozó szabályokat a polgári perrendtartás (PP, *Kodeks Postępowania Cywilnego*) 16–18. cikkei és 27–46. cikkei tartalmazzák.

A járásbírók (a *sądy rejonowe*) a polgári ügyeket a következő felosztás szerint tárgyalják:

Polgári ügyek:

Gyermekek- és családjogi ügyek (családjogi bíróságok, *sądy rodzinne*) – a családjogi és gyámsággal kapcsolatos ügyekben; a kiskorúak erkölcsi veszélyeztetésére és az általuk elkövetett bűntetendő cselekményekre vonatkozó ügyek; az alkohol-, drog- vagy pszichotróp anyagok függőinek kezelésére vonatkozó ügyek; illetve azok az ügyek, amelyeket más jogszabály a gyámsági bíróság hatáskörébe utal;

Munkaügyi és társadalombiztosítási ügyek (munkaügyi bíróságok, *sądy pracy*) – a munkajogi és társadalombiztosítási ügyek kezelésére;

Gazdasági ügyek (kereskedelmi bíróságok, *sądy gospodarcze*) a gazdasági társaságok egymás közötti üzleti tevékenységére vonatkozó, kereskedelmi jogi vagy polgári jogi jellegű jogviták; társasági vagy társulási jogviszonyokra vonatkozó ügyek; a gazdasági társaságok igazgatótanácsának tagjaival szemben lefolytatott, az igazgatótanács tagjai által a nemzeti bírósági nyilvántartáshoz benyújtott hamis nyilatkozatokra vonatkozó ügyek; a gazdasági társaságokkal szemben lefolytatott, a környezetszennyezés megszüntetésére irányuló ügyek; valamint a csődeljárások;

Ingatlan-nyilvántartási ügyek – az ingatlan-nyilvántartások vezetése és az ingatlan-nyilvántartásra vonatkozó egyéb polgári ügyek;

Lengyelországban a törvényszékek (*sądy okręgowe*) – az ingatlan-nyilvántartási, valamint a gyermek- és családjogi tanácsok kivételével – ennek megfelelő kollégiumokra oszlanak. Lengyelországban a törvényszékeken belül polgári családjogi tanácsok működnek, amelyek különösen a házasság felbontására, a különválásra és a különválás megszüntetésére, a házasság érvénytelenítésére, a házasság létének megállapítására, illetve a külföldi bíróságok családjogi ítéleteinek végrehajthatóságának kimondására vonatkozó ügyekben járnak el.

Emellett a varsói törvényszék további, tanácsként működő szervezeti egységekre bomlik:

versenyjogi- és fogyasztóvédelmi bíróság (*Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów*), amelynek hatásköre kiterjed a monopolisztikus gyakorlatok megelőzésére és az energiaszabályozásra vonatkozó ügyekre;

közösségi védjegyek és formatervezési minták bírósága (*Sąd Wspólnotowych Znaków Towarowych i Wzorów Przemysłowych*), amely a formatervezési mintákkal és a védjegyekkel kapcsolatos jogsértésekre, a jogsértésekkel fenyegető helyzetekre vagy a jogsértések hiányára, a Közösségi formatervezési minták érvénytelenségére, a védjegyek elévülésére vagy érvénytelenségére, valamint a védjegyek megsértésének hatásaira vonatkozó ügyeket tárgyalja. Emellett 2010. január 1-jén a lublini járásbírószágot hatalmazták fel a más illetékes bíróság hatálya alá tartozó, idézésre megindult elektronikus eljárások tárgyalására.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

Főszabály szerint a polgári ügyek első fokon a járásbírószágot hatáskörébe tartoznak. A **járásbíróságok** (*sądy rejonowe*) rendelkeznek hatáskörrel minden olyan ügyben, amelyet jogszabály (a PP 16. és 507. cikkei) nem utal a törvényszékek hatáskörébe.

Első fokon a **törvényszékek** rendelkeznek hatáskörrel a PP 17. cikkében felsorolt esetekben, amelyek:

- 1) nem tulajdonjogi igények és az ezekkel együtt érvényesített tulajdonjogi követelések, kivéve a **a gyermek származását megállapító vagy vitató ügyek, az apaság elismerésének törlésére vonatkozó ügyek és az örökbefogadás megsemmisítése;**
- 2) a **szerzői jog védelmére** és a szomszédos jogok védelmére irányuló, valamint a **találmányokkal, használati mintákkal**, formatervezési mintákkal, védjegyekkel, földrajzi árujelzőkkel és integrált áramkörök topográfiájával kapcsolatos és az egyéb immateriális tulajdonjogok védelmével kapcsolatos ügyek;
- 3) a **sajtótörvényen** alapuló követelések;
- 4) azok a tulajdonjogi ügyek, amelyekben az eljárás tárgyának értéke meghaladja a 75 000 PLN-t, kivéve a **tartási ügyeket**, a **birtokháborítási ügyeket**, a házastársak **vagyontársaságának szétválasztására irányuló ügyeket**, az **ingatlan-nyilvántartás tartalmának a valós jogi helyzethez való kiigazítására irányuló ügyeket**, valamint a **fizetési felszólításra indult elektronikus eljárásokat;**
- 5) a gazdasági társaság felosztására irányuló, határozat helyett meghozott ítéletek;
- 6) a jogi személyek vagy jogi személyiséggel nem rendelkező, de jogszabály által jogi személyiséggel felruházott szervezeti egységek ügyvezető testületei által hozott határozatok visszavonására, megsemmisítésére vagy meghozatalára irányuló ügyek;
- 7) a tisztességtelen verseny megelőzésére vagy megszüntetésére irányuló ügyek;
- 8) a **jogellenes jogerős bírósági határozatok meghozatalával okozott károkért** való kártérítés;
- 9) adatvédelmi jogszabályokon alapuló jog megsértéséből eredő követelések.

Emellett a **törvényszékek** hatáskörébe tartoznak például:

- 1) a képességsökkenési ügyek;
- 2) az állami tulajdonban lévő vállalkozások működésével kapcsolatos jogviták feloldására vonatkozó ügyek: a vállalkozás testülete és a vállalkozás igazgatója, a vállalkozás ügyvezető szervei és alapító szervei, valamint az ügyvezető szervei és a vállalkozás felett felügyeleti jogot gyakorló szervei közötti jogviták;
- 3) a külföldi bíróságok ítéleteinek elismerése és végrehathatóvá nyilvánítása (a PP 1148.1 és 1151.1 cikkei).

A tulajdonjogokkal kapcsolatos ügyekben a kérelmezőnek a kérelemben meg kell jelölnie a pertárgy értékét, kivéve, ha a per tárgya egy adott pénzösszeg. A pénzkövetelésekkel kapcsolatos ügyekben – akkor is, ha a pénzkövetelés egy másik követeléshez képest másodlagos az ügyben – a megjelölt összeg minősül a pertárgy értékének.

Más vagyoni ügyekben a felperes a PP 20–24. cikkei szerint a keresetlevélben szereplő pénzösszeg meghatározásával köteles kijelölni a pertárgy értékét.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

Lásd a 2. pontot.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

A lengyel polgári perrendtartás a bíróságok négyfajta illetékességét különbözteti meg: általános (27–30. cikk), párhuzamos (31–37. cikk), kizárólagos (38–42. cikk) és különös (43–46. cikk).

A területi illetékességet a 2.2.1–2.2.3. pontok írják le.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Általános területi illetékesség

A kereseteket az alperes lakóhelye szerint illetékességgel rendelkező első fokú bírósághoz kell benyújtani (a PP 27. cikke).

A polgári törvénykönyv 25. cikke szerint a természetes személy lakóhelye az a település, amelyben e személy a hosszú távú tartózkodás szándékával él. Amennyiben az alperes lakóhelye nem Lengyelországban található, az általános illetékességet tartózkodási helye alapján kell megállapítani, amennyiben pedig ez nem ismert vagy Lengyelországon kívül található, az eljárást az alperes legutolsó lengyelországi állandó lakóhelye szerinti bíróságon kell megindítani.

Az Államkincstárral szembeni kereseteket a jogvitában érintett szervezeti egység bejegyzett székhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani.

Amennyiben az Államkincstárt a Lengyel Köztársaság Tanácsa (*Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej*) képviseli, a keresetet a Tanács jogvitában érintett szervezeti egységéért felelős fióktelepének bejegyzett székhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani.

Más jogi személyekkel és természetes személynek nem minősülő szervezetekkel szembeni kereseteket azok bejegyzett székhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani (a PP 30. cikke).

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

Lásd a 2.2.2.1. pontot.

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

A **párhuzamos** illetékesség lehetővé teszi a felperes számára, hogy bizonyos esetekben ő válassza meg a bíróságot. A felperes ezt követően az általános illetékességgel rendelkező vagy a PP 32 - 371 cikkében meghatározott másik bírósághoz nyújthatja be kérelmét.

Párhuzamos illetékesség érvényesül a következő esetekben:

tartási követelések, gyermek származásának megállapítása és az ezzel kapcsolatos követelések – a kereseteket a jogosult személy lakóhelye szerint illetékes bírósághoz is be lehet nyújtani;

az üzleti vállalkozással szembeni tulajdoni követeléseket ahhoz a bírósághoz lehet benyújtani, amely a vállalkozás székhelye vagy fióktelepe szerint illetékes, ha a követelés a vállalkozás székhelyének vagy fióktelepének tevékenységére vonatkozik. Ez nem vonatkozik azonban azokra az ügyekre, amelyekben a jogszabály szerint az Államkincstár tanácsa képviseli az Államkincstárt;

a megállapodás létrejöttének megállapítására, a megállapodás teljesítésére, megszüntetésére vagy érvénytelenítésére, valamint a megállapodás nem teljesítéséből vagy hibás teljesítéséből származó károkról vonatkozó követelések – ilyen esetekben a keresetet a jogvita alapját képező megállapodás teljesítésének helye szerint illetékes bírósághoz lehet benyújtani; kétség esetén a megállapodás teljesítésének helyét okirattal kell igazolni;

a jogellenes károkozásra vonatkozó követelések – a keresetet a károkozás helye szerint illetékes bírósághoz is be lehet nyújtani;

az ügy vitelért járó pénzösszeg megfizetésére irányuló követelések – a keresetet ahhoz a bírósághoz lehet benyújtani, amely illetékességgel rendelkezik ott, ahol a jogi képviselő az ügy vitelét teljesítette;

az ingatlan bérletére (*najem* vagy *dzierżawa*) vonatkozó követelések – a keresetet az ingatlan fekvése szerint illetékes bírósághoz lehet benyújtani;

a saját váltó vagy csekk kötelezettjével szembeni követelések – a keresetet a kifizetés helye szerint illetékes bírósághoz lehet benyújtani. Ha a saját váltó vagy csekk több felet kötelez, azokkal szemben együttesen is lehet eljárást indítani a kifizetés helye szerint illetékes, illetve a saját váltó vagy csekk elfogadója vagy kibocsátója szerint általános illetékességgel rendelkező bíróságnál;

munkajogi követelések – a keresetet aszerint a hely szerint illetékességgel rendelkező bírósághoz lehet benyújtani, ahol a munkavégzés történik, történt vagy ahol annak történnie kellett volna, vagy a munkáltató telephelye szerint illetékességgel rendelkező bírósághoz (a PP 461. cikkének (1) bekezdése).

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A **kizárólagos illetékesség** azt jelenti, hogy az ügyet a polgári perrendtartásban meghatározott bíróságnak kell tárgyalnia. Kizárólagos illetékesség érvényesül a következő helyzetekben:

az ingatlan tulajdonára vagy az ingatlanon fennálló más dologi jogokra, valamint az ingatlan birtoklására vonatkozó követelések – a keresetet kizárólag az ingatlan fekvése szerint illetékes bírósághoz lehet benyújtani; amennyiben az eljárás tárgya földterületen fennálló szolgalmat, az illetékesség megállapítása a megterhelt ingatlan fekvése szerint történik;

öröklésre, kötelesrészre, hagyományra, elrendelésre vagy más végrendeleti intézkedésre vonatkozó követelések – a keresetet kizárólag az örökhagyó utolsó szokásos tartózkodási helye szerint illetékes bírósághoz, és, ha az örökhagyó Lengyelország területén található szokásos tartózkodási helyét nem lehet megállapítani, az örökség vagy annak egy részének helye szerint illetékes bírósághoz lehet benyújtani;

a szövetkezeti, partnerségi, cégekben vagy egyesületekben való tagságra vonatkozó követelések – a kereseteket kizárólag a bejegyzett székhely szerint illetékes bírósághoz lehet benyújtani;

a házassági követelések – a kereseteket kizárólag a házastársak utolsó közös lakóhelye szerint illetékes bírósághoz lehet benyújtani, ha legalább egyikük továbbra is e bíróság illetékességi területén él, vagy ott van szokásos tartózkodási helye. Ilyen jogalap hiányában a kizárólagos illetékességgel rendelkező bíróság az alperes lakóhelye szerint illetékes bíróság, annak hiányában pedig a felperes lakóhelye szerint illetékes bíróság;

a szülő-gyermek és örökbefogadó-örökbefogadott közötti kapcsolatra vonatkozó követelések – a kereseteket kizárólag a felperes lakóhelye szerint illetékes bírósághoz lehet benyújtani, feltéve, hogy a kereset általános illetékességi rendelkezések szerinti benyújtásának nincs jogalapja.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A **különös illetékesség** azt jelenti, hogy a különös jogszabályokban meghatározott esetekben a bíróság illetékességére a főszabálytól eltérő meghatározás vonatkozhat:

A bíróság megválasztásának joga a felperest illeti.

Amennyiben több bíróság illetékessége is megalapozott, vagy a keresetet több féllel szemben nyújtották be, amelyek tekintetében az általános illetékességre vonatkozó jogszabályok szerint több bíróság is illetékes. Ugyanez vonatkozik arra az esetre, ha a bíróság illetékességét megalapozó ingatlan több bíróság illetékességi területén fekszik.

A bíróság megválasztásának joga megállapodás vagy közös kérelem esetén mindkét felet megilleti.

A felek írásban megegyezhetnek arról, hogy a már folyamatban lévő ügyet vagy a konkrét jogviszonyból esetlegesen később származó ügyeket első fokon olyan bíróság előtt rendezik, amely a törvény szerint nem rendelkezik illetékességgel. E bíróság ilyen esetben kizárólagos illetékességgel rendelkezik, kivéve, ha a felek ettől eltérően állapodtak meg, vagy, ha a felperes fizetési felszólítás alapján induló elektronikus eljárásban nyújtotta be a keresetlevelet. A felek emellett írásbeli megállapodásukkal korlátozhatják a felperes bíróságválasztási jogát az ilyen viták esetén.

A felek azonban nem változtathatnak a kizárólagos illetékességen.

A bíróságok illetékességéről szóló megállapodásokat írásban kell megkötni. A felek erről anyagi jogi megállapodás részeként (illetékességi záradék) vagy külön megállapodásban rendelkezhetnek.

A munkajogi és társadalombiztosítási ügyekben az illetékes bíróság pergazdaságossági okokból a felek közös kérelmére átteheti az ügyet egy munkajoggal és társadalombiztosítási ügyekkel foglalkozó másik, egyenrangú bírósághoz.

Az illetékes bíróságot felsőbb szintű bíróság vagy a Legfelsőbb Bíróság jelöli ki.

Ha az illetékes bíróság valamely akadály miatt nem tudja tárgyalni az ügyet vagy nem képes más intézkedések meghozatalára, a felsőbb fokú bíróság jelöl ki másik eljáró bíróságot. E kijelölés oka kizárólag az ügy tárgyalásának akadályai lehet, pl. a bíró kizárása vagy elháríthatatlan külső ok.

A Legfelsőbb Bíróság köteles kijelölni azt a bíróságot, amelyhez a keresetet be kell nyújtani, ha a perrendtartás szabályai szerint az ügy körülményei alapján nem lehet meghatározni az illetékességet (a PP. 45. cikke).

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A különös hatáskörű bíróságok a közigazgatási bíróságok (*sądy administracyjne*), valamint a katonai bíróságok (*sądy wojskowe*).

A katonai bíróságok működését a katonai törvényszékek szervezeti felépítéséről szóló 1997. augusztus 21-i törvény (*Prawo o ustroju sądów wojskowych*) szabályozza. E bíróságok általában a lengyel fegyveres erőkre vonatkozó büntetőjogi ügyekben járnak el. Egyéb ügyet csak törvény utalhat a hatáskörükbe. A közigazgatási bíróságok munkáját a közigazgatási bírósági szervezetről szóló 2002. július 25-i törvény (*Prawo o ustroju sądów administracyjnych*) szabályozza. A közigazgatási bíróságok a közigazgatási szervek tevékenységének nyomon követésével, valamint a helyi önkormányzati szervek és a kormányzati igazgatási szervek közötti hatáskörre és illetékességre vonatkozó viták feloldásával vesznek részt az igazságszolgáltatásban. Előfordulhat, hogy kivételes esetben a közigazgatási bíróság a közbiztonsági hatóságok tevékenységének felügyeletére irányuló feladatai keretein belül polgári ügyben hoz döntést.

Utolsó frissítés: 08/09/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható: [en](#) [pt](#)

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Portugália

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Először is fontos rögzíteni, hogy az ebben a tájékoztatóban adott válaszok csak a bíróságokra vonatkoznak (amelyekre Portugáliában jellemzően rendes bíróságokként (*tribunais comuns*) hivatkoznak. A rendes bíróságok mellett az igazságszolgáltatási fórumok egyéb kategóriái is léteznek: az Alkotmánybíróság, a közigazgatási bíróságok, a Számvevőszék (*Tribunal de contas*). Léteznek továbbá békebíróságok (*Julgados de Paz*) és választottbírók (*tribunais arbitrais*) is.

A hatáskörrel és illetékességgel rendelkező fórum megállapítására az alábbi szabályt kell alkalmazni: a bíróságok rendelkeznek hatáskörrel olyan ügyekben, amelyeket nem utaltak az igazságszolgáltatási fórumok más kategóriáihoz.

Emellett a rendes bírósági rendszeren belül a szakosított bíróság ellentettje nem a rendes polgári bíróság. A szakosított bíróság ellentettje az általános hatáskörű bíróság. Az, hogy az ügy szakosodott tanács (*juízo*) vagy bíróság vagy az általános hatáskörű tanács vagy bíróság elé kerül-e, függ a kereset tárgyától, és bizonyos, alább felsorolt esetekben a perértéktől is.

A következő jogszabályok irányadók:

a 2013. augusztus 26-i 62/2013. sz. törvény, melynek legfrissebb szövegváltozata az alábbi linken érhető el: [http://www.pgdlisboa.pt/leis](http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=1974&tabela=leis)

[/lei_mostra_articulado.php?nid=1974&tabela=leis](http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=1974&tabela=leis)

a 2014. március 27-i 49/2014. sz. törvényerejű rendelet, melynek legfrissebb szövegváltozata az alábbi linken érhető el: [http://www.pgdlisboa.pt/leis](http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=2075&tabela=leis&ficha=1&pagina=1&so_miolo=&)

[/lei_mostra_articulado.php?nid=2075&tabela=leis&ficha=1&pagina=1&so_miolo=&](http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=2075&tabela=leis&ficha=1&pagina=1&so_miolo=&)

Az elsőfokú bíróságok főszabály szerint nagyobb illetékességi területű bíróságokra (*Tribunais de competência territorial alargada*) és kerületi bíróságokra (*Tribunais de comarca*) tagolódnak (a 62/2013. sz. törvény 33. cikke).

Annak megállapításához, hogy melyik elsőfokú bírósághoz kell fordulni, az alábbi pontokra is figyelemmel kell lenni.

A tágabb illetékességi területtel rendelkező bíróságok szakosított bíróságok, amelyek a több kerületből álló terület egészére vagy annak egy részére kiterjedő illetékességgel rendelkeznek. Portugáliában az alábbi, tágabb illetékességi területtel rendelkező bíróságok működnek: Tengerészeti bíróság (*Tribunal marítimo*); A szellemi tulajdonnal foglalkozó bíróság (*Tribunal da propriedade intelectual*); Versenyjogi, szabályozási és felügyeleti bíróság (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*); Büntetés-végrehajtási bíróság (*Tribunal de execução das penas*); a Központi Bünyügyi Nyomozóbíróság (*Tribunal central de instrução criminal*) (a 62/2013. sz. törvény 83. cikke).

A kerületi bíróságok különleges, általános hatáskörű és illetékességű bíróságokra tagolódnak (a 62/2013. sz. törvény 81. cikke).

Valamennyi központi kollégium szakosított, és azokat központi polgári kollégiumokra, központi büntetőkollégiumokra, központi vizsgáló kollégiumokra, központi kereskedelmi kollégiumokra, központi végrehajtási kollégiumokra, központi családjogi és fiatalokúakkal foglalkozó kollégiumokra és központi munkaügyi kollégiumokra tagolják.

A helyi kollégiumok polgári helyi kollégiumokra, helyi büntető kollégiumokra, kis értékű bűncselekményekkel foglalkozó helyi kollégiumokra, általános hatáskörű helyi kollégiumokra és közelségi helyi kollégiumokra oszthatók fel.

A közösséget érintő ügyekkel foglalkozó helyi kollégiumok a kerületi bíróságok részeként működnek: mindössze átvesszik az adott kerület területén illetékes kollégiumok vagy bíróságok előtt már vizsgált ügyekkel kapcsolatos dokumentumokat, tájékoztatást nyújtanak, videokonferenciát tartanak és segítik az eljárások lefolytatását. Az ügyeket azonban nem egy közelségi helyi kollégium tárgyalja, és főszabály szerint azokat ott nem lehet megindítani (a 62/2013. sz. törvény 130. cikkének (5) és (6) bekezdése).

Bizonyos esetekben egyes eljárásokat nem a bíróságok, hanem más hatóságok előtt kell megindítani és lefolytatni. Ezeket az eljárásokat az ügytől függően egy adott szakaszban átteszik a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságra: ha egyes határozatok ellen kifogást, fellebbezést nyújtottak be, vagy szükség van azok jóváhagyására. Ez a helyzet az alábbi eljárások esetében:

A különleges kilakoltatási eljárást elektronikusan kell megindítani a Portóban található Nemzeti Bérleti Hivatal (*Balcão Nacional do Arrendamento*) előtt, amely az ország egész területére illetékes. Kérjük, olvassa el: [itt](#)

A tartozás behajtására irányuló fizetési meghagyásos eljárást elektronikusan kell megindítani a Portóban található Fizetési Meghagyásokat Kezelő Nemzeti Hivatal (*Balcão Nacional de Injunções*) előtt, amely az ország egész területére illetékes. Kérjük, olvassa el: [itt](#)

A hagyatéki leltározási eljárást (*processo de inventário*) bizonyos esetekben a rendes bíróságokon kell megindítani, míg más esetekben a bíróságon vagy közjegyzőnél is megindítható.

A hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságnál eljáró ügyész feladata határozni az alábbi kérelmek felől: mentesítés a hozzájárulás követelménye alól (amennyiben a kérelem valamely személy cselekvőképtelenségére vagy távolmaradására vonatkozik); a cselekvőképtelen személy jogi képviselője által végzett cselekmények engedélyezése; ismeretlen helyen tartózkodó személy vagyontárgyai értékesítésének vagy megterhelésének engedélyezése; cselekvőképtelen személy képviselője által végzett cselekmények megerősítése; valamint a jogi képviselő felhívása arra, hogy nyilatkozzon a cselekvőképtelen személy javára szóló ajándékozás elfogadásáról vagy visszautasításáról.

Bármely anyakönyvi hivatalnál meg kell indítani a felek közötti egyezségekre irányuló eljárást a következő kérdésekben: a nagykorú gyermek vagy a nagykorúsított kiskorú tartása; a kiskorú gyermek tartása mindkét szülő beleegyezése esetén; ki kapja meg a közös otthont; a másik házastárs családi nevének viselésére vonatkozó jogosultság megszüntetése; a volt házastárs családi neve használatának engedélyezése; különválás és házasság felbontása közös megegyezéssel, akár van közös vagyon, akár nincs; a felek különválásának és a vagyon megosztásának a házasság felbontásává átalakítása; a kiskorú gyermek feletti szülői felügyelet szabályozása vagy annak megváltoztatása.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz a bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

E tekintetben rendes helyi polgári bíróságok alatt a kerületi bíróságok helyi polgári kollégiumait és általános hatáskörű kollégiumait kell érteni. E bíróságok az alapesetben hatáskörrel rendelkező bíróságok, azaz akkor van hatáskörük, ha az ügyre más kollégium vagy szakosított bíróság nem rendelkezik hatáskörrel. Hatáskörük az alacsony perértékű ügyekre is kiterjed.

Ezért az alábbi ügyekben a helyi polgári kollégiumhoz vagy – ennek hiányában – a kerületi bíróság általános hatáskörű helyi kollégiumához kell fordulni:

az szokásos jellegű polgári megállapítási keresetek, ahol a perérték nem haladja meg az 50 000,00 eurót;

olyan ügyek, amelyeket nem utaltak más, tágabb hatáskörrel rendelkező kollégium vagy bíróság elé;

végrehajtási eljárások, amennyiben nincsen végrehajtási kollégium vagy más hatáskörrel rendelkező szakosított kollégium vagy illetékes bíróság;

a kiskorú gyermeket érintő sürgős intézkedések a polgári jogi gyámsággal, az oktatási célú gyámsággal, valamint neveléssel kapcsolatban, még akkor is, ha létezik az ilyen keresetekre hatáskörrel rendelkező családjogi és fiatalokúakkal foglalkozó kollégium, amennyiben az említett családjogi és fiatalokúakkal foglalkozó kollégium más településen található;

olyan végzések, iratok, értesítések és tájékoztatások, amelyeknek helyben kell eleget tenni más bíróságok vagy hatáskörrel rendelkező hatóságok megkeresése alapján;

törvényben meghatározott egyéb esetek;

a kikötőmester által tengerészeti szabálysértési eljárásban hozott határozat elleni fellebbezés, és az ügy tárgyát tekintve a Tengerészeti Bíróság hatáskörébe tartozó, az 50 000,00 euró perértéket nem meghaladó rendes megállapítási kereset olyan illetékességi területen, amely nem tartozik a Tengerészeti Bíróság illetékességi területéhez;

a 2007. július 11-i 861/2007/EK rendelet szerinti kis értékű követelések.

Annak megállapítása érdekében, hogy a helyi polgári kollégiumhoz vagy az általános hatáskörű helyi kollégiumhoz, vagy valamely központi szakosított kollégiumhoz kell-e fordulnia, kérjük, lentebb tekintse meg a választ a 3. kérdésre: *Ha szakosított bíróságnak van hatásköre, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?*

2.1 Létezik-e különbség a költségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

A hatásköri szabályok alapján – figyelemmel a hierarchiára – a rendes bíróságok elsőfokú bíróságokra, fellebbviteli bíróságokra (*Tribunais da Relação*) (vagy másodfokú bíróságokra) és a Legfelsőbb Bíróságra tagolódnak (*Supremo Tribunal de Justiça*), amely a végső fokon eljáró rendes bíróság (a 62/2013. sz. törvény 42. cikke).

A jogszabályok meghatároznak olyan ügyeket, ahol a fellebbezés megengedhetősége a bíróságokra vonatkozó értékhatártól függ:

A fellebbviteli bíróságok legfeljebb 30 000,00 eurót ítélhetnek meg.

Az elsőfokú bíróságok (*Tribunais de primeira instância*) legfeljebb 5000,00 eurót ítélhetnek meg (a tájékoztató utolsó frissítésének időpontjában érvényes értékek).

Általános szabályként a Legfelsőbb Bíróság bírálja el azokat a fellebbezéseket, amelyek értéke meghaladja a fellebbviteli bíróságokra vonatkozó határértéket, a fellebbviteli bíróságok pedig az elsőfokú bíróságokra vonatkozó határérték feletti fellebbezéseket (a 62/2013. sz. törvény 44. cikke).

A kereseteket az elsőfokú bíróságon kell benyújtani és megindítani. Továbbá az elsőfokú bíróság hatáskörébe tartozik a közjegyzői és az anyakönyvvezetői határozatok, valamint a jogszabályban meghatározott egyéb határozatok elleni fellebbezés elbírálása. Annak megállapításához, hogy melyik elsőfokú bíróság illetékes, alkalmazni kell a pertárgytól, a perértéktől és a területtől függő hatásköri és illetékességi szabályokat, amelyeket az alábbi kérdésekre adott válaszokban mutatunk be.

A fellebbviteli bíróságok általában csak az elsőfokú bíróságok határozatai ellen benyújtott fellebbezéseket bírálják el. Kivételesen a jogszabályok hatáskört biztosítanak számukra bizonyos ügyek első fokon történő elbírálására. A fellebbviteli bíróságok döntenek az elsőfokú bíróságok közötti illetékességi összeütközés esetén, az elsőfokú eljárásban hozott végzések elleni panaszok ügyében, valamint a polgári és kereskedelmi ügyekben hozott külföldi bírósági határozatok felülvizsgálata tárgyában.

A Legfelsőbb Bíróság elbírálja a fellebbviteli bíróságok ítéletei ellen benyújtott fellebbezéseket. A jogszabályokban előírt speciális esetekben az elsőfokú bíróság határozata ellen előterjesztett fellebbezést is elbírálja. A törvény kivételesen hatáskört biztosít számára bizonyos ügyek első- és legfelsőbb fokon eljáró bíróságként történő elbírálására. A Legfelsőbb Bíróság tárgyalja a fellebbviteli bíróságok közötti illetékességi összeütközési ügyeket is, valamint az egységes ítélkezési gyakorlatot szolgáló rendkívüli felülvizsgálati eljárásokat.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

Az elsőfokú bíróságok

Portugáliában 23 kerületi bíróság van (*tribunais judiciais de comarca*):

Azori-szigetek kerületi bírósága

Aveiro kerületi bírósága

Beja kerületi bírósága

Braga kerületi bírósága

Bragança kerületi bírósága

Castelo Branco kerületi bírósága

Coimbra kerületi bírósága

Évora kerületi bírósága

Faro kerületi bírósága

Guarda kerületi bírósága

Leiria kerületi bírósága

Lisszabon kerületi bírósága

Észak-Lisszabon kerületi bírósága

Nyugat-Lisszabon kerületi bírósága

Madeira kerületi bírósága

Portalegre kerületi bírósága

Portó kerületi bírósága

Kelet-Portó kerületi bírósága

Santarém kerületi bírósága

Setúbal kerületi bírósága

Viana do Castelo kerületi bírósága

Vila Real kerületi bírósága

Viseu kerületi bírósága

(a 62/2013. sz. törvény 33. cikke).

E bíróságok mellett léteznek tágabb illetékességi területtel rendelkező bíróságok, amelyek közül az alábbi három a polgári és kereskedelmi ügyekre is hatáskörrel rendelkezik:

Tengerészeti bíróság (*Tribunal marítimo*),

A szellemi tulajdonnal foglalkozó bíróság (*Tribunal da propriedade intelectual*),

Versenyjogi, szabályozási és felügyeleti bíróság (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*).

(a 62/2013. sz. törvény 83. cikke).

Fellebbviteli bíróságok

Másodfokon öt fellebbviteli bíróság működik, amelyeket a székhelyük szerinti településről neveztek el:

a lisszaboni fellebbviteli bíróság

a portói fellebbviteli bíróság

a coimbrai fellebbviteli bíróság

az évorai fellebbviteli bíróság

a guimarães-i fellebbviteli bíróság

(a 62/2013. sz. törvény 32. cikkének (1) bekezdésében említett I. melléklet).

A legutolsó fokon eljáró bíróság

A Lisszabonban található Legfelsőbb Bíróság.

(a 62/2013. sz. törvény 31. cikke).

A Legfelsőbb Bíróság Portugália egész területére illetékes. A fellebbviteli bíróságok és az elsőfokú bíróságok a saját igazságügyi kerületük területére illetékesek, amelyet a bírósági rendszer szervezetről szóló törvény (a 2013. augusztus 26-i 62/2013. sz. törvény) határoz meg. Annak megállapításához, hogy egyik vagy másik város bírósága illetékes-e, a bírósági rendszer szervezetről szóló, fent említett törvény I., II. és III. mellékletét is ellenőrizni kell.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Természetes személyek

Valamely konkrét jogszabályi rendelkezés vagy az alábbiakban ismertetett szabályok eltérő rendelkezése hiányában az alperes lakóhelye szerinti bíróság illetékes (a portugál polgári perrendtartás 80. cikke):

Ha az alperesnek nincs szokásos tartózkodási helye vagy lakóhelye nem ismert vagy az alperes ismeretlen helyen tartózkodik, az ügyet a felperes lakóhelye szerint illetékes bíróság előtt kell megindítani.

Az ismeretlen helyen tartózkodó személy vagyonának ideiglenes vagy végleges elhelyezése iránti kérelmet az utolsó ismert portugáliai lakóhely szerinti bírósághoz kell benyújtani.

Ha az alperes tartózkodási helye és lakóhelye külföldön van, az alperes tényleges tartózkodási helye szerinti bíróság illetékes.

Ha az alperes nem Portugáliában tartózkodik, a felperes lakóhelye szerinti bíróság illetékes. Ha a felperes lakóhelye szintén külföldi országban található, a lisszaboni bíróság illetékes.

Jogi személyek és társaságok

Ha az alperes az állam, azokban az ügyekben, amelyekben az alperes lakóhelye szerinti bíróság lenne illetékes, az illetékesség a felperes lakóhelye szerinti bíróságra száll át (a polgári perrendtartás 81. cikke).

Ha az alperes egy másik jogi személy vagy társaság, akkor a központi ügyvezetés helye vagy a fióktelep, a képviselő, a leányvállalat, a küldöttség vagy képviselő helye szerinti bíróság illetékes attól függően, hogy a keresetet a jogi személy vagy az utóbbi szervezetek ellen indították-e.

Ugyanakkor a Portugáliában fiókteleppel, ügynökséggel, leányvállalattal, kirendeltséggel vagy képviselői irodával rendelkező külföldi jogi személy vagy társaság ellen indított keresetet az e szervek székhelye szerinti bíróság előtt is meg lehet indítani, bár a keresetet az anyavállalat ellen kell benyújtani.

Alperesi pertársaság és keresethalmazat (a polgári perrendtartás 82. cikke)

Ha az ügyben több alperes is van, mindegyiküket azon bíróság előtt kell perelni, amelynek területén többségük lakóhelye van. Ha azonos számú alperes lakik különböző helyeken, a felperes bármelyik alperes lakóhelye szerinti bíróságot választhatja.

Ha a felperes több kereseti kérelmet terjeszt elő, és ezek tekintetében eltérő bíróságok illetékesek, a felperes eldöntheti, hogy e bíróságok közül melyiknél indítson keresetet.

Ez alól az egyetlen kivétel az, amikor a bíróság hivatalból megállapíthatja a keresetre való illetékességének hiányát területi vagy perértékbeli okokból, illetve megállapodás alapján. Amennyiben a bíróság az ügyben illetékességének hiányát állapítja meg, a keresetet az érintett kereset elbírálására illetékes bírósághoz kell benyújtani. Ez a helyzet például az olyan esetekben, amelyekben az egyik kereseti kérelem elbírálására vonatkozó illetékesség az ingatlan elhelyezkedésétől vagy a kötelezettség teljesítésének helyétől függ. Ez vonatkozik a biztosítási végzést (*providência cautelar*) vagy előkészítő intézkedéseket (*diligência antecipada*) érintő ügyekre, az olyan ügyekre, amelyekben az egyik fél bíró vagy annak hozzátartozója, bizonyos végrehajtási eljárásokra, olyan ügyekre, amelyeket valamely más üggyel egyesíteni kell, olyan ügyekre, amelyekben a határozathozatalt nem előzi meg az alperes idézése, vagy olyan ügyekre, amelyekben a bíróságnak a perértékre tekintettel nincs hatásköre.

Amennyiben keresethalmazatot alkotó kérelmek függő vagy járulékos viszonyban állnak egymással, az ügyet az a bíróság tárgyalja, amelyiknek az alapkeresetre hatásköre és illetékessége van.

Ügyek, amelyekben az egyik fél bíró, bíró házastársa vagy meghatározott hozzátartozója (a polgári perrendtartás 84. cikke)

A bírót, a bíró házastársát, a bíró bármelyik leszármazóját vagy felmenőjét, vagy a bíróval közös háztartásban élő személyt érintő ügyekre –amennyiben az adott ügyet abban az igazságügyi körzetben kell megindítani, amelyekben a bíró hatáskörét gyakorolja – a bíró igazságügyi kerületéhez legközelebb fekvő igazságügyi körzet fő bírósága illetékes.

Ha az ügyet abban a igazságügyi kerületben indították meg, amelyekben a kizárt bíró hatáskörét gyakorolja, vagy az érintett bírót oda áthelyezik és az ügy ott már tárgyalási szakban van, az ügyet a legközelebbi igazságügyi kerületbe teszik át.

A fenti említett szabályok nem vonatkoznak azokra az igazságügyi kerületekre, ahol több bíró van, mivel ebben az esetben az ügyet azonos igazságügyi körzeten belül egy másik bíróhoz teszik át.

A fellebbezések elbírálása

A fellebbezést ahhoz a bírósághoz kell benyújtani, amely a hierarchiában azon bíróság felett áll, amelynek a határozata ellen a fellebbezést benyújtották (a polgári perrendtartás 83. cikke).

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatók az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Az alábbiak mindhárom kérdésre választ adnak.

A vagyontárgy helye szerinti illetékesség

Az ingatlanhoz fűződő dologi jogokkal vagy az ingatlan használatára vonatkozó, személyhez fűződő jogokkal kapcsolatos ügyeket, a közös tulajdonú ingatlan megosztásához, a kilakoltatáshoz, az elővásárlási joghoz és a jelzálogjog érvényesítéséhez kapcsolódó ügyeket, valamint a jelzáloghitel megerősítésére, felváltására, csökkentésére vagy törlésére irányuló ügyeket a szóban forgó ingatlan fekvése szerinti bíróságon kell megindítani.

A hajókön vagy repülőgépeken fennálló jelzálogok megerősítésére, felváltására, csökkentésére vagy törlésére irányuló kereseteket azonban az adott lajstrom helye szerinti igazságügyi kerület bírósága előtt kell megindítani. Ha a jelzáloghitel több igazságügyi kerületben nyilvántartásba vett hajókra vagy légi járművekre is kiterjed, a felperes e körzetek közül bármelyiket választhatja.

Ha a kereset tárgya azonos személyhez tartozó, egyszeri használatra szánt ingóságok csoportja, vagy ingó és ingatlan eszközök, vagy eltérő illetékességi területen található ingatlanok, az ügyet azon bíróság előtt kell megindítani, amelynek illetékességi területén a legnagyobb értékű ingatlan fekszik. E célból az ingatlan-nyilvántartási értékeket veszik figyelembe. Ha a kereset tárgyát képező ingatlan fekvése szerint több igazságügyi kerületbe tartozik, a felperes a keresetet a választása szerinti bármelyik kerületben megindíthatja (a polgári perrendtartás 70. cikke).

A kötelezettség teljesítésének kikényszerítésére vonatkozó hatáskör

A kötelezettség teljesítésének kikényszerítését célzó, a nemteljesítésért vagy hibás teljesítésért járó, illetve a szerződés a szerződésszegésen alapuló felmondása miatti kártérítés iránti keresetet az alperes lakóhelye szerinti bíróságon kell benyújtani.

A hitelező azt a bíróságot is választhatja, amelynek illetékességi területén a kötelezettséget teljesíteni kellett volna, ha az adós jogi személy, vagy ha a hitelező és az adós lakóhelye egyaránt Lisszabon, vagy Porto területén található.

A jogellenes cselekményen vagy kockázaton alapuló polgári jogi felelősség megállapítása iránti kereset esetén az illetékes bíróság a cselekmény elkövetésének helye szerinti bíróság (a polgári perrendtartás 71. cikke).

A házasság felbontása és a különválás

A házasság felbontására és a különválásra irányuló eljárásokban a felperes lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti bíróság illetékes (a polgári perrendtartás 72. cikke).

A díj megfizetése iránti kereset

A jogi képviselő vagy szakértő díjának megfizetése, valamint az ügyfélnek megelőlegezett összegek behajtása tekintetében a szolgáltatásnyújtás helye szerinti bíróság illetékes. A díjak megfizetése iránti keresetet egyesíteni kell azzal az üggyel, amellyel összefüggésben a szolgáltatást nyújtották.

Ha azt az ügyet amelyben a szolgáltatást nyújtották, a fellebbviteli bírósághoz vagy a Legfelsőbb Bírósághoz nyújtották be, a díjfizetés iránti keresetet az adós lakóhelye szerinti kerületi bíróság előtt kell tárgyalni (a polgári perrendtartás 73. cikke).

A közös hajókár meghatározása és felosztása

A közös hajókár megállapítására és elosztására annak a kikötőnek a bírósága illetékes, ahova a közös hajókárt elszenvedő hajó rakományát szállították vagy kellett volna szállítani (a polgári perrendtartás 74. cikke).

A hajók összeütközéséből származó veszteségek és károk

A hajók összeütközéséből származó veszteségekkel és károkkal kapcsolatos keresetet a baleset helye, a másik hajónak ütköző hajó tulajdonosának lakóhelye, a hajó lajstromba vételének helye vagy a hajó fellelhetőségének helye, vagy azon kikötő helye szerinti bíróság előtt lehet benyújtani, ahol a károsodott hajó először kikötött (a polgári perrendtartás 75. cikke).

A hajóknak nyújtott mentésért vagy segítségnyújtásért járó illetmények

A hajóknak nyújtott mentésért vagy segítségnyújtásért járó illetmények megfizetése iránti kérelmeket az esemény bekövetkezésének helye, a megmentett tárgyak tulajdonosa lakóhelyének vagy a megmentett hajó lajstromba vételének vagy fellelhetőségének helye szerinti bíróságnál lehet megindítani (a polgári perrendtartás 76. cikke).

A hajók feletti zálogjogok megszűnése

Az ingyenesen vagy ellenérték fejében megszerzett hajó zálogjogtól mentessé nyilvánítása iránti keresetet annak a kikötőnek a bíróságához kell benyújtani, ahol a hajót a megszerzés időpontjában lehorgonyozták (a polgári perrendtartás 77. cikke).

Ideiglenes intézkedések és előkészítő intézkedések

Az áruk lefoglalását és zár alá vételét azon bíróság előtt kell kérelmezni, ahol a kapcsolódó eljárást meg kell indítani, vagy az áruk fellelhetőségének helye szerinti bíróságon, vagy ha az áruk több kerületben találhatók, bármelyik érintett bíróságon.

Az új építési munkák azonnali felfüggesztését elrendelő biztosítási végzésre (*embargo de obra nova*) a munkálatok folytatásának helye szerinti bíróság illetékes.

Más ideiglenes intézkedéssel kapcsolatban az a bíróság illetékes, ahol a kapcsolódó keresetet be kell nyújtani.

A bizonyításra szolgáló előkészítő intézkedéseket azon kerület bírósága előtt kell kérelmezni, ahol ezeket az intézkedéseket meg kell tenni.

Az ideiglenes intézkedés iránti eljárást és a bizonyításfelvételt előkészítő intézkedéseket egyesítik a megfelelő keresethez, és szükség esetén átteszik arra a bíróságra, amelyhez a keresetet benyújtották (a polgári perrendtartás 78. cikke).

Bírósági értesítések

A bírósági értesítés iránti kérelmet annak a kerületnek a bíróságához kell benyújtani, ahol az értesítendő személy lakóhelye van (a polgári perrendtartás 79. cikke).

Végrehajtás (A polgári perrendtartás 89. cikke)

Különös jogszabályi rendelkezések vagy az alábbiakban ismertetett szabályok eltérő rendelkezése hiányában a végrehajtásra **főszabály szerint** az adós lakóhelye szerinti bíróság illetékes.

A végrehajtást kérő választhatja a kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróságot, ha az a fél, aki ellen a végrehajtást kéri, jogi személy, vagy ha a végrehajtást kérő fél lakóhelye Lisszabon vagy Porto területén található, és azon fél lakóhelye, aki ellen a végrehajtást kéri, ugyanazon város területén van. Amennyiben a végrehajtás meghatározott áruk átadására vagy dologi biztosítékkal fedezett tartozásra irányul, a tárgy fekvése szerinti bíróság, illetve az a bíróság illetékes, amelynek az illetékességi területén a megterhelt eszközök fellelhetők.

Ha a végrehajtási eljárást annak a félnek a lakóhelye szerinti bíróságon kell megindítani, aki ellen a végrehajtást kérték, és e fél lakóhelye nem Portugáliában van, de van ott vagyona, a végrehajtási eljárásra a vagyontárgyak fekvésének helye szerinti bíróság illetékes.

A vagyontárgy helye szerinti bíróság is illetékes, ha: a végrehajtást portugál bíróság előtt kell megindítani, mivel az portugál székhelyű társaság/egyéb jogi személy alapításának/felszámolásának érvényességére, vagy ezen személyek társasági szervei által hozott határozatok érvényességére vonatkozik; és a végrehajtásra vonatkozó, a fentiekben vagy az alábbiakban ismertetett szabályokban foglalt egyik helyzet sem áll fenn.

Több olyan végrehajtási eljárást érintő ügyekben, amelyekre különböző bíróságok illetékesek, annak a félnek a lakóhelye szerinti bíróság illetékes, akivel szemben a végrehajtást kéri.

A portugál bíróság határozatának végrehajtása tekintetében a végrehajtás iránti kérelmet azon eljárás keretében kell előterjeszteni, amelyben a határozatot meghozták, és azt ugyanabban az ügyiratban rögzítik. Ha az ügyet később megfellebbezik, a végrehajtást a hiteles másolaton rögzítik. Ha külön kollégium illetékes a végrehajtásra, az ítélet másolatát, a végrehajtási eljárást megindító kérelmet és a kísérő iratokat sürgősen meg kell küldeni e külön kollégiumnak. Ha a választottbírók hozták meg a határozatot a Portugáliában lefolytatott választottbíróági eljárásban, a végrehajtásra a választottbíróági eljárás helye szerinti kerületi bíróság illetékes (a polgári perrendtartás 85. cikke).

Ha a keresetet a fellebbviteli bírósághoz vagy a Legfelsőbb Bírósághoz nyújtották be, annak a félnek a lakóhelye szerinti bíróság rendelkezik joghatósággal, aki ellen a végrehajtást kéri. Ha az adós bíró vagy bíró meghatározott hozzátartozója, a fenti *Ügyek, amelyekben az egyik fél bíró, bíró házastársa vagy meghatározott hozzátartozója* című részben említett szabályok irányadók. Mindenesetre a megállapítási eljárásra vonatkozó iratokat vagy azok másolatát megküldik a végrehajtásra illetékes bíróságnak (a polgári perrendtartás 86. cikke).

A rosszhiszemű pervitel miatt fizetendő költségekre, bírságra vagy kártérítésre vonatkozó végrehajtásra az a bíróság illetékes, amely előtt folyó eljárásban a vonatkozó számlát vagy elszámolást bejelentették. A költségekre, bírságokra vagy kártérítésre vonatkozó végrehajtási eljárásokat a megfelelő üggyel egyesítik.

Amennyiben a költségek, bírságok vagy kártérítés megfizetésére a fellebbviteli bíróság vagy a Legfelsőbb Bíróság előtt került sor, a végrehajtási eljárásra az eljárás helye szerinti elsőfokú bíróság illetékes (a polgári perrendtartás 87. és 88. cikke).

Külföldi ítélet alapján történő végrehajtásra az alperes lakóhelye szerinti bíróság illetékes (86. cikk, a polgári perrendtartás 90. cikke *szerint*).

Európai fizetési meghagyásra (a 2015/2421/EU rendelettel módosított 2006. december 12-i 1896/2006/EK rendelet) a portói kerületi bíróság első központi polgári kollégiuma illetékes.

Munkajog

Fő szabály szerint a keresetet az alperes lakóhelye szerinti bírósághoz kell benyújtani. A munkáltatók vagy biztosítók, valamint a szociális biztonsági intézmények esetében székhelynek tekintendő az is, ahol fiókteleppel, ügynökséggel, küldöttséggel vagy képviseleti irodával rendelkeznek (a munkaügyi bíróságokról szóló törvény 13. cikke).

A munkaszerződéssel kapcsolatos, a munkavállaló által a munkáltató ellen indított pert azon bíróságon lehet megindítani, amelynek területén a munkavégzés történik, vagy amelynek területén a munkavállaló lakóhelye található.

Több felperes esetén a munkavégzés helye szerinti bíróság vagy a felperesek bármelyikének lakóhelye szerinti bíróság illetékes.

Ha a munkát több helyen végzik, a munkaszerződésből eredő ügyeket e helyek bármelyikének bírósága előtt meg lehet indítani (a munkaügyi bíróságokról szóló törvény 14. cikke).

A munkabalesetekből és foglalkozási megbetegedésekből eredő kereseteket arra a helyre illetékes bíróság előtt kell megindítani, ahol a baleset bekövetkezett, vagy ahol a beteg utoljára olyan munkakörben dolgozott, amely a betegséget okozhatta.

Ha a baleset külföldön következett be, a keresetet Portugáliában, a károsult lakóhelye szerinti bíróság előtt kell megindítani.

Több kedvezményezett esetén a legnagyobb számú kérelmező lakóhelye szerinti bíróság illetékes, vagy ha a kérelmezők száma megegyezik, az elsőként keresetet benyújtó személy lakóhelye szerinti bíróság illetékes.

Ha a sérült, megbetegedett munkavállaló vagy kedvezményezett **nyilvántartásba vett tengerész vagy légi jármű személyzetének tagja, és a baleset utazás során történik vagy a betegsége utazás során derül fény,** szintén illetékes azon nemzeti terület bírósága, amelyet a hajó vagy légi jármű elsőként elért, illetve az a bíróság, amelynek területén a hajót vagy légi járművet lajstromozták (a munkaügyi bíróságokról szóló törvény 15. cikke).

Csoportos létszámcsökkenés esetén a felfüggesztő hatályú ideiglenes intézkedések iránti kérelmeket és kifogásokat a munkavégzés helyére illetékes bíróságon kell benyújtani.

Ha a csoportos létszámcsökkenés több szervezet munkavállalóit érinti, az a bíróság illetékes, ahol a legnagyobb számú elbocsátott munkavállalóval rendelkező telephely található (a munkaügyi bíróságokról szóló törvény 16. cikke).

Fizetéseképtelenség

A **fizetéseképtelenségi eljárásra** – az ügytől függően – az adós székhelye vagy lakóhelye szerinti bíróság, vagy az örökhagyó halál időpontjában fennálló lakóhelye szerinti bíróság illetékes.

Annak a helynek a bírósága is illetékes, ahol az adós fő érdekeltségeinek központja található. Ez alatt azt a helyet kell érteni, ahol az adós az ilyen érdekeltségeket szokásosan és harmadik felek által megállapítható módon kezeli (a fizetéseképtelenségről és a vállalkozások helyreállításáról szóló törvénykönyv 16. cikke).

A 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendelet 21. és 22. cikkében említett, eljárást megindító **külföldi határozat közzétételét és közhitélő nyilvántartásba vételét** az adós telephelye szerinti portugál bíróságnál kell kérni. Amennyiben az adósnak nincsen telephelye Portugáliában, a kérelmet a lisszaboni kereskedelmi kollégiumnak kell benyújtani, ha a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyona cég is beletartozik. Ha a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyona nem tartozik cég, a lisszaboni polgári kollégium illetékes.

A fent említett illetékességi szabály alkalmazandó a **fizetéseképtelenség külföldi ügyben történő megállapításának elismerésére** (a fizetéseképtelenségről és a vállalkozások helyreállításáról szóló törvénykönyv 288. cikke).

Hagyatéki leltár

A hagyatéki leltározási eljárásra való illetékesség tárgyában tekintse meg az öröklésről szóló tájékoztatót.

A felnőttek és kiskorú gyermekek tartása, valamint döntés a szülői felügyeletről

A felnőtteknek és kiskorú gyermeknek fizetendő tartásdíjjal kapcsolatos megállapítási keresetekre, azok végrehajtására, valamint a szülői felügyeletről való döntés iránti keresetekre való illetékesség tárgyában tekintse meg az öröklésről szóló tájékoztatót.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Igen, bizonyos korlátok között.

A felek belföldi vonatkozásban kifejezett megállapodással dönthetnek úgy, hogy eltérnek a területi illetékességi szabályoktól. Ez az úgynevezett **kikötött illetékesség** (*competência convencional*) (a polgári perrendtartás 95. cikke).

A kikötéses illetékesség nem alkalmazható olyan ügyekben, amelyekben a bíróság a területi alapon hivatalból megállapíthatja illetékességének hiányát. Ez történik például akkor, ha a bíróság illetékességét az ingatlan fekvése, a kötelezettség teljesítésének helye alapozza meg, vagy biztosítási intézkedés vagy előkészítő intézkedés esetén. Ez érvényes olyan keresetekre is, amelyekben a felek bírák vagy azok meghatározott hozzátartozói, bizonyos végrehajtási eljárásokra, olyan ügyekre, amelyeket más ügyekhez kell egyesíteni, valamint olyan ügyekre, amelyekben a határozathozatal előtt az alperesnek nem kézbesítenek értesítést. Ezekben az esetekben nem lehet megállapodás útján eltérni a területi illetékességtől.

A felek mérlegelése szerint soha nem lehet eltérni az ügy tárgya, súlya és értéke szerinti illetékességi szabályoktól.

A kikötéses illetékesség – ha megengedett – ugyanolyan kötelező erővel bír, mint a jogszabályi illetékesség. Az ilyen megállapodásnak meg kell felelnie a kötelezettség forrásával szolgáló szerződés alaki követelményeinek. A megállapodást minden esetben írásba kell foglalni, és abban meg kell jelölni az érintett kérdéseket, valamint az illetékes bíróság megállapításának szempontjait.

Nemzetközi szinten a felek megállapodhatnak, hogy melyik bíróság illetékes valamely konkrét ügy elbírálására, vagy olyan ügyekre, amelyek esetlegesen az adott jogviszonyból erednek, feltéve, hogy a szóban forgó jogviszony több jogrendszerhez kötődik. Ezek a **magánjogi joghatósági megállapodások** (*pactos privativos e atributivos de jurisdição*) (a polgári perrendtartás 94. cikke).

A megállapodás útján történő kijelölés lehet kizárólagos vagy vaglyagos joghatóság – amennyiben létezik –, amely a portugál bíróságokéhoz képest választható. Kétség esetén azt kizárólagosnak kell tekinteni.

A joghatóság megválasztása csak akkor érvényes, ha minden következő feltételnek megfelel:

az elidegeníthetetlen jogokat érint;

a választás a kijelölt bíróságra vonatkozó jog szerint elfogadható;

a választást az egyik vagy mindkét fél szempontjából fontos ok indokolja, feltéve, hogy ez a másik félnek nem okoz jelentős hátrányt;

az ügy tárgya nem tartozik a portugál bíróságok kizárólagos joghatósága alá;

a választás írásba foglalt vagy írásban megerősített megállapodáson alapul, amelyben kifejezetten meg kell határozni azt a bíróságot, amelynek a joghatóságát kikötötték.

Mind a kikötéses (belföldi) illetékesség, mind a joghatóságot kikötő (nemzetközi) magánjogi megállapodások esetében a megállapodás akkor minősül írásba foglaltnak, ha azt a felek által aláírt okiratba foglalják, vagy az levélváltás, faxok, táviratok küldésének vagy más, írásban történő kommunikáció eredménye, és ezen okiratok vagy ténylegesen magukban foglalják a megállapodást, vagy hivatkoznak egy másik, a megállapodást magában foglaló okiraatra.

A munkaügyi bíróságokon semmiesek a törvény által előírt területi illetékességet kizáró megállapodások vagy kikötések (a munkaügyi bíróságokról szóló törvény 19. cikke).

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Amint az már említésre került, Portugáliában az elsőfokú szakosított bíróságok az egyes kerületi bíróságok központi kollégiumai, a helyi polgári kollégiumok és a tágabb illetékességgel rendelkező bíróságok.

Az alábbiakban megjelöljük mindegyikük hatáskörét annak bemutatására, hogy a jogvita tárgyától függően melyikhez kell fordulni. Amint az már kifejtésre került, a per főszabály szerint az elsőfokú bíróság előtt indul, és az csak fellebbezés esetén kerül magasabb fokú bíróság elé.

Polgári központi kollégiumok (a 62/2013. sz. törvény 117. cikke)

50 000,00 eurónál nagyobb perértékű, megállapításra irányuló rendes polgári perek;

50 000,00 eurónál nagyobb perértékű polgári jogi végrehajtási eljárások olyan igazságügyi kerületekben, amelyekre más kollégium vagy bíróság nem illetékes;

a hatáskörükbe tartozó keresettel összefüggő ideiglenes intézkedésekre irányuló eljárások;

keresetek, végrehajtási eljárások és ideiglenes intézkedések, amelyek a kereskedelmi kollégium hatáskörébe tartoznának, azokban a kerületekben, ahol nincsen ilyen kereskedelmi kollégium;

a helyi kollégiumok előtt folyamatban lévő ügyek, ha változás következtében a perérték már legalább 50 001,00 euró;

kiskorú gyermek felnevelésével kapcsolatos eljárás a családjogi és fiataikorúak bírósága illetékességi területén kívül;

legfeljebb 50 001,00 euró értékű rendes megállapítási keresetek, amelyek a Tengerészeti Bíróság területi illetékességén kívül eső bírósági kerületekben a Tengerészeti Bíróság hatáskörébe tartoznak.

Központi családjogi és fiataikorúakkal foglalkozó kollégiumok

(*Személyállapoti és családjogi perek*) (a 62/2013. sz. törvény 122. cikke)

a házastársak közötti peren kívüli eljárások;

az élettársi kapcsolattal összefüggő vagy a közös háztartásban együtt élő személyeket érintő peren kívüli eljárások;

a különválással és a házasság felbontásával kapcsolatos keresetek;

a házasság érvénytelenségének megállapítása vagy érvénytelenítése iránti kereset;

a házastárs jóhiszeműségének bírósági megállapítása, ha a vélt házasságot semmisnek vagy érvénytelennek nyilvánítják;

a házastársak és az elvált házastársak közötti tartás megállapítása, illetve végrehajtása iránti keresetek;

a személyek családi állapotával és a családi jogállással kapcsolatos egyéb keresetek;

a bíróságok hatáskörébe tartozó keresetek a különválás, a házasság felbontása, a házasság érvénytelenségének megállapítása vagy érvénytelenítése következtében indított leltározási eljárások, valamint a vagyonmegosztás olyan különleges esetei, amelyekre az említett eljárásokra irányadó szabályokat kell alkalmazni.

(*Kiskorúak és felnőtt gyermekek*) (a 62/2013. sz. törvény 123. cikke)

gyámság alá helyezés és a vagyon kezelése;

kiskorú képviselőtében eljáró személy kijelölése és gyám (*curador-geral*) kijelölése kiskorú bíróságon kívüli képviselőtére, a szülői felelősségre is figyelemmel;

örökbefogadás engedélyezése;

a szülői felelősség gyakorlásának szabályozása és a kapcsolódó kérdések rendezése;

a kiskorú gyermekek, valamint az olyan nagykorú vagy nagykorúsított gyermekek után járó tartásdíj összegének meghatározása, akiknek tekintetében kiskorúként bírósági határozat született tartásdíj megállapításáról;

a tartással kapcsolatos végrehajtási eljárások intézése;

örökbefogadásra váró kiskorúak gondozásba vételének elrendelése (*confiança judicial de menores*);

döntés az örökbefogadásra kiválasztott személynél való elhelyezéséről vagy a jövőbeli örökbefogadás céljából intézményi elhelyezéséről;

az állandó nevelőszülői jogviszony megállapítása (*apadrinhamento civil*) és az erről szóló határozat visszavonása;

a kiskorú gyermek jogi képviselőjének felhatalmazása bizonyos cselekmények elvégzésére, a felhatalmazás nélkül elvégzett cselekmények jóváhagyása és az ajándékozás elfogadására irányuló intézkedések megtétele;

a kiskorú gyermek érdekében a szülők által nyújtandó biztosítékokra (*caução*) vonatkozó határozatok meghozatala;

a szülői felügyeleti jog teljes vagy részleges kizárásának elrendelése, és e jog gyakorlásának korlátozása;

az anyaság és az apaság hivatalból történő megállapítása, valamint az anyasággal és az apasággal kapcsolatos kifogások és vizsgálatok tárgyalása;

a kiskorú utónevének és családi nevének megválasztása, ha a szülők arról nem tudnak megállapodni;

ha vagyon őrzésére vagy kezelésére kerül sor, a gyám vagy a vagyonkezelő díjazásának meghatározása, a gyám, a vagyonkezelő vagy a családi tanács (*conselho de família*) tagja megbízatásának visszavonásával, elbocsátásával vagy eltávolításával kapcsolatos kérdések tárgyalása, a beszámoló bekérése és értékelése, felhatalmazás adása jogszabályi jelzálog (*hipoteca legal*) felváltására, valamint a nyújtott biztosíték megerősítésének és helyettesítésének meghatározása, továbbá különleges gyám kirendelése a kiskorú gyermek peren kívüli kérdésekben való képviselőtére;

bármilyen felügyeleti joggal kapcsolatos ügyben a kiskorú gyermek képviselőtére különleges gyám kinevezése;

az örökbefogadás módosítása, visszavonása és felülvizsgálata, az örökbefogadott fél beszámolójának bekérése és értékelése, valamint az örökbefogadott fél eltartásához szükséges jövedelem összegének meghatározása;

döntés a kiskorú gyermek érdekében nyújtott biztosítékok növeléséről és kiváltásáról;

a szülők által benyújtandó beszámoló bekérése és értékelése;

az előző bekezdésben szereplő eljárásokkal kapcsolatos bármely egyéb kérdés tárgyalása;

más szervek határozatainak felülvizsgálata olyan ügyekben, amelyekben a jogszabályok az előző hat pontban említett hatáskörök egy részét e szerveknek tartják fenn.

(*Oktatási és védelmi gyámsági ügyek*) (a 62/2013. sz. törvény 124. cikke)

a kiskorú felnevelésével kapcsolatos eljárások előkészítése, értékelése és elbírálása;

kiskorú nevelésével kapcsolatos intézkedések alkalmazása és azok végrehajtásának ellenőrzése minden olyan esetben, amikor a kiskorú gyermek vagy a fiataikorú személy kockázatnak van kitéve és a gyermekvédelmi tanácsnak nincsen lehetősége a beavatkozásra;

az oktatási gyámsági vizsgálattal kapcsolatos bírósági cselekmények elvégzése (*inquérito tutelar educativo*);

a 12 és 16 év közötti kiskorú gyermek által elkövetett, a jog által bűncselekménynek minősített tényállás értékelése, gyámügyi intézkedések alkalmazása céljából;

a gyámügyi intézkedések alkalmazása és felülvizsgálata;

a gyámügyi intézkedések megszüntetése vagy visszavonása;

szabadságelvonással járó intézkedés hatály alatt álló kiskorú gyermekkel szembeni fegyelmi intézkedést elrendelő határozat ellen benyújtott fellebbezés elbírálása.

Megjegyzés

A családjogi és a fiatalkorúakkal foglalkozó kollégium hatásköre az oktatási és védelmi jellegű gyámügyi intézkedések vonatkozásában megszűnik, ha: a 16 és 18 év közötti kiskorú gyermek által elkövetett bűncselekmény miatt a büntetőeljárásban szabadságelvonással járó nem felfüggesztett büntetést szabnak ki; vagy a kiskorú gyermek az elsőfokú határozathozatalt megelőzően betölti a 18. életévét.

Központi munkaügyi kollégiumok

(Polgári ügyek) (a 62/2013. sz. törvény 126. cikke)

a munkafeltételek kollektív szabályozása nem adminisztratív eszközeinek érvénytelenítéséhez és értelmezéséhez kapcsolódó kérdések;

a munkáltató és a munkavállaló közötti kapcsolatokról és a munkaszerződés kötése céljából létesített kapcsolatokról eredő kérdések;

a munkabalesetből és foglalkozási megbetegedésekből eredő kérdések;

a munkabalesetet vagy foglalkozási megbetegedést elszenvedettek részére nyújtott gondozással, kórházi ügyekkel, a kórházi szolgáltatások során biztosított gyógyszerellátással, protézisekkel és ortopédiai eszközökkel, vagy bármely más, a javukra nyújtott vagy fizetett szolgáltatásokkal kapcsolatos kérdések;

a szakszervezetek vagy munkajogi jogszabályok alkalmazásából fakadó kötelezettségek megkerülése céljából bármely felelős szerv által aláírt intézkedés és szerződés érvénytelenítése iránt indított perek;

a jogszabályok értelmében munkaszerződéssel egyenértékűnek tekintett szerződésekből fakadó ügyek;

a képzési és gyakornoki szerződésekből fakadó ügyek;

az azonos szervezeti egység által alkalmazott munkavállalókkal kapcsolatos kérdések a munkaviszonyuk során együttesen hozott fellépésekből származó jogok és kötelezettségek tekintetében, vagy amelyek az egyikük által kötelezettségteljesítés során vagy annak kapcsán elkövetett jogellenes cselekedetből származnak; e tekintetben a büntetőjogi felelősséghez kapcsolódó polgári jogi felelősségre nézve a büntetőbírók rendelkeznek hatáskörrel;

a társadalombiztosítási intézmények között felmerülő kérdések, vagy a családi ellátásokat és a kedvezményezetteket érintő kérdések, bármely félnek a jogszabályokban, szabályzatban vagy törvényben foglalt jogai, hatáskörei és kötelezettségei vonatkozásában; ez nincs kihatással a közigazgatási és adóügyi bíróságok hatáskörére;

a szakszervezetek és a tagjaik, vagy az általuk képviselt személyek, vagy a határozataikkal érintett személyek között felmerülő kérdések, bármely félnek a jogszabályokban, szabályzatban vagy törvényben foglalt jogai, hatáskörei és kötelezettségei vonatkozásában;

a társadalombiztosítási intézmények vagy szakszervezetek felszámolása és vagyonának felosztásával kapcsolatos ügyek, amikor nincs ezt megakadályozó jogszabályi rendelkezés;

a társadalombiztosítási intézmények vagy szakszervezetek között az egyik fél jogszabályban, szabályzatban vagy törvényben foglalt jogai, hatáskörei és kötelezettségei fennállásának, terjedelmének vagy jellegének kérdései, ha ezek kihatással vannak a másik félre;

a határozataikon vagy más végrehajtási rendelkezéseiken alapuló végrehajtások, a más bíróságok részére biztosított hatáskör tiszteletben tartása mellett; munkaviszonnyal kapcsolatos kérdések a felek között, vagy a felek egyike és egy harmadik fél között, ha a munkaviszonnyal kapcsolatos jogviszonyból erednek, és ha a keresetet egy másik olyan keresettel együtt nyújtják be, amelyre a munkaügyi bíróságnak közvetlen hatásköre van;

az előző pontban hivatkozottak szerint a keresethez kapcsolódó viszontkeresettel összefüggő kérdések, kivéve, ha kártérítésről van szó, amely esetben nincsen szükség ilyen kapcsolatra;

sztrájkjal kapcsolatos polgári jogi ügyek;

a munkavállalói tanácsok és az egyes koordinációs tanácsok, a társaság vagy a társaság munkavállalói között felmerülő ügyek;

a szakszervezetek, munkáltatói szövetségek és munkavállalói tanácsok alapokmánya, alapszabálya (annak változásaival együtt), működése és megszűnése jogszerűségének ellenőrzésével kapcsolatos valamennyi kérdés;

más kérdések, amelyeket jogszabály a munkaügyi bíróságok hatáskörébe utal.

(A szabálysértésekkel összefüggésben)

a közigazgatási hatóság által munkaügyi és szociális biztonsági kérdésekkel összefüggő szabálysértési eljárásban hozott határozat elleni fellebbezés elbírálása.

Kereskedelmi központi kollégiumok (a 62/2013. sz. törvény 128. cikke)

a fizetéseképtelenségi eljárások és a gazdasági társaság helyreállítására irányuló különös eljárások;

a társaság létesítő okirata nemlétezésének, érvénytelenségének vagy semmisségének kimondására irányuló eljárások;

a társaságon belüli jogok gyakorlásához kapcsolódó eljárások;

a társasági határozatok felfüggesztésére és megsemmisítésére irányuló eljárások;

a társaságok bíróság által elrendelt felszámolása iránti keresetek;

az európai részvénytársaság felszámolására irányuló eljárás;

a holdingtársaságok bírósági felszámolása iránti keresetek;

a cégnyilvántartási kódexben szereplő eljárások;

a hitelintézetek és a pénzügyi vállalatok felszámolása iránti keresetek;

az előző pontokban említett jogorvoslatokkal, ügyekkel, eljárásokkal és felülvizsgálatokkal kapcsolatos kérdések, egyesített eljárások, és az azok során hozott határozatok végrehajtása.

a cégjegyzék hivatalvezetőinek határozatai elleni fellebbezések;

a hivatalvezetők által a cégek felszámolása és megszüntetése iránti közigazgatási eljárások keretein belül hozott határozatok elleni kifogások.

Központi végrehajtási kollégiumok (Juízos centrais de execução) (a 62/2013. sz. törvény 129. cikke)

A polgári végrehajtási eljárások, az alábbiak kivételével: a szellemi tulajdonnal foglalkozó bíróságra, a versenyjogi, szabályozási és felügyeleti bíróságra, a tengerészeti bíróságra, a családjogi és fiatalkorúakkal foglalkozó kollégiumokra, a munkaügyi kollégiumokra, a kereskedelmi kollégiumokra ruházott hatáskörök, valamint a büntetőjogi kollégiumok által hozott határozatok végrehajtása, amelyek a büntető perrendtartás szerint nem indíthatók meg polgári kollégium előtt.

A TÁGABB ILLETÉKESSÉGGEL RENDELKEZŐ BÍRÓSÁGOK

Szellemi tulajdonnal foglalkozó bíróság (Tribunal da propriedade intelectual) (a 62/2013. sz. törvény 111. cikke)

a szerzői joggal és a szomszédos jogokkal kapcsolatos eljárások;

az ipari tulajdonnal kapcsolatos eljárások;

az érvénytelenítés és a megsemmisítés iránti keresetek az iparjogvédelmi törvénykönyvben foglaltak szerint;

az Ipari Tulajdon Nemzeti Intézete (Instituto Nacional da Propriedade Industrial, I. P.) azon határozatai ellen benyújtott fellebbezések, amelyek:

iparjogvédelmi jogok megadása vagy elutasítása, átruházásokra, engedélyekre vagy elavulás megállapításával kapcsolatos nyilatkozatokra vonatkozó, vagy tárgya iparjogvédelmi jogokat érintő, módosító vagy megszüntető intézkedések;

a Nemzeti Iparjogvédelmi Intézet (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial, I. P.*) által szabálysértési eljárásban hozott határozat – vagy bármely egyéb, jogorvoslattal támadható intézkedéssel – elleni fellebbezés vagy felülvizsgálat;
megállapítási keresetek, ha az ügy középpontjában internetes doménnevek állnak;
a Nemzeti Alapítvány a Számítástechnikai Tudományért (*Fundação para a Computação Científica Nacional*) – mint a .PT doménnevek nyilvántartásba vételéért felelős szerv – által .PT doménnév nyilvántartásba vételéről, annak elutasításáról vagy doménnév eltávolításáról hozott határozata elleni fellebbezések;

keresetek, amelyekben az ügy középpontjában vállalkozások vagy cégek nevei állnak;

a Nyilvántartások és Közjegyzők Intézete (*Instituto dos Registos e do Notariado, I. P.*) által a vállalkozások nevének és a cégnevek – a jogi személyek nemzeti jegyzékére vonatkozó jogi szabályok (*Registo Nacional de Pessoas Colectivas*) szerinti – elfogadhatósága tárgyában hozott határozata elleni fellebbezés;

keresetek, amelyekben az ügy középpontjában az ipari tulajdonnal kapcsolatos tisztességtelen verseny áll;

a bizonyítékok megszerzésére és megőrzésére, valamint a tájékoztatásra szolgáló intézkedések, ha azok a szellemi tulajdonjogok és a szerzői jogok védelme érdekében szükségesek;

kapcsolódó kérdések, egyesített eljárások és a határozatok végrehajtása az előző pontokban említett keresetek és fellebbezések során.

(Verseny-, szabályozási és felügyeleti bíróság) (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*) (a 62/2013. sz. törvény 112. cikke)

Az alábbi szervek által kibocsátott és jogorvoslattal támadható határozatok, végzések és szabálysértési eljárásban hozott intézkedések elleni fellebbezések elbírálása, azok felülvizsgálata és végrehajtása:

a Versenyhatóság;

a Nemzeti Hírközlési Hatóság;

a Portugál Nemzeti Bank;

az Értékpapírpiaci Hatóság;

a Médiaszabályozó Hatóság;

a Portugál Biztosítási Intézet;

más független közigazgatási szervek, amelyek szabályozó és felügyeleti feladatokat látnak el;

fellebbezés, felülvizsgálat és végrehajtás:

a versenyhatóság által közigazgatási eljárásban hozott, a versenyjogi szabályok szerinti határozat ellen;

olyan miniszteri rendelet ellen, amely kivételes jelleggel engedélyezi a vállalkozásoknak a versenyhatóság határozata által tiltott összefonódását;

a versenyhatóság más határozatai ellen, amelyek esetében fellebbezésnek a versenyjogi szabályokban foglaltak szerint helye van;

az előző pontokban említett jogorvoslatokkal, ügyekkel, eljárásokkal és felülvizsgálatokkal kapcsolatos kérdések, egyesített eljárások, és az azok során hozott határozatok végrehajtása.

Tengeri Bíróság (*Tribunal marítimo*) (a 62/2013. sz. törvény 113. cikke)

hajók, csónakok és más úszó eszközök által okozott vagy elszenvedett, illetve ezek tengeri használatából eredő károk megtérítése az általános jogi szabályok szerint;

hajók, csónakok vagy más úszó eszközök építésére, javítására, beszerzésére vagy értékesítésére vonatkozó szerződésekkel kapcsolatos ügyek, feltéve, hogy azokat tengeri használatra szánják;

tengeri, kombinált vagy multimodális szállításra kötött szerződésekkel kapcsolatos ügyek;

a folyami vagy csatornán történő szállításra kötött szerződésekkel kapcsolatos ügyek a belvízi hajózási útvonalakat érintő tengeri joghatósági területekre vonatkozó korlátokon belül, valamint a jogszabályokban meghatározott, a mederrel és a vízpattal kapcsolatos ügyek;

a hajók, csónakok és más úszó eszközök tengeri használatára kötött szerződésekkel, nevezetesen a bérleti és a pénzügyi lízingszerződésekkel kapcsolatos ügyek;

a tengeri használatra szánt hajók, csónakok vagy más úszó eszközök, valamint a rakományuk biztosítására irányuló szerződésekkel kapcsolatos ügyek;
a hajókat és csónakokat terhelő jelzáloggal és zálogjogokkal kapcsolatos ügyek, valamint az úszó eszközökön és a rakományukon fennálló dologi biztosítékok;

a hajókra, csónakokra és más úszó eszközökre, valamint a rakományukra vonatkozó speciális eljárások;

hajókra, csónakokra és más úszó eszközökre, a rakományaikra, készpénzükre és egyéb, a hajókhoz, csónakokhoz és más úszó eszközökhöz tartozó vagyontárgyakra vonatkozó ideiglenes intézkedés iránti eljárás, tovább a kikötőmesterekhez intézett, az ilyen intézkedések tárgyát képező vagyontárgyak eltávolításának megakadályozására vonatkozó előzetes kérelem;

közös vagy különös hajókár, ideértve a tengeri használatra szánt más úszó eszközökben okozott károkat is;

a tengeri segítségnyújtással és mentéssel kapcsolatos ügyek;

a vontatási szerződésekkel és járművezetési szerződésekkel kapcsolatos ügyek;

a törmelék eltávolításával kapcsolatos ügyek;

a bíróság hatáskörébe tartozó tenger és más vízfelület szennyezéséből fakadó polgári jogi felelősség;

a halászathoz vagy tenger gyümölcsei, kagylók és tengeri növények begyűjtéséhez használt felszerelés vagy eszközök, hajóhorgonyok, halászhorgok, eszközök, erőforrások és más, navigációhoz vagy halászathoz alkalmazott eszközök használata, elvesztése, megtalálása vagy felhasználása, továbbá az ilyen tárgyakban vagy ilyen tárgyak által okozott károk;

a tengeri közterület vagyontárgyaiban okozott károk;

a tengerből partra mosott áruk és tárgyak vagy más maradványok tulajdonjoga és birtoklása, amelyek a tengerfenéken vagy tengerfenékben hevernek, vagy amelyek a belföldi vizekből származnak vagy ott létezhetnek, ha ezek tengeri érdekeket érintenek;

lefoglalások;

a kereskedelmi tengerjoggal kapcsolatos ügyekben minden általános kérdés;

a tengeri közigazgatási szabálysértési eljárásokban kiszabott kikötőmesterei határozatok elleni fellebbezések;

az előző pontokban említett jogorvoslatokkal, ügyekkel, eljárásokkal és felülvizsgálatokkal kapcsolatos kérdések, egyesített eljárások, és az azok során hozott határozatok végrehajtása.

A MAGASABB FOKÚ BÍRÓSÁGOK

Fellebbviteli bíróságok (a 62/2013. sz. törvény 67. cikke)

Másodfokon a fellebbviteli bíróságok polgári ügyekkel, büntetőügyekkel, szociális ügyekkel, családjogi és ifjúságvédelmi ügyekkel, kereskedelmi ügyekkel, szellemi tulajdonnal foglalkozó kollégiumokra és versenyjogi, szabályozási és felügyeleti kollégiumokra tagolódnak. Ugyanakkor a szociális, a családjogi és ifjúságvédelmi, a kereskedelmi, a szellemi tulajdonnal foglalkozó és a versenyjogi, szabályozási és felügyeleti kollégium létrehozása az ügyek mennyiségétől és összetettségétől függ.

Legfelsőbb Bíróság (*Supremo Tribunal de Justiça*) (a 62/2013. sz. törvény 47. cikke)

A legutolsó fokon eljáró Legfelsőbb Bíróságon polgári ügyekkel, büntetőügyekkel és szociális ügyekkel foglalkozó kollégium működik.

Vonatkozó jogszabályok

 [Polgári perrendtartás](#)

 [A 62/2013. sz. törvény](#)

 [A munkaügyi bíróságokról szóló törvény](#)

 [A fizetéseképtelenségről és a vállalati helyreállításról szóló törvénykönyv](#)

Figyelmeztetés

A kapcsolattartó pontot, a bíróságokat, egyéb szerveket és hatóságokat nem kötik a jelen tájékoztatóban foglalt információk. A hatályos jogszabályok szövegét és azok későbbi módosításait is tanulmányozni kell.

Utolsó frissítés: 25/01/2022

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [ro](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható: [en](#)

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Románia

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Romániában a rendes bíróságok mellett egyes ügyek tekintetében a jogviták rendezésére szakosított kollégiumok és panelek működnek.

A bíróságok szervezetéről szóló 304/2004. sz. törvény szerint a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék (*Înalta Curte de Casație și Justiție*) 4 kollégiumra – I. polgári kollégium, II. polgári kollégium, büntető kollégium, közigazgatási és adóügyi kollégium – a kilenc bíróból álló tanácsra és vegyes kollégiumokra osztható fel, amelyek mindegyike saját hatáskörrel rendelkezik. A fellebbviteli bíróságokon, a törvényszékeken és adott esetben a körzeti bíróságokon belül külön kollégiumok vagy panelek járnak el a polgári ügyekben, a büntető ügyekben, a gyermekeket érintő és családjogi ügyekben, a közigazgatási és adóügyi ügyekben, a munkajogi, a társadalombiztosításra, a vállalkozásokra, a cégnyilvántartásra, a fizetéseképtelenségre, a tisztességtelen versenyre vonatkozó, valamint a tengerjogi és folyami hajózási ügyekben. Különös hatáskörű bíróságokat indokolt esetben a fenti ügyek kezelésének céljából lehet létrehozni.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

A polgári perrendtartás szabályozza a polgári ügyekre vonatkozó rendes eljárást. A perrendtartás rendelkezései jogszabály ellenkező rendelkezésének hiányában a többi eljárás is alkalmazandóak.

A polgári perrendtartás 94–97. cikkei határozzák meg a polgári bíróságok hatáskörét.

A körzeti bíróságok mint *első fokon eljáró bíróságok* tárgyalják a következő olyan kereseteket, amelyeknek tárgya pénzben (nem) mérhető:

azon keresetek, amelyek a polgári törvénykönyv értelmében a szülői felügyeleti joggal és a családjogi ügyekkel foglalkozó bíróságok hatáskörébe tartoznak; az anyakönyvi nyilvántartással kapcsolatos kérelmek;

többszintes épületek, lakások vagy kizárólag különböző személyek tulajdonában álló helyiségek kezelésével, vagy a társasházközösségek által más természetes vagy jogi személyekkel létesített jogviszonyokkal kapcsolatos kérelmek;

kilakoltatási kérelmek;

közös fallal vagy árokkal, épületek vagy növények közötti távolsággal, szolgálmi jogokkal, valamint a tulajdonjogot érintő egyéb korlátozással kapcsolatos keresetek;

telekhatárok megváltoztatásával és kijelölésével kapcsolatos keresetek;

birtokvédelmi keresetek;

pénzben ki nem fejezhető cselekmény elvégzésére vagy attól való tartózkodásra vonatkozó kötelezettségekkel kapcsolatos keresetek;

közös tulajdon bíróság általi megszüntetése iránti keresetek, függetlenül a pertárgy értékétől;

halál tényének bírói megállapítása iránti keresetek;

örökléssel kapcsolatos keresetek, függetlenül a pertárgy értékétől;

elbirtoklást érintő keresetek, függetlenül a pertárgy értékétől;

keresetek földhaszonbérlettel kapcsolatos ügyekben, kivéve a külön törvény által más bíróság hatáskörébe utalt ügyeket;

egyéb, pénzben kifejezhető értékű kérelmek, amelyek értéke 200 000 RON vagy annál alacsonyabb, függetlenül a felek jogképességétől.

A körzeti bíróságok tárgyalják az illetékes közigazgatási szervek és egyéb testületek határozataival szembeni fellebbezéseket. A körzeti bíróságok tárgyalnak emellett minden olyan keresetet, amelyet jogszabály a hatáskörükbe utal.

A törvényszékek járnak el:

első fokon eljáró bíróságként minden olyan kérelem tekintetében, amelyet jogszabály nem utal más bíróságok hatáskörébe;

fellebbviteli bíróságként az első fokon eljáró bírák által hozott ítéletek elleni fellebbezések tekintetében;

felülvizsgálati bíróságként a jogszabályban meghatározott esetekben;

emellett minden olyan kereset tekintetében, amelyet jogszabály a hatáskörükbe utal.

A fellebbviteli bíróságok tárgyalják:

első fokon eljáró bíróságként a közigazgatási és adóügyi jogvitákra vonatkozó kérelmeket;

fellebbviteli bíróságként az első fokon eljáró bírák által hozott ítéletek elleni fellebbezéseket;

felülvizsgálati bíróságként a jogszabályban meghatározott eseteket;

emellett minden olyan keresetet, amelyet jogszabály a hatáskörükbe utal.

A Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék a következő ügyeket tárgyalja:

a fellebbviteli bíróságok határozatait és más határozatok elleni fellebbezéseket a törvényben előírt esetekben;

a jogrend érdekében tett felülvizsgálatokat;

a korábbi ítéletekkel kapcsolatos, egyes jogi kérdések pontosítására irányuló kérelmeket; emellett minden olyan keresetet, amelyet jogszabály a hatáskörébe utal.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

A romániai polgári igazságszolgáltatási rendszer alacsonyabb és magasabb fokú bíróságokat különböztet meg; a különböző szintű bíróságok funkcióbeli (ellátandó feladatok) és eljárási kritériumok (érték, a jogvita tárgya vagy jellege) szerint eltérő hatáskörrel rendelkeznek.

A polgári perrendtartás hatásköri változtatásokat vezetett be, és hatáskörrel ruházta fel a törvényszékeket az ügyek első fokon történő érdemi tárgyalására. A körzeti bíróságok hatásköre a kisebb értékű vagy kevésbé összetett követelések tárgyalására terjed ki, amelyek a gyakorlatban igen sokszor fordulnak elő. A fellebbviteli bíróságok hatásköre elsősorban a fellebbezések tárgyalására terjed ki, míg a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék a felülvizsgálatok ügyében eljáró rendes bíróság, amely nemzeti szinten biztosítja a jogszabályok egységes értelmezését és alkalmazását.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A romániai polgári igazságszolgáltatási rendszer illetékességi szabályait a polgári perrendtartás 107. és azt követő cikkei határozzák meg.

Főszabály szerint ahhoz a bírósághoz kell benyújtani a keresetet, ahol az alperes lakóhelye vagy székhelye található.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

Az illetékesség tekintetében különös szabályok is érvényesülnek, például:

amennyiben az alperes lakóhelye vagy bejegyzett székhelye nem ismert, a keresetet azon a bíróságon kell benyújtani, ahol az alperes tartózkodási helye vagy képviseleti irodája található, ha pedig ez sem ismert, azon a bíróságon kell benyújtani, ahol a felperes lakóhelye, bejegyzett székhelye, tartózkodási helye vagy képviseleti irodája található;

a magánjog hatálya alá tartozó jogi személyekkel szembeni keresetet azon bíróságon is be lehet nyújtani, ahol azok jogi személyiséggel nem rendelkező leányvállalata található;

egyesülettel, gazdasági társasággal vagy más, jogi személyiséggel nem rendelkező jogalannyal szembeni kereseteket az azok vezetésével vagy igazgatásával a tagok által megbízott személy szerint illetékességgel rendelkező bíróságon is be lehet nyújtani; ilyen személy hiányában a keresetet az érintett szervezet bármelyik tagjára tekintettel illetékes bíróságon be lehet nyújtani;

az állammal, kormányzati vagy önkormányzati szervekkel és intézményekkel, valamint a közjog hatálya alá tartozó más jogi személyekkel szembeni kereseteket azon a bíróságon lehet benyújtani, ahol a felperes lakóhelye vagy bejegyzett székhelye található, vagy azon a bíróságon, ahol az alperes bejegyzett székhelye található.

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

A román polgári perrendtartás a vagylagos illetékességre vonatkozóan több szabályt fogalmaz meg (113–115. cikk). Ezek szerint a következő bíróságok szintén rendelkeznek illetékességgel:

a felperes lakóhelye szerinti bíróság (származás megállapítására vonatkozó keresetek);

a felperes jogosult lakóhelye szerinti bíróság (tartási kötelezettség);

a szerződéses kötelezettség teljesítési helye szerinti bíróság;

az ingatlan fekvési helye szerinti bíróság (bérlet, ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzés, ennek igazolása vagy javítása);

az indulás vagy érkezés helye szerinti bíróság (szállítási megállapodások);

a kifizetés helye szerinti bíróság (váltók, csekkek, saját váltók vagy egyéb értékpapírok);

a fogyasztó lakóhelye szerinti bíróság (a fogyasztók és vállalkozások közti megállapodásokkal kapcsolatos károokra irányuló kártérítés);

a jogellenes károkozás vagy a kár bekövetkeztének helye szerinti bíróság az ilyen ügyekből származó követelések tekintetében.

Amennyiben az alperes rendszeresen szakmai tevékenységet, mezőgazdasági, kereskedelmi, ipari vagy ezekhez hasonló tevékenységet végez a lakóhelyén kívül, az adott helyen keletkező vagy ott teljesítendő vagyoni követelésekre vonatkozó keresetet a tevékenység végzésének helye szerinti bírósághoz is be lehet nyújtani.

Biztosítási ügyek tekintetében kártérítésre vonatkozó keresetet annál a bíróságnál is be lehet nyújtani, amelynek illetékességi területén a biztosított személy lakóhelye vagy bejegyzett székhelye található, vagy a biztosított személy vagyontárgyai találhatóak, illetve ahol a biztosított kockázat bekövetkezett.

Az illetékesség megállapodásban történő kikötése semmis, ha azt a kártérítési igény keletkezése előtt teszik, míg a kötelező polgári felelősségbiztosítás tekintetében a kárt elszenvedett harmadik fél a lakóhelye vagy bejegyzett székhelye szerinti bíróságnál is indíthat közvetlen eljárást.

A természetes személyek védelmére vonatkozó keresetek esetén, akikre nézve a polgári törvénykönyv szerint a családjogi bíróság rendelkezik hatáskörrel, a védett személy lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti bíróság dönt az illetékességről. Egyes (ingatlanra vonatkozó) jogi aktusok megkötésének családjogi bíróság általi engedélyezésére irányuló kérelmek tekintetében az ingatlan fekvési helye szerinti bíróság is illetékes. Ez esetben az ítéletet meghozó családjogi bíróság megküldi az ítélet másolatát a védett személy lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti családjogi bíróságnak.

Házasság felbontására irányuló kereset ügyében az a körzeti bíróság illetékes, amelynek területén a házastársak utolsó közös lakóhelye található.

Amennyiben nincs közös lakóhely, vagy már egyik házastárs sem él a közös lakóhely szerinti körzeti bíróság illetékességi területén, az a bíróság illetékes eljárni, amelynek illetékességi területén az alperes lakóhelye található. Amennyiben az alperes nem Románia területén él és a romániai bíróságok rendelkeznek joghatósággal, az a bíróság illetékes, amelynek területén a felperes lakóhelye található. Amennyiben sem a felperes, sem az alperes nem él Románia területén, a felek megállapodása szerint a házasság felbontására irányuló keresetüket bármely román járásbírósághoz benyújthatják. Ilyen megállapodás hiányában a házasság felbontására irányuló keresetet a bukaresti 5. kerületi bíróságnál kell benyújtani (a polgári perrendtartás 915. cikke). Az egyedi munkaügyi jogviták feloldására irányuló kereseteket a felperes lakóhelye vagy munkavégzésének helye szerinti törvényszéken kell benyújtani (a munka törvénykönyvéről szóló 53/2003. sz. törvény 269. cikke).

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A kizárólagos illetékességre vonatkozó szabályokról a polgári perrendtartás 117–121. cikkei rendelkeznek. Ennek megfelelően:

az ingatlanra vonatkozó dologi jogi kereseteket kizárólag az ingatlan fekvése szerinti bírósághoz lehet benyújtani. Amennyiben az ingatlan több bíróság illetékességi területén fekszik, a keresetet az alperes lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti bíróságon kell benyújtani, ha az egyike az illetékes bíróságoknak, ennek hiányában bármely bíróságon benyújtható, amelynek illetékességi területén az ingatlan fekszik. E rendelkezések vonatkoznak a birtokkeresetekre, telekhatár-kijelölésre vonatkozó keresetekre, az ingatlanjogok korlátozásával kapcsolatos keresetekre, valamint ingatlan bírósági szétválasztására vonatkozó keresetekre, amennyiben az osztatlan közös tulajdon nem öröklésből származik;

öröklési ügyekben az osztatlan közös tulajdon szétválasztásáig az elhunyt személy utolsó lakóhelye szerinti bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel a következő keresetekre:

a végrendeleti rendelkezések érvényessége vagy végrehajtása;

az öröklés, annak járulékos költségei és az örökösök esetleges egymás elleni követeléseinek költségei;

az elhunyt hagyományosai vagy hitelezői által valamelyik örökös vagy a végrendeletet végrehajtó személy elleni keresetei;
a gazdasági társaságokra vonatkozó keresetek tekintetében a felszámolási vagy nyilvántartásból való törlésre irányuló eljárás befejezéséig az a bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel, amelynek területén a vállalkozás székhelye található;
az adós bejegyzett székhelye szerinti törvényszék kizárólagos illetékességgel rendelkezik a fizetéseképtelenséggel kapcsolatos vagy hitelezői megállapodások tekintetében;
a szakemberek fogyasztókkal szemben benyújtott kérelmei csak a fogyasztó lakóhelye szerinti bíróságon nyújthatók be.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A felek írásban, vagy folyamatban lévő jogviták esetén a bíróság előtti szóbeli megállapodásban megegyezhetnek, hogy a vagyontárgyaikra és egyéb jogaikra vonatkozó ügyeket az illetékességgel rendelkező bíróság helyett más bíróság tárgyalja, kivéve, ha a bíróság kizárólagos illetékességgel rendelkezik. A fogyasztói jogok védelmére vonatkozó és jogszabályban meghatározott egyéb ügyekben a felek kizárólag a kártérítési igény felmerülését követően állapodhatnak meg az illetékes bíróságban, az ezzel ellentétes megállapodások semmiek (a polgári perrendtartás 126. cikke).

A járulékos, kiegészítő és eseti kérelmek annak a bíróságnak az illetékességébe tartoznak, amely a főkövetelés tekintetében illetékes, még akkor is, ha azok egyébként más bíróság hatáskörébe vagy illetékessége alá tartoznának, kivéve a fizetéseképtelenségre vagy a hitelezői megállapodásra vonatkozó kereseteket. E rendelkezéseket kell alkalmazni akkor is, ha jogszabály határozza meg valamely szakosított kollégium vagy panel főkövetelésre vonatkozó illetékességét. Amennyiben egy bíróság a felek egyike tekintetében kizárólagos illetékességgel rendelkezik, e bíróság minden félre vonatkozóan kizárólagos illetékességgel rendelkezik (a polgári perrendtartás 123. cikke).

Emellett a polgári perrendtartás 124. cikke szerint a főkövetelés tekintetében illetékes bíróság jár el a védelmek és kivételek ügyében is, kivéve a más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozó előzetes kérdéseket, az eljárási kérdések tekintetében pedig az a bíróság jár el, amely előtt azok felmerültek. A bíróság joghatóságának általános hiányára mind a felek, mind a bíróságot az eljárás bármely szakaszában hivatkozhatnak. A hatáskör hiányára és az illetékesség közjogi jellegű hiányára való hivatkozást az első tárgyaláson kell megtenni, amelyre a feleket az első fokon eljáró bíróság elé megfelelően beidézték, az illetékesség magánjogi jellegű hiányára pedig kizárólag az alperes hivatkozhat védekezésében, vagy ha a védekezés nem kötelező, akkor legkésőbb az első tárgyaláson, amelyre a feleket az első fokon eljáró bíróság elé megfelelően beidézték. Amennyiben az illetékesség hiánya nem közjogi jellegű, az illetékességgel nem rendelkező bírósághoz keresetet benyújtó fél nem kérelmezheti az illetékesség hiányának megállapítását (az új polgári perrendtartás 130. cikke).

A határon átnyúló elemmel rendelkező polgári jogvitákban a felek számára a román jog szerint szabadon biztosított jogok tekintetében, ha a felek érvényesen megállapodtak, hogy e jogokra vonatkozó jogviták esetén a romániai bíróságok rendelkeznek joghatósággal, az ügyben kizárólag a romániai bíróságok dönthetnek. Jogszabály ellenkező értelmű rendelkezése hiányában a kereset elbírálására az a romániai bíróság jogosult, amely elé az alperest beidézték, ha az alperes a bíróságon megjelenik és az ügyben érdemben védekezik anélkül, hogy legkésőbb az első fokon eljáró bíróság által lefolytatott vizsgálati szakasz végéig kifogásolná a bíróság hatáskörét vagy illetékességét. A fenti két helyzetben az ügyben eljáró romániai bíróság elutasíthatja a keresetet, ha az ügy összes körülménye alapján egyértelmű, hogy a jogvita semmilyen szempontból nem kapcsolódik szorosan Romániához (az új polgári perrendtartás 1067. cikke).

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Lásd az 1., 2., 2.1., 2.2., 2.2.2.1., 2.2.2.2. kérdésekre adott válaszokat.

Utolsó frissítés: 16/09/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Szlovénia

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A követelésekkel kapcsolatos polgári jogi jogviták Szlovéniában első fokon a helyi bíróságok (okrajna sodišča) és a kerületi bíróságok (okrožna sodišča) hatáskörébe tartoznak. Ezek a bíróságok jogosultak minden tipikus polgári jogi ügy és jogvita (kártérítési, vagyoni, családjogi stb. jogviták) elbírálására. A helyi és a kerületi bíróságok hatáskörének elhatárolásával az alábbiakban foglalkozunk.

Ezzel szemben a gazdasági ügyek megtárgyalására és elbírálására első fokon csak a kerületi bíróságok jogosultak. Gazdasági jogviták azok a polgári jogi jogviták, amelyekben mindegyik fél gazdasági társaság, intézmény (a közintézményeket is ideértve), szövetkezet, az állam vagy helyi önkormányzat. Gazdasági jogvita emellett az egyrészt egy vagy több egyéni vállalkozó, másrészt valamely gazdasági társaság, intézmény (a közintézményeket is ideértve), szövetkezet, az állam vagy helyi önkormányzat közötti, az egyéni vállalkozók jövedelemszerző tevékenységéből eredő jogviszonnyal kapcsolatos jogvita.

A törvény szerint a munkajogi viták a munkaügyi bíróságok (delovna sodišča) és a társadalombiztosítási bíróságok (Sociálna sodišča) hatáskörébe tartoznak, még akkor is, ha az ügy polgári jogi jogvitát is magában foglal. A munkaügyi viták tárgyát a munkáltató és a munkavállaló közötti munkaviszony, valamint az abból fakadó jogok és kötelezettségek megsértése képezi. A munkaügyi bíróság hatáskörébe tartoznak az egyedi munkaügyi viták (munkaviszonyból fakadó jogviták és e jogviszonyokkal kapcsolatos tulajdonjogi jogviták), a kollektív munkaügyi viták (olyan jogviták, ahol az egyik fél általában szakszervezet vagy a munkavállalói képviselő más intézményszerű formája), a sztrájkok jogszerűségére vonatkozó jogviták és a vállalatvezetésben való munkavállalói részvételhez fűződő – a szlovén jogszabályok által biztosított – munkavállalói jogokkal kapcsolatos jogviták. A társadalombiztosítási bíróságok határoznak a megváltozott munkaképességgel, a nyugdíjbiztosítással, az egészségbiztosítással és a munkanélküliségi biztosítással kapcsolatos jogokról, továbbá a családi és szociális juttatásokhoz fűződő jogokról.

Mivel a hatáskör kérdése csak akkor merül fel, ha a keresetet vagy kérelmet már benyújtották a bírósághoz (mielőtt a bíróság az ügyet érdemben megtárgyalja és határozatot hoz, először megállapítja, van-e az ügyben hatásköre), a szükségtelen késedelem elkerülése érdekében ajánlatos először ügyvéddel konzultálni. A bíróságnak az általa folytatott eljárásokban mindig ügyelnie kell saját hatáskörének kérdésére, és meg kell győződnie arról, hogy az adott ügyben nem valamely más (pl. közigazgatási) szerv rendelkezik-e hatáskörrel. Ha úgy találja, hogy valóban ez a helyzet, a bíróságnak el kell utasítania a felperes keresetét; ez szükségtelen idővesztést és megnövekedett költségeket eredményez a fél számára.

A bíróságok szervezetére, földrajzi elhelyezkedésére és hatáskörére vonatkozó információk megtalálhatók a Szlovén Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának (Vrhovno sodišče Republike Slovenije) hivatalos honlapján: <http://www.sodisce.si/>

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

Keresetet a Szlovén Köztársaságban bármely bírósághoz be lehet nyújtani, de a keresetet benyújtó személynek meg kell győződnie arról, hogy az ügyben az adott bíróság rendelkezik-e hatáskörrel (azaz jogosult-e eljárni az adott ügy tárgyára tekintettel) és illetékességgel. Az összes szlovéniai helyi és kerületi bíróságra vonatkozó alapvető információk (például a bíróságok címe) megtalálhatók a Szlovén Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának honlapján: <http://www.sodisce.si/>

<http://www.sodisce.si/>

Szlovéniában első fokon a helyi és kerületi bíróságok között oszlik meg a bírósági hatáskör, vagyis a bíróság azon lehetősége, hogy valamely peres fél keresetével kapcsolatban határozzon. A következő két körülmény segít annak eldöntésében, hogy mely bíróság határozhat egy adott ügyben: a követelés értéke (a jogvita tárgya), valamint a vitás jogviszony jogalapja (a jogvita tartalma és tárgya).

Az általános szabály az, hogy a kerületi bíróság határoz a fontosabb jogvitákban, vagyis ha a jogvita tárgya nagy értékű, ha a jogvita jelentős kihatással van valamely fél életére, vagy ha jogilag összetett ügyről van szó, mivel a bíróságok határozathozataluk során olyan jogszabályokat kötelesek alkalmazni, amelyek az összetett és érzékeny jogi kérdésekre vonatkoznak (pl. házasság felbontása, gyerektartás).

Szlovéniában négy általános hatáskörű felsőbíróság (višja sodišča) működik, amelyek másodfokon járnak el. Ezeknél a bíróságoknál nem lehet közvetlenül eljárást indítani. A felsőbíróságok bírálják el a helyi és a kerületi bíróságok határozatai elleni fellebbezéseket; emellett a területükön működő helyi és kerületi bíróságok közötti hatásköri összeütközések tárgyában is döntenek.

A Szlovén Köztársaság Legfelsőbb Bírósága rendelkezik hatáskörrel a fellebbeviteli bíróság határozatai elleni jogorvoslati kérelmeket illetően, különös tekintettel a törvényesség védelmében előterjesztett kérelmekre és a felülvizsgálati kérelmekkel kapcsolatos döntésekre. Rendkívüli jogorvoslati kérelem benyújtása esetén kötelező az ügyvédi képviselő – a törvény értelmében a Legfelsőbb Bíróság előtt bizonyos eljárási cselekményeket csak képesített jogászok végezhetnek.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

Amint azt az előző pontban kifejtettük, a bíróságok hatásköre első fokon megoszlik a helyi és a kerületi bíróságok között; e két bíróság azonban nem áll szigorú hierarchikus viszonyban egymással. A bíróságok hatáskörét a törvény határozza meg, de általában elmondható, hogy a kerületi bíróságok többnyire olyan ügyeket tárgyalnak, amelyek jogi és tényállási szempontból összetettebbek.

A polgári perrendtartás (Zakon o pravdnem postopku, ZPP) értelmében a helyi bíróságok – amelyekből összesen 44 működik Szlovéniában – hatáskörébe a következő ügyek tartoznak:

vagyoni jogi követelések, ha a pertárgy értéke nem haladja meg a 20 000 EUR-t;

birtokháborítással kapcsolatos jogviták;

szolgalmi és idegen dologbeli jogokkal kapcsolatos jogviták;

bérleti jogviszonnyal kapcsolatos jogviták.

A helyi bíróságok jogi segítségnyújtási ügyekben is eljárnak a más bíróságok hatáskörébe nem tartozó ügyekben, valamint a törvényben meghatározott egyéb esetekben.

Szlovéniában 11 **kerületi bíróság** működik; ezek a következő ügyekben rendelkeznek hatáskörrel:

vagyoni jogi követelések, ha a pertárgy értéke meghaladja a 20 000 EUR-t;

apaság vagy anyaság védelmének megerősítésére vagy megdöntésére irányuló jogviták;

házassági jogviták;

törvényes tartási kötelezettséggel kapcsolatos jogviták;

gyermekvédelemmel és gyermekneveléssel kapcsolatos jogviták;

a gyermek szülőkkel és más személyekkel való kapcsolattartására vonatkozó jogviták, amennyiben azokat a gyermekvédelemmel és gyermekneveléssel kapcsolatos jogvitákkal együtt tárgyalják;

szerzői joggal kapcsolatos jogviták, valamint találmányok és védjegyek védelmével vagy használatával, illetve kereskedelmi név használatával kapcsolatos jogviták, valamint versenytörvényi jogviták;

gazdasági jogviták;

csődeljárásból eredő jogviták.

A szellemi tulajdonnal kapcsolatos ügyekben első fokon kizárólag a Ljubljana-i Kerületi Bíróság jár el. A kerületi bíróságok hatáskörébe tartoznak továbbá a nemzetközi jogsegélyügyek, a külföldi bírósági határozatok elismerésével kapcsolatos eljárásokban nyújtandó jogsegéllyel kapcsolatos ügyek, valamint a törvényben meghatározott egyéb ügyek.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

Szlovéniában főszabály szerint a fentiekben említett bármely elsőfokú bírósághoz lehet keresetet benyújtani. Annak a bíróságnak, amelyhez a peres fél keresetet nyújt be, az ügy elbírálásának megkezdése előtt meg kell vizsgálnia az illetékességét. Amennyiben azt állapítja meg, hogy az adott ügyben nem rendelkezik illetékességgel, megállapíthatja joghatóságának hiányát, és átadhatja az ügyet másik bíróságnak, azonban csak akkor, ha az ellenérdekű fél felhívja a bíróság figyelmét a joghatóság hiányára. Enélkül is köteles azonban a bíróság így eljárni, ha az ügyben más bíróság kizárólagos illetékességgel rendelkezik. Mindazonáltal van néhány, a bíróságok illetékességének meghatározására vonatkozó általános szabály, amelyet a költségek mérséklése és az eljárás lehető legrövidebb idő alatt történő lebonyolítása érdekében figyelembe kell venni.

A polgári perrendtartás tartalmaz egy általános és egy különös illetékességi szabályt; ezt a jogvita tárgya és a peres felek határozzák meg. A részleteket az alábbi pontok tartalmazzák.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Ez a szabály előírja, hogy a természetes vagy jogi személy ellen benyújtott kereset esetében a keresetet ahhoz a bírósághoz kell benyújtani, amely az alperes lakóhelye vagy a jogi személy székhelye alapján illetékes. Ha az ügy külföldi természetes vagy jogi személy ellen folyik, az a bíróság rendelkezik általános illetékességgel, amelynek illetékességi területén a természetes személy szlovéniai lakóhelye vagy a jogi személy főkelepe található.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

Bizonyos esetekben a polgári perrendtartás a feleknek lehetőséget nyújt arra, hogy a keresetet a főszabály szerint általános illetékességgel rendelkező bíróság helyett egy másik bírósághoz nyújtsák be. Bizonyos esetekben (a jogvita tárgyára vagy tartalmára tekintettel) valamely fél csak ahhoz a bírósághoz nyújthat be keresetet, amely kizárólagosan jogosult az adott ügyben eljárni; ez a kizárólagos illetékesség.

Ha a kérelmező illetékességgel nem rendelkező bíróságnál nyújt be keresetet, megállapítják, hogy a bíróság nem rendelkezik illetékességgel, és az ügy átkerül egy másik – illetékes – bírósághoz, ahol az ügy úgy folytatódik, mintha ott indult volna.

2.2.2.1 Mikor választhatók az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Mint már említettük, bizonyos esetekben két bíróság egyidejűleg rendelkezhet illetékességgel. Ez esetben a peres fél eldöntheti, hogy melyik bíróságnál nyújtja be a keresetet (**vagylagos illetékesség**).

Az ilyen típusú joghatóságot a polgári perrendtartás 49–65. cikke határozza meg; ezért az alábbiakban csak a legfontosabb, illetve a peres felek életére legnagyobb hatást gyakorló ügytípusokat soroljuk fel.

A házastársi tartással kapcsolatos jogvitákban nem csupán az általános illetékességgel rendelkező bíróság járhat el, hanem az a bíróság is, amely a követelést érvényesítő fél, vagyis a tartás kedvezményezettjének állandó lakóhelye szerint illetékes. A bíróság megválasztásának lehetősége házassági jogviták (házasság felbontása) esetén is fennáll. Ebben az esetben az a bíróság az illetékes, amely a házastársak utolsó közös állandó lakóhelye szerint illetékes. Az apaság vagy anyaság vélelmének megerősítésére vagy megdöntésére irányuló jogviták esetén az a bíróság is illetékes, amelynek területén a szlovén törvények értelmében perképes gyermek ideiglenes vagy állandó lakóhellyel rendelkezik. Amennyiben valamely szlovéniai bíróság rendelkezik e jogvitákban joghatósággal, például mivel a felperes állandó lakóhelye Szlovéniában található, a hatáskörrel rendelkező bíróság a felperes állandó lakóhelye szerint területileg illetékes bíróság. A szerződésen kívüli kártérítési jogviták esetében (ezek leggyakrabban közlekedési balesetekkel kapcsolatos ügyek) az általános illetékességgel rendelkező bíróság mellett az a bíróság az illetékes, amely a káresemény bekövetkezésének helye (pl. közlekedési baleset helyszíne) vagy a káreseményből eredő következmények felmerülésének helye szerint illetékes. Halálal vagy súlyos sérüléssel járó károkozás esetén az a bíróság az illetékes, amely a felperes állandó vagy ideiglenes lakóhelye alapján illetékes. A felek közötti szerződéses jogviszonyból eredő jogviták esetén a szerződés teljesítési helye szerinti bíróság is illetékes; hasonló a helyzet a váltókra vagy csekkre vonatkozó jogviták esetében (a kifizetés helye szerinti bíróság).

Továbbá vagylagos illetékesség alkalmazandó olyan fogyasztói szerződéses jogviszonnyal kapcsolatos jogvitákra is, amelyekben a felperes a fogyasztó (természetes személy). Ilyen esetekben nem csupán az általános illetékességgel rendelkező bíróságnak van hatásköre, hanem annak a bíróságnak is, amely a fogyasztó állandó lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes. Ha a fogyasztói szerződéses jogviszonnyal kapcsolatos jogvita felperese gazdasági társaság, a fogyasztó székhelye szerint illetékes bíróság rendelkezik hatáskörrel. Ettől eltérő területi illetékesség csak akkor alkalmazható, ha a fogyasztó és a vállalkozás a jogvita keletkezését követően megállapodást köt, vagy egy olyan megállapodás esetén, amely lehetővé teszi a fogyasztó számára, hogy eljárást kezdeményezzen más bíróságok előtt is. Olyan biztosítási jogviszonnyal kapcsolatos jogvitákban, amelyekben az alperes biztosítótársaság, nemcsak az általános területi illetékességgel rendelkező bíróság és a biztosítótársaság fióktelepének helye szerinti bíróság rendelkezik illetékességgel, hanem az a bíróság is, amely az alperes lakóhelye vagy tartózkodási helye, vagy a jogi személy székhelye alapján illetékes. A biztosítási jogviszonnyal kapcsolatos jogvitákban a biztosítótársaság csak a kötvénytulajdonos alperes, a biztosított személy vagy a biztosítás kedvezményezettje állandó vagy ideiglenes lakóhelye vagy székhelye szerinti bíróság előtt nyújthat be keresetet. Ettől eltérő területi illetékesség csak akkor alkalmazható, ha a jogvita felei a jogvita keletkezését követően megállapodást kötnek, vagy egy olyan megállapodás esetén, amely lehetővé teszi a kötvénytulajdonos alperes, a biztosított személy vagy a biztosítás kedvezményezettje számára, hogy eljárást kezdeményezzen más bíróságok előtt is.

Mint már említettük, a vagylagos illetékesség egyéb eseteit a polgári perrendtartás tartalmazza.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Egyes esetekben a törvény különleges illetékességről rendelkezik, és megállapítja, hogy az adott ügy elbírálására mely bíróságnak van kizárólagos jogköre. Ezt nevezik **kizárólagos illetékességnek**, esetei pedig az alábbiak:

ingatlanhoz kapcsolódó jogokkal, birtokháborítással, valamint ingatlanok bérletével kapcsolatos jogviták esetén az ingatlan helye szerinti bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel;

tengeri hajók vagy repülőgépek bérletét és az ezekhez kapcsolódó dologi jogokat érintő jogviták esetében a tengeri hajó vagy repülőgép nyilvántartásba vételének helye szerinti bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel;

bírósági vagy közigazgatási végrehajtási eljárás során vagy ezek eredményeként felmerülő jogvitákban, illetve csődeljárás során vagy azzal kapcsolatban felmerülő jogviták esetében a végrehajtási vagy csődeljárást lefolytató bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A szlovén jogszabályok lehetővé teszik a felek számára, hogy egy adott ügyben megállapodásukkal kikössék valamely elsőfokú bíróság illetékességét (**illetékességi megállapodás**). A felek közötti megállapodás módosíthatja a törvény szerinti illetékességet. Azt azonban hangsúlyozni kell, hogy a felek a bíróság hatáskörét (**tárgyi illetékességét**) megállapodással nem jelölhetik ki; ezt ugyanis csak jogszabály határozhatja meg (vö. a fenti magyarázattal).

A felek megállapodhatnak abban, hogy az ügyeket olyan elsőfokú bíróság tárgyalja, amely egyébként nem rendelkezik illetékességgel. Ehhez a feleknek azt az alapfeltételt kell teljesíteniük, hogy az általuk kikötött bíróság jogosult legyen az ügy tartalmának elbírálására vagy hatáskörrel rendelkezzen az ügyben (lásd a helyi és a kerületi bíróságok hatáskörének elhatárolását). Akkor sem köthető illetékességi megállapodás, ha a törvény meghatározza a kizárólagos illetékességgel rendelkező bíróságot (lásd az előző pontot).

A felek közötti megállapodást írásba kell foglalni, és annak egy olyan konkrét, folyamatban lévő vagy jövőbeli jogvitára kell vonatkoznia, amely a felek közötti jogviszonyból ered vagy eredhet. Az írásbeli megállapodást a felperesnek csatolnia kell a keresethez, amellyel az eljárást az adott bíróságnál megindítja. Fontos kiemelni, hogy az illetékességi megállapodás nem köthető meg az eljárás során, vagyis akkor, ha ilyen megállapodás benyújtása nélkül már keresetet indítottak a bíróságon.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A szlovén igazságszolgáltatási rendszerben nincsenek a polgári és gazdasági jog terén működő szakosított bíróságok (pl. szakosított családjogi bíróságok a házassági jogviták vagy a szülők és gyermekek közötti jogviták rendezésére), hiszen valamennyi polgári jogi jogvitát a helyi és a kerületi bíróságok rendeznek, vagy ezek polgári és gazdasági csoportjai. A bíróságokat különböző (polgári, családjogi, gazdasági, végrehajtási, nemperes, hagyatéki) csoportok alkotják. E csoportokon belül rendszerint szakosodott bírák határoznak a jogvitákban és hozzák meg a bírósági határozatokat.

Szakosított bíróságok csak a munkaügyi és társadalombiztosítási jogvitákban működnek, ezek hatáskörének és szervezetének bemutatása a bevezetőben található.

Kapcsolódó hivatkozások

 <http://www.sodisce.si/>

 <http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

 <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

 <http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Utolsó frissítés: 08/09/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Szlovákia

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Főszabály szerint a polgári ügyekben első fokon a rendes bíróságok rendelkeznek hatáskörrel, amely az esetek többségében a járásbíróság (*okresný súd*) (a polgári perrendtartás [*Civilný sporový poriadok*, a továbbiakban PP] 12. cikke), és kivételes esetben a regionális bíróság (*krajský súd*) (a PP 31. cikke). Egyes esetekben szakosított bíróságokhoz kell fordulni (lásd a 3. kérdésre adott választ).

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

A hatáskör általában a különböző típusú bíróságok közül az első fokon eljárásra jogosult bíróság kijelölését jelenti. Ez azt jelenti, hogy meg kell határozni, hogy az ügyben első fokon a járásbíróság vagy a regionális bíróság dönthet-e. Főszabály szerint a polgári ügyekben első fokon a járásbíróságok rendelkeznek hatáskörrel (a PP 12. cikke). Egyes, jogszabályban meghatározott ügyekben a regionális bíróságok járnak el első fokon (a PP 31. cikke). A bíróság hatáskörének meghatározása során az alapvető szempont az ügy természete.

A bírósági eljárások alapját az első fokon eljáró bíróságok előtt folyó tárgyalások képezik. Minden ügyben először első fokon eljáró bíróságnak kell döntenie. Az eljárás megindításakor – vagyis a kérelem/kereset bírósághoz érkezésének napján – fennálló körülmények határozzák meg a hatáskört. A körülmények eljárás során történő megváltozása nincs hatással a megállapított hatáskörre.

A hatáskör fennállása az egyik alapvető, bíróságokra vonatkozó eljárási feltétel. A bíróság az eljárás minden szakaszában hivatalból vizsgálja, hogy eleget tesz-e ezeknek a feltételeknek, vagyis a hatáskör hiányára nem kell hivatkozni. Amennyiben a bíróság megállapítja, hogy nem rendelkezik hatáskörrel, kötelező az ügyet egy másik, hatáskörrel rendelkező bírósághoz áttenni. A bíróság erről értesíti a felperest/kérelmezőt. Amennyiben a kérelmet/keresetet már megküldték az alperesnek/ellenérdekű félnek, a bíróságnak e felet is értesítenie kell az ügy hatáskörrel rendelkező bírósághoz való áttételéről. Hatásköri vita kizárólag járásbíróság és regionális bíróság között merülhet fel, mivel a Legfelsőbb Bíróság (*Najvyšší súd*) nem rendelkezhet hatáskörrel első fokon tárgyalandó eljárásokban. A járásbíróság és a regionális bíróság közötti, hatáskörre vonatkozó vitában a Legfelsőbb Bíróság hoz döntést, amely mindkét fajta bíróság tekintetében felsőbb fokú, hatáskörrel döntő bírósággént jár el.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

A Szlovák Köztársaság igazságszolgáltatási rendszere három szintű bírósági rendszerből áll: járásbíróságok, regionális bíróságok és a Legfelsőbb Bíróság. Polgári ügyekben első fokon a járásbíróságok rendelkeznek hatáskörrel (a PP 12. cikke). Másodfokon a regionális bíróságok járnak el, vagyis a járásbíróságok határozataival szembeni fellebbezések ügyében a regionális bíróságok jogosultak döntenie. Ez alól kivétel például a fogyasztóvédelmi ügyek általános felülvizsgálata, ha a járásukon belül a regionális bíróságok (a Pozsonyi Törvényszék, a Besztercebányai Törvényszék és a Kassai Törvényszék) járnak el első fokú bírósággént (a PP 31. cikke).

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

Az illetékességet a polgári perrendtartás és a polgári nemperes eljárási rendtartás (*Civilný mimosporový poriadok*, a továbbiakban PNER) szabályozza. Az illetékességre vonatkozó rendelkezések döntenek el, hogy az első fokon eljáró, vagyis hatáskörrel rendelkező bíróságok közül melyik konkrét bíróság tárgyalja és dönti el az ügyet. Az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések általános illetékességet és rendkívüli illetékességet különböztetnek meg. A rendkívüli illetékesség a bíróság illetékességének meghatározása során elsőbbséget élvez. Amennyiben ez alapján nem lehet megállapítani az illetékességet, az általános illetékesség szabályait kell alkalmazni. Az illetékesség emellett lehet párhuzamos (vagylagos/fakultatív) vagy kizárólagos is. Amennyiben az illetékesség párhuzamos, a felperes eldöntheti, hogy az alperes szerinti rendes bíróságon vagy a PP-ben meghatározott más bíróságon nyújtja be keresetét. Kizárólagos illetékesség tekintetében létezik azon ügyek listája, amelyekben az alperes szerinti rendes bíróságtól eltérő bíróság rendelkezik illetékességgel. Ebben az esetben egy meghatározott bíróság illetékes függetlenül attól, hogy az alperes szerinti rendes bíróság egy másik bíróság, és attól függetlenül, hogy az ügyben a fél szabadon megválaszthatja-e a bíróságot.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A peres eljárások

A PP rendelkezései szerint ellenkező rendelkezés hiányában mindig az alperes szerinti rendes bíróság az illetékes bíróság (a PP 13. cikke).

A természetes személy szerinti rendes bíróság az a bíróság, amelynek területén a természetes személy állandó lakóhelye található (a PP 14. cikke).

A jogi személy szerinti rendes bíróság az a bíróság, amelynek területén a jogi személy bejegyzett székhelye található (a PP 15 cikkének (1) bekezdése). A külföldi jogi személy szerinti rendes bíróság az a bíróság, amelynek területén a jogi személy Szlovák Köztársaságon belüli fiókirodája található (a PP 15 cikkének (2) bekezdése).

Amennyiben e szabályok szerint nem lehet meghatározni a rendes bíróságot, a rendes bíróság az a bíróság, amelynek területén a természetes személy vagy a jogi személy utolsó, Szlovák Köztársaság területén található állandó lakóhelye vagy bejegyzett székhelye található; amennyiben nincs ilyen bíróság, az a bíróság illetékes, amelynek területén a személy vagyona található (a PP 16. cikke).

Az állam tekintetében a rendes bíróság az a bíróság, amelynek területén az érvényesítendő jogot kiváltó körülmény megvalósult (a PP 17. cikke).

Nemperes eljárások

A nemperes ügyekben (a PNER 3. cikke) a törvényben meghatározott bíróság rendelkezik illetékességgel. Amennyiben ez alapján nem állapítható meg az illetékesség, a kérelmező szerinti rendes bíróság rendelkezik illetékességgel.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróságot (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) és egy másik bíróságot között?

A vagylagos illetékesség (választott illetékesség) a felperes arra vonatkozó jogát takarja, amely szerint az alperes szerinti rendes bíróság helyett a PP 19. cikke szerint illetékes bíróságot választhatja. Az alperes szerinti rendes bíróság mellett az a bíróság is rendelkezik illetékességgel, amelynek területén:

- az alperes munkaszerződésben megállapított munkahelye található;
- a kárt okozó esemény megtörtént;
- az alperes jogi személy fiókirodája található, ha a jogvita ezen irodára vonatkozik;
- a fogyasztó felperes állandó lakóhelye található, ha a jogvita fogyasztóvédelmi jogvita vagy, ha az eljárás fogyasztóvédelmi döntőbírói eljárásra vonatkozó jogvita;
- a felperes állandó lakóhelye vagy bejegyzett székhelye, vagy külföldi jogi személy esetén, a felperes szervezeti egysége található, a megkülönböztetés elleni jogviták esetén.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Peres ügyekben a kizárólagos illetékesség a felperes arra irányuló kötelezettsége, hogy az alperes szerinti rendes bíróság helyett azt a bíróságot válassza, amely a PP 20. cikke szerint illetékes. Eszerint az alábbi esetekben a következő bíróságok illetékesek az eljárás tárgyalására:

- az ingatlanra vonatkozó dologi jogokkal kapcsolatos jogvitában az a bíróság, amelynek területén az ingatlan fekszik;
- az öröklési eljárásokra vonatkozó jogvitákban az a bíróság, amelynek területén az öröklési eljárások folynak;
- amennyiben a jogvitát az eljárások különös jellege okozza, az a bíróság, amely előtt a végrehajtási eljárás folyik;

d) amennyiben a jogvitát az eljárások különös jellege okozza, az a bíróság, amely előtt a csőd- vagy szerkezetátalakítási eljárás folyik, kivéve a házassági osztatlan közös tulajdon rendezését;

e) amennyiben az eljárás döntőbíróági eljárásból származó jogvitára vonatkozik, az a bíróság, amelynek területén a döntőbíróág helye található, kivéve a fogyasztóvédelmi döntőbíróági eljárást; amennyiben a döntőbíróág helye a Szlovák Köztársaság területén kívül található, az a bíróság illetékes, amelynek területén az alperes állandó lakóhelye, bejegyzett székhelye vagy külföldi jogi személy esetén szervezeti egysége található; amennyiben az alperes nem rendelkezik a Szlovák Köztársaság területén állandó lakóhellyel, bejegyzett székhellyel vagy külföldi jogi személy esetén szervezeti egységgel, akkor a felperes állandó lakóhelye, bejegyzett székhelye vagy külföldi jogi személy esetén szervezeti egysége szerinti bíróság rendelkezik illetékességgel az ügy tárgyalására.

Nemperes ügyekben a kizárólagos illetékesség azt jelenti, hogy a rendes bíróság helyett az alábbi bíróságok rendelkeznek illetékességgel:

a **házasság felbontására** vonatkozó eljárásokban az a bíróság illetékes, amelynek területén a házastársak utolsó közös lakóhelye található, feltéve, hogy legalább egyikük továbbra is e kerületben él. Ellenkező esetben a nem kérelmező házastárs szerinti rendes bíróság rendelkezik illetékességgel. Amennyiben így nem lehetséges megállapítani az illetékes bíróságot, a felperes szerinti rendes bíróság illetékes (a PNER 92. cikke).

A **házasság érvénytelenségének megállapítására** vagy a **házasság semmisségének kimondására** vonatkozó eljárásokban az a bíróság illetékes, amelynek területén a házastársak utolsó közös lakóhelye található, feltéve, hogy legalább egyikük továbbra is e kerületben él. Ellenkező esetben a nem kérelmező házastárs szerinti rendes bíróság rendelkezik illetékességgel. Amennyiben így nem lehetséges megállapítani az illetékes bíróságot, bármely házastárs szerinti rendes bíróság illetékes (a PNER 101. cikke).

A **kiskorúak bírósági védelmére** vonatkozó eljárásokban az illetékesség azt a bíróságot illeti meg, amelynek területén a kiskorúnak a szülei által megállapodásban vagy a jogszabály által meghatározott egyéb módon, az eljárás kezdetén kijelölt lakóhelye található (a PNER 112. cikkének (1) bekezdése).

Az **örökbefogadásra** vonatkozó eljárásokban az illetékesség azt a bíróságot illeti meg, amelynek területén a kiskorúnak a szülei által megállapodásban vagy a jogszabály által meghatározott egyéb módon, az eljárás kezdetén kijelölt lakóhelye található. Amennyiben nincs ilyen bíróság, az ügy tárgyalására az a bíróság illetékes, amelynek területén a kiskorú él (a PNER 136. cikke).

A **jogi intézkedések megtételére irányuló képességre** vonatkozó eljárásokban az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén az a személy él, akinek a képessége az ügy tárgya (a PNER 232. cikke).

A **személy egészségügyi intézménybe való felvételére és gyógykezelésére** vonatkozó ügyekben az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén az egészségügyi intézmény található (a PNER 252. cikke).

A **gyám kijelölésére** vonatkozó eljárásban az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén az érintett személy lakik; amennyiben nincs ilyen bíróság, az a bíróság, amelynek területén a személy vagyona található (a PNER 273. cikke).

A **halál tényét megállapító nyilatkozatra** vonatkozó eljárásokat az elhunytnak nyilvánítandó személy szerinti rendes bíróság tárgyalja (a PNER 220. cikke).

Az **öröklésre** vonatkozó eljárásokban az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén:

- a) az örökhagyó halálakor állandó lakóhellyel rendelkezett;
- b) az örökhagyó vagyona található, kivéve, ha az illetékességet az a) pont alapján meg lehet állapítani;
- c) az örökhagyó elhunyt, kivéve, ha az illetékességet az a) vagy b) pontok alapján meg lehet állapítani (a PNER 158. cikke).

A későbbi öröklési eljárásokban az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amely az eredeti öröklési eljárást lezárta (a PNER 159. cikke).

Amennyiben az öröklési eljárással kapcsolatban a bíróságnak kiskorú örökös keresetét kell jóváhagynia, a kereset jóváhagyása tekintetében az a bíróság illetékes, amely előtt az öröklési eljárás folyik (a PNER 160. cikkének (1) bekezdése).

A **közjegyzői letételre** vonatkozó ügyekben az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén a pénzüsszeget, dolgot vagy értékpapírt őrző közjegyző bejegyzett székhelye található (a PNER 334. cikke).

A **bank vagy külföldi bank fióktelepe által kibocsátott, elvesztett értékpapír bírósági helyettesítésére** vonatkozó eljárás tekintetében az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén a bank vagy a külföldi bank fióktelepének bejegyzett székhelye található. Egyébként a felperes szerinti rendes bíróság illetékes a dokumentumok bírósági helyettesítésére vonatkozó eljárások tekintetében. Amennyiben a felperes szerinti rendes bíróság nem a Szlovák Köztársaság területén található, az a bíróság illetékes, amelynek területén a kifizetés helye található (a PNER 311. cikke).

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Nem.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A különös hatáskörű bíróságok hatáskörét a PNER 22–33. cikkei szabályozzák; különös hatáskörű bíróságok járnak el különösen az alábbi ügyek tekintetében:

- a) a váltókra és csekkekre vonatkozó eljárások;
- b) munkaügyi jogviták;
- c) csőd- és szerkezetátalakítási eljárások;
- d) iparjogvédelmi jogra vonatkozó jogviták;
- e) a tisztességtelen versenymagatartásra és a szerzői jogra vonatkozó jogviták;
- f) gazdasági versenyből eredő jogviták;
- g) választottbíróági eljárásra vonatkozó jogviták;
- h) tőzsdei megállapodásokból származó jogviták;
- i) a megállapodások, munkavégzésre vonatkozó koncessziós szerződések vagy keretmegállapodások érvénytelenségének megállapítására vonatkozó jogviták;
- j) a fogyasztói ügyek általános felülvizsgálatából származó jogviták;
- k) a nukleáris károokra vonatkozó kártérítési jogviták;
- l) polgári ügyekben egy másik tagállamban elrendelt biztosítási intézkedésekre vonatkozó ügyek.

Utolsó frissítés: 22/04/2022

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Finnország

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Finnországban a polgári peres ügyeket az általános hatáskörű bíróságok tárgyalják. A különös hatáskörű bíróságok általában vagy fellebbviteli ügyekben járnak el, vagy pedig olyan ügyekben, amelyeket nem magánszemélyek kezdeményeztek.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

Finnországban polgári jogi ügyekben az általános hatáskörű elsőfokú bíróság a kerületi bíróság (*käräjäoikeus*). A fellebbviteli bíróságok (*hovioikeus*) elsősorban fellebbviteli bíróságként járnak el.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A főszabály az, hogy a keresetet az alperes lakóhelye szerinti általános hatáskörű elsőfokú bíróságon kell benyújtani. Ez vonatkozik azokra az esetekre is, amikor az alperes jogi személy. A kereseteknek csak elenyésző részével foglalkozik más bíróság.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróságot (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságot) és egy másik bíróságot között?

Erre a következő esetekben van lehetőség:

A házasság felbontására, az együttélés megszüntetésére, a házasság érvényességére, vagy a tulajdonnak a házastárs elhalálozásától eltérő esetekben történő megosztásra vonatkozó kereseteket a házastársak bármelyikének tartózkodási helye vagy lakóhelye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon is meg lehet indítani.

Jogi személy fióktelepére, részlegére, képviselőre vagy egyéb telephelyére, illetve egyéni vállalkozó telephelyének működésére vonatkozó kereseteket az adott telephely helye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon is meg lehet indítani, ha az említett jogi személy vagy egyéni vállalkozó az alperes.

A fogyasztó által valamely kereskedő ellen a fogyasztóvédelmi jogszabályok alapján benyújtott keresettel az érintett fogyasztó tartózkodási vagy lakóhelye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróság is foglalkozhat.

A gazdasági ügyek bírósága (*markkinaoikeus*) jár el elsőfokú bíróságként az iparjogvédelmi és szerzői jogi jogviták, keresetek és panaszok ügyében.

A munkaszerződésekkel kapcsolatos kereseteket a szerződés tárgyát képező munkavégzés szokásos helye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon is meg lehet indítani. Azokban az esetekben, amikor a munkavégzés általában nem ugyanabban a bírósági kerületben történik, a munkavállaló által a munkáltatója ellen benyújtott kereset kapcsán a munkáltató telephelye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróság is eljárhat.

A szerződésen kívüli kártérítéssel kapcsolatos kereseteket a követelés alapjául szolgáló cselekmény vagy mulasztás, vagy az abból eredő veszteség keletkezésének helye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon is meg lehet indítani. A fent említett kereseteket a felperes tartózkodási helye vagy lakóhelye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon is meg lehet indítani, amennyiben a követelés a gépjármű-felelősségbiztosításról szóló törvényen (*liikennevakuutuslaki*), a betegeket ért károkról szóló törvényen (*potilovahinkolaki*), a termékfelelősségről szóló törvényen (*tuotevastuulaki*), környezeti károkról szóló biztosításról szóló törvényen (*Laki ympäristövahinkovakuutuksesta*) vagy a vasúti közlekedési felelősségbiztosításról szóló törvényen (*raide-liikennevastuulaki*) alapul.

Az ingatlanhoz kapcsolatos kereseteket az ingatlan helye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon is meg lehet indítani.

A tartással kapcsolatos kereseteket a felperes vagy a tartásra jogosult személy lakóhelye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon is meg lehet indítani.

Nemzetközi ügyekben az uniós rendeletekben és nemzetközi szerződésekben megállapított joghatósági szabályokat lehet alkalmazni.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Az illetékes bíróság nem mindig az alperes lakóhelye szerinti bíróság. Például:

Az apaság megállapításával kapcsolatos kereseteket az anya vagy a gyermek tartózkodási helye vagy lakóhelye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon kell megindítani. Az apaság elismerésének visszavonásával kapcsolatos kereseteket a gyermek tartózkodási helye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon kell megindítani.

A szülői felügyeleti joggal és a láthatási joggal kapcsolatos kereseteket a gyermek tartózkodási helye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon kell megindítani.

A szülői felügyeleti jogra és a láthatási jogra vonatkozó határozatok érvényesítésével kapcsolatos kereseteket a gyermek szokásos vagy ideiglenes tartózkodási helye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon kell megindítani.

A gyám kinevezésével vagy a gyámság megszüntetésével, illetve a jog- és cselekvőképesség korlátozásával vagy e korlátozások megszüntetésével vagy módosításával kapcsolatos kereseteket a jog- és cselekvőképességében korlátozott személy tartózkodási helye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon kell megindítani.

Az örökbefogadás elismerésével kapcsolatos kereseteket az örökbefogadó szülő tartózkodási helye vagy lakóhelye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon kell megindítani.

Az örökléssel és hagyatékkal kapcsolatos kereseteket az elhunyt személy tartózkodási helye vagy lakóhelye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bírósághoz kell benyújtani.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Polgári jogi keresetknél (a nem peres eljárások kivételével) az érdekelt felek bizonyos feltételek mellett a főszabály szerint illetékes bíróságtól (elsőfokú bíróság) eltérő bíróságot is választhatnak.

A fogyasztóknak, a munkavállalóknak vagy tartásdíjat követelő vagy abban részesülő személyeknek a perrendtartásról szóló törvényben (*oikeudenkäymiskaari*) meghatározott bíróságnál történő perindításra vonatkozó jogait nem lehet az illetékes bíróságot kijelölő megállapodásokkal korlátozni, kivéve azokat az eseteket, amikor e megállapodásokat a jogvita keletkezése után kötik.

Az illetékes bíróságot kijelölő megállapodást írásba kell foglalni, amely csak egy adott jogvitára korlátozódhat, vagy kiterjedhet egy adott jogviszonyból eredő esetleges jogvitákra is.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A gazdasági ügyek bírósága jár el elsőfokú bíróságként az iparjogvédelmi és szerzői jogi jogviták, kérelmek és panaszok ügyében. Ezt leszámítva Finnországban a különös hatáskörű bíróságok rendszerét csak rendkívüli esetekben alkalmazzák.

Hivatkozások

 Finn bíróságok

Utolsó frissítés: 10/05/2023

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Svédország

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A polgári jogi jogvitákat rendszerint az általános hatáskörű bíróságok tárgyalják. Az adott ügygel az illetékes kerületi bírósághoz („tingsrätt”) kell fordulni. Két olyan különös hatáskörű bíróság is létezik, amely csak bizonyos polgári peres ügyekkel foglalkozik: a munkaügyi bíróság („*Arbetsdomstolen*”) és a kereskedelmi bíróság („*Marknadsdomstolen*”). Léteznek ezen kívül olyan kerületi bíróságok is, amelyek csak bizonyos ügytípusokkal foglalkoznak. E bíróságok hatáskörére vonatkozó információk [lentebb](#), a [3. kérdésnél](#) olvashatók.

Az általános hatáskörű bíróságokra vonatkozó további információk [itt](#) találhatóak, a különös hatáskörű bíróságokra vonatkozóak pedig [itt](#).

Egyes polgári jogi jogvitákkal olyan szervek is foglalkozhatnak, amelyek ténylegesen nem minősülnek bíróságnak. Egyszerűsített eljárás alkalmazásával a végrehajtó hatóság fizetés teljesítésére vagy egyéb cselekmény elvégzésére szólíthatja fel az érintett felet. Az e hatóság által meghozott döntések ellen a kerületi bírósághoz lehet fellebbezni. Bizonyos bérleti vagy lízinggel kapcsolatos jogvitákat a bérleti bíróság („*hyresnämnder*”) vagy a lízingbíró („*arrendenämnder*”) tárgyal.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

Gyakorlatilag minden polgári peres ügy tárgyalása a legalacsonyabb fokú bíróságon, a kerületi bíróságon („tingsrätt”) kezdődik.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Általános szabály, hogy az ügyet az alperes tartózkodási helye szerint illetékes bíróság elé kell vinni. A természetes személy tartózkodási helye ott található, ahol a személyt a népszámlálástörténetbe bejegyezték. Az adott személy népszámlálástörténeti adatairól a Svéd Adóhivatal („*Skatteverket*”) tud tájékoztatást nyújtani (tel.: +46 (0)8 56 48 51 60). Jogi személy tartózkodási helye általában az a hely, ahol a székhelye található.

Egyes ügyekben akkor is lehet svéd bírósághoz fordulni, ha az érintett személy nem Svédországban él. Ha az alperesnek nincs állandó lakcíme, az ügy a tartózkodási helye szerint illetékes bíróság elé, vagy – egyes esetekben – a legutóbbi lakcíme vagy tartózkodási helye szerinti bíróság elé vihető. Bizonyos polgári jogi jogviták esetén az ügy akkor is tárgyalható svéd bíróság előtt, ha az alperes külföldön rendelkezik állandó lakcímmel. Ha a felek Svédországban ingatlannal rendelkeznek, vagy Svédországban írtak alá szerződést, ennek a joghatóság megállapítása szempontjából döntő jelentősége van.

Nemzetközi ügyeknél nem szabad elfelejteni, hogy a bíróságok hatáskörére és illetékességére vonatkozó svéd rendelkezések csak ott érvényesek, ahol Svédország joghatósággal bír. A legtöbb esetben fennáll a svéd joghatóság, ha valamely svéd bíróság a bíróságok hatáskörére és illetékességére vonatkozó nemzeti rendelkezések alapján jogosult eljárni. Ebben az összefüggésben az alkalmazandó nemzetközi megállapodásokat is fontos figyelembe venni. Svédország esetében e nemzetközi megállapodások közül a legfontosabbak: a Brüsszel I. rendelet, a Brüsszeli Egyezmény és a Luganói Egyezmény, amelyek mind a bíróságok joghatóságát szabályozzák olyan esetekben, amikor az alperes tartózkodási helye a rendelet vagy az egyezmények hatálya alá tartozó országban van. E jogi aktusok egybeek mellett kimondják, hogy azon joghatósági okok, amelyek alapján a fizetési kötelezettség teljesítésére irányuló keresetek megindíthatók az alperes ingatlanának helyén, nem alkalmazhatók olyan személyre, akinek tartózkodási helye valamely tagállamban vagy az egyezményben részes államban van.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróságot (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságot) és egy másik bíróságot között?

A joghatósággal kapcsolatban számos szabály vonatkozik arra, hogy az adott ügyet tárgyalhatja-e az alperes lakóhelye szerint illetékes bíróságtól eltérő bíróság. Számos nemzetközi megállapodás – például a Brüsszel I. rendelet, valamint a Brüsszeli és a Luganói Egyezmény – foglalkozik a versengő joghatóság kérdésével.

A versengő illetékességre vonatkozó legfontosabb svéd szabályok az alábbiak:

Bármely károsult személy fordulhat a káresemény vagy károkozás bekövetkezésének helye szerinti bírósághoz. Ez a rendelkezés főszabály szerint nem vonatkozik a szerződésszegésre. A bűncselekményből fakadó károkozás miatt kártérítési kereset a bűncselekménnyel kapcsolatos büntetőeljárással összefüggésben is indítható.

A fogyasztók valamely kereskedő ellen saját bíróságukon indíthatnak eljárást kis összegű fogyasztói ügyekben.

Szerződéses fizetési kötelezettséggel kapcsolatos ügyekben adott esetben a szerződéskötés helyének bírósághoz is lehet fordulni. Másrészt azonban a svéd jog nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely alapján a szerződés teljesítési helyének bírósága rendelkezne illetékességgel.

Valamely kereskedővel szemben üzleti tevékenysége kapcsán felmerült jogvita esetén bizonyos esetekben az üzletvitel helye szerinti bírósághoz is lehet fordulni.

Gyermekefelügyeleti, -elhelyezési és láthatási joggal kapcsolatos ügyekben a tárgyalás többnyire a gyermek állandó tartózkodási helye szerinti bíróságon folyik (lásd még: a „Szülői felügyeleti jog – Svédország” című fejezetet).

Gyermekestartási ügyekkel általában az alperes lakóhelye szerint illetékes bíróság foglalkozik, de apasági pereknél, házassági ügyekben és szülői felelősséggel kapcsolatos ügyekben (szülői felügyelet és gyermekelhelyezés) más bírósághoz is lehet fordulni.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A svéd jog számos szabályt tartalmaz a kizárólagos illetékességre vonatkozóan, amelynél az adott ügyben csak egy adott bíróság járhat el. Számos nemzetközi megállapodás – például a Brüsszel I. rendelet, valamint a Brüsszeli és a Luganói Egyezmény – foglalkozik a kizárólagos joghatóság kérdésével. Ha ezen szabályok hatálya alá tartozó bármely ügyben a kizárólagos joghatósággal rendelkező bíróságtól eltérő bírósághoz fordulnak, a bíróságnak tilos az ügyben eljárnia.

A kizárólagos illetékességre vonatkozó legfontosabb svéd szabályok az alábbiak:

Az ingatlanokkal kapcsolatos jogviták nagy részével az ingatlan helye szerinti bíróság foglalkozik.

Egyes, ingatlannal kapcsolatos jogviták esetén ingatlanbírószághoz („*fastighetsdomstol*”) vagy bérleti/lízingbírószághoz („*hyresnämnd*”, illetve „*arrendenämnd*”) kell fordulni. Ez megint csak az ingatlan helyétől függ.

Örökösödési ügyekben az elhunyt lakóhelye szerinti bíróság az illetékes.

Házassági és a házastársi vagyonmegosztási ügyekben a peres felek valamelyikének lakóhelye szerinti bírósághoz kell fordulni.

Amennyiben valamely jogvita esetén a munkaügyi bíróság („*Arbetsdomstolen*”) vagy a kereskedelmi bíróság („*Marknadsdomstolen*”) rendelkezik joghatósággal, az ügyet nem tárgyalhatja az alperes tartózkodási helye szerinti általános hatáskörű bíróság.

Környezetvédelmi, tengerjogi és szellemi tulajdonjoggal kapcsolatos ügyekben külön szabályok érvényesek, amelyek szerint egyetlen bíróság rendelkezik illetékességgel.

A Svea Fellebbviteli Bíróság („Svea hovrätt”) kizárólagos illetékességgel rendelkezik bizonyos, külföldi bíróságok által hozott határozatok érvényesítésére vonatkozó kérelmek esetében.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A felek megállapodhatnak abban, hogy egy adott jogvitát mely bíróság tárgyaljon. Ez az ún. illetékességi megállapodás, amelyet írásban kell megkötni. A megállapodás kikötheti valamely bíróság kizárólagos illetékességét. Megállapodást lehet kötni arról is, hogy a szokásos szabályok szerint illetékességgel rendelkező bíróságtól eltérő bíróság foglalkozzon egy adott ügygel. A felek ezenkívül egynél több illetékes bíróságot is kijelölhetnek.

Főszabály szerint a felek által illetékesként megjelölt bíróság köteles befogadni az ügyet. Ez azonban nem érvényes akkor, ha a megállapodás ellentétes a kizárólagos illetékességre vonatkozó szabályok bármelyikével. Ha valamely fél azt állítja, hogy az illetékességi megállapodás érvénytelen, a bíróságnak is meg kell vizsgálnia ezt az állítást, aminek eredményeként kiderülhet, hogy az adott bíróság nem illetékes.

Az egyébként nem illetékes bíróság mégis rendelkezhet illetékességgel, ha az alperes nem hivatkozik arra, hogy az ügy tévesen került az adott bírósághoz (ezt hívják az illetékesség hallgatólagos kiterjesztésének). A kizárólagos illetékességre vonatkozó szabályok fennállásakor azonban nem ez a helyzet; a bíróságnak ezt a kérdést saját hatáskörben kell eldöntenie. A bíróság ugyanakkor nem vizsgálja automatikusan azt a kérdést, hogy az ügyet a főszabály, a versengő illetékességre vonatkozó szabályok vagy az illetékességi megállapodás megsértésével tárgyalják-e. A bíróság illetékességének hiányára vonatkozó állítást az adott ügyben tett első nyilatkozattal együtt kell a feleknek megtenniük. Ha azonban az alperes egyáltalán nem nyilatkozik és a bíróságnak mulasztási ítéletet kell hoznia, a bíróságnak mérlegelnie kell, hogy rendelkezik-e illetékességgel.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Két különbíróóság is létezik, amely polgári jogi jogvitákkal foglalkozik: a munkaügyi bíróság („Arbetsdomstolen”) és a kereskedelmi bíróság („Marknadsdomstolen”). A munkaügyi bíróság munkaviszonnyal kapcsolatos jogvitákkal foglalkozik, azaz olyan jogvitákkal, amelyek a munkáltató és a munkavállaló közötti jogviszonyra vonatkoznak. A kereskedelmi bíróság versenyjogi és kereskedelmi jogi kérdésekben dönt.

Egyes kerületi bíróságok („tingsrätter”) csak bizonyos polgári ügyekkel foglalkoznak. A svéd kerületi bíróságok közül öt egyben földügyekben és környezetvédelmi ügyekben is hatáskörrel rendelkezik („mark- och miljödomstolar”). E bíróságok foglalkoznak a Környezetvédelmi Törvénykönyv („miljöbalken”) hatálya alá tartozó ügyekkel, valamint a kisajátítással és földfelosztással kapcsolatos ügyekkel. A tengerjogi kérdésekben hét kerületi bíróság, azaz tengerjogi bíróság („sjörättsdomstolar”) dönthet. Külön szabályok vonatkoznak a szellemi tulajdonjoggal, főként a szabadalmakkal kapcsolatos jogvitákra, amelyek szerint ezek a stockholmi kerületi bíróság („Stockholms tingsrätt”) kizárólagos hatáskörébe tartoznak.

Utolsó frissítés: 12/11/2015

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Anglia és Wales

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A jogvita jellege fogja meghatározni, hogy az ügyben mely bíróság vagy döntőbíróóság rendelkezik hatáskörrel. A polgári perek általában a megyei bíróság (County Court) vagy a felsőbíróóság (High Court) előtt indulnak; meghatározó tényező a követelés értéke és a jogvita összetettsége. Az állam és magánszemély közötti ügyekben, valamint bizonyos különálló területeken (mint például munkajog) főszabály szerint a törvényszékek (tribunal) járnak el. A különböző törvényszékekkel kapcsolatos információk az [Igazságügyi Minisztérium](#) honlapján találhatók meg.

Egyes megyei bíróságok tárgyalási központjai kizárólagos hatáskörrel rendelkeznek építőipari munkák tekintetében, más megyei bíróságok pedig „különleges hatáskörrel” rendelkeznek, amely alapján kancelláriai, kereskedelmi, műszaki és építési jogot érintő ügyeket bírálhatnak el. Ezenkívül a felsőbíróóság, amelynek székhelye főszabály szerint Londonban található, körzeti hivatalokat (District Registries) működtet az ország számos fontosabb területén. A körzeti hivatalok lehetővé teszik, hogy a felsőbíróóság hatáskörébe tartozó ügyeket Londonon kívül terjesszenek elő, és azokat megfelelően képzett bíró bírálja el. A közigazgatási bíróság (Administrative Court) állandó jelleggel biztosítja a felsőbíróóság jelenlétét bizonyos régióközpontokban.[1] A felsőbíróóság részletesebb bemutatása az alábbiakban található.

Mivel a hatáskör kérdése gyakran nem egyértelmű – pl. a munkajogi esetek egyes kérdéseit a munkaügyi bíróságok helyett a megyei bíróságok tárgyalják, ezért a jogi eljárás megindítása előtt tanácsos jogi tanácsot kérni. További információk az [Igazságügyi Minisztérium honlapján](#) találhatók.

[1] Cardiff, Bristol, Birmingham, Leeds és Manchester

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

A polgári ügyekre vonatkozó eljárási szabályokat a [Civil Procedure Rules](#) (CPR) (polgári perrendtartás) határozza meg, amelyet szabályok értelmezésére vonatkozó gyakorlati iránymutatást adó gyakorlati útmutató egészít ki. A CPR [7. részére](#) vonatkozó gyakorlati útmutató határozza meg, hogy az ügyek mely bírósági szinten kezdődnek. A megyei bíróság és a felsőbíróóság hatáskörét a követelés értéke és a jogvita összetettsége szerint határolik el. Az alapvető különbség szerint a 100 000 GBP alatti követelés a megyei bírósághoz tartozik, míg ezt meghaladó értékű követelés a felsőbíróósághoz. Ezenfelül van a CPR 8. része szerint eljárás, amely a pénzköveteléstől eltérő tárgyú követelésre vonatkozik; ebben az esetben az ügy tárgya és összetettsége fogja meghatározni a vonatkozó eljárást.

A pénzköveteléseket „eljárásrendek” szerint csoportosítják, eszerint azon követelés, amelynek értéke nem haladja meg a 10 000 GBP-t, a kis értékű követelések eljárásrendjéhez (Small Claims Track) fog tartozni, míg a 10 000 GBP és 25 000 GBP érték közötti követelések a gyorsított eljárásrendhez (Fast Track); Azok a követelések, amelyek nem tartoznak e két eljárás alá, a többvonalú eljárásrend (Multi Track) alá fognak tartozni. Meg kell jegyezni, hogy az ügycsoportba való besorolás bírósági feladat, és a fentiekben megfogalmazottak nem akadályozzák meg a bírót abban, hogy az ügykezelési jogkörében eljárva az ügyeket meghatározott eljárásrendbe sorolja annak érdekében, hogy azokat adott bíróság bírálja el. Részletesebb leírás [itt](#) található.

Az ügyek különböző fajtáival a felsőbíróóságon belül három tanács foglalkozik.

A **Queen's Bench Division** (a Királynő bíróságának tanácsa) - a polgári ügyek széles körével foglalkozik, beleértve a szerződésszegéssel és szerződésen kívül okozott károkat, rágalmozást, kereskedelmi jogvitákat és admirális ügyeket (hajózással kapcsolatos polgári keresetek, például ütközés, a rakomány károsodása, elsüllyedt hajók rakománya); Ezenfelül mostantól a [Műszaki és Építésügyi Bíróság \(Technology and Construction Court\)](#) keretében magában foglalja a hivatásos szakértői bíróságot (Official Referees Court). A közigazgatási bíróságon keresztül a bírósági felülvizsgálat (Judicial Review) révén a bíróságok, törvényszékek és közfeladatot betöltő testületek és magánszemélyek (beleértve a kormány minisztereit is) széles köre tekintetében felülvizsgálati feladata is van. A bírósági felülvizsgálat biztosítja, hogy ezek a szervek és személyek döntéseiket megfelelően és jogszerűen hozzák meg, és ne lépnek túl a Parlament által rájuk ruházott hatásköröket.

Chancery Division (Kancellária tanács) – különösen ingatlanokkal kapcsolatos kérdésekkel foglalkozik, beleértve az elhunyt személyek ingatlanának kezelését, végrendeletek értelmezését, fizetéseképtelenséget, adóelkerülést, szabadalmakat, valamint társasági és társulási jogvitákat. Az újonnan alakult [szellemi tulajdoni ügyekben eljáró bíróság \(Intellectual Property Enterprise Court\) #_ftn1\[1\]](#) szintén a Kancellária tanács keretében működik.

Family Division (Családjogi tanács) – ez a tanács foglalkozik a házasság felbontásával és házassági ügyekkel, gyermekeket érintő ügyekkel, mint például az örökbefogadással, nem vitás végrendeletekkel, és a végintézkedés hátrahagyása nélkül elhunyt személyek ingatlanának felosztásával.

A felsőbbbíróság adatai az [Igazságügyi Minisztérium](#) honlapján található meg.

Amennyiben nem biztos abban, hogy melyik a megfelelő bíróság, kérjen jogi tanácsot, vagy látogasson el az [Igazságügyi Minisztérium](#) honlapjára.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A fent említettek szerint a megyei bíróságok hatáskörébe tartozó követeléseket jelenleg főszabály szerint központilag kell előterjeszteni, majd azokat – ha tárgyalás szükséges – tárgyalási központokhoz továbbítják. A CPR 26. része (2A) bekezdésnek (2) pontja előírja, hogy az ügyet azon hely szerint illetékes megyei bírósági tárgyalási központhoz kell áttenni, ahol az alperes lakóhellyel rendelkezik vagy gazdasági tevékenységet folytat, viszont bármelyik fél jogosult kérni, hogy az ügyet adott tárgyalási központ bírálja el. A különleges hatáskör kérdését szem előtt tartva előfordulhat, hogy a kijelölt tárgyalási központ a szaktudással rendelkező bírakra vonatkozó követelményre tekintettel nem a felek lakóhelye szerinti központ lesz.

Ezenkívül vannak bizonyos keresettípusok, amelyeket a területi illetékesség határoz meg; például a földterület birtoklásával kapcsolatos ügyek, valamint a Consumer Credit Act (a fogyasztói hitelről szóló törvény) szerinti követelések vagy az áruk visszaszerzésére irányuló követelés. Ezekben az esetekben a követelést ott kell előterjeszteni, ahol az áruk birtokában lévő személy lakóhellyel rendelkezik vagy gazdasági tevékenységet folytat. E kivételekről Anglia és Wales vonatkozásában bővebb információk a [polgári bírósági szabályzat](#) 55. és 7. részében található meg.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

A főszabály alóli kivételek értelmében az ügyet az a bíróság fogja elbírálni, amely – figyelembe véve az ügy jellegét, a megfelelő illetékesség szempontjából rendelkezésre álló bírakat és a felek képviseletét – a leginkább alkalmas az ügy elbírálására.

2.2.2.1 Mikor választhatók az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Főszabály szerint az ügyet – ha tárgyalás szükséges – azon hely szerint illetékes megyei bírósági tárgyalási központhoz kell áttenni, ahol az alperes lakóhellyel rendelkezik vagy gazdasági tevékenységet folytat. A felek azonban az ügyirányítási kérdőív (directions questionnaire) kitöltésével kiválaszthatják azt a bíróságot, amely meghallgatja őket; ez ügyben a döntés a bíróságot illeti meg. A felsőbbbíróságon előterjesztett egyes követeléseket a különböző kerületi hivatalok is elbírálnak. Az ügyek áttételéről bővebb információk a [polgári perrendtartás 30. részében](#) található.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A fent említettek szerint a bíróság szintje tekintetében a követelés értéke vagy az ügy összetettsége a meghatározó tényező. A felek az ügyirányítási kérdőíven ugyan nyilatkozhatnak a helyszínt illetően, a végső döntés joga azonban a bíróságot illeti meg. Nem a felperes választja ki, hogy mely bíróság előtt indul az eljárás. Ezenkívül a CPR 2.7. része alapján a bíróság szabad belátása szerint bírálja el az általa megfelelőnek tartott ügyeket. További részletek a [polgári perrendtartásban](#) található.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Nem.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A felsőbbbíróság különböző tanácsainak feladatait és a családjogi ügyekkel foglalkozó bíróságokra vonatkozó tudnivalókat fentebb már bemutattuk.

A [megyei bíróságok](#) és a [felsőbbbíróság](#) vonatkozásában további információk megtalálhatók az Igazságügyi Minisztérium internetes oldalán.

Kapcsolódó linkek

[Igazságügyi Minisztérium](#)

Utolsó frissítés: 16/09/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Észak-Írország

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A polgári és kereskedelmi ügyek legtöbb fajtáját Észak-Írország felsőbbbírósága (High Court of Northern Ireland), vagy a megyei bíróság (County Court) tárgyalja. A békebíróságok hatásköre is kiterjed egyes polgári ügyekre, mint például a kisebb tartozások behajtására, valamint családjogi és családon belüli ügyekre.

Jogszábállyal létrehozott döntőbíróóságok jelentős hányada foglalkozik az ügyek változatos körével, mint például a bevándorlás, adózás, beszámíthatóság, jóléti juttatások és közlekedés. Egyes törvényszékek illetékessége az Egyesült Királyság teljes területére kiterjed, az ezekkel kapcsolatos információk a Northern Ireland Courts and Tribunals Service (Észak-Írországi Bírósági és Törvényszéki Szolgálat) internetes oldalán található. Mások, mint például az egyes munkaügyi ügyeket intéző, tisztességes foglalkoztatással és az iparral foglalkozó döntőbíróóság illetékessége csak Észak-Írországra terjed ki.

Az illetékesség kérdése gyakran nem egyértelmű. Ezért mindig ajánlott ügyvéd tanácsának kikérése a jogi eljárások megindítása előtt.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

Mindig célszerű jogi tanácsot kérni arról, hogy melyik az a megfelelő bíróság, amelynél az eljárást meg kell indítani.

Amennyiben a követelés összege nem éri el a 30 000 GBP-t, és gondatlanság eredményeként bekövetkezett kárból, vagy szerződésszegésből ered, ellenkező értelmű utasítás hiányában az eljárást a megyei bíróság előtt kell érvényesíteni. A 30 000 GBP-t meghaladó minden ilyen követelést a Felsőbíróóság előtt kell érvényesíteni.

A 3000 GBP alatti követelések elintézhethetők a megyei bíróság előtt a kis értékű ügyekre irányadó eljárás szerint, amely a vitarendezésre egyszerű és köztársaságokat nélkülöző módot biztosít, amelynek során gyakran még ügyvéd közreműködésére sincs szükség. A kis értékű eljárásokról szóló tájékoztató elérhető az Észak-Írországi Bírósági és Törvényszéki Szolgálat internetes oldalán.

A családjogi és családon belüli ügyeket – az eset jellegétől függően – tárgyalhatja a békebíróság, a megyei bíróság és a Felsőbíróóság.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A békebírók és a megyei bíróságok Észak-Írország-szerre rendelkeznek illetékességgel. A területet, amely alapján főszabály szerint az ügyek a bíróságok elé kerülnek, a három közigazgatási bírósági kerület (Administrative Court Division) illetékessége határozza meg. A közigazgatási bíróságokra vonatkozó iránymutatás az alábbi linken keresztül tölthető le az NICTS honlapjáról: <http://www.courtsni.gov.uk/en-GB/Documents/Single%20Jurisdiction%20Internet%20Info%20Agreed.pdf>

A Felsőbíró Észak-Írország teljes területén illetékes az eljárásra.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatók az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Az eljárást rendszerint azon bíróságon kell megindítani, amelyhez az alperes lakóhelye vagy üzletvitelének helye tartozik, vagy azon bíróságon, amelyhez az eljárásra okot szolgáltató esemény történt (ugyanakkor gyakorlatilag bármely kollégium előtt is megindítható).

A szerződésből eredő jogviták esetén a tárgyalás helyszíne a szerződés fajtájától függ. A munkaszerződésre vonatkozó jogvita például tartozhat a megyei bírósághoz vagy a munkaügyi bírósághoz (Industrial Tribunal).

A családjogi és családon belüli ügyeket – például a szülői felelősséggel kapcsolatos ügyeket – az eset jellegétől függően a békebíró, a megyei bíróság vagy a Felsőbíró tárgyalja.

A szerződésen kívüli károkozási igényeket az általános illetékességi szabályok szerint intézik, hasonlóan a büntetőeljárásból származó polgári jogi igényekhez. Létezik azonban egy rendszer a bűncselekmények áldozatainak kártalanítására, erről bővebb információk a Kárpótlási Hivatal internetes oldalán (lásd az alábbi linket) érhetők el.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Nincs ilyen követelmény. Az eljárás – a pertárgytól függetlenül – bármelyik közigazgatási bírósági kerületben megindítható (ugyanakkor főszabály szerint az eljárások azon kerületben indulnak, amelynek illetékességi területén az alperes lakóhellyel rendelkezik, illetve üzleti tevékenységet folytat, vagy amelynek illetékességi területén az eljárás alapjául szolgáló eseményre sor kerül.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A felek bíróságot nem ruházhatnak fel illetékességgel.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Az Egyesült Királyság teljes területén illetékes törvényszékekről bővebb információk Anglia és Wales Bírósági Szolgálatának és az Igazságügyi Minisztérium internetes oldalán találhatók.

Észak-Írország bíróságairól, valamint legtöbb törvényszékéről szóló tájékoztatók az Észak-Írországi Bírósági és Törvényszéki Szolgálat internetes oldalán találhatók.

A munkaügyi bíróságokra és a szakosított munkaügyi bíróságokra (Fair Employment Tribunal) vonatkozó információk a munkaügyi bíróságok és szakosított munkaügyi bíróság internetes oldalán találhatók.

Kapcsolódó linkek

[Észak-Írországi Bírósági és Törvényszéki Szolgálat](#)

[Törvényszékek](#) (Öfelsége Bírósági Szolgálat – Anglia és Wales)

[Törvényszékek \(Igazságügyi Minisztérium\)](#)

[Munkaügyi bíróságok és szakosított munkaügyi bíróság](#)

[Kárpótlási Hivatal](#)

Utolsó frissítés: 14/09/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Skócia

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Skócia két fő polgári bírósága a körzeti bíróság (Sheriff Court) (beleértve a körzeti fellebbviteli bíróságot [Sheriff Appeal Court]) és a legfelsőbb polgári bíróság (Court of Session). Vannak azonban különös hatáskörű bíróságok is, amelyeknek hatásköre csak az igények meghatározott fajtáira terjed ki. Ezek a következők: a Court of the Lord Lyon (heraldikai bíróság), a Court of Exchequer (vám- és jövedéki ügyek bírósága), az Election Petition Court (választási bíróság), a Sheriff Personal Injury Court (személyi sérülések ügyében eljáró körzeti bíróság) (amely a körzeti bíróság része) és a Scottish Land Court (skóciai agrárügyi bíróság). Emellett számos törvény által létrehozott törvényszék működik.

Törvényszékek

A Tribunals, Courts and Enforcement Act 2007 (a törvényszékekről, bíróságokról és a végrehajtásról szóló 2007. évi törvény) a legtöbb bíróságra nézve egységes rendszert vezetett be Egyesült Királyság-szerre, és azokat elsőfokú (First-tier Tribunal) és másodfokú (Upper Tribunal) törvényszékekre osztotta. Mind az elsőfokú törvényszék, mind a másodfokú törvényszék különböző ügytípusokban eljáró önálló tanácsokkal rendelkezik, amelyek hasonlóan ítélik meg. A bíróságokra vonatkozó részletes információk megtalálhatók az [Öfelsége Bírósági és Törvényszéki Szolgálat \(Her Majesty's Courts & Tribunals Service\)](#) honlapján.

Számos törvényszék rendelkezik hatáskörrel Skóciában. A legtöbb törvényszék élén külön elnök áll, és mindegyik különböző végrehajtási hatáskörökkel rendelkezik. A hatáskörök parkolási bírságok elleni fellebbezésektől, kényszergyógykezelés elrendeléséig, valamint súlyos mentális betegségben szenvedő betegek elzárásáig terjednek. A skót törvényszékek határozataival szembeni fellebbezéseket Skóciában a polgári bíróságok tárgyalják, és azokat a körzeti bíróság és a legfelsőbb polgári bíróság bírálja el.

A Tribunals (Scotland) Act 2014 (a skót törvényszékekről szóló 2014. évi törvény) a decentralizált törvényszékek tekintetében egyetlen First-tier Tribunal for Scotlandot (elsőfokú skóciai törvényszék) és Upper Tribunal for Scotlandot (másodfokú skóciai törvényszék) hozott létre. Skócia legfőbb bírója, a Lord President áll a skót törvényszékek élén, és számos hatáskört ruházott át a President of Scottish Tribunalsra (skót törvényszékek elnöke), a fentiekben vázolt egyesült királysági modellhez hasonlóan. A másodfokú skóciai törvényszék hatáskörébe tartozik az elsőfokú határozatokkal szembeni fellebbezések többségének elbírálása, kivonva azokat a bíróságok hatásköréből. Az első törvényszékek 2016 decemberében kezdik meg működésüket az új rendszerben. Az elsőfokú és másodfokú skóciai törvényszék ügyintézését a Scottish Courts and Tribunals Service (Skót Bírósági és Törvényszéki Szolgálat) fogja ellátni. További információk megtalálhatók a [Skót Bírósági és Törvényszéki Szolgálat \(Scottish Courts and Tribunals Service\)](#) és a [skót kormány](#) honlapján.

Court of the Lord Lyon (a skóciai heraldikai hatóság)

A Lord Lyon King of Arms a skót királyság egyik állami tisztviselője, és a Királynő tanácsadója címetani, leszármazási és szertartási ügyekben. A Korona teljes hatáskörét gyakorolja címetani ügyekben, végrehajtja a címerjogot, és eldönti a névhasználatról, család képviselővel (azaz hogy a család adott ága jogosult-e a címer használatára) és a klán vezetőjével kapcsolatos kérdéseket.

Court of Exchequer (vám- és jövedéki ügyek bírósága)

Skóciában a legfelsőbb polgári bíróság az állami bevételekkel kapcsolatos ügyekben Court of Exchequerként jár el. Tevékenysége főként a jövedelemadó különbiztosai (Special Commissioners of Income Tax) által az adókötelezettség meghatározásából eredő jogkérdések vonatkozásában benyújtott fellebbezések elbírálásából áll.

Election Petition Court (választási bíróság)

A bíróságot két polgári felsőbírósági bíró alkotja, és a Parlament, valamint a Skót Parlament tagjainak megválasztása ellen jogellenesség és helytelen gyakorlatok alapján benyújtott kérelmeket bírálja el.

Scottish Land Court (skóciai agrárügyi bíróság)

E bíróság elsősorban a földhaszonbérlettel és croftinggal (kiszármazkodás egyik formája) kapcsolatos jogvitákat bírálja el. Elnöke és elnökhelyettese jogi végzettséggel rendelkezik, másik két tagja pedig mezőgazdasági termelő. E bíróság felkérhető mezőgazdasági vállalkozások és croftok bérleti díjának rendezésére, és a croftingot szabályozó testület döntéseivel szembeni fellebbezéseket is elbírálja. Elbírálja továbbá a skót kormánynak a mezőgazdasági termelőkre az EU közös agrárpolitikája rendszerének keretében kapott kifizetésekkel kapcsolatban bírságot kiszabó határozataival szembeni fellebbezéseket, valamint egyes környezetvédelmi ügyekkel kapcsolatos fellebbezéseket.

Lands Tribunal for Scotland (skóciai ingatlanügyi bíróság)

A bíróság elnökből és három tagból áll, akik elismert jogi és vizsgálati szakértelemmel rendelkeznek. A bíróság elnöke egyben a skóciai agrárügyi bíróság elnöke is.

A főbb hatáskörök az alábbiak:

Jogcímekkel kapcsolatos feltételek megszüntetése vagy módosítása

bérlők joga az állami tulajdonú házak megvételére

földterület kisajátításért járó vitatott kártalanítás, vagy a földterület értékének közművek miatti csökkenése

nem háztartási létesítmények értékecsökkenése

Keeper of the Registers of Scotland (Skóciai Nyilvántartó-hivatal) határozataival szembeni fellebbezések

földterület elővásárlás miatti értékecsökkenésével szembeni fellebbezések

önkéntes vagy közös bíróság elé utalás, amelynek során a bíróság döntőbíróként jár el

Sheriff Personal Injury Court (személyi sérülések ügyében eljáró körzeti bíróság)

A személyi sérülések ügyében a Sheriff Personal Injury Court (személyi sérülések ügyében eljáró körzeti bíróság) tekinthető a nemzeti szakértői központnak.

A személyi sérülésekkel kapcsolatos ügyek akkor vihetők a személyi sérülések tekintetében eljáró, szakosított edinburghi bíróság elé, ha a követelés összege meghaladja az 5000 GBP-t. A feleknek lehetőségük van arra, hogy a személyi sérüléshez kapcsolódó, bármilyen értékű kárigényeket a helyi körzeti bírósághoz nyújtsák be. Külön rendelkezés vonatkozik a munkahelyi balesetekkel kapcsolatos ügyekre: Az 1000 GBP-t meghaladó értékű ügyek közvetlenül a személyi sérülések ügyében eljáró körzeti bíróság előtt indíthatók, míg az 1000 GBP-t meg nem haladó értékű munkahelyi balesetekkel kapcsolatos ügyek akkor kerülhetnek a bíróság elé, ha a helyi Sheriff (körzeti bíró) szerint azok kellően fontosak és bonyolultak. A legfelsőbb polgári bíróság már nem foglalkozik a 100 000 GBP érték alatti személyi sérüléssel kapcsolatos keresetekkel.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

Skóciában polgári ügyekben a körzeti bíróság és a legfelsőbb polgári bíróság elsőfokú kollégiuma (Outer House of the Court of Session) is elsőfokú bírósággént jár el.

A körzeti bíróság polgári hatásköre széleskörű, és kiterjed – pénzbeli korlát nélkül – minden, tartozás vagy kártérítés megfizetése iránti keresetre. A kamatok és költségek nélkül 100 000 GBP-t el nem érő perértékű kereseteket a körzeti bíróságnál kell megindítani. 2015 szeptemberétől a körzeti bíróság kizárólag hatásköre 5000 GBP-ről 100 000 GBP-re emelkedett.

A körzeti bíró hatásköréből kivont és a legfelsőbb polgári bíróság számára fenntartott ügyek közé tartozik a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata, (ingatlan tekintetében biztosítékot létrehozó) adjudication iránti keresetek, csökkentések (azonban kizárólag határozat hatályon kívül helyezésével kapcsolatban), valamint olyan társaságok felszámolására irányuló kérelem, amelyeknek a befizetett jegyzett tőkéje meghaladja a 120 000 GBP-t. A gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló hágai egyezmény alapján indult ügyeket a legfelsőbb polgári bíróság tárgyalja. A körzeti bíróság valamelyik fél kérelmére a legfelsőbb polgári bíróság elé utalhatja az ügyet, ha a körzeti bíró úgy véli, hogy azt az ügy fontossága vagy bonyolultsága indokolja. A legfelsőbb polgári bíróság ugyanakkor „alapos indok esetén” hozzájárul az eljárás elé történő utalásához.

Ugyanígy egyes ügyek a legfelsőbb polgári bíróságról a körzeti bírósághoz tehetők át.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A polgári eljárások legtöbb csoportjában az illetékességre a Civil Jurisdiction and Judgments Act 1982 (a polgári ügyekben irányadó bírósági joghatóságról és a bírósági határozatokról szóló 1982. évi törvény) irányadó. A skót illetékességi szabályok központi elve, hogy természetes és jogi személyek ellen egyaránt a lakóhelyük (székhelyük) szerinti bíróságon kell pert indítani.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

A fenti főszabály mellett lehetőség nyílik a perindítás helyéül szolgáló bíróság megválasztására is.

Például:

Szerződések

Személyek ellen per indítható a szóban forgó kötelezettség teljesítésének helye szerint illetékes bíróságokon is.

Jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekmény és ilyen cselekményből fakadó igény

Személyek ellen per indítható a károkozó esemény bekövetkezésének vagy lehetséges bekövetkezésének helye szerint illetékes bíróságokon is.

Tartás

A bíróság akkor rendelkezik illetékességgel a tartással kapcsolatos ügyekben, ha a tartásra jogosult lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye a bíróság illetékességi területén van, vagy ha a tartási igény a bíróság előtt folyamatban lévő valamely személyállapoti perben járulékos követelésként merül fel, és a bíróság ezen eljárásra illetékes.

Fióktelep, képviselő vagy egyéb telephely működéséből eredő jogvita

Ebben az esetben az a bíróság rendelkezik illetékességgel, ahol a fióktelep/ képviselő található.

Családjog

Az olyan ügyekre, mint a házasság felbontása, gyermekkel való kapcsolattartás, gyermek elhelyezése, valamint szülői felelősség és jogok Skóciában általában a területi illetékesség az irányadó, azaz az ügyet a gyermek lakóhelye szerinti bíróság, rendszerint a körzeti bíróság bírálja el. Ettől ugyan el lehet térni, különösen, ha a felek egyike, vagy mindkét fél Skócián kívüli joghatósághoz kapcsolódik. Ilyen illetékességi kérdések tekintetében minden esetben fontolja meg jogi tanácsadás igénybe vételét, ha Ön szerint ez a kérdés felmerül.

Személyi sérülés

2015 szeptembere óta a személyi sérülések ügyében eljáró körzeti bíróság, a körzeti bíróság és a legfelsőbb polgári bíróság tekintetében új illetékességi és hatásköri szabályok érvényesülnek. Bővebb információkért lásd az ezen összefoglaló más részeiben adott tájékoztatást.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Az eljárások egyes csoportjaiban a bíróság kizárólagos illetékességgel rendelkezik, tekintet nélkül a lakóhelyre vagy bármely más joghatósági szabályra.

Ezek a következők:

az ingatlannal kapcsolatos dologi jogokra, valamint ingatlan bérbeadására vonatkozó eljárásokra kizárólag az ingatlan helye szerinti bíróság illetékes.

Mindazonáltal amennyiben a bérlet legfeljebb hat hónapig tartó ideiglenes magánhasználatra szól, az alperes lakóhelye szerinti bíróságok is rendelkeznek illetékességgel, ha a bérbeadó és a bérlet ugyanabban az országban lakóhellyel rendelkező természetes személyek.

a társaságok, vagy más jogi személyek, illetve természetes vagy jogi személyek társulásának érvénytelenségére vagy megszűnésére, létesítő okiratának érvényességére vonatkozó eljárásokra a társaság, társulás vagy más jogi személy székhelye szerinti bíróság illetékes.

állami nyilvántartásba történő bejegyzés érvényességére vonatkozó eljárásokra kizárólag a nyilvántartás vezetésének helye szerinti bíróság illetékes.

ítéletek végrehajtására irányuló eljárásokban kizárólag azon hely szerinti bíróság illetékes, amelyben az ítéletet végrehajtják vagy végre kell hajtani.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Az illetékesség kiterjeszthető, ha a személy aláveti magát egy adott bíróság illetékességének, kifejezett beleegyezéssel, vagy az idézés alapján a bíróságon az illetékesség vitatása nélkül való megjelenéssel.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Skóciában a különös hatáskörű bíróságok köre igen korlátozott, és az 1. kérdésre adott válasz részletezi, hogy e bíróságok milyen típusú ügyekben járnak el. Számos esetben a polgári jogi ügyet vagy a körzeti bíróság vagy a legfelsőbb polgári bíróság fogja tárgyalni. Mindenesetre ajánlott az ügyek bíróság elé vitelével kapcsolatban jogi tanácsadást igénybe venni, beleértve azt az esetet is, ha az ügyben különös hatáskörrel rendelkező bíróság járhat el.

A skóciai bíróságokkal kapcsolatos általános információk megtalálhatók a Skót Bírósági Szolgálat (Scottish Courts and Tribunals Service) honlapján.

Kapcsolódó linkek

 [Skót Bírósági és Törvényszéki Szolgálat](#)

Utolsó frissítés: 13/09/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? - Gibraltár

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A legtöbb polgári és kereskedelmi kérdéssel kapcsolatos ügyet a gibraltári Supreme Court (Legfelsőbb Bíróság) előtt kell megindítani. A Legfelsőbb Bíróság különböző hatáskörökkel rendelkezik, azonban Gibraltár méretéből adódóan csak egy bírósági hivatal van. (A békebíróság [Magistrates Court] egyes családjogi ügyekben korlátozott hatáskörrel rendelkezik.)

A munkajoggal kapcsolatos egyes ügyek esetében a munkaügyi bíróság (Industrial Tribunal) előtt indíthat keresetet. Egyéb különleges hatáskörrel rendelkező törvényszékek alakultak olyan területeken, mint például a mentális egészséggel, jövedelemadóval és társadalombiztosítással kapcsolatos fellebbezések.

További tájékoztatást a legfelsőbb bíróság hivatalától (Supreme Court Registry) (277 Main Street, Gibraltar, telefonszám: [+350] 200 75608) lehet kapni.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

Főszabály szerint kizárólag Gibraltár Legfelsőbb Bírósága jár el polgári jogi ügyekben. (A békebíróság [Magistrates Court] egyes családjogi ügyekben korlátozott hatáskörrel rendelkezik.)

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Gibraltár méretéből adódóan a belső területi illetékesség kérdése nem merül fel.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Csak egyetlen Legfelsőbb Bíróság van Gibraltárban.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Csak egyetlen Legfelsőbb Bíróság van Gibraltárban.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Csak egyetlen Legfelsőbb Bíróság van Gibraltárban.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Törvény hoz létre különleges hatáskörrel rendelkező törvényszékeket. Ha úgy gondolja, hogy különleges hatáskörrel rendelkező törvényszék előtt indíthatna keresetet, kérjen tanácsot helyi ügyvédől vagy a Polgárok Tanácsadó Irodájától (Citizens Advice Bureau).

Utolsó frissítés: 15/09/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.